Louisa May Alcott

Ved arnen

Seks fortællinger

Louisa May Alcott

Ved arnen

Seks fortællinger

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Louisa May Alcott: *Ved arnen* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Louisa May Alcott: *Ved arnen* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

BY NC SA

Klør Konge og Hjerter Dame

Fem og tyve damer sad, alle på rad, langs med den ene væg af gymnastiksalen og så i høj grad ud til at være til mode som den lille gamle kone, der faldt i søvn ved landevejen og vågnede med afklippet kjole, for de var alle klædt i grå bluser og tyrkiske benklæder, rigeligt prydede med mangefarvede besætninger. Fem og tyve herrer, alle på rad, sad ved den modsatte væg af salen og så temmelig forknytte ud, som mænd ofte gør, når de bilder sig ind, at de er udsat for at gøre sig til nar. De var ligeledes i kostume, for alle de mørkladne var klædte som sørøvere i røde skjorter, de lyse som sømænd i blå, nogle få var dristige nok til at optræde i hvidt, idet der med stivelse og skjorteknapper erstattedes, hvad der fattedes i farver. Med hensyn til kraverne var de alle mere eller mindre byronske.

På estraden sås der en stabel håndvægte, et regiment kuglestænger og en pyramide af sandposer, og imellem dem bevægede en herre af et udenlandsk udseende sig urolig frem og tilbage; det var den ny leder af et kursus, der var bragt i stand af dr. Thor Turner, hvis mission det var at styrke menneskehedens rygrade og omvende den til troen på frisk luft og bevægelse ved at lade den tumle med stænger og snurre sig lystigt rundt, mens den benyttede "Solkuren" i stor stil. Hans ankomst havde gjort epoke i byens historie, for det var en rolig gammel flække, som man ikke kunne beskylde for noget som helst spræl eller vindmageri; enhver gjaldt for, hvad han var, og da det var en kløgtig og forstandig befolkning, vidste man til punkt og prikke, hvad enhver var værd. Det var en omgængelig

by med tilstrækkelig sladder til at sætte den sociale atmosfære i bevægelse og krydre den med behørig interesse og forbavselse uden at gøre skade; en fornuftig, frisindet by, for den viseste mand i den gik med de dårligste støvler, og ingen havde af den grund ringere tanker om hans indsigt; byens skønhed gik på torvet med en stor solhat på hovedet og en blikspand på armen, uden at nogen fandt, at det forringede hendes skønhed; alle slags særheder fik lov til i ro og mag at trave rundt på deres kæpheste, uden at nogen antydede hensigtsmæssigheden af en tur på den træhest, som de ridderlige beboere af sydstaterne altid er ivrige efter at anbringe de hårdnakkede abolitionister på. Rastløse mennesker beroligedes ved den vuggesang, floden sang, mens den langsomt flød ud til havet, gamle mennesker fandt her et behageligt sted at forberede sig til døden på, og unge til at kaste et blik ud over verden, før de foretog deres første udflugt, og fremmede endelig tænkte tilbage på denne by som på en rolig krog, fuld af gamle sagn og moderne oplysning, der ville bevare sig i frisk minde, når mangt et livligere sted var gået fuldstændig i glemme. Alt, hvad der støttede sig på sund fornuft, fandt en gunstig modtagelse hos indvånerne, og da det i højeste grad var tilfældet med dr. Turners teorier, blev de øjeblikkeligt antaget og udført med iver. Det var, som om hedenskabet på en måde levede op igen; for selv præster og diakoner forvandledes til muselmænd; gamle damer svingede sandposer rundt, til deres kapper kom til at sidde ganske skævt, og vinterroser blomstrede frem på deres kinder; skolebørn beviste rigtigheden af det gamle ord: "et kvint forebyggelse er bedre end et helt pund medikamenter", ved at få deres rygge forberedt til at tage imod de fremtidige byrder; blege unge

piger blev livsglade og stærke ved at svinge håndvægte; og muntre unge mennesker marcherede frem og tilbage og kærtegnede kuglestænger, som om der var proppet et langt liv på disse trædunke, hvoraf de jævnligt tog en vederkvægende slurk.

August Bopp, den nye leder af kurset, var en tysker, hvis kendskab til engelsk var højst mangelfuldt, skønt han var en dygtig gymnastiker; og da han desuden var en genert mand, gled de sætninger, han omhyggeligt havde forberedt sig på, bort fra hans hukommelse netop i det øjeblik, da han skulle bruge dem, ligesom isen synes at glide bort under den ulykkelige, der første gang er kommet på skøjter. Der herskede en uhyggelig stilhed; mr. Bopp kastede ængstelige blikke over sin skulder på de stirrende rækker, der i deres tavshed var mere skrækindjagende, end om de havde rejst sig op og hujet ad ham; derpå gav han sig til at stable sandposerne op for syvende gang, forsøgte at tage sig sammen og var just i færd med, ildrød i ansigtet, at udslynge sit første: "Mine damer og herrer", da døren gik op, og en lille skikkelse med et livligt ansigt viste sig. Hun syntes aldeles ikke at generes af den usædvanlige dragt og gik med et omfattende nik tværs over gulvet til sin plads blandt medlemmerne af det svagere køn.

Blikke af almindelig beundring ledsagede hende fra herrernes side, langs damernes række lød der en mumlen af velkomsthilsner, og for et øjeblik skiftede de halvtreds par øjne retning; denne fordel benyttede mr. Bopp sig af, rettede sig i vejret og udbrød modigt:

"Mine damer og herrer, nu er det tid at begynde. Ville herrerne give hver af damerne en stang og derpå sprede sig i

salen og gøre de bevægelser efter, som jeg gør på tælling."

Fem minutter herskede der en kaotisk forvirring, så var alle på deres plads, og der hørtes kun lærerens stemme og lyden af mange legemers taktmæssige bevægelser. En uindviet iagttager ville have troet sig hensat i et galehus, for efter som aftenen rykkede frem, syntes alle samfundets love at blive kuldkastet og menneskeheden at blive grebet af afsind.

Sandposer fo'r rundt i alle retninger, kuglestænger blev svunget gennem luften, og håndvægte leverede et kastagnet-akkompagnement til lattersalver, der frembragte en bedre musik end noget orkester. Gamle og unge hengav sig til den almindelige munterhed, satte deres værdighed til side og legede for en times tid som glade børn. Den trivelige dr. Quackenboss bevægede sig stønnende salen to gange rundt på tæerne; den statelige mrs. Primmins løb som en ung pige på femten år for at besejre sin rivalinde; den lille Tommy Inches travede omkring med diakon Stone på ryggen, mens mr. Steepleton og miss Maypole hoppede rundt sammen som et par livlige unge strudse, og Ned Amandine, byens Adonis, blæste pile gennem et pusterør som en moderne Cupido med benklæder i stedet for vinger.

Den livlige unge dame, hvis indtrædelse havde vist sig så belejlig, lod til at være alles yndling og blev bestormet med anmodninger om makkerskab af herrerne, som sværmede om hende og med glæde udsatte sig for at vride deres lemmer af led for at vinde et bifaldende blik fra de muntre mørke øjne, der var de lys, hvori alle disse muskelføre møl brændte deres vinger. Mr. Bopp havde aldrig set et så ivrigt lille væsen før og begyndte at tro, at den unge dame måtte forberede sig til en kaproning

eller til at optræde i en cirkus. Hendes håndvægte fo'r rundt, til hendes hvide arme lignede vingerne på en vindmølle; hun strakte armene ud med en kraft, der ville have afstedkommet ulykker, hvis hun havde haft andet for sig end den tomme luft; og de forskellige zouav-bevægelser blev udført med en hurtighed, der forvandlede den blegrøde farve i hendes kinder til højrødt, fik hendes mørke fletninger til at rulle ned over skuldrene og spændet i hendes bælte til at briste; men hendes øjne forlod sjældent lærerens ansigt, og hun fulgte enhver af hans bevægelser med en hurtighed og nøjagtighed, der var rent ud begejstrende. Mr. Bopps mod voksede, mens han iagttog hende, og han blev grebet af et brændende ønske om at udmærke sig, så at han til sidst havde en fornemmelse, som om hans muskler var af viskelæder og hans sener af jern. Han gik med liv og sjæl op i sin gerning, rystede det brune hår bort fra øjnene, udstødte kommandoråb som en general i spidsen for sine tropper og holdt både interessen og lystigheden ved lige, indtil mennesker, som ikke havde lét hjerteligt i mange år, brast i latter; lungerne fyldtes for én gangs skyld, muskler, som man ingen anelse havde haft om, udvikledes pludselig, og da klokken slog ti, var alle revet med af den overstrømmende uskyldige munterhed, der gør ungdommen værd at besidde og dens minde til alderdommens solskin.

Det var på slutningen med den sidste øvelse, og en stor kreds af agtværdige medlemmer af samfundet bøjede og strakte knæene med en iver og voldsomhed, der ville have vakt den dybeste forargelse hos en snerpet tilskuerinde, da man pludselig så mr. Bopp blive ligbleg og synke om på en måde,

som det åbenbart ikke var hans mening, at hans elever skulle gøre efter.

Ved denne uventede hændelse benyttede herrerne sig af den nys erhvervede smidighed til at sætte over alle hindringer og ile op på estraden, og damernes usædvanlige rødme blev betydelig mindre, mens de stirrede vildt på hinanden og forestillede sig de skrækkeligste umuligheder. Forvirringen lagde sig imidlertid lige så hurtigt, som den var opstået, da mr. Bopp med temmelig klam pande og omtåget blik, men fuldstændig rolig trådte frem og sagde på sit dårlige engelsk og i den indsmigrende tone, der øjeblikkelig fik alle damerne til at erklære ham for "sød":

"Jeg håber, De vil undskylde, at jeg afbryder undervisningen før tiden; men jeg har undervist ni timer i dag, og da jeg nylig er kommet mig efter en sygdom, er jeg endnu ikke rigtig kommet til kræfter igen. Næste uge vil jeg få mere tid til min rådighed, så at jeg ikke vil behøve at give så mange timer på én dag. Jeg takker Dem for Deres venlighed og ønsker Dem god nat."

Efter endnu en gang at have givet deres munterhed luft i lydelige bifaldsytringer skiltes eleverne ad, og mr. Bopp stod og brødes med en genstridig knappenål, han ville fæste sin krave med ("Et sikkert tegn på, at han ikke har nogen moder til at se efter sine knapper stakkels fyr!" tænkte mrs. Fairbairn, der iagttog ham på afstand), da den livlige unge dame, ledsaget af et ungt menneske, en mandlig genpart af hende selv, viste sig på estraden og sagde med en mine, der var lige så venlig som hendes ord:

"God aften, sir. Tillad mig at forestille min broder og mig selv, Dick og Dolly Ward, og i min moders navn bede Dem følge

hjem med os, for gæstgivergården er ikke noget hyggeligt sted, og efter al denne anstrengelse kunne De nok trænge til at få det lidt godt. De må endelig følge med, for dr. Turner boede hele tiden hos os, og vi lovede at repræsentere byen og tage os af den, han sendte i sit sted."

"Ja, det gjorde vi; og moders næse fryser formodentlig af, mens hun står og kigger efter os, så nu må De ikke skuffe hende, mr. Bopp. Alting er i orden; slæden holder for døren, og her er Deres frakke; kom nu!"

Dick var en smuk prøve på det unge Amerika i dets bedste skikkelse og ville have sagt "Nå, hvordan går det?" til Louis Napoleon, hvis han havde været til stede, og have sagt det i en så hjertelig tone, at det ville have faldet den store franskmand vanskeligt ikke at give et lige så ligefremt svar. Det var derfor intet under, at mr. Bopp øjeblikkelig overgav sig, så meget mere som den unge herre bemægtigede sig hans person og hjalp ham frakken på med en elskværdig ivrighed, så at det ene af de temmelig medtagne ærmer gik itu, hvilket uheld bragte dens ejermands ansigt til at lægge sig i mismodige folder.

"Om forladelse; men det skal De ikke bryde Dem om, det vil moder gøre i stand på et øjeblik, og Deres overfrakke vil skjule det. Hvor er den? Jeg skal hente den, og så kører vi."

Mr. Bopp rødmede og så med et højst ulykkeligt ansigt op i vejret, derpå ned på gulvet og endelig lige på det unge menneske, idet han roligt sagde:

"Tak, jeg har ikke mere end én frakke."

Dick spilede øjnene op og var i begreb med også at åbne munden for at komme med et eller andet tankeløst godmodigt svar, da et advarende puf fra hans søster holdt ham tilbage; og

idet Dolly gik i forvejen ud af salen, sagde hun med det hykleri, der er lige så naturligt for visse kvinder som den kunst at binde sløjfer:

"Der ser du, Dick, hvad gymnastik er for en mageløs ting, at den gør en ufølsom for kulden. Jeg håber, at vi også må opnå en så misundelsesværdig helbredstilstand, at vi anser overtøj og handsker for noget alt for blødagtigt. Tror De, vi vil det, mr. Bopp?"

Han rystede på hovedet med en gysen, da den skarpe nordenvind slog ham i ansigtet, og svarede i en halvt skæmtende, halvt vemodig tone:

"Hvad mig angår, er det ikke frit valg, men nødvendighed, og jeg håber oprigtigt, at De aldrig må behøve at gøre gymnastik for at holde livet i Dem, efter at De har solgt Deres overfrakke for at betale doktorens regning, eller at lære den kunst at le, mens Deres hjerte er så tungt som en sten. Det tror jeg ikke, De ville synes om; men alligevel er det også godt for noget, for små ting gør mig meget glad, og et venligt ord er mig ofte mere værd end en dollar."

Der var noget i den unge mands tone og væsen, der rørte hans tilhørere og øjeblikkelig vandt dem.

Dolly besluttede i sit stille sind at lægge et tæppe endnu på hans seng og være overordentlig venlig imod ham, mens Dick hyllede ham ind i bøffelskind, så at han sad ganske hjælpeløs og så ned på den røde kyse ved sin side.

Da de kom til deres bestemmelsessted, lyste en buldrende ild dem gæstfrit i møde og gjorde den hyggelige stue endnu hyggeligere, idet dens skin spillede på de gammeldags møbler og de med billeder behængte vægge, indtil de smilende gamle

portrætter syntes at nikke til velkomst. En lille dame med et muntert ansigt, en ældre udgave af Dolly, med en enkekappe på hovedet, stod på dørtærsklen og bød den fremmede velkommen med en venlighed, der varmede ham bedre, end noget bål ville have været i stand til.

Hvis August Bopp havde været en englænder, ville han ved denne lejlighed have følt en hel del, men kun sagt lidt; havde han været en amerikaner, ville han have bestræbt sig for at skjule sin fattigdom og imponere familien med sin tidligere glans, sin nuværende betydelighed eller sine fremtidige udsigter; men nu, da han var en tysker, viste han sig med sit folks barnlige frimodighed ganske, som han var. Da han ingen middagsmad havde fået den dag, tog han dygtigt for sig af, hvad der blev budt ham; han var kold, derfor godtede han sig ved den gæstfri varme; han led af hjemve og følte sig ensom, hvorfor den hjertelige venlighed, han var omgivet af, gjorde ham godt; og han fortalte sin historie, sikker på at vække medfølelse; for den havde han fundet selv hos de prosaiske yankee'er, ligesom rejsende finder blomster mellem Alpernes sne.

Det var en simpel historie om en arbejdsom barndom. Han var tidligt blevet forældreløs med en lille søster at sørge for, indtil en udsigt til en stilling i Amerika fristede ham til at forlade hende og rejse derover for at vinde et hjem for dem begge. Sygdom, uheld og skuffelse havde nu fulgt ham et år; men han arbejdede og håbede fremdeles og ventede på den lykkelige stund, da lille Ulla skulle komme til ham over havet. Dette var alt; men fortalt, som det blev, med fængslende minespil, blikke og tonefald forekom det hans tilhørere, hvis

ansigter røbede deres interesse på en endnu mere smigrende måde end deres ord, meget rørende og romantisk.

Mrs. Ward udbedrede den iturevne frakke med moderlig omhyggelighed og anbragte mange af disse betimelige sting i den, som det er praktiske kvinders lyst at anbringe. De unge helligede sig til deres gæst, hver især på sin karakteristiske måde. Dick bød ham som vært alle de forfriskninger, huset formåede at fremsætte, ragede op i ilden, så der til stadighed brændte et lystigt bål, og afhandlede gymnastiske emner med jævnlige udbrud af ungdommelig beundring over dygtigheden hos sin ny lærer, som han på stedet gav navnet "Klørkonge", fordi han så godt forstod at sætte skik på de unge klører, dvs. knægte. Dolly fik den fremmede til at føle sig som en af familien ved at tale dårligt tysk, for at han ikke skulle undse sig ved sit dårlige engelsk, og gav uden sit vidende en antydning af, at han engang ville blive hendes slave, ved at give ham en uredt dukke tråd at holde for at hjælpe moderen, hvis arbejde tog længere tid, end hun havde ventet.

I den skikkelse, Cupido fremtrådte den aften, havde han uden tvivl hjemme i Connecticut; for intet andet sted kunne den sindrighed og kløgt, den lille fyr udfoldede, have udviklet sig. I tidligere dage var hans listige påfund af en mere romantisk art. Colin brægede sine følelser frem på vers og sendte kærlige øjekast fra sin hjord, mens Phyllis koketterede med sin hyrdestav og stak blomsterkoste i hans hat; Ferdinand og Miranda, der var af kongelig æt, spillede skak; Ivanhoe slog sine ledsagere omkuld som kegler af kærlighed til den smægtende Rowena, og den "yndige Moll" vendte bladene, mens hendes elsker Milton sang. Men i vore dage er den lystige lille

gud, skønt endnu stedse en hedning med hensyn til dragtens strenge simpelhed, blevet mere moderne i sine kunstgreb og har opfundet majsrensninger, æbleplukninger, kanefarter og gymnastiske kurser, og af finere snarer: påspænding af skøjter, mønstertegning og garnvinding, af hvilke den sidste har betydelige fordele frem for de andre, hvad enhver kan bevidne, der har været med til en af disse skærmydsler på nært hold.

August Bopp var tre og tyve år med en stærk indbildningskraft og et taknemmeligt hjerte, der endnu var frit; da han derfor befandt sig således siddende lige over for en blomstrende ung pige, med et hoved omslynget af et smukt rødt hårbånd bøjet foran sig, og ganske nær ved sine egne havde et par forvirrende hænder, på hvilke hver eneste finger var højst fortryllende, kan det ikke nægtes, at han følte sig i færd med at gøre en ny og såre behagelig erfaring. Hvorhen kunne han rette sit blik undtagen på ansigtet over for sig, der undertiden var få ungdommelig muntert og undertiden så indtagende undseligt? Det var et tiltalende ansigt med bløde linjer, en frisk farve og fuldt af solglimt, – et ansigt, som enhver måtte synes om; for det var lige så foranderligt som en aprildag og altid behageligt, hvad enten det var skalkagtigt, bekymret eller alvorligt.

Mr. Bopp studerede hvert eneste træk i det ansigt, der var så nær ved hans eget, som om det var et nyt maleri, han havde for sig; og da hans beundring voksede, jo mere han så, henfaldt han i en kronisk tilstand af stammen og rødmen; for de frimodige øjne var meget venlige, de bløde kinder farvedes ligesom af et tiltalende genskin af hans egen stærkere rødme, og de smilende læber syntes i deres stumme veltalenhed stadig at vække

forestilling om at være skabt til kys, mens de udtryksfulde hænder puslede med knuderne, indtil August følte sig til mode som en ganske modstandsløs flue i en højst forførerisk ung edderkops garn.

Hvis Klør Konge så et indtagende ansigt, så Hjerter Dame, hvad iagttagende unge piger kalder "et godt ansigt"; og med kvindelig respekt for styrke, den mandigste egenskab hos en mand, beundrede hun sin ny lærers brede skuldre og henved en meter og halvfems' højde. Hans ansigt var ikke smukt, for som en ægte germaner havde Bopp en stærkt fremspringende næse, blondt skæg og en rigdom af lysebrunt hår, langt nok til at knyttes med et bånd som i Schillers og Jean Pauls dage; men Dolly kunne godt lide dette samme ansigt, for kraften i det var mildnet af blidhed; tålmod og uforsagthed gav det værdighed, og det blik, der mødte hendes, var på én gang skarpt og venligt.

Endelig var silken vundet op, og frakken istandsat. Dick havde vanskelighed ved at dæmpe sin tilbøjelighed til at nikke, mens Dolly skruede lampen op, der var uhøflig nok til at antyde, at det var tid at forføje sig til sengs, og mrs. Ward, der seks gange havde været så heldig at skjule sin gaben bag sin hånd, blev den syvende gang opdaget af mr. Bopp. Han så på sit ur, standsede midt i en sætning og gik med et hurtigt "God nat!" hen imod døren uden mindste forestilling om, hvor han skulle gå hen. Lodset af Dick blev han indkvarteret i "det bedste værelse", hvor hans vågne drømme oplivedes af et blussende bål, og hans virkelige af en uendelig masse tråddukker, hvis opvinding hver gang fik samme henrivende afslutning, som da Sam Weller hjalp den smukke tjenestepige med at lægge tæpper sammen.

"Jeg siger dig, Dolly, at det går ikke, og jeg vil ikke finde mig i det."

"Nej, virkelig! Og hvad vil du gøre ved det, du tossede dreng?"

"Hvis du ikke holder op med det, siger jeg bare til Bopp: Hør, kære mr. Bopp, min søster er en fortræffelig pige; men hun holder meget af at fjase, og –"

"Føj til, at det er en familiesvaghed, Dick," indskød Dolly.

"Nej, det er ikke. Jeg vil sige til ham: Pas på Deres hjerte, mr. Bopp, for hun har den slemme vane at spille fjerbold med den slags genstande, og skønt det kan være morsomt nok for en tid, så gør det ondt, når de får det sidste slag og bliver smidt hen i en krog."

"Hvilken veltalenhed! Men det tør du ikke sige til mr. Bopp; og jeg ville nødig være i dit sted, hvis du gjorde det."

"Siger du, at jeg ikke tør, så gør jeg det lige øjeblikkelig, når jeg ser ham, og følgerne bryder jeg mig ikke en døjt om," sagde Dick og knipsede med fingrene for at udtrykke sin ringeagt for dem. Men noget i hans søsters ansigt bibragte ham en forestilling om, at han gjorde klogest i at lægge bånd på sig, og fik ham til at sige, mindre lig en skabningens herre og mere lig en broder, der i sit stille sind beundrede sin søster, men naturligvis ikke ville vedkende sig en sådan svaghed:

"Nå, alvorligt talt, ville jeg ønske, at du ville lade være at pine Bopp, for det er tydeligt, at han er skudt i dig, og hvad kunne man vente andet, sådan som du har opført dig i disse to måneder? Nu anser jeg det for min pligt som familiens hoved, – du behøver ikke at le, for det er jeg dog, – at blande mig i den ting, og derfor spørger jeg dig: holder du af ham, og vil du have

ham? Eller morer du dig bare, som du har gjort, lige siden du kastede busseronnen? Holder du af ham, så er alting klart; jeg vil hellere have ham til broder end nogen anden af dem, jeg kender, for han er en rigtig knub, skønt han rigtignok er fattig; men gør du det ikke, vil jeg ikke have, at der skal trampes på det brave menneske, bare fordi du finder behag i det."

Det kan her bemærkes, at Dolly frydede sig ved at høre sin broder rose mr. Bopp, og at hun i sit stille sind bifaldt hvert af hans ord, ja ydede mr. Bopp en endnu meget varmere ros; men Dick var begyndt rent galt og havde, som mænd plejer at bære sig ad, forlangt hendes fortrolighed, før hun selv var kommet på det rene med, at hun havde noget at betro ham; derfor kom der ikke andet end drilleri ud af det; for det er en velbekendt sag, at hvis drenge med hensyn til visse ting *vil* drille, *vil* unge piger lyve, og begge parter vil påstå at være i deres ret. Derfor hvæssede Dolly sine kvindelige våben og antog en mine af ophøjet overlegenhed.

"Gudbevares! hvilket pludseligt anfald af dyd; og hvorfor har 'husets hoved', når det er så stor en synd, ikke taget sin søster i skole før i stedet for at hengive sig selv til en lignende vanartethed og få adskillige interessante unge damer til at rive håret af sig og begræde hans utroskab, mens de burde have prist deres gode stjerne, at de blev af med ham."

Dick kastede en snebold efter en søvnig krage og så fornærmet ud, for han havde nået den alder, hvori "Tom Browns Skoledage" er bogen over alle bøger, og dens tolvte kapitel yndlingskapitlet; fem unge damer var alle blevet lyksaliggjort med den betydningsfulde heliotrop, og dette havde Dolly snildt

mindet ham om til gengæld for hans temmelig personlige bemærkninger.

"Bah! Det var kun piger, og det har ingenting at sige mellem os unge mennesker; men Bopp er en voksen mand, og du burde have for megen respekt for ham til at drive sådan spøg med ham. Desuden er han en tysker og har et blødere hjerte end vi grovkornede yankee'er, hvad enhver kan se af den måde, han tager det, når du bider ham af. Men hvor blød han også er, så er han til samme tid stolt og venter med at sige noget, før han er vis på, at du holder af ham; men på den måde, som du bærer dig ad: sød som sukker den ene dag og sur som eddike den anden, vil han kunne behøve en hel snes Job'ers tålmodighed. Tag en beslutning, Dolly, og sig rent ud Ja eller Nej."

"Vil du have, at jeg skal gå ham i møde i døren, neje for ham og sige: Hvis De behager, er jeg parat til at sige 'Ja, tak', hvis De vil være så god at sige 'Vil De?'"

"Nå, vær nu ingen gås; du ved jo godt, at det ikke er min mening; men I pigebørn kan aldrig gøre noget lige frem, men skal altid bruge kunster og gøre kvalm. Sig mig bare: holder du af Bopp, eller holder du ikke af ham?"

"Det var da en mageløs fin måde at spørge på! Naturligvis synes jeg godt om ham som lærer; han er en dygtig mand, der forstår sine sager, og jeg finder fornøjelse i hans morsomme måde at tage det på; men hvad i al verden skulle jeg gøre med sådan et langt, lyshåret menneske, der kunne putte mig i sin lomme og dog er så blød, at jeg aldrig ville få hjerte til at holde ham under tøflen? Behold du ham kun for dig selv, og siden du elsker ham så højt, behøver jeg ikke at gøre mig bekymring for

hans skyld; når han har dig til ven, kan han jo ikke ønske sig mere her i verden."

"Lad nu være med at være spydig, Dolly, for det klæder dig ikke, og det er jo kvindens opgave altid at tage sig ud til sin fordel. Jeg vil bare sige, at det vil blive en slem historie for dig, hvis du gør Bopp nogen fortræd, for alle kan godt lide ham og vil falde over dig som et hjerteløst afskum, og det vil jeg ikke fortænke dem i, siger jeg dig på forhånd."

"Jeg vil ønske, at folk ville lade være at blande sig i andres sager, det må du gerne hilse dem fra mig og sige; og alt, hvad jeg vil sige, er, at I mandfolk har mere frihed, end I ved, hvad I skulle gøre med, og vi kvinder har for lidt, så det er ikke mere end billigt, at vi viser jer, hvad den er værd, ved en gang imellem at tage den for os selv. Jeg vil ene og alene gøre, hvad jeg har lyst til: danse, spadsere, køre og kokettere, når som helst og med hvem som helst jeg finder for godt; og hele byen med mr. Dick Ward i spidsen vil ikke kunne standse mig, hvis jeg vil blive ved. Nå, har du så mere at sige?"

Med denne uafhængighedserklæring lagde Dolly armene over kors, snurrede sig rundt og så sin broder lige i ansigtet som en kæk statue af egenviljen med rød kyse og vanter.

Dick spurgte strengt:

"Er det din faste beslutning?"

"Ja."

"Og du vil ikke opgive dit fjanteri?"

"Nej."

"Er du ganske vis på, at du ikke bryder dig om Bopp?"

"Jeg kunne med største fornøjelse slå ham på øret."

"Meget vel; jeg skal sørge for, at du ikke får lejlighed til det."

"I dit sted ville jeg ikke indlade mig i en kamp, for du bliver slået, Dick."

"Det kommer an på en prøve."

"Ja, vær så god."

De krigsførende parter skred med en ophøjet mine over græsplænen og udtrykte deres hensigter så tydeligt i deres ydre, at mrs. Ward, endnu førend de trådte ind ad døren, af den måde, Dick havde sat sin hat på sned på, og Dolly satte hælene fast i jorden, vidste, at en storm var i udbrud.

Denne samtale mellem de to søskende fandt sted omtrent to måneder efter mr. Bopps ankomst, mens de slentrede hjem fra skole. Om denne samme skole må der siges et par ord til forklaring af det foregående. Det var en i alle henseender fortræffelig indretning, for dens forstander stod i høj anseelse hos byens indvånere og kunne have tjent som mønster på dr. Watts "flittige bi" med hensyn til den iver, hvormed han benyttede sine solskinsdage og samlede honning til vinteren, som mange håbede ville lade vente længe på sig. Der blev sørget for alt, hvad der kunne være til bedste for sjæle og legemer, der var i deres udvikling: utallige adspredelser og det bedste selskab; men trods alle disse velsignelser nærede, sørgeligt nok, de elever, der besøgte denne dannelsesanstalt netop en Adam- og Eva-agtig tilbøjelighed til, hvad de ikke havde og ikke behøvede; og ikke tilfredse med de fornøjelser, der skaffedes dem, måtte de absolut skulke fra skole med den lille slubbert Eros og vende op og ned på den gamle by med deres nymodens påfund, indtil forargede pebermøer forudsagde, at selv de små børn ville blive angrebet af den samme feber, i mørk skinsyge vægre sig ved deres øllebrød, sende kærlighedsbilletter i deres

rangler, rømme bort i deres kurvevogne og sætte bo i deres dukkehuse efter nyeste mode.

Det var nogle let fængelige beboere fra sydstaterne, der havde indført den ny leg, og de efterlod sig sådanne romantiske sagn om deres kærlighedshistorier, at deres efterfølgere opflammedes af en ærgerrig lyst til at gøre noget lignende og udmærke sig i alt, lige fra kricketspil til den kunst at fange hjerter.

Denne tingenes tilstand er ikke til at undre sig over, for efter at Amerika har fået ry for at være et "hurtigt" land, er det blevet en slags drivhus, hvor menneskeheden synes at drives til hurtig udvikling. Derfor må de ældre ikke sukke over ungdommens livlighed, men sidde i kaminkrogen og se på, at drenge og unge piger spiller det spil, der så ofte ender med skakmat for den ene af parterne. For mange af tilskuerne var den ny tingenes orden lige så god som en marionetkomedie, for med ungdommens begejstring gik de spillende helt op i deres roller og glemte i deres alvor fuldstændig publikum. Hvilke revolutioner foregik der ikke under de rundskødede jakker, og hvilke kærlighedspanter gemtes der ikke i deres lommer! Hvilke intriger og modintriger opfyldte ikke hovederne med de uskyldige hårbånd, og hvor mange fanger hildedes ikke i de brogede net, hvilke fanger gerne slap ud igen og så trængte til pleje! Hvilke romaner udfoldede sig ikke som løvetandsblomster langs vejen til skolen, og hvilke historier havde floden ikke kunnet fortælle, hvis nogen havde kunnet forstå dens melodiske sprog! Hvor blev ikke visse porte forherligede ved daglige standsninger ved dem, og hvilke ømme minder omsvævede ikke tilsmudsede pulte, gamle penne

og bøger, der var illustreret med allehånde symbolske tegninger!

Le kun, hvem der vil; ældre og klogere mænd og kvinder kunne gerne have taget lære af disse ungdommelige helte og heltinder; for hos dem var alt hæderligt, oprigtigt og frisk; verden havde ikke lært dem falskhed, egennytte eller lav ærgerrighed. Når de tabte eller vandt, lagde de åbenhjertigt deres sorg eller glæde for dagen og bar ingen masker undtagen ved maskerader, og da tog de dem af så snart som muligt. Hvis den blåøjede Lizzie viste en sur mine eller fulgtes hjem med Joe, gik Ned med en forstandighed, som ældre tilbedere gjorde vel i at efterligne, tilbage og tog sig nok et parti fodbold, gav det forsmåede æble til lille Sally og sang en lystig vise i stedet for en klagesang, hvilket var bedre end at skyde en rival for panden eller blive en kvindehader hele sit liv igennem. Eller når Tom spændte Claras skøjter på tre dage i træk og tre aftener i træk dansede med hende, mens Kitty fik lov til i første tilfælde at fryse om fødderne, i andet at sidde over med foldede hænder, græd denne bare rigtigt ud, gav sin moder et ekstrakys og ventede, til den troløse Tom vendte tilbage til sin pligt og sin lille fæstemø.

Dick og Dolly var forrest i rækken og erfarne i alle disse ny adspredelser. Dick ofrede på mange altre, men med størst trofasthed på en lille blid gudindes, der sendte fortryllende svar tilbage på de brændende epistler, han efterlod i hendes faders havemur, hvor de som Pyramus og Thisbe ofte sladrede med hinanden gennem en sprække; og Dolly blev sjældent set uden en stab af adjudanter, der med glæde ville have kæmpet, blødt og lidt døden for hende lige som den lille korporals gamle

garde, skønt hun kun lønnede dem med ord; for hendes Waterloo var ikke kommet endnu.

Med sit køns fortryllende lunefuldhed i den slags ting havde Dolly aldrig så snart erklæret, at hun ikke kunne lide mr. Bopp, før hun begyndte at opdage, at hun gjorde det; og det var så langt fra, at hun ønskede at "give ham på øret", at der til overraskelse for hende selv udviklede sig en tilbøjelighed hos hende til at betragte ham med særlig velvilje og ømhed; for med alt sit koketteri og sin tilsyneladende kulde havde Dolly et ægte kvindeligt hjerte, skønt denne kendsgerning aldrig var gået op for hende, før August Bopp lod sine ærlige øjne hvile på hende med så megen kærlighed og længsel. Derpå mærkede hun, at der blandede sig en smule frygt i hendes interesse, følte en heftig attrå efter at vinde hans agtelse, opdagede noget, som hun kaldte samvittighed, og som forbød hende helt hensynsløst at benytte sin magt, og blev kort efter sin stolte benægtelse over for Dick nødt til at tilstå, at mr. Bopp var blevet hendes lærer i den finere art af gymnastik, der blev indført med Adam og Eva og lige siden den tid har fået hele menneskeheden til uafbrudt at slå saltomortaler. Naturligvis blev disse opdagelser ikke betroet nogen, ikke engang den hjertensveninde, enhver af os gerne har; ikke des mindre havde hendes moder en anelse om dem og så med bekymring på det alt sammen, men forholdt sig rolig, vel vidende, at hendes lille datter tidligere eller senere ville vise hende en fuldstændigere fortrolighed end hun kunne forlange; og idet hun mindedes de lykkeligste øjeblikke i sin egen lykkelige fortid, overlod hun til den blomst, der aldrig kan tvinges frem, at udfolde sig, når den selv ville.

Imidlertid troede mr. Bopp, skønt han bar sit hjerte uden på brystet, sin hemmelighed begravet i det dybeste mørke og nød alle de søde kvaler, som forelskede så hårdnakket skaber sig selv. Når Dolly var stille og åndsfraværende, blev han tankefuld, undervisningen gik trægt, og folk fik en fornemmelse af, at de var ved at blive kede af denne humbug; når Dolly derimod var munter og venlig, strålede han og drev øvelserne med liv og sjæl som for at skaffe sine følelser luft, og folk gik hjem med den erklæring, at gymnastik var det første af alt i tiden; og når Dolly var lunefuld, blev mr. Bopp som en ustadig vejrhane, der drejede sig efter vinden, hvilket afstedkom den sørgeligste forvirring.

Dick sagde, forstandigt nok, intet, men tænkte så meget desto mere, og da han ikke havde tilstrækkelig erfaring til at vide, at en kvinde, når hun siger "Nej", er meget tilbøjelig til at mene "Ja", tog han Dolly på ordet. Da han anså det for sin pligt at advare den brave Bopp, besluttede han at gøre det, som en broder i romanerne plejer at gøre sligt, uden at tage hensyn til sine egne følelser eller sin søsters vrede i fuldstændig ubevidsthed om, at hoveddrivfjederen var en drengeagtig lyst hos ham til at udøve herredømme over den unge dame, der regerede over alle andre.

Således stod sagerne, da byen blev sat i stærk bevægelse ved en almindelig indbydelse til at deltage i den årlige fest i Lollyboys Hall, der dette forår skulle fejres ved intet mindre end en maskerade, hvilket fremkaldte glimrende drømme om lystighed og løjer hos gamle og unge. Da det var en elskværdig gammel by, ofrede den sig ligesom en venlig bedstemoder for sine børns ønsker, tillod dem at lægge dens strikketøj til side,

forstyrre dens middagslur, sætte dens hænder i travl virksomhed med flitter og stads og holde dens sind i en kaotisk tilstand tre hele uger igennem. Unge damer gemte sig bag skyer af tarlatan og lavede sig englevinger, kjoler af avispapir, indianske bælter og askepotsko. Inspirerede, men ubehjælpsomme ynglinge udkastede tegninger, der ville have taget modet fra en kostumeforfærdiger af første rang, hensank i dyb fortvivlelse og slog sig, efter at være kommet sig af, den med opgivelse af pairer og paladiner til tåls med joviale matroser, kutteklædte munke og officerer i de mest forskelligartede uniformer. Fædrene lo eller brummede ad det hele og forstrakte mere eller mindre villigt, som det nu kunne træffe sig, med de fornødne pengelån; men mødrene, hvis interesse for deres børns fornøjelse er en slags vintergrønt, som ingen sne kan kvæle, syede pailletter på i tusindvis, forvandlede masser af silkepapir til roser, holdt humøret oppe og maverne vel forsynede, og sørgede for, at det huslige maskineri gik sin jævne gang, ved det trylleri, der gør mødrene til denne slette verdens jordiske forsyn.

"Hvad skal jeg være?" var det almindelige spørgsmål. Pulterkamre blev taget med storm, gamle damer blev plaget så længe, til de tog deres kære relikvier frem af de af lavendler duftende skuffer (lykkelig den, der så dem igen!), hatte blev lavet om til støvler, kjoler til veste, kapper til benklæder, stadshovedtøjer blev plyndret for deres fjerpynt, og hatte krampet op i alle arkitekturens stilarter, mens al slags ripsraps var i høj kurs, og enhver vidste, hvad alle de andre skulle være, men hvad de højtideligt svor på, at de ikke skulle være, hvilket let gennemskuelige hykleri var den bedste spas ved det hele.

Dolly lod sine bekendte blive i den tro, at hun skulle forestille Hjerter Dame; men i al hemmelighed lagde hun beslag på en brokadesdragt, som en statelig bedstemoder havde båret for et halvt århundrede siden, og trådte en aften pludselig frem for sin broder i et fortryllende, koket kostume, som jeg vil beskrive til bedste for fremtidige rådvilde unge damer: Nederdel af hvidt silketøj, skarlagenrød overkjole, smagfuldt ophæftet bagpå, blå strømper med røde svikler, højhælede sko med sølvspænder, en buket i brystet og, svævende på en rigdom af mørke lokker, en fiks opsmøget hat, der forøgede det skælmske udtryk i Dollys ansigt, da hun trådte ind, syngende en berømt vise.

Dick betragtede hende med et bifaldende blik, idet han drejede hende som en leddedukke og udtalte den broderlige anskuelse, at hun var "den kækkeste lille skabning, han nogen sinde havde set"; men derpå forringede han betydeligt denne smigrende bemærknings værd ved at tilføje: "Du mener da vel ikke, at det skal være nogen forklædning? Bild dig bare ikke ind, at du ikke vil blive kendt, for Dolly Ward er skrevet i hver lok og hver sløjfe lige så tydeligt, som om du havde en plakat med dit navn på ryggen."

"Så vil jeg ikke have det på," udbrød Dolly, rev øjeblikkelig sin hat af, slængte sin hyrdestav hen i en krog, sin buket i en anden og satte sig ned som et billede på fortvivlelse.

"Vær nu ingen gås, og lad være at rive alting i stykker, men tag kun en domino over, som Fanny gør, og når du så har moret dig nok, kan du tage den af og give skønheden. Det vil være to forklædninger og sætte herrerne i så stor forlegenhed, som du kan ønske."

"Hør, Dick, dén glimrende idé skal du have et kys for, og løb så ud og køb mig otte meter batist akkurat af den samme farve som Fannys; men hvis du siger det til nogen, skal jeg sørge for, at hun ikke danser med dig hele aftenen." Med denne trussel omfavnede Dolly sin broder og lukkede døren for næsen af ham, hvorpå han, opmuntret ved den forestilling, at det var en vis anden person, han havde fået kysset af, begav sig ud i det sølede føre for at udrette sin kommission.

Hvis de første kolonisters ånder havde gået sig en spadseretur hin begivenhedsrige fredag aften, ville de have løftet deres skyggehænder i vejret over de scener, der foregik lige for deres ærværdige næser, for besynderlige skikkelser ilede gennem de stille gader, og i stedet for at folk burde ligge i en ærbar søvn, hørtes tydeligt

"en larm af natlig svir og sværmen."

Sporer klirrede og sværd raslede hen ad den frosne jord, som om briterne var i færd med at gøre nok et hastværksbesøg; hætteklædte munke og nonner spankede af sted, optaget af verdslige tanker; gammeldags damer og herrer med parykker på syntes at skynde sig hen til et eller andet teselskab for at give ondt af sig over skatten; tønder ravede med besvær gennem de snævre gader, som om mådehold endnu stedse hørte til de tabte dyder, mens bjørne, aber, trolde og nisser traskede af sted eller fo'r forbi som glimt, som om der var indtruffet en anden Valpurgis-nat, og alle var på vejen til Bloksbjerg.

"Hurra for hanen!" brølede den irske ungdom, der havde lejret sig på fortovet for at se på skuespillet, da Mefistofeles med en rød hanefjer i hatten ilede op ad trappen. Ved døren til damernes påklædningsværelse forlod han en lyserød domino

med det korte pålæg: "Slå du nu dine folder, og lad mig slå mine"; derpå skyndte han sig til indgangen, men standsede et øjeblik der med det udråb:

"For pokker da! Det ser muntert nok ud."

Og det gjorde det virkelig. En kæmpestøvle stod vagt ved indgangen; henne i en krog stod en araber og støttede sig til sit spyd og så ud, som om han havde lyst til at sige:

> Kom, flygt med mig i ørknen ud!

til den smukke jødinde, han havde under armen; i en anden var en statelig Hamlet med et par ulastelige ben beskæftiget med at ordne sin fjerbusk, endnu tvivlrådig om, til hvilken Ofelia han skulle henvende:

> "sine løfters honningsøde ord".

Den barske kong Blåskægs repræsentant valsede på en måde, der ville have opfyldt hin stolte potentat med ærbødig beundring, mens dronning Katharina koketterede med en brandmand. Alkibiades fo'r rundt på gulvet med en ældre dame, hvis kegleformede hat vaklede på hovedet af hende, og Unionen holdt fast på en ganske lille skotte. Skarer af munke, sorte, hvide og grå, vandrede gennem salen med skarer af balletdanserinder, hvis mening det var at forestille bønderpiger, men hvem dette mislykkedes på grund af deres mangelfulde kostume; morgen- og aftenstjerner gik op eller ned efter deres kavalerers forgodtbefindende; livlige, røde dæmoner plagede stilfærdige nonner, og riddere med leoparder, løver og griffe som våbenmærker gik omkring og påtog sig en heroisk mine i deres ubekvemme, forgyldte harnisker; hofdamer promenerede

med matroser, og hertuger dansede med mejersker, og alt var fuldt af liv og lystighed.

"Ach Himmel! Das ist wunderschön!" mumlede en høj, grå munk, der kiggede ind i salen, uden at vide af, at han talte højt.

"Hallo, Bopp! Jeg troede ikke, De kom," udbrød Mefistofeles med en lydelig hvisken.

"Ah, jeg gætter, hvem De er! Ja, det er en god dragt. Jeg kunne nok have haft lyst til at være Deres Faust; men jeg havde hverken tid eller råd til at skaffe mig nogen dragt, derfor tog jeg dette på og gik herhen for et par timers tid. Hvor er, – hvem er alle disse mennesker? Kender De dem?"

"Hun derhenne, som popen, Fra Diavolo og to riddere byder op til dans, er Dolly, hvis det er det, De ønsker at vide. Gå ind, Bopp, og benyt lejligheden, mens De har den, jeg må af sted efter Fanny," sagde Mefistofeles og svang sig over rækværket med en dæmonisk smidighed, der morede tilskuerne i høj grad, mens den grå munk listede sig ind og gemte sig i en krog, fra hvilken han i en halv time holdt øje med den lyserøde domino. Efter denne tids forløb blev han sat i betydelig forlegenhed ved at opdage, at der var to lyserøde dominoer, der lignede hinanden i den grad, at det var ham umuligt at afgøre, hvilken af dem der var den, Dick havde udpeget.

"Hun tror, at jeg ikke kan kende hende; men jeg skal nok komme efter det," sagde den grå broder, grebet af en pludselig iver, spadserede hen til den nærmeste lyserøde dame og bød hende armen med et buk.

Med en hoffærdig afslående gestus til adskillige andre modtog hun den, hvorpå de sluttede sig til den brogede skare, der kredsede rundt i salen. Mens de promenerede, betragtede

mr. Bopp sin ledsagerske med et forskende blik, men kunne ikke opdage andet end en slank skikkelse, der var tæt tilhyllet fra top til tå, og fingrene af den hvide handske, der hvilede på hans arm.

"Jeg vil tale til hende, så vil hendes stemme forråde hende," tænkte han, idet han glemte, at det var ham umuligt at forstille sin egen.

"Skal jeg ikke vifte Dem, miss, her er så varmt?" spurgte han.

Hun rakte ham sin vifte med en nejen og vendte sit maskerede ansigt helt om imod ham, mens hætten bevægede sig, som om dens ejerinde lo ved sig selv.

"Jo, det er Dem, – jeg kender Dem på øjnene, gangen og latteren. Troede De virkelig, miss Dolly, at De kunne skjule Dem for mig?"

"Det var heller ikke mit ønske," lød det hviskende svar.

"Troede De, at jeg ville komme?"

"Jeg håbede det."

"Så er De altså ikke misfornøjet med det?"

"Nej, det glæder mig meget; jeg savnede Dem."

Det lyserøde hoved bøjede sig lidt nærmere til ham, og nok en hvid handske forenede sig med en indtagende tillidsfuldhed med sin mage på hans arm. Mr. Bopp hensank øjeblikkelig i en lyksalighedstilstand, – lysene, musikken, de livlige omgivelser og, endnu mere end alt dette, denne usædvanlige venlighed satte kronen på øjeblikkets trylleri; opmuntret af det gunstige varsel lod han kærligheden overdøve klogskabens røst, så at den bragte ham til ved denne lejlighed at gøre, hvad han så ofte havde besluttet aldrig at gøre.

"Ak, miss Dolly, hvis De vidste, hvor meget, meget gladere De har gjort mig, og hvilken glans De har kastet over denne aften for mig, ville De oftere være en smule venlig; for hele denne vinter har været som en sommer for mig, siden jeg lærte Dem og Deres venlige hjem at kende, og nu har jeg ingen anden sorg, end at jeg efter næste undervisningstime ikke mere kan komme til Dem, medmindre De giver mig tilladelse til det. Dette måtte jeg sige Dem nu her, skønt der er så mange mennesker om os, jeg kunne ikke andet; og De må tilgive mig, at jeg ikke kunne vente længere."

"Nej, mr. Bopp, lad være! Sig ikke mere!" hviskede den lyserøde domino hurtigt; men mr. Bopp kunne ikke standses; han havde dæmmet op for strømmen så længe, at den nu bruste afsted med uimodståelig voldsomhed. Han førte sin ledsagerske ind i et med portierer aflukket kabinet i nærheden, satte sig ved siden af hende og sagde heftigt, idet han stadig brugte viften:

"Jeg må sige Dem, at jeg elsker Dem, og skønt jeg prøver på at kvæle min kærlighed, vil det ikke lykkes mig; den er stærkere end min vilje og min stolthed, – for jeg er stolt og vil ikke bede Dem blive *meine Frau*, før jeg kan give Dem noget mere end mit hjerte og mit stakkels navn. Men hør mig: Jeg vil arbejde og spare og vente så mange år, det skal være, når De blot til sidst vil tage alt, hvad jeg ejer, og sige: 'August, jeg elsker dig.' Le ikke ad mig, fordi jeg kun kan sige dette i så fattige ord; De er mig så inderlig kær, det måtte jeg sige Dem, eller også turde jeg aldrig se Dem mere. Svar mig et venligt Ja, og jeg vil takke Gud for en så usigelig glæde."

Den lyserøde domino havde lyttet til hans hurtige ord med bortvendt hoved, og da han holdt inde, rejste hun sig hastigt op og sagde ivrigt: "De tager fejl, sir, jeg er ikke Dolly"; men endnu mens hun talte, blev hendes ord gjort til usandhed; for hendes hurtige bevægelse bragte masken lidt af lave, og mr. Bopp fik tid til at se Dollys øjne, en mørk hårlok og et par brændende kinder, før masken atter var bragt i orden. Med fordoblet alvor holdt han hende tilbage og hviskede:

"Gå ikke uden at sige det lille ord: Ja eller Nej; det er ikke meget at sige."

"Nu vel da, – Nej!"

"Er det Deres mening? Er det virkelig Deres mening, Dolly?"

"Ja, og lad mig så straks gå, sir."

Mr. Bopp rejste sig op og sagde langsomt: "Ja, gå nu; man har sagt mig, at De intet hjerte har; nu tror jeg det selv og takker Dem for dette Nej." Derpå bukkede han og gik lige ud af salen, mens den lyserøde domino brast i latter og sagde til sig selv:

"Nu er det gjort! Nu er det gjort! Men jeg vil få min hyre i morgen."

"Dick, hvem var den høje munk, Fanny gik omkring med i aftes? Ingen kendte ham, og han forsvandt før demaskeringen," spurgte Dolly, da hun og hendes broder morgenen efter maskeraden sad henslængt hver i sit hjørne af sofaen og talte om den foregående aftens begivenheder.

"Det var Bopp."

"Men hvad i al verden! Han sagde jo, at han ikke kom."

"Folk siger undertiden noget, som de ikke mener; det er en opdagelse, du sagtens selv har gjort."

"Ja, men hvorfor kom han da ikke hen og talte til én?"

"Han var formodentlig bedre anbragt."

"Nå, vær nu ikke tvær, Dick, men giv mig ordentlig besked, for jeg begriber ikke, at du tillod ham således at lægge udelukkende beslag på Fanny."

"Å, plag mig ikke, jeg er søvnig."

"Det er ikke sandt; du ser så skadefro ud; jeg er vis på, at du har haft en eller anden gavtyvestreg for, og jeg vil vide det hele; fortæl mig det nu straks."

Dolly forsøgte at gøre sin befaling mere eftertrykkelig ved at trække puden bort under sin broders hoved og hale ham op i en siddende stilling trods den modstand, han leende gjorde, øjensynligt i den hensigt at få hendes tålmodighed til at briste; for det var Dicks største fornøjelse at drille, en lyst, han lod gå ud over sin søster fra morgen til aften, idet han rigtignok af og til fik anfald af anger og kælede for hende, men disse anfald varede aldrig længe. Han var derfor nær ved at dø af utålmodighed efter at fortælle, men var endnu tvivlrådig om, hvorledes han skulle gøre det, således at det voldte hans søster den største ærgrelse og ham selv den største fornøjelse, hvorfor han sad og betragtede hende med blinkende og alvorlig rynket pande under sine bestræbelser for at se uskyldig og from ud, hvilket imidlertid fuldstændig mislykkedes.

"Nå, begynd så," befalede Dolly.

"Nu vel da; hvis du vil lade være med at rive hovedet af mig, før jeg er færdig, skal jeg fortælle dig den bedste spas, du længe har hørt. Er du vis på, at den lyserøde domino, der fulgtes med Bopp, ikke var dig selv? – for den lignede dig på en prik i alting."

"Ja, det er jeg naturligvis. Jeg vidste ikke engang, at han var der, og synes, at det var meget uhøfligt og uartigt af ham ikke at komme hen og tale til mig. Du ved jo godt, det var Fanny; gå nu videre."

"Ja, men det var det ikke, for hun bestemte sig om og tog en sort domino på; det så jeg selv. Hendes fætter Jack kom uventet, og så tænkte hun, at du ikke ville kende hende, når hun tog en anden dragt og fulgtes med ham."

"Hvem kan det have været, Dick?"

"Ja, det er netop hemmeligheden, for du må vide, at Bopp friede til hende."

"Å, snak!" udbrød Dolly og fo'r op med en forskrækket mine, der, for at bruge et udtryk fra Dicks egen ordbog, rigtig "gassede" ham.

"Jo, han gjorde; jeg hørte det selv."

"Hvornår gjorde han det, hvor og hvordan?"

"I et af disse kabinetter, der er indrettet til at fjase i; de trak portieren for; men jeg hørte ham fri, det gjorde jeg på min ære."

"Folk af ære lytter ikke ved portierer og nøglehuller. Hvad sagde de?"

"Oh, er det ikke hæderligt at lytte, så er det heller ikke hæderligt at høre, hvad andre har fået at vide på den måde. Jeg kunne ikke undgå at høre det; men jeg fortæller det ikke."

"Nej, hør nu! Tal nu ud, ellers dør jeg af nysgerrighed! Jeg ville ganske vist have båret mig lige sådan ad, på et sådant sted regner man det naturligvis ikke. Men jeg ser endnu ikke spasen," sagde Dolly mismodigt.

"Ja, men det gør jeg," udbrød Dick og brast i latter.

"Tag nu den pude fra munden, du idiotiske dreng, og fortæl mig det hele, – hvad han sagde, og hvad hun sagde, og hvad de begge to gjorde. Det var naturligvis bare løjer; men det kan alligevel more mig at høre det."

"Fra hendes side kan det gerne være, det var løjer, men han tog det i rammeste alvor, kan jeg forsikre dig. Jeg havde aldrig troet, at han var sådan en lumsk herre, for han lod jo til at være dødelig forelsket i dig, ved du, og så ender han med at fri til denne ubekendte dame. Jeg ville ønske, du havde kunnet høre, hvordan han talte med tårer i øjnene –"

"Hvordan kan du vide det, når du ikke så ham?"

"Åh, det er jo kun figurligt talt; jeg sluttede mig til det af hans stemme. Den var så forskrækkelig øm, og så talte han tysk, når engelsk ikke var ham varmt nok. Det var rent ud rørende, for jeg har aldrig hørt nogen tale sådan, og jeg synes, det må være pokkers svært at sige den slags ting til en smuk dame, enten hun så er maskeret eller ikke."

"Hvad sagde hun?" spurgte Dolly med fast sammenknugede hænder og dirrende læber.

"Hun sagde kort og godt 'Nej'; og da han styrtede ud med aldeles knust hjerte, som det lod til, brast hun i latter og gik ind og polkerede på livet løs en halv times tid."

Dollys hænder skiltes ad; hun trak vejret dybt og udbrød:

"Så var hun også en rigtig slet og hjerteløs tøs! og hvis det er en, jeg kender, vil jeg aldrig mere tale til hende, for hvis det virkelig var hans alvor, burde hun slås ihjel, fordi hun lo ad ham."

"Så havde du også fortjent det, fordi du gjorde sådan nar af stakkels Fisher i sommer, da han kastede sig på knæ bag

stikkelsbærbuskene. Han mente det, få skam, alvorligt nok, for han var lige så grøn i ansigtet som stikkelsbærrene, da han gik sin vej. Din teori er god nok, min bedste, men din praksis er det dårlig bevendt med."

"Ti du bare stille med den slags dumheder. I unge herrer tror, at I ved alting, kan gøre alting og få alting og kun behøver at vinke, så kommer straks alle kvinder og tilbeder jer. Det gjorde ham til en mand, og han vil takke mig, fordi jeg befriede ham for hans dumme, sentimentale ideer. Du vil komme til at trænge til en lignende lektion, på den måde du opfører dig, og jeg håber, Fanny vil give dig den."

"Hvis du nu er færdig med din forelæsning, vil jeg gå videre, hvis du da har lyst til at høre det."

"Er der mere?"

"Ja, det er der rigtignok; nu kommer rosinen. Hvad ville du give for at få at vide, hvem damen var?"

"Fem dollars lige på stedet."

"Godt; kom med dem, så skal jeg fortælle dig det."

"Og du narrer mig ikke, Dick?"

"Nej. Jeg skal bevise det."

Dolly tog sedlen frem af sin pung og blev siddende med den i hånden, mens hun ventede på gådens løsning. Dick rejste sig op, gjorde et teatralsk buk for hende og sagde:

"Det var mig."

"Det er en grov usandhed; jeg så dig jo sværme omkring hele aftenen."

"Ja, du så min dragt; men jeg var ikke i den."

"Åh, nej da! Hvem var da det, jeg hele tiden talte med, og som jeg vist har gjort mig ordentlig til nar for?"

Pung og seddel faldt ud af Dollys hånd, og hun stod og så på sin broder med en forvildet mine. Dick gned sig i hænderne og lo, så det klukkede i ham.

"Det er en mageløs morsom historie! Nu skal jeg fortælle dig det hele. Jeg havde slet ikke tænkt på det, før jeg traf Bopp og fortalte ham, hvem der var dig; men mens jeg ledte efter Fanny, kom jeg til at tænke på, om han måske skulle tage fejl af jer to, og så fik jeg den glimrende idé selv at narre ham, for jeg kan efterligne dig ganske livagtigt. Fanny ville ikke have, at jeg måtte gøre det, men jeg fik hende omstemt, og så lånte hun mig skørter og kjole og den lyserøde domino, og hvis jeg nogen sinde har været glad ved ikke at være høj, så var det ved den lejlighed, for hendes tøj passede mig fortræffeligt i længden; men jeg sprængte rigtignok hele tiden noget bagi og strøede hægter og maller til alle sider. Jeg ville ønske, du kunne have hørt, hvordan Jack lo, mens de hjalp mig med at klæde mig på. Han havde ingen dragt, derfor lånte jeg ham min til kort før demaskeringen, så stak vi hjem og skiftede. Han fortalte mig, hvordan du bestandigt kom løbende til ham, for at han skulle binde dine sko og finde din vifte, og hvordan du fortalte ham morsomme ting i den tro, at det var mig. Jeg har aldrig i mit liv moret mig sådan!"

"Videre," sagde Dolly, snappende efter vejret, og Dick adlød uden at ane uråd.

"Jeg kendte Bopp og holdt mig i nærheden af ham, til han kom hen for at opdage, hvem jeg var. Jeg efterlignede dig, og det narrede ham, for jeg er kun et par tommer højere end du og bøjede hovedet på den smægtende maner, som I pigebørn lægger jer efter; jeg talte hviskende, for at min røst ikke skulle

røbe mig, klyngede mig tæt op til ham og var rigtig behagelig og forvirret, så den skikkelige tosse var overbevist om, at det var dig. Engang troede jeg, at det hele var gået i stykker, for da han blev højtidelig inde i kabinettet, blev jeg lidt befippet, han tog det så alvorligt; min maske gled af, men jeg fangede den igen, så han fik kun min pande og mine øjne at se, der er akkurat ligesom dine, og det slog hovedet på sømmet, for jeg er vis på, at jeg var lige så rød og så lige så tåbelig ud, som du ville have gjort i sådan en situation."

"Hvorfor sagde du Nej?" spurgte Dolly med et ansigt som en tordensky.

"Hvad skulle jeg ellers have sagt? Du havde jo fortalt mig, at du ikke ville have ham, og så tænkte jeg, at det ville forskåne dig for den ubehagelighed at sige ham det og ham for det pinlige ved at spørge nok en gang. Jeg fortalte ham for nogen tid siden, at du altid havde været en kokette; det sagde han, at han vidste, og derfor overraskede det mig at høre ham tale på den måde; men jeg formodede, at jeg var alt for elskværdig, og at det var det, der narrede ham. Stakkels Bopp! Jeg har ligget hele natten og tænkt på, hvordan han så ud, da han sagde: 'Man har sagt mig, at De intet hjerte har; nu tror jeg det selv og takker Dem for dette Nej.' Det var en temmelig drøj spas for ham; men nu er det overstået, og han vil ikke behøve at gå det igennem nok en gang. Du sagde, at jeg ikke turde vove at tale til ham om dig; nå, turde jeg så ikke? Og har jeg ikke –"

Resten af sætningen snurrede rundt i Dicks hoved, da han pludselig fik en velment ørefigen på den venstre side af hovedet, efterfulgt af en lignende på den højre, så at alt et øjeblik svimlede for ham. Alt, hvad Dolly gjorde, gjorde hun til

gavns; dansede hun, afgav hendes skosåler beviser for det; koketterede hun, gik det varmt til, så længe det stod på; og var hun vred, tordnede og lynede det, til bygen kom, og det hele endte med en regnbue. Nu, da hun følte sig narret, skuffet, ærgerlig og forpint, var hendes første indskydelse at søge et afløb for disse følelser, og da hænderne sad godt på hende, lod hun dem hævne den uret, man havde tilføjet hendes hjerte, hvad de gjorde så samvittighedsfuldt, at hvis nogen sinde en ung herres øren er blevet forsvarligt bearbejdet, så var det Dicks. Da lynet havde slået ned, begyndte stormen, og den varede ved i adskillige minutter.

"Nå, så du synes, det er en spas, gør du? Jeg kan fortælle dig, at det er en nederdrægtig, grusom handling; du har knust Augusts hjerte og gjort mig så vred, at jeg aldrig tilgiver dig, så længe jeg lever. Hvad ved du om mine følelser? Og hvor tør du påtage dig at svare for mig? Fordi du næsten er af samme alder som jeg, tror du, at jeg ikke er ældre end du; men der tager du fejl, for en dreng på atten år er ikke andet end en dreng, mens en pige på sytten ofte er en kvinde og nærer en kvindes forhåbninger og planer; men det forstår du dig lige så lidt på som på Augusts kærlighed til mig, som du tillod dig at le ad. Jeg sagde, at jeg ikke syntes om ham, og opdagede først bagefter, at jeg gjorde det, og så var jeg bange for at fortælle dig det, for at du ikke skulle drille mig med det. Men nu bryder jeg mig ikke om nogenting, og jeg siger, at jeg synes godt om ham, – ja, jeg elsker ham af hele mit hjerte og hele min sjæl, og jeg ville gerne dø i dette nu, hvis jeg kunne oprette den skade, du har gjort, og se ham lykkelig! Jeg ved nok, at jeg har været egenkærlig, forfængelig og tankeløs, men det er jeg ikke mere; jeg håbede,

at han ville elske mig, og håbede, at han ville se, at jeg holdt af ham, at det kun havde været min spøg, og at jeg ikke brød mig om, at han var fattig, for jeg havde nok for os begge, at jeg længtes efter at gøre livet lyst og lykkeligt for ham efter alle hans sorger, at jeg ville lade hans lillesøster hente, som han elsker så højt, og holde al smerte borte fra ham for fremtiden, for han er så god, så tålmodig, så ædel, og han er mig så kær, at jeg ikke ved, hvad jeg ikke ville gøre for ham. Nu er det hele forbi; nu kan jeg aldrig sige ham dette, aldrig blive ham til nogen trøst, aldrig mere blive lykkelig, så længe jeg lever, og det er din skyld!"

Da Dolly således stod foran sin broder og udslyngede denne ordstrøm med funklende øjne, heftig røst og et ansigt, der var blegt af lidenskabelig bevægelse, blev han forskrækket; for da han kom til sin samling igen, mærkede han, at han havde leget med skarpe våben og hugget temmelig blindt om sig. Ør og fortumlet sad han og stirrede på det ophidsede ansigt, han havde for sig, og glemte den uværdige behandling, han havde været genstand for, det misgreb, han havde begået, og den skade, han havde forvoldt, i blot og bar forundring over de voldsomme omvæltninger, der foregik for hans forbavsede øjne.

Da Dolly standsede for at trække vejret, mumlede han med en sønderknust mine:

"Det gør mig meget ondt, – det var bare løjer, og jeg troede at gavne jer begge to, for hvordan pokker skulle jeg vide, at du syntes godt om ham, når du sagde, at du afskyede ham?"

"Det har jeg aldrig sagt, og hvis jeg havde trængt til råd, ville jeg være gået til moder. I mandfolk buser altid løs og løber med en halv vind og indser ikke jeres dumhed, før I har gjort det så

galt, at det ikke kan gøres godt igen; vi kvinder bærer os ikke sådan ad, men skåner folks følelser og får ord for at være falske for vor ulejlighed. Jeg havde aldrig haft i sinde at fortælle dig det; men nu vil jeg gøre det for at vise dig, hvordan jeg har gjort dig tjenester, mens du har gjort mig skade: hver eneste af disse billetter fra Fanny, som du beundrer så højt, besvarer så samvittighedsfuldt og går og slider på i din lomme, har jeg lavet, hun har kun skrevet dem af."

"Pokker heller!" udbrød Dick, idet han sprang op og fo'r med hånden ned i den venstre brystlomme, hvorfra han halede et dusin lyserøde billetter op, der var bundet sammen med et blåt bånd og meget medtagne. Han bladede dem hastigt igennem, mens Dolly vedblev:

"Ja, jeg gjorde det, fordi hun ikke vidste, hvordan hun skulle besvare dine billetter, og spurgte mig til råds. Jeg lo ikke ad dem eller gjorde nar ad hende, men hjalp den lille tosse og gjorde dig lykkelig i tre måneder, skønt du drillede mig fra morgen til aften, for jeg holdt af dig og havde ikke hjerte til at forstyrre din glæde."

"Nu har du hævnet dig, og I er to rigtig lumske tøse. Vi to er kvit, og Fanny skal jeg sende en sidste billet, som skal skaffe hende røde øjne i en hel måned; og jeg vil aldrig elske eller stole på nogen pige mere, så længe jeg lever, – nej, aldrig! aldrig!"

Blussende af harme kastede Dick den omhyggeligt bevarede pakke på ilden, stødte den godt ned mellem kullene, slængte ildrageren fra sig og vendte sig om med et udtryk og en mine, der ville have været meget komiske, hvis de ikke havde været ligefrem rørende; for trods hans unge alder slog der et meget ømt hjerte under den blå jakke, og det var blevet dybt såret ved

troløsheden hos den lille blide gudinde, som han dyrkede med en dag for dag mere brændende tilbedelse. Hans øjne fyldtes med tårer, men han kvalte dem tappert; hans læber skælvede, men han kneb dem hårdt sammen; hans hænder knyttedes, men han huskede på, at hans modstander var en kvinde, og som en sidste anstrengelse for at bevare sin mandlige værdighed gav han sig til at fløjte.

Som om han så snart som muligt skulle få bevis på den kvindelige ubestandighed, brød bygen løs i dette øjeblik. Dolly slyngede kærligt sine arme om Dicks hals og brast i en så smittende gråd, at han efter at have holdt sig stiv, indtil en stor tåre dryppede fra hans næsetip, måtte give tabt; han lagde sit hoved på Dollys skulder, og nu druknede de to søskende deres vrede og nag og mildnede deres sorg ved en af disse naturlige processer, som Forsynet så kærligt har skænket de stakkels mennesker, og som så ofte foragtes som svaghed, skønt de kan vidne om en bedre styrke end nogen slags stolthed.

Dick klarede først op, og uvejret efterlod sig ikke andet spor end en svag tåge, hvorigennem det ham medfødte solskin sendte nogle endnu lidt tungsindige glimt.

"Græd ikke sådan, kære; du bliver syg af det, og det er ingen gavn til; alt ordner sig nok af sig selv, eller også skal jeg sørge for det, og vi vil blive glade igen alle sammen."

"Nej, det kan aldrig mere blive som før, og det er udelukkende min skyld. Jeg har skuffet Fannys tillid, jeg har ødelagt jeres lille roman, været tankeløs og slet og har mistet August; ak Gud! jeg ville ønske, jeg var død!" udbrød Dolly jamrende og brast på ny i en fortvivlet gråd.

"Nå, nå; lad nu være med at være så bedrøvet og at tilskrive dig skylden for alt det sørgelige. Sæt dig ned, og lad os tale om det og se, hvad der kan gøres. Stakkels lille søster, jeg tilgiver dig billetterne og tilstår, at det var urigtigt af mig at blande mig i Bopps anliggender. Det er mig, der har bragt dig i forlegenhed, og jeg skal også bringe dig ud af den igen, hvis himlen ikke falder ned, eller Bopp skyder sig for panden som en anden Werther inden i morgen."

Dick trak sin grædende søster med sig hen i den store lænestol, hvor de havde siddet sammen, siden de var små, tørrede hendes øjne og klappede hende på ryggen; han havde nemlig en forestilling om, at man bar sig således ad med at berolige små børn, og hvorfor kunne man så ikke bære sig ad på samme måde med unge piger?

"Bare moder var hjemme!" sukkede Dolly, der længtes efter denne havn, hvor man altid kunne finde tilflugt under sådanne huslige storme.

"Skriv til hende og bed hende om ikke at blive borte til lørdag."

"Nej, det ville bringe forstyrrelse i hendes rejse, og du ved, at hun opsatte den for at hjælpe os med denne afskyelige maskerade. Jeg ved slet ikke, hvad vi skal gøre."

"Gud velsigne dig, det er da simpelt nok. Jeg fortæller Bopp det hele, beder ham om forladelse og siger: 'Dolly vil gerne', og så er alting klart og i orden igen."

"Det ville jeg ikke have for alt i verden, Dick. Det ville være meget svært for dig og flovt for mig, og så ville det alligevel ingen gavn gøre; for August er så stolt, han ville aldrig tilgive dig, at du har spillet ham sådan en streg, eller tro, at jeg har et

hjerte, efter alt, hvad du har sagt, og jeg har gjort, og jeg ville blot komme til med mine egne øren at høre ham sige tak for det Nej. Ak, hvorfor kan man dog ikke mærke, når man er forelsket, og lade være med at buse løs, før man er på det rene med sig selv!"

"Nå, hvis det ikke duer, så vil jeg slet ikke have med det at gøre, for andet kan jeg ikke hitte på; og hvis du tror, at jeres fruentimmermaner at tage den slags ting på er bedre, så kan du jo prøve den; men jeg vil bare sige dig, at du kommer til at skynde dig, for i morgen er det den sidste aften, ved du nok."

"Jeg går ikke derhen, Dick."

"Hvorfor ikke? Vi vil overrække ham vor gave, holde taler og råbe hurra for Klør Konge, så der bliver ordentlig kommers."

"Jeg vil alligevel ikke med; det ville ikke være nogen fornøjelse for mig, og jeg ville ikke kunne se ham i ansigtet efter alt dette."

"Pyt! jo vist ville du så, eller også ville det være første gang, du var forknyt for at anrette ødelæggelse med dine skælmske øjne."

"Det er første gang, jeg elsker," sagde Dolly sagte og samlede med det samme sit hoved så dybt, at denne korte bekendelse tilsyneladende blev gemt i Dicks lomme, og da den var så overordentlig romantisk, indgød den den fyrige yngling et ivrigt ønske om at anbringe en lignende i den anden lomme, i hvilken der nu, da den var berøvet sit sædvanlige indhold, var en smertelig tomhed ligesom i det hjerte, der slog inden for den.

"Nå ja, vil du ikke gå derhen, kan du jo afgøre det, når han kommer her, skønt jeg skulle tro, vi ville alle sammen gøre bedst i at aflægge vore bekendelser på hjemvejen i mørket."

"Han kommer her ikke mere, Dick."

"Ikke det! Det viser, at du ikke kender Bopp så godt som jeg. Han kommer for at sige farvel, takke moder for hendes venlighed og os for det lidet, vi har gjort for ham (gid jeg ikke havde gjort det sidste!), og tage afsked som den gentleman, han er, – se kun ad, om han ikke gør."

"Tror du virkelig? Så må jeg se at træffe ham."

"Ja, jeg er vis på det, for vi mandfolk bærer ikke nag eller går og er vrantne, når vi rammes af en sådan sorg, men retter os og tager imod den uden at blinke ligesom den spartanske fyr, som ræven gnavede i, som du nok husker."

"Så tilgiver du naturligvis Fanny."

"Nej, jeg vil lade mig hænge, om jeg gør," brummede Dick.

"Aha! Din teori er god nok; men din praksis er det dårlig bevendt med," citerede Dolly med et glimt af det gamle skælmeri i sit ansigt.

Dick fo'r pludselig op og gik en gang frem og tilbage i stuen, så brast han i latter og sagde hjerteligt:

"Jeg erkender, at det er lavt at nære sådanne følelser, og vil tænke på, om jeg ikke skal tilgive jer begge; men hun kan lige så godt stoppe hullet i muren, for vi vil ikke skrive flere breve foreløbig, og du gør bedst i for fremtiden at anvende dine evner i retning af brevskrivning på August Bopp. Se så, slå dig nu til tåls og hold op, ellers bliver din næse rød, og ødelæg ikke stivelsen i min krave med mere saltvand."

"Nej, jeg skal nok lade være – jeg vil bare sige, at da du også skylder Bopp en forklaring, var det måske bedst, om du fortalte ham din andel i sagen på hjemvejen i morgen og så overlod resten til tilfældet. Jeg kan ikke lade ham rejse med den forestilling, at jeg er sådan en hjerteløs skabning, og når han

først er borte, vil det være for sent at rette op på det, der er sket. Tror du, at du kan gøre det uden at bringe mig i en ny forlegenhed?"

"Ja, det kan jeg sagtens, og det kalder jeg fornuftigt talt. Jeg skal komme brillant fra det, – kaste mig på knæ i snavset, om det behøves, behandle jer som æg, for at der ikke skal ske nok en ravage, og bringe ham herhjem i et sådant perlehumør, at du blot behøver at nikke for at blive mrs. Bopp, hvad dag du behager. Lad os nu give hinanden et kys og være gode venner og så hugge løs på den postej, vi skal have til frokost."

Det gjorde de; og en time efter tumlede de nok så lystigt oppe på loftskammeret under foregivende af at gemme bedstemoders sager hen, for unge mennesker i en alder af atten år besidder en trylleformel, der kan mane tungsindigheden bort trods kærlighed og ulykke, og en lykkelig evne til at glemme, at "verden er falsk og deres dukker fyldt med savspåner".

Dick fik ret; for den følgende aften efter gymnastiktimen fulgte mr. Bopp hjem med ham "for at sige farvel som den gentleman, han var". Dolly kom over den første hilsen i den halvmørke forstue, og da mr. Bopp gik ind i dagligstuen, passede hun sit snit til at vende sig om og ængsteligt spørge:

"Fik du så sagt det, Dick?"

"Nej, jeg kunne ikke; der er hændet ham noget, som han nok selv vil fortælle dig. Jeg går ud for at se til hesten, benyt nu tiden og gør, hvad du finder rigtigt." Med disse noget utilstrækkelige oplysninger forsvandt Dick, og Dolly ønskede sig ethvert andet sted hen end der, hvor hun var.

Mr. Bopp sad foran ilden og så så ulykkelig og medtagen ud, at den unge pige følte bitre samvittighedsnag over sin andel i den forandring, der var foregået med ham; men hun samlede sit mod sammen, raslede ivrigt med tekopperne og spurgte:

"Hvad må jeg byde Dem, sir?"

"Tak, jeg føler ikke lyst til noget."

Der var noget i hans modløse mine og sorgfulde røst, der fik Dollys øjne til at fyldes med tårer; men hun vidste, at hun måtte stole på sig selv og bringe det bedst mulige ud af situationen, og derfor sagde hun venligt, skønt i en ængstelig tone:

"De ser træt ud; lad mig gøre noget for Dem, hvis jeg kan; skal jeg synge lidt for Dem? De sagde engang, at musik var en hvile for Dem."

"Det er meget venligt af Dem; ja, jeg tror nok, jeg gerne ville have det. Undskyld mig, hvis jeg er kedelig, jeg har, – ja, tak, en lille sang, hvis De vil være så god."

Mere og mere forvirret over hans åndsfraværende, nedtrykte væsen begyndte Dolly på en tysk sang, han havde lært hende; men førend hun havde sunget den første linje, standsede han hende ved at udbryde i en bønfaldende tone:

"Nej, for Guds skyld, ikke den! Den kan jeg ikke tåle at høre i aften; det var den sidste, jeg sang for hende i vort *Vaterland*."

"Hvad er det dog, mr. Bopp? Dick siger, at De har en sorg; fortæl mig den, og lad os hjælpe Dem, hvis vi kan. Er De syg, lider De nød, eller har nogen på nogen måde forurettet Dem? Oh, lad mig hjælpe Dem!"

Mr. Bopps kinder var våde af tårer; men mens hun talte, trængte han dem tilbage og forsøgte at svare i en fast tone:

"Nej, jeg er ikke syg; jeg lider ingen nød nu, og har nogen forurettet mig, er det sket i den bedste mening; men jeg har så stor en sorg, at jeg ikke kunne bære den alene, og derfor kom jeg for at søge lidt deltagelse hos Deres gode moder, som har været så venlig imod mig, som om jeg havde været hendes egen søn. Hun er ikke hjemme, og så tænkte jeg, at jeg ville beholde min sorg hos mig selv; men den sang var for meget for mig; De har medlidenhed med mig, og derfor vil jeg fortælle Dem alt. Ser De; da jeg så, at det gik godt for mig, og havde håb om at få nok at bestille, sendte jeg den lille sum, jeg havde sparet sammen, til en af mine venner der hjemme, Karl Hoffman, som agter sig herover, og skrev til ham, at han skulle tage Ulla med herover til mig, for nu kunne jeg sørge godt for hende, og jeg længtes så inderligt efter at trykke hende i mine arme. Jeg talte ikke til nogen om det, for i mine dristige drømme tænkte jeg mig, hvorledes jeg en dag ville tage hende ved hånden og føre hende herhen, for at hun på sin indtagende måde kunne takke Dem for alt, hvad De har gjort for mig. Jeg holdt øje med vinden og talte dagene og kunne ikke finde ro for glæde, og da Karl kom, stormede jeg ham i møde. Han gav mig mine penge tilbage, faldt mig om halsen og formåede ikke at sige noget; da vidste jeg, at min lille pige aldrig ville komme til mig, og at hun var gået hjem til Gud, før jeg kunne skaffe hende et hjem her på Jorden! Oh, min lille Ulla! Det er så svært, så svært at bære!" Og den stakkels mr. Bopp skjulte sit ansigt og lod det synke ned på sin tomme tallerken, som om han aldrig mere ønskede at løfte det igen.

Da glemte Dolly sig selv i sin dybe medfølelse; hun gik hen til ham og lagde beroligende sin hånd på hans nedbøjede hoved,

gav sine tårer frit løb og hviskede i den ømmeste tone:

"Kære mr. Bopp, jeg ville ønske, jeg kunne lindre Deres sorg; det kan jeg jo ikke, men lad mig dele den med Dem, lad mig sige Dem, at vi elskede det lille barn og længtes efter at se hende, at det ville have glædet os inderligt at vide, at De havde så kær en lille veninde til at gøre livet lykkeligt for Dem her i dette fremmede land, at vi vil sørge over Deres store tab og længes efter at vise Dem vor agtelse og kærlighed. Jeg kan ikke udtrykke mig, som jeg burde, oh, men trøst Dem, engang vil De få hende at se igen, og når De tænker på, at hun venter på Dem, vil De være glad ved at gå bort herfra, når Gud kalder Dem for at møde Ulla i det andet fædreland."

"Ak! nu rejser jeg bort! Jeg nærer intet ønske om at blive her; for hele livet ligger mørkt for mig. Havde jeg fundet en anden lille veninde, der havde kunnet udfylde hendes plads, ville jeg ikke sørge så dybt; for hun har det bedre deroppe, end jeg havde kunnet gøre det for hende hernede; men nej, jeg ventede på denne anden, skænkede hende hele mit hjerte, men hun ville ikke tage imod det; da vidste jeg, at alt håb var slukket for mig, og at jeg stod ganske alene i det fremmede land."

Disse hans afbrudte ord røbede hverken bitterhed eller bebrejdelse, kun en stille sorg og smerte, som om han så de to elskede væsener for sig og ikke kunne tilbageholde sin klage over at have mistet dem. Dette var for meget for Dolly, hun tog sig pludselig sammen og sagde hurtigt med lav røst:

"Det var en fejltagelse, mr. Bopp. Det var ikke mig, De traf på maskeraden, det var Dick. Det var en grusom streg af ham, han drev spot med Dem og forurettede mig ved sit bedrageri, som jeg har meget svært ved at tilgive ham."

"Hvad! Hvad er det, De siger?" udbrød mr. Bopp og så op med tårer endnu glinsende i sit skæg og med den dybeste forbavselse præget i hvert træk i sit ansigt.

Dolly blev flammende rød, og hendes hjerte bankede heftigt, idet hun med usikker stemme gentog:

"Det var Dick, det var ikke mig."

Der gik en sky over mr. Bopps ansigt, og han rynkede et øjeblik øjenbrynene, som om Dolly ikke havde været langt fra at have ret, da hun sagde, at han aldrig ville tilgive den spas. Lidt efter sagde han i en tone, hun aldrig havde hørt før, – så kold og rolig, – mens hun i hans blik syntes at læse foragt for hendes broder og hende selv:

"Nu forstår jeg det, og jeg vil kun sige, at det ikke var venligt handlet af Dem, da jeg troede Dem så godt. Ja, det er godt, som det er, for De og Richard er jo dog ét; jeg tvivler ikke om, at det var Deres ønske, han udtalte."

Det var dog også rent fortvivlet. Dolly havde gjort sit bedste; men han forstod hende alligevel ikke eller ville ikke forstå hende, og før hun kunne standse dem, fløj ordene over hendes læber:

"Nej, Dick og jeg er aldrig enige."

Mr. Bopp studsede og fejede tre teskeer og en kop ned af bordet, idet han drejede sig om; for der var noget i de hurtigt hviskede ord, der opmuntrede ham. Farven kom igen på hans kinder, den gamle varme i hans øjne, den gamle rankhed i hans skikkelse og det livlige tonefald i hans røst. Han rejste sig op, drog Dolly nærmere hen til sig, tog hendes ansigt mellem sine hænder, og idet han bøjede sig ned, fæstede han et ømt, men gennemtrængende blik på hende og sagde med en alvor, der

gjorde et indtryk på hende, som aldrig nogens ord før havde gjort:

"Dolly, *han* sagde Nej! – siger *De* Ja?"

Hun formåede ikke at tale; men hendes øjne røbede hendes hjertes tanke og svarede ham med en veltalenhed, der var ham nok.

"Gud ske lov, nu er alt i orden igen!" tænkte Dick, da han ti minutter senere kiggede ind gennem vinduet og så Dolly tronende på mr. Bopps skød med begge sine hænder i hans og med et udtryk i sit aprilsansigt, der tydede på, at hun fandt det naturligt og fornøjeligt at sidde der med hovedet hvilende ved det hjerte, der elskede hende, at høre sig kaldt "*mein Liebchen*" og at vide, at hun var den eneste, der kunne trøste ham over tabet af lille Ulla og udfylde hendes tomme plads.

"De udgør et meget smukt billede," sagde Dick til sig selv; "men for megen honning er ikke godt for dem; jeg vil gå ind, og så vil vi æde og drikke og være glade til ære for denne aften."

Han raslede ved låsen og trampede på dørmåtten for at gøre dem opmærksomme på sit komme og viste sig, just som Dolly fo'r hen til en stol, og mr. Bopp var i færd med at samle skeerne op; men han lod dem falde igen for at gå Dick i møde og efter sit lands skik kysse ham på begge kinder, hvorpå han pegede på Dolly og sagde:

"Se, nu er alt godt igen. Jeg tilgiver Dem og kaster al skylden på den onde ånd, Mefistofeles, der spiller mange af den slags streger, men aldrig giver en sådan erstatning for den smerte, de volder, som De har givet mig. Min elskede, kom og sig et venligt ord til Richard, og så vil vi ønske hinanden: Gud give Klør Konge og Hjerter Dame et langt og lykkeligt liv."

"Ja, August, og da Dick skal være landmand, vil vi føje et ønske til om mere forstand og et bedre væsen for Spader Knægt."

Mrs. Podgers' tepotte

"Ak Gud, ak Gud! jeg har det virkelig for godt!"

At dømme efter, hvad man så, havde mrs. Podgers ganske sikkert nogen grund til dette usædvanlige udråb.

For at begynde med stuen, så var den meget tiltalende; den var pyntelig, lys og varm med adskillige hyggelige kroge, og alt var hensigtsmæssigt indrettet på at fremkalde rolig nydelse. Stolene syntes at strække deres buttede arme ud som for at indbyde til hvile; den gammeldags sofa var så gæstfri, at den, der satte sig i den, havde svært ved at komme op igen; skilderierne var rigtignok portrætter, men stirrede dog ikke en fra fatningen, tværtimod betragtede de den scene, de havde for sig, med et udtryk af stille tilfredshed; og vinduerne, der ikke dækkedes af skodder, lod det muntre lys skinne ud på den snedækkede gade gennem jalousier af blomstrende juleroser og hvide vinterasters.

Ilden var hyggelig, for den var ikke skjult i en kakkelovn, men buldrede lystigt i en rummelig kamin. Den flimrede over aftensbordet, som om den var nysgerrig efter at opdage, hvilke velsmagende kødretter der gemtes under de skinnende låg. Den lyste på de gamle portrætter, til de syntes at nikke; den kastede komiske skygger på væggene, som om de statelige stole havde sat armene i siden og dansede en hopsa; den glimtede ud på gaden med en tavs hilsen til enhver forbigående, fremkaldte livlige reflekser fra messingbukkene og tepotten, der snurrede på kaminpladsen, og allerklarest skinnede den på mrs. Podgers, som om den vidste, at den ikke kunne gøre noget bedre.

Mrs. Podgers selv var hyggelig, som hun sad der, livlig, blomstrende og frisk trods sine fyrretyve år og sin enkekappe. Hendes sorte kjole belystes så stærkt, at den ikke kunne se mørk ud; hendes kappe havde for længe siden opgivet ethvert forsøg på stivhed, og røde bånd kunne ikke have gjort den mere klædelig, end den var, således som den fremhævede hendes krusede sorte hår og var bundet under den buttede hage med en koket sløjfe; et hvidt forklæde omsluttede hendes velformede midje, som om det var sig sin fordel bevidst, og sørgenålen på hendes bryst syntes virkelig at blinke af tilfredshed over den misundelsesværdige plads, den indtog.

Den glinsende kat, der lå og spandt ved siden af kaminen, var hyggelig, og det var også den behagelige duft af boller, der gennemtrængte luften, og den langsomme nikken af stueuret henne i krogen; og hvis der endnu behøvedes noget for at gøre det almindelige indtryk af hygge fuldstændigt, var intet bedre skikket dertil end den skikkelse, der stod i døren.

Man venter altid, at helte skal være unge og smukke eller vilde og melankolske eller i det mindste, hvad romanlæsere kalder "interessante"; men jeg nødes til at tilstå, at min helt var intet af alt dette. Halvdelen af den virkelige skønhed, dyd og romantik i verden skjules i beskedne sjæle og uanselige legemer.

Mr. Jerusalem Turner var et eksempel herpå; og med fare for at vække anstød hos mine sentimentale læserinder må jeg åbenhjertigt bekende, at han var halvtreds år, fø'r og skaldet, endvidere at han talte et ukorrekt sprog, havde en dobbelt hage og kun var "Co." i en indbringende urtekramhandel. Det var en sund og kraftig ældre herre med et par livlige brune øjne, et

rødmosset ansigt, et kruset gråt hår, der strittede ud til alle sider, og med et præg af energi og uafhængighed over sig, der gjorde et højst tiltalende indtryk. Der stod han nu og betragtede den intet anende mrs. Podgers, idet han sagte gned sig i hænderne og smilede ved sig selv med et udtryk som en mand, der nød sit livs største glæde.

"Ak Gud, ak Gud! jeg har det virkelig for godt!" sukkede mrs. Podgers, idet hun henvendte sig til tepotten.

"Nej, ikke det mindste, madam, ikke det mindste," sagde Turner og trådte ind. Mrs. Podgers for overrasket op og sagde med et udtryk af lettelse:

"Nej, tænk engang, jeg hørte Dem slet ikke! Jeg begyndte næsten at tro, at De ikke ville komme til te, mr. Rusalem." Alle mennesker kaldte ham mr. Rusalem, og mange vidste ikke, at han havde noget andet navn.

Han syntes godt om det, for det var børnene, der havde begyndt med at give ham dette navn, og det havde gjort det kært for ham, ikke at tale om, at han havde hørt det fra mrs. Podgers' læber i ti år.

"Jeg ved nok, at jeg kommer sent, madam; men jeg kunne virkelig ikke gøre ved det. Om aftenen er det en travl tid, og drengene gør ingen gavn, de tænker kun på deres narrestreger og kommers, derfor blev jeg for at holde styr på dem, og så fik jeg også en lille uventet forretning."

"Så sæt Dem lige straks ned og få Deres te, mens De kan. Jeg har holdt den varm til Dem, og bollerne er udmærkede."

Mrs. Podgers vimsede om med en ivrighed, der syntes at gøre aftensmåltidet endnu mere tillokkende, og da hun havde sørget for sin kompagnon, satte hun sig ned og smilede til ham

med hånden på tepotten, rede til at fylde hans kop på ny, før han fik udtalt ønsket om det.

"Har De haft nogen ærgrelser, madam? De så noget forstemt ud, da jeg kom ind, og det passer ikke til denne glade tid," sagde mr. Rusalem og rørte rundt i sin te med en følelse af inderlig tilfredshed, der ville have forsødet en langt mindre velsmagende drik.

"Det er tepotten. Jeg ved ikke, hvad der går af den i aften; men mens jeg sad og ventede på Dem, bragte den mig til at tænke så på ét og så på et andet, indtil jeg fik en fornemmelse, forsikrer jeg Dem, som om den begyndte at tale til mig og viste mig, at jeg ikke var taknemmelig nok for al min lykke, men havde det meget bedre, end jeg fortjente."

Mens mrs. Podgers talte, hvilede hendes blik på en indskrift, der var anbragt rundt om den trivelige lille sølvtepotte: "*Til vor velgører. – De, der giver til den fattige, låner Vorherre.*" Nu skulle man ikke tro, at der var noget i hendes ord eller i denne indskrift, der kunne forurolige mr. Rusalem; men det syntes der alligevel at være; for han flyttede sig uroligt på sin stol, tabte sin gaffel og betragtede tepotten med et højst besynderligt udtryk. Det var en udmærket lille tepotte. Solid og så blank og skinnende, som nogen tepotte kunne være, og med en kraftig lille kerub på låget, der sad der uden at bryde sig om, at det var et noget varmt sæde. Med øjnene stadigt fæstede på den vedblev mrs. Podgers eftertænksomt:

"De ved, hvor meget jeg holder af den tepotte for stakkels Podgers' skyld. Jeg er ligefrem overtroisk med hensyn til den og tror på de tanker, der opstår hos mig, når jeg sidder og ser på den, fordi de altid minder mig om fortiden."

Efter nogle forgæves anstrengelser for at betvinge sig brast mr. Rusalem i en pludselig latter, så hjertelig og smittende, at mrs. Podgers ikke kunne lade være at smile, skønt hun samtidig rystede på hovedet ad ham.

"Om forladelse, madam, det er noget nervøst; jeg skal aldrig gøre det mere," gispede mr. Rusalem, da han havde fået sit vejr igen, og gav sig atter alvorligt i færd med sin aftensmad.

Det var en besynderlig omstændighed, at han, når som helst der særligt blev hentydet til tepotten, altid viste denne ubegribelige opførsel, – lo, bad om forladelse, sagde, at det var noget nervøst, og lovede aldrig at gøre det mere. Tidligere havde det foruroliget mrs. Podgers i høj grad; men efterhånden var hun blevet vant til det, og da hun havde været nødt til at se igennem fingre med mange besynderligheder hos den hedengangne Podgers, tilgav hun let Rusalem hans eneste. Efter dette anfald af latter indtrådte der en pause, under hvilken mrs. Podgers sad åndsfraværende og polerede sølvkeruben, mens hun med vemod tænkte på den lille søn, hun havde mistet ved juletid for to år siden, og mr. Rusalem syntes at overveje et eller andet, mens han betragtede, hvorledes en anselig klump smør smeltede på en varm bolle. Et par gange så han op, som om han lyttede, sendte jævnligt mrs. Podgers et stjålent blik og sagde til sidst i en noget ængstelig tone:

"De sagde før, at De havde det for godt, madam; kunne De have lyst til at få det lidt mindre godt for at komme til at skønne på Deres lykke?"

"Ja, jeg kunne. Jeg er ved at blive doven, egenkærlig og ligegyldig for andre mennesker. De lader intet blive tilbage for mig at gøre og gør alting så let for mig, at jeg er på vej til at blive

ung og flygtig igen, og det er ikke, som det burde være, Rusalem."

"Jo, det er det netop efter min mening, madam. De har haft Deres strenge tider, Deres sorger og bekymringer, og nu har De ret til at hvile Dem."

"Hvorfor hviler De Dem da ikke? De har dog sikkert nok fortjent det efter tredive års slid og slæb i butikken, hvor der er faldet mere ekstraarbejde end fritid på Deres part."

"Ja, ser De, madam, det er noget andet med mig. Arbejdet er en fornøjelse for mig, og jeg er så vant til det, at jeg ikke ville vide, hvor jeg skulle gøre af mig selv, hvis jeg opgav butikken for bestandig."

"Jeg håber da, at De sparer noget sammen til den tid, da arbejde ikke mere vil være en fornøjelse for Dem. De er så uegennyttig, at jeg er bange for, at De glemmer, at De ikke kan arbejde for andre hele Deres liv igennem."

"Ja, madam, jeg har lagt en lille sum til side og anbragt den i en sikker bank, der giver gode renter, og når jeg ikke mere er i stand til at arbejde, vil jeg trække mig tilbage og nyde den."

Efter det udtryk af glad tilfredshed, der hvilede over den gamle herres ansigt, skulle man have troet, at han allerede nød den, således som han sad og så sig omkring med en mine som en mand, der havde samlet sig en stor kapital og modtog et anseligt udbytte af den. Da han opdagede, at mrs. Podgers' klare øjne var fæstede på ham, som om hun havde mistanke om noget, og han vidste, at hun ville lokke sandheden ud af ham inden to minutter, ledede han samtalen tilbage til det punkt, hvorfra den var gået ud.

"Hvis De skulle have lyst til at prøve, hvad De synes om en smule elendighed, madam, kan jeg være Dem til tjeneste med det, hvis De vil gå med op ovenpå."

"Der oppe? Hvorfor har De ikke sagt mig det før?" udbrød mrs. Podgers, grebet af den dybeste interesse og i højeste grad nysgerrig og forbavset, som han vidste, hun ville blive.

"Jo, ser De, madam, jeg vidste ikke rigtig, hvad De ville synes om det. Jeg gjorde det uden rigtig at tænke mig om, og så blev jeg bange for, at De ville betragte det som en utilbørlig frihed af mig."

Mr. Rusalem sagde dette noget tøvende; men mrs. Podgers ventede ikke for at høre på ham, hun var allerede ved døren med lampen i hånden og ville have været forsvundet, hvis hun havde vidst, hvor hun skulle gå hen; men "ovenpå" var et noget ubestemt udtryk. Den gamle herre førte hende til det værelse, han havde beboet i tredive år til trods for mrs. Podgers' hyppige tilbud om et bedre og lysere. Han følte sig knyttet til det; for i dette lille rum havde han oplevet mere end et halvt livs glæder og sorger, og når han var der, blev det, hvad der nu kunne være grunden, vidunderlig meget lysere. Mrs. Podgers så sig opmærksomt om, men kunne intet usædvanligt opdage, og mr. Rusalem, der var blevet stående ved siden af sengen, sagde:

"Lad mig fortælle Dem, hvorledes jeg fandt det, førend jeg viser Dem det. Ser De, madam, da det var blevet mørkt, skulle jeg just ned ad gaden, og da jeg gik forbi Deres vinduer, ville jeg kigge ind; det er en slem vane, jeg har, når lampen er tændt, og De sidder alene. Nå, madam, hvad så jeg så udenfor andet end en lille pjaltet fyr, der trykkede næsen flad mod ruden og gloede ind af alle kræfter? Det kunne jeg ikke fortænke ham synderligt

i og gik videre uden at sige noget til ham. Da jeg kom tilbage igen, så jeg ham ligge tæt op til muren, og da jeg havde ham mistænkt for at have et eller andet for, der måske kunne forskrække Dem, talte jeg til ham; men han svarede ikke, og da jeg rørte ved ham, blev han liggende ganske stille; så løftede jeg ham op, og da jeg så, at han måtte være syg eller besvimet, skyndte jeg mig til butikken med ham, det bedste jeg kunne. Han kom snart til sig selv igen, og da jeg opdagede, at det, der først og fremmest var i vejen med ham, var, at han var forfrossen og sulten, gav jeg ham noget mad og lod ham varme sig; så puslede jeg ham lidt og puttede ham ned her, for han har ingen til at tage sig af sig og var for udmattet til at gå ud igen i aften. Der har De historien, madam, og nu skal jeg vise Dem fyren, hvis jeg ellers kan finde ham."

Dermed begyndte Rusalem at føle omkring på sengen med en stille latter, men dog noget ængstelig; for der viste sig ikke spor af noget levende væsen, før en dyberegående undersøgelse fremkaldte en pludselig bevægelse af sengeklæderne, ledsaget af en piben og den uventede tilsynekomst ved fodenden af sengen af en besynderlig skikkelse, der fo'r hen i en krog med den ene arm i vejret som for at afbøde et slag, mens en søvnig barnerøst bad: "Slå mig ikke; jeg er oppe, jeg er oppe!"

"Gud velsigne barnet, hvem tænker på at slå ham? Vågn op, Joe, det er jo venner, du ser," sagde mr. Rusalem og nærmede sig ham forsigtigt.

Ved lyden af hans røst sank armen ned, og mrs. Podgers så nu en dreng på ni-ti år, iført et flonelsklædningsstykke, der åbenbart tilhørte mr. Rusalem; for skønt det ikke var for langt, var det umådelig vidt, og de lange ærmer var hæftet op og

fremviste et par hentærede arme, der var sprukne af kulde og plettede af slag. En stor blå strømpe dækkede den ene fod; den anden var bundet ind, som om den var dårlig. En høj bomuldsnathue, prydet med en rød dusk, lignede en stor lyseslukker på et lille lys, og under den blinkede et par mørke, hule øjne frem med et kløgtigt, mistænksomt udtryk, der gjorde det lille ansigt endnu mere rørende end de mærker af lidelse, forsømmelse og mishandling, der fortalte dette barns historie uden ord. Som om han var fuldstændig beroliget ved Rusalems nærværelse, krøb drengen frem fra sin krog og sagde roligt, idet han lavede sig til at kravle op i sin rede igen:

"Jeg troede, De var den gamle, da De nappede mig. Ak, det er dog en dejlig seng!"

Mr. Rusalem løftede den beroligede unge person midt op i den store seng, hvor han blev siddende lige op og ned og under lyseslukkeren overskuede omgivelserne med en sindsro, der i høj grad forbavsede og glædede den gode dame. Men mr. Rusalem trådte tilbage og pegede på ham, idet han sagde: "Der er han, madam," med lige så megen stolthed og tilfredshed, som om han havde fundet en sjælden og kostbar skat; for i hans øjne var det lille barn meget værd. Mrs. Podgers, der ikke rigtig vidste, om hun skulle le eller græde, traf det valg at lade sig falde ned ved siden af drengen, hvis smudsige små hænder hun tog mellem sine, idet hun i en oprigtig tone sagde:

"Han er hjertelig velkommen, Rusalem. Fortæl mig nu alting, du lille stakket, og vær ikke bange."

"Oh, jeg er slet ikke bange, hverken for Dem eller for ham. Jeg har ikke andet at fortælle, end at jeg hedder Joe, og jeg er søvnig."

"Hvem er din moder, og hvor bor du, lille ven?" spurgte mrs. Podgers, optaget af den forestilling, at en eller anden kvinde nødvendigvis måtte være ængstelig for barnet.

"Jeg har ingen moder, dem har vi ikke, hvor jeg bor. Jeg er hos den gamle."

"Hvem er den gamle?"

"Bedstemoder. Jeg arbejder for hende, og hun lader mig bo hos sig."

"Ak, din stakkel! Hvad kan sådan en stump lave?"

"Åh, jeg gør mange ting. Jeg renser aske, samler klude, går omkring og tigger, løber ærinder, og somme tider lader de store drenge mig råbe med aviser. Det er morsomt, men jeg får somme tider bank, og det gør ondt, kan De tro."

"Kom du herhen for at tigge, og var du bange for at ringe på, siden du blev stående udenfor og kiggede ind på mig, mens jeg gjorde mig til gode som en rigtig egenkærlig skabning, hvad jeg også er?"

"Jeg glemte at bede om noget kold mad, mens jeg så på den varme og tænkte på, hvad jeg, hvis den var min, ville give mine små kammerater, når jeg får mit træ."

"Dit hvad for noget, barn?"

"Mit juletræ. Se her; jeg har fået et og alle disse ting til at hænge på det i morgen."

Med disse ord løftede drengen hovedpuden og trak en lille grankvist frem, der var tabt fra et træ på dets vej til en gladere fest end lille Joes, endvidere et gammelt lommetørklæde, hvori han havde gemt sine skatte, – lidt affald, som han havde samlet op i gaderne: et skrubbet æble, et par smudsige stykker

brystsukker, der var fejet ud fra en eller anden butik, og et stykke ost, hvilken genstand han åbenbart satte megen pris på.

"Det er til den gamle; det holder hun meget af, og det gemmer jeg til hende, – for så slår hun ikke så hårdt, når jeg får fat i noget, hun kan lide. Det bryder De Dem vel ikke om?" sagde han med et spørgende blik på mr. Rusalem, der pudsede sin næse, så at det lød som et trompetskrald, og klappede den store nathue med en faderlig mine, der virkede mere beroligende end ord.

"Hvad har du til dig selv, lille ven?" spurgte mrs. Podgers med en snøften, som hun ikke kunne tilbagetrænge, da hun så på de fattige små gaver og kom til at tænke på, at de "ingen mødre havde" der, hvor barnet hørte hjemme.

"Oh, jeg har fået mit af ham," sagde drengen med et nik hen imod Rusalem og tilføjede henrykt:

"Det var mageløst! Det var rigtig jul at sidde ved ilden og få en masse at spise og ingen bank."

Nu kunne mrs. Podgers ikke beherske sig længere; hun tog drengen i sine arme og hulkede over ham, som om det var hendes tabte Neddy, hun havde genfundet i denne sørgelige skikkelse. Den lille fyr betragtede i begyndelsen dette udbrud af sindsbevægelse med nogen uro; men der er en vis trolddom ved den ægte kvindelighed, der baner sig vej alle vegne, og snart klyngede den lille forskudte stakkel sig ind til hende med en følelse af, at denne vidunderlige aften med hvert minut blev mere og mere "juleagtig".

Mrs. Podgers fattede sig imidlertid snart igen, og da hun så, at barnets øjenlåg var tunge af udmattelse og træthed, lagde hun ham til rette mellem puderne og begyndte at synge den

vuggevise, der i sin tid havde lullet hendes egen lille søn i søvn. Mr. Rusalem tog noget i en skuffe og ville liste sig bort, da drengen slog øjnene op, satte sig over ende og med en ivrig nikken, der bragte dusken på hans urimelig store nathue til at danse, lydeligt sagde: "God nat, god nat!"

Mr. Rusalem vendte tilbage med en meget fornøjet mine, trykkede den lille hånd, der blev rakt ud imod ham, kyssede det taknemmelige ansigt og gik derpå ud og satte sig på trappen, hvor tåre efter tåre dryppede fra hans næsetip, mens han lyttede til den stemme, der efter to års tavshed sang den melodi, som denne enfoldige sjæl anså for den dejligste i verden. I begyndelsen var det mere hulken end sang; men snart lød de beroligende toner uden afbrydelser, og det forundrede barn faldt for første gang, så længe det kunne huske tilbage, i søvn i en kvindes beskyttende arme.

Da mrs. Podgers kom ud, fandt hun mr. Rusalem ivrigt bestræbende sig for at stoppe endnu en pakke ned i en lang grå strømpe, der allerede var propfuld.

"Det er til den lille fyr, madam. Han ymtede noget om, at han aldrig i sit liv havde været med til sådan noget, og da han ingen strømper havde selv, stakkels djævel, tog jeg mig den frihed at låne ham en af mine," forklarede mr. Rusalem, idet han betragtede den knudrede genstand med åbenbar beklagelse af, at den ikke var rummeligere.

Mrs. Podgers sagde ingenting, men så fra strømpen på den faderlige ældre herre, der holdt den i sin hånd, og det er min private mening, at hvis mrs. Podgers havde fulgt sit hjertes tilskyndelse, ville hun med forglemmelse af det passende have kysset ham på stedet. Det gjorde hun imidlertid ikke, men gik

hurtigt nedenunder til sig selv og vendte snart efter tilbage med røde øjne og en bunke små klædningsstykker i hænderne. Mr. Rusalem havde imidlertid på det nærmeste tømt sin nålepude under sine bestræbelser for at få den vægtige strømpe hængt op, og det var netop lykkedes ham, da hun atter trådte ind. Han så, hvad hun kom med, og iagttog hende, mens hun med moderlig omhu lagde den lille skjorte, trøjen og benklæderne, de halvslidte sko og de pæne strømper ved siden af sengen og blev stående og betragtede det sovende barn med et udtryk i sit ansigt, der foranledigede mr. Rusalem til at fare nedenunder og berolige sine følelser ved at purre op i sit hår, så det stod lige i vejret, og knytte hånden ad salig Podgers' portræt.

Et par timer senere var butikken lukket, og mrs. Podgers' stue bragt i den behørige orden. Hun selv sad i sin lænestol på den ene side af kaminen med sit strikketøj i hånden, mr. Rusalem i sin lænestol på den anden side med sin avis på skødet, og begge så ud til at føle sig så hyggelige og tilfredse, at enhver øjeblikkelig ville have antaget dem for et lykkeligt ægtepar. Men det var de ikke, og det forstyrrede illusionen, i det mindste for den ene af parterne. Begge var temmelig tavse, begge så tankefulde ind i ilden, og ilden gav dem begge fortræffelige råd, som den sjældent undlader at gøre, når den finder beslægtet varme og lys i hjerte og sjæl hos dem, der ser ind i den. Mrs. Podgers fængede først og udbrød pludselig med et bestemt nik:

"Rusalem, jeg beholder den dreng, hvis det kan lade sig gøre!"

"Det skal De, enten det så lader sig gøre eller ikke," svarede han med et lige så bestemt nik.

"Jeg kan ikke begribe, at jeg ikke har tænkt på noget sådant før. Der er mange børn, der trænger til en moder, og Himlen skal vide, at jeg længes efter et lille barn, der kan udfylde min Neddys plads. Jeg kan ikke vide, om De ikke tænkte på det, da De tog den dreng hjem med Dem; det kunne rigtigt ligne Dem."

Mr. Rusalem rystede på hovedet, men så så skyldig ud, at mrs. Podgers følte sig tilfreds, i sit stille sind kaldte ham "et kært, betænksomt menneske" og kom i endnu stærkere brand.

"Her med Dem og Joe og tepotten er en anden tanke opstået i mit dumme hoved, og jeg ved, at De ikke vil le ad den. Den kærlige lille sjæl har forsøgt på at skaffe et juletræ til nogle stakkels småbørn, der ikke har andre end ham til at tage sig af dem, og har endog tænkt på den gamle, der må være et rent afskum, at hun kan slå barnet og oven i købet slå det hårdt, som jeg kan se af mærkerne på hans arme. Jeg har fået den inderligste lyst til at give ham et træ, – et rigtig smukt et som dem, Neddy plejede at få, – få fat i de 'små kammerater', han taler om, og give dem deres middagsmad og bagefter lave nogle rigtige juleløjer. Kan det lade sig gøre?"

"Intet er lettere, madam," svarede mr. Rusalem, der havde rådført sig med ilden, indtil han var ganske glødende af varme og bevægelse, hvorfor han nikkede, smilede og gned sig i hænderne, som om mrs. Podgers havde indbudt ham til et Lord Mayors-gilde eller en lignende prægtig festlighed.

"Det er jo den rigtige dag. Og når jeg tænker på, hvordan den er blevet, føler jeg mig opfordret til at hjælpe alle mennesker og gøre denne jul så lys og glad, at jeg må mindes den hele mit liv," vedblev den brave kone med en inderlighed, der gjorde hendes skikkelige ansigt ligefrem smukt.

Hvis mrs. Podgers havde vidst, hvad der foregik under den rummelige vest lige over for hende, ville hun have tiet stille; for jo mere menneskekærlig, ivrig og ømhjertet hun blev, desto vanskeligere faldt det mr. Rusalem at tilbageholde den erklæring, der havde svævet på hans læber, lige siden gamle Podgers døde. Synet af den indtagende enke, som hun sad der og talte så muntert og glad, glødende af velvilje mod hele menneskeheden, var for meget for mr. Rusalem; han formåede ikke længere at modstå ønsket om at få sin skæbne afgjort, udstødte et ildevarslende "Hm!" og sagde pludselig:

"Nå, madam, har jeg så gjort det?"

"Hvilket?" spurgte mrs. Podgers uden at se op fra sit arbejde.

"Skaffet Dem det mindre godt, som jeg lovede Dem."

"Ak nej, bedste mr. Rusalem, De har gjort mig meget lykkelig og kommer til at prøve om igen," svarede hun leende.

"Ja, det skal jeg, madam."

Mens mr. Rusalem sagde dette, flyttede han sin stol nærmere til hendes, bøjede sig forover med blikket stift fæstet på hende og sagde eftertænksomt, skønt hans røst skælvede lidt:

"Mrs. Podgers, jeg har Dem inderlig kær; ville De have noget imod at gifte Dem med mig?"

Ikke et ord sagde mrs. Podgers; men strikketøjet faldt ud af hendes hånd, og hun så så ulykkelig ud, som hun vel kunne ønske sig.

"Jeg tænkte nok, det ville vise sig probat," mumlede mr. Rusalem, men vedblev roligt, skønt hans rødmossede ansigt blev blegere og blegere, hans røst hæsere og hæsere, og hans hjerte fuldere og fuldere for hvert ord, han anstrengte sig for at få frem.

"Ser De, madam, jeg har taget mig den frihed at elske Dem, lige siden De kom her for mere end ti år siden. Jeg ville gerne for længe siden have sagt Dem det; men Podgers talte først, og så var det ingen nytte til. Det var svært for mig en tid lang; men jeg lærte at give afkald på Dem, skønt jeg ikke kunne lære ikke at elske Dem, det var umuligt. Siden Podgers døde, har jeg ofte tænkt på det hos mig selv, men det forekom mig, at jeg var for gammel og udannet og for fattig i enhver henseende til at forlange så meget. I den sidste tid er ønsket blevet for stærkt for mig, og i aften kunne jeg ikke holde det tilbage. Hvis De ønsker Dem en prøvelse, madam, tør jeg nok indestå for, at jeg ville blive det; for om jeg end ville gøre mit bedste, kunne jeg aldrig være alt for Dem, hvad jeg ønsker at være. De vil nok give mig et svar, madam, og hvis det ikke bliver efter ønske, så taler vi ikke mere om det."

Hvis tepotten ikke havde været, ville mrs. Podgers øjeblikkelig have svaret Ja. Ordet svævede på hendes læber; men da hun så op, skinnede ilden klart på tepotten (den indtog altid hæderspladsen på skænkebordet, for mrs. Podgers var overordentlig stolt af den), og hun betænkte sig; for den fremkaldte erindringen om noget hos hende. For at forklare dette må vi lade mr. Rusalem vente på sit svar et øjeblik.

Lidt over ti år tidligere trængte gamle Podgers til en husholderske, hvorfor han opfordrede en fattig slægtning til at indtage denne stilling i hans ungkarlehjem. Han ville aldrig være faldet på den tanke at gifte sig med hende, skønt den unge kvinde både var huslig og tækkelig, hvis han ikke havde opdaget, at hans kompagnon havde fattet kærlighed til hende. Denne opdagelse bevirkede, at den ondskabsfulde gamle knark

øjeblikkelig friede af frygt for at miste sin husholderske, og hun sagde Ja af taknemmelighed. Mrs. Podgers var en pligttro, men ikke synderlig lykkelig kone; for folk sagde, at mr. Podgers var en hård, gerrig mand, og hans kone nødtes til at tro, at folk havde ret, indtil tepotten bragte hende til at forandre mening. Et år opstod der megen nød blandt de fattige som følge af ildsvåde i fabrikkerne, og der blev foranstaltet indsamlinger for at hjælpe dem. Skønt gamle Podgers var en rig mand, ville han ikke give en eneste hvid; men bagefter kom det for dagen, at han hemmeligt havde givet langt mere, end mange havde ydet på en mere iøjnefaldende måde, og i stedet for, at man for havde kaldt ham en gnier, kaldte man ham nu en særling. Da der igen kom gunstige tider, stod de arbejdere, hvis familier således i al hemmelighed var blevet hjulpet, sammen, købte den omtalte tepotte og stillede den en juleaften ved mr. Podgers' dør. Men den gamle herre fik den aldrig at se; han havde taget for rigeligt til sig om middagen, og et apoplektisk anfald gjorde samme eftermiddag ende på hans liv.

Midt i sin sorg blev mrs. Podgers overrasket og rørt ved denne opdagelse, for hun havde ikke vidst noget om det, før tepotten kom. Som kvinde følte hun bittert samvittighedsnag over, hvad der nu forekom hende som blindhed og utaknemmelighed; hun bildte sig ind, at hun skyldte ham oprejsning, og da hun mindedes, at han ofte havde udtalt det håb, at hun ikke ville gifte sig igen, når han var død, besluttede hun at opfylde hans ønske. Den muntre enke havde haft mange lejligheder til at lægge sin sørgedragt, men havde hidtil afslået alle tilbud uden beklagelse. Tepotten mindede hende om Podgers og hendes løfte og uagtet hendes hjerte gjorde oprør

imod det, anså hun det for sin pligt at holde det svar tilbage, der svævede på hendes læber, og svarede derfor langsomt, men bestemt:

"Jeg er Dem oprigtig taknemmelig, Rusalem, men jeg kan ikke gøre det. Tro ikke, at De nogen sinde ville blive en prøvelse; De er den sidste mand, der kunne blive det for nogen kvinde. Men jeg føler, at det ikke ville være kærligt mod Podgers. Jeg kan ikke glemme, hvor meget jeg skylder ham, hvor stor uret jeg har gjort ham, og at jeg vil efterkomme et af hans højeste ønsker ved at blive ved at leve som enke, for han sagde så ofte: 'Hold sammen på, hvad vi har, Jane, og gift dig ikke igen'."

"Ja, madam, så taler vi ikke mere om det, og lader alt blive ved det gamle. Græm Dem ikke over det; jeg skal nok finde mig i det, og" – her svigtede stemmen mr. Rusalem, og han blev siddende og stirrede med mørkt blik ind i ilden, bestemt på at finde sig i det som en mand, skønt det var hårdt at erfare, at Podgers ikke mindre efter sin død end i levende live skulle hindre ham i at opnå den lykke, han havde ventet så længe efter. Hans forandrede ansigt og brudte røst var næsten for meget for mrs. Podgers, og hun fandt det nødvendigt at styrke sig i sin beslutning ved at meddele, hvorledes hun havde fattet den. Hun lagde sin ene hånd på hans skulder, pegede med den anden på tepotten og sagde mildt:

"Den dag, da den kom, og jeg opdagede, hvor god han var, for sent til at bede ham om tilgivelse og elske ham for det, sagde jeg til mig selv: 'Jeg vil være tro mod Podgers til min død; det er alt, hvad jeg nu kan gøre for at vise min anger og min agtelse for ham.' Hvis jeg ikke havde denne følelse og ikke havde aflagt dette løfte, kunne jeg ikke sige Nej til Dem, Rusalem, for De har

været min bedste ven i alle disse år, og jeg vil blive ved at være Deres hele mit liv, da jeg ikke kan blive andet."

For første gang siden tepottens ankomst foranledigede dens omtale ikke det vante udbrud fra mr. Rusalem. Tværtimod betragtede han den et øjeblik med et udtryk af harme og afsky, der tydeligt syntes at røbe en afsindig lyst til at kaste den dyrebare relikvie på gulvet og trampe på den. Hvis en sådan fristelse påkom ham, betvang han den hurtigt og så sig om i stuen med en ulykkelig mine, der bragte mrs. Podgers til at afsky sig selv. Da han i en blid tone svarede:

"Jeg er Dem meget forbunden, madam; Deres følelse gør Dem ære. Bryd Dem ikke om mig; det er nok et hårdt slag, men jeg vil snart rejse mig igen."

Mens han sagde dette, trak han sig tilbage bag sin avis, og mrs. Podgers lod i ærbødig tavshed sit strikketøj skøtte sig selv, indtil mr. Rusalem begyndte at læse højt som sædvanligt for at forvisse hende om, at han trods slaget virkelig havde rejst sig igen.

Ved daggry vaktes den værdige gentleman af sin søvn ved, at en besynderlig, gennemtrængende stemme hviskede ham i øret:

"Der er virkelig to! Er det ikke morsomt?"

Da han havde rejst sig over ende, bemærkede han en komisk lille nisse, der stod ved siden af hans seng med et henrykt ansigt og med et par lange grå strømper i hænderne. De var begge propfulde; men den ene var åbenbart bestemt til mr. Rusalem; for ethvert af hans ønsker, om end nok så svagt antydet, var blevet gættet og opfyldt på en måde, der rørte ham

dybt. Hvis det ikke var upassende at trænge ind i hemmelighederne i en herres værelse, kunne jeg beskrive, hvorledes der den morgen befandt sig to drenge i den store seng, hvorledes den gamle dreng glædede sig lige så hjerteligt som den lille over skattene i sin strømpe, hvorledes de lo og råbte, trak nathuen af hinanden og leverede en ordentlig kamp med puder, hvorledes lille Joe blev iført sine ny klæder og brystede sig i dem som en lille påfugl, og hvorledes mr. Rusalem gjorde sig rigtig fin i sin søndagspuds og anvendte ti minutter på at binde det smukke halstørklæde, som en eller anden havde sømmet til ham.

Men da det måske ville synes udelikat, vil jeg blot sige, at intetsteds i byen skinnede solen på gladere ansigter end dem, disse to viste mrs. Podgers, da mr. Rusalem trådte ind med Joe på skulderen, og begge ønskede hende en glædelig fest med en hjertelighed, som om dette var den første jul, verden nogen sinde havde set.

Mrs. Podgers var lige så fornøjet og munter som de, skønt hun måtte have siddet oppe den første halvdel af natten for at lave foræringer til dem og ligget vågen den anden halvdel for at lægge planer for den kommende dag. Så snart hun havde omfavnet Joe, fået ham varmet, til han var ganske rød, og havde dænget hans tallerken propfuld af alt, hvad der fandtes på bordet, meddelte hun dem, hvorledes hun havde tænkt sig dagen tilbragt.

"Så snart De er færdig med at spise, Rusalem, må De skaffe os træet og så gå ud med Joe for at indbyde gæsterne, mens jeg sørger for middagsmaden og pynter træet, så godt jeg kan i den korte tid."

"Ja, madam," svarede mr. Rusalem ivrigt, skønt han ikke kunne indse, hvorledes hun skulle få alt det besørget, som hun havde påtaget sig. Men han anså hende for at være i stand til at udføre et hvilket som helst mirakel, der stod i en dødelig kvindes magt, og da han havde sine egne planer, var han snart færdig og traskede af sted med Joe hoppende ved siden af sig.

Denne sidste lignede med sin lille hue og overfrakke Neddy så meget, at mrs. Podgers glemte sine gæster og blev stående for at se efter dem, mens de gik hen ad den af mennesker opfyldte gade, med øjne, der var temmelig fugtige, da hun atter vendte sig om.

Hvordan hun så bar sig ad med det, så blev miraklet udført; for hun og hendes tjenestepige Betsy tog fat med en god vilje, og når kvinder for alvor sætter sig noget for, er det en bekendt sag, at de næsten altid fører det igennem. Klokken tolv var alt færdigt, i den bedste stue stod træet og ventede, og middagsmaden dampede på bordet, mens mrs. Podgers stod på vagt ved vinduet for at spejde efter de ventede gæster. Som hun stod der, faldt der hende endnu noget ind. Der fandtes kun én høj barnestol i huset, og de store stole ville utvivlsomt være for lave for disse småfolk. Da hun nu gerne ville gøre det så godt som muligt for dem i alle måder, gav hun sig til at råde bod på denne ulempe ved at tage adskillige tykke gamle hovedbøger ud af Podgers' reol og anbringe dem på stolesæderne. Mens hun ivrigt støvede en af disse bøger af, gled den ud af hænderne på hende, og i faldet fløj et papir ud mellem bladene. Hun tog det op, kastede et blik på det, tabte sin støveklud og blev fuldstændig optaget af, hvad hun så. Det var kun et lille blad, fyldt med tal og hist og her nogle korte optegnelser. Det så alt

andet end interessant ud; men mrs. Podgers stod som naglet til stedet, indtil hun havde læst det flere gange igennem; derpå trak hun vejret dybt, slog hænderne sammen, lo og græd på én gang og satte kronen på sin besynderlige opførsel ved at fare hen til skænkebordet og omfavne den forbavsede lille tepotte.

Det er umuligt at sige, hvor længe hun ville være blevet ved at te sig så forrykt, hvis ikke bjældeklang og høje barneråb havde meldt, at gæsterne var der. I en fart stak hun det hemmelighedsfulde papir i lommen, påtog sig sit mest smilende ansigt og skyndte sig ud for at åbne døren, førend børnene med deres forfrosne fingre havde kunnet få fat i klokken.

Hvad var det dog ikke for et lystigt læs! Hvor glade var ikke de ansigter, der tittede frem under de falmede kyser og huer! Hvilket velment "Hurra for mrs. Podgers!" kom ikke som en hilsen til hende lige fra de taknemmelige hjerter, der elskede hende, samme øjeblik hun viste sig! Og hvilken fortræffelig julebuk var mr. Rusalem ikke med slæden fuld af pakker og børn, ansigtet fuldt af solskin og favnen fuld af småfolk, som han holdt i vejret, for at de kunne klappe i deres små hænder, mens han råbte hurra af alle kræfter! Jeg tror virkelig ikke, at rensdyr eller det fra ældgammel tid overleverede hvide skæg tillige med pelshue kunne have forbedret billedet, og naboerne var sikkert af samme mening som jeg.

Det måtte fryde ens hjerte at se mrs. Podgers byde dem alle velkommen på en måde, der indgød de undseligste mod, bragte de fattigste til at glemme deres lappede trøjer eller pjaltede kjoler og vakte en følelse hos dem alle af, at dette i sandhed var en glædelig jul. Endnu smukkere var det at se mrs. Podgers

indtage forsædet ved bordet og uddele kalkunsteg og budding med så gavmild hånd, at de små gæster ofte glemte at spise af bar forbavselse over den overflødighed, de så for sig, for derpå igen at tage fat med fornyet iver, som om de var bange for snart at vågne op og opdage, at det hele kun var en drøm.

Men allersmukkest var det at se mrs. Podgers bagefter samle dem omkring sig, høre på deres små historier, lære deres mange savn at kende og vinde deres ungdommelige hjerter ved sådanne venlige kunstgreb, at de snart betragtede hende som en smuk, god fe, der havde ført dem fra en kold, mørk verden ind i de uskyldige glæders land, som de havde drømt om og længtes efter, men aldrig håbet at få at se.

Derpå kom træet, tæt behængt med sukkergodt, frugt og legetøj, brogede vanter og halstørklæder, varme strømper og kyser og, længere nede, mere solide, men mindre pragtfulde gaver, for mrs. Podgers havde næsten tømt en hel høkerbutik. Der havde ikke været tid til at anbringe lys, men som om solen forstod, hvorledes det hang sammen, og gerne ville oprette alle mangler, skinnede den prægtigt ind på det lille træ og gjorde det dobbelt glimrende i børnenes øjne.

Det ville have rørt det hårdeste hjerte at se de små stakler stimle ind og stille sig op omkring det vidunderlige træ. Nogle så ud, som om de, hvad øjeblik det skulle være, kunne blive vilde af henrykkelse, andre foldede hænderne og sukkede af højtidelig tilfredshed, atter andre syntes helt forvirrede over denne uvante og uventede lykke; og da mr. Rusalem fortalte dem, hvorledes dette af frugter bugnende træ var skudt frem af deres kærlige legekammerats afbrækkede gren, skjulte lille Joe sit ansigt i mrs. Podgers' kjoleskørt og gav sin inderlige glæde

luft i tårer. Det var ikke noget stort træ, men det tog lang tid at plyndre det, og selv da den sidste forgyldte nød var plukket af, blev børnene endnu stående omkring det og betragtede det med kærlige blikke som en gavmild velgører, de nødigt ville skilles fra.

Derefter blev alle hånde lege og løjer sat i gang. Jeg ved ikke, hvad man vil tænke om disse værdige mennesker, men mr. Rusalem og mrs. Podgers legede med af hjertens lyst. Måske var hans grund til at give sig så helt hen i øjeblikkets glæde den tunge skuffelse, han havde lidt, og ifølge hans simple filosofi var det forstandigere at læge sit hjertes sår og opmuntre sit bedrøvede sind i små børns selskab end at forbande skæbnen og gøre en kvinde bebrejdelser. Hvad der var mrs. Podgers' grund, er det umuligt at sige; men hun bar sig ad, som om en eller anden glæde fyldte hendes hjerte i den grad, at det var hende kært at lade det strømme over på denne uskyldige måde. Begge prøvede på at være børn igen, og det lykkedes begge fortræffeligt, skønt deres hjerter nu og da løb af med dem. Da mr. Rusalem var blindebuk, løftede han alle de små fyre op til loftet, når han fangede dem, kyssede alle småpigerne, og for at ingen skulle føle sig tilsidesat, kyssede han også mrs. Podgers. Da de legede "Fare, fare, krigsmand", og de to voksne mennesker stod og holdt hinanden i hænderne, mens den lystige skare marcherede under den høje bue, så mrs. Podgers ikke en eneste gang mr. Rusalem i ansigtet, men holdt rødmende sine øjne fæstede på gulvet, som om hun var en undselig ung pige, der legede sammen med en ungdommelig beundrer. Børnene så intet af alt dette, og, Gud velsigne deres uskyldige små hjerter! hvis de havde set det, ville de ikke have

forstået det; men det var aldeles tydeligt, at den gråhårede gentleman og den modne matrone fuldstændig havde glemt deres alder og var unge igen; for sand kærlighed er begavet med evig ungdom.

Da man var træt af at lege, samledes man omkring ilden, og mr. Rusalem fortalte eventyr, som om disse barnlige historier havde været gemt ligesom blomster mellem bladene i hans kedelige regnskabsbøger og havde holdt sig friske der til trods for tiden. Mrs. Podgers sang for børnene og fik dem til at stemme i med, så at de forbigående smilende standsede for at lytte til, og når de kiggede ind mellem roserne i vinduerne, opfangede de glimt af den glade lille kreds, der sad og sang, belyst af julebålets røde skin.

Det var en såre simpel og barnlig fest; men med de fattige gæster fulgte kærlighed og barmhjertighed, uskyld og glæde, de mægtige, hulde ånder, der velsigner og forskønner verden; og skønt den blev overstrålet af mange mere glimrende fester, tror jeg ikke, dagen var gladere og lysere for nogen end for mrs. Podgers' små fremmede.

Da det hele var forbi, – taksigelserne ved afskeden, børnenes støjende jubel, da de blev kørt hjem, Joes henrykkelse i tusmørket og den lange vuggevise, inden han kunne falde i søvn, de to ældres gensidige lykønskninger og besværet med at gøre orden igen, – da satte mr. Rusalem og mrs. Podgers sig til tebordet. Men aldrig så snart sad de alene sammen der, før mrs. Podgers blev overfaldet af en mærkværdig forvirring og adspredthed og gjorde de besynderligste ting.

Hun gav mr. Rusalem varmt vand i stedet for te, rakte ham skylleskålen, da han bad om sukkerskålen, brændte sine fingre,

lagde sit lommetørklæde på tebakken, prøvede på at stikke sin gaffel i lommen og teede sig i det hele taget således, at mr. Rusalem begyndte at blive bange for, at dagens anstrengelser havde været for meget for hende.

"De er træt, madam," sagde han pludselig, da han hørte hende sukke.

"Nej, ikke det mindste," svarede hun rask, idet hun lukkede låget op på tepotten for at skænke mere vand på den, men syntes at glemme sit forsæt og blev siddende og stirrede ned i dens dampende indre, som om hun søgte et eller andet. Hvis det var mod, fandt hun det i det mindste, for pludselig rakte hun mr. Rusalem det hemmelighedsfulde papir og sagde højtideligt:

"Læs det, og sig mig, om det er sandt."

Han tog det hastigt, satte sine briller på og bøjede sig ned for at undersøge det, men fo'r tilbage med et sæt, så at brillerne fløj af næsen på ham, og udbrød:

"Gud bevare os, han sagde, at han havde brændt det!"

"Det er altså sandt? Nægt det ikke, Rusalem, det nytter ikke noget, for nu har jeg endelig fanget Dem," sagde mrs. Podgers og smækkede i sin sindsbevægelse låget på tepotten i, som om hun havde fået ham indespærret i den.

"Jeg forsikrer Dem, madam, at han havde lovet at brænde det. Han lod mig skrive summerne og det andet op for at være sikker på, at jeg ikke havde taget mere end min part af udbyttet. Det var mit eget, og skønt han kaldte mig en tosse, lod han mig gøre, som jeg ville; men jeg havde aldrig troet, at det sådan skulle komme for dagen, madam."

"Nej, det kunne De naturligvis ikke godt tro, for han havde lagt det i en af de gamle regnskabsbøger, som jeg tog ned til de små at sidde på. Jeg fandt det og læste det og forstod det øjeblikkelig. Det var Dem, der hjalp fabriksarbejderne og så krøb i skjul bag Podgers, fordi De ikke ønskede at modtage nogen tak. Da han døde, og tepotten kom, så De, hvor stolt jeg var af den, hvilken trøst jeg fandt i den tanke, at han havde handlet så ædelt, og for min skyld åbenbarede De aldrig sandheden, ikke engang i aftes, da et ord kunne have haft så stor betydning. Oh, Rusalem, hvor har De kunnet føre mig bag lyset i alle disse år?"

Selv om mr. Rusalem havde ønsket at svare, havde han ikke fået nogen lejlighed til det, for mrs. Podgers var alt for ivrig til at lade nogen anden komme til orde og vedblev skyndsomst af frygt for, at hendes bevægelse skulle overvælde hende, før hun havde fået sagt, hvad hun ville.

"Det lignede Dem, men det var ikke rigtigt, for De berøvede Dem selv den kærlighed og ære, som tilkom Dem; De har ladet folk rose Podgers, skønt han ikke fortjente det; De har set mig være stolt af det, fordi jeg troede, han kunne gøre krav på det, og De har bare lét ad det hele, som om det var en fornøjelig spas at udføre ædelmodige handlinger og aldrig få løn for dem. Nu ved jeg, hvad det er for en bank, De har sat Deres surt erhvervede sparepenge i, og hvilke velsignede renter De engang vil få. Det er sandt, at de, der giver til den fattige, låner Vorherre, og De behøver ikke at have disse smukke ord indridset i sølv, De bærer dem altid i Deres hjerte."

Mrs. Podgers standsede et øjeblik for at trække vejret og fik en fornemmelse af, at der hurtigt nærmede sig en krisis; for

Rusalem sad og så på hende med så megen ydmyghed, kærlighed og længsel i sit ærlige ansigt, at hun følte, det meget snart ville være ude med hende.

"De så, hvor jeg sørgede over Neddy, og gav mig denne moderløse dreng til at udfylde hans plads; De vidste, at jeg længtes efter en, der kunne gøre mit hus til et hjem igen, og tilbød mig det kærligste hjerte, der nogen sinde har været til. De mærkede, at jeg ikke var tilfreds ved at føre et sådant egenkærligt liv, og viste mig, hvor smukt menneskekærlighed kunne gøre det; De lærte mig at se, at min pligt ventede på mig ved min egen dør, og idet De lagde Deres egen sorg til side, har De hjulpet til at gøre denne dag til den gladeste jul i mit liv."

Havde tepotten ikke været, ville mrs. Podgers have givet tabt her; men hendes hånd hvilede endnu stedse på den, og der var noget ved den, som gav hende kraft til endnu et udbrud.

"Jeg elskede den lille tepotte for Podgers' skyld; nu elsker jeg den hundrede gange højere for Deres, fordi De har indprentet mig dens lære på en måde, som jeg aldrig kan glemme, og har været en velgører mod mig såvel som mod dem, der snart alle skal lære Dem at kende lige så godt som jeg. Rusalem, der er kun én måde, hvorpå jeg kan takke Dem for alt dette, og det gør jeg af hele mit hjerte. I aftes bad De mig om noget, og jeg troede ikke, jeg kunne give Dem det. Nu ved jeg, at jeg kan det, og hvis De endnu ønsker –"

Mrs. Podgers fik aldrig sætningen fuldført, for med en hurtighed, der var forbavsende hos en mand i hans alder og af hans skikkelse, sprang mr. Rusalem op fra sin stol og sluttede hende i sine arme, idet han, kæmpende mellem gråd og latter, i en øm, næsten uhørlig tone sagde:

"Kære! Kære! Gud velsigne dig!"

Kærlighed og pligtfølelse

I

"Er det virkelig Deres alvor, Rosa?"

"Ja."

"De sætter en høj pris på Deres kærlighed; den kan jeg ikke betale."

"Jo, det tænker jeg nok De kan."

Hun trådte lidt nærmere, den smukke kvinde, som den unge mand elskede med en første kærligheds hele varme; hun lagde sin hånd på hans arm og så ham op i ansigtet med det mest overtalende udtryk i sit eget; for kærligheden syntes at have besejret stoltheden, og egensindet skjultes under en indtagende blidhed, der gjorde hende dobbelt farlig. Med det langsomme, bløde tonefald, der røbede, at hun stammede fra Sydstaterne, sagde hun:

"Tænk på, hvad De forlanger, og hvad jeg tilbyder, og sig mig så, hvem der sætter den højeste pris på sin kærlighed. De vil have, at jeg for Deres skyld skal opgive venner, en betydelig formue, mit hjem, alle mine anskuelser og meninger, alt, hvad fødsel og opdragelse har lært mig at tro på, alle de forhåbninger og planer, jeg har næret hele mit liv. Jeg forlanger ikke andet af Dem, end at De skal opgive en misforstået pligt; og jeg tilbyder Dem alt, hvad jeg ejer, et liv i overflødighed og magt og – mig selv."

Hun holdt inde med en gestus af stolt ydmyghed, som om hun ikke ville lægge nogen vægt på dette, men alligevel ikke kunne skjule bevidstheden om, at hun havde meget at skænke sin tilbeder, mens han havde meget mindre at tilbyde hende.

"Oh, Rosa, De frister mig frygteligt," sagde han, "ikke med Deres rigdom eller et liv i overflødighed, men med Dem selv; for jeg elsker Dem højere end alverdens rigdomme og alt det velvære, de kunne skaffe. Men hvor kær De end er mig, og hvor øde verden end vil blive mig uden Dem, tør jeg dog ikke engang for Deres skyld blive en forræder."

"Og så vil De dog have, at jeg skal blive det for Deres."

"Nej, forræderi mod uretten er troskab mod retten, og jeg forlanger blot, at De skal elske Deres land højere end Dem selv, således som jeg forsøger at gøre."

"Hvem kan sige, hvad der er ret, og hvad der er uret? Jeg er træt af al den tale om det. Jeg ønsker at glemme de ulykker, jeg ikke kan råde bod på, og nyde livet, mens jeg kan. Ungdommen er skabt til glæde, hvorfor spilde den i en strid, som kun tiden kan gøre ende på? Robert, jeg forlanger ikke, at De skal blive en forræder; jeg bryder mig ikke om, hvilke anskuelser De har; jeg forlanger blot, at De skal blive hos mig, nu da jeg har tilstået, hvor meget De er for mig."

"Gud skal vide, at jeg ville ønske, jeg kunne det, Rosa; men i tider som disse er uvirksomhed forræderi. Hvad ret har jeg til at tænke på min egen lykke, når mit land trænger til mig? At holde sig tilbage nu ville være det samme som at svigte sin gamle moder i den yderste fare; og når De frister mig til at glemme dette, må jeg afslå Deres bøn, det er den eneste, jeg ikke kan opfylde."

"Ja, men, Robert, De har kun lidt at betyde for den øvrige verden, og for mig er De alt. Deres land trænger ikke halvt så meget til Dem som jeg, en fremmed i et ubekendt land; for hvad kan en enkelt mand gøre i en så stor kamp som denne?"

"Sin pligt, Rosa."

Hun førte sin sag med veltalenhed, ikke mindre i blik og væsen end i stemme; men der var noget i den unge mands sørgmodige, alvorlige ansigt, der indeholdt en alvorligere bebrejdelse end hans ord.

Hun følte, at hun ikke kunne overtale ham på den måde, og med en hurtig forandring i mine og væsen skød hun ham fra sig og sagde bebrejdende:

"Så gør Deres pligt, og giv mig nogen oprejsning for den sindsro, De har ødelagt. Det har jeg ret til at forlange. Jeg kom hertil for at søge tilflugt i det håb at leve ukendt her, til stormen var forbi. Hvorfor opdagede De mig, beskyttede mig ved Deres indflydelse, lettede mig landflygtigheden ved Deres selskab og lærte mig under venskabs maske at elske Dem?"

Robert Stirling så på hende med en elskers øjne, hørte med en elskers øren og svarede som en elsker, idet hun forekom ham så meget skønnere og blev ham så meget kærere på grund af hans voksende frygt for, at der forestod ham en hård prøve.

"Jeg opdagede Dem, fordi Deres skønhed ikke kunne blive skjult; jeg beskyttede Dem, fordi De var en kvinde og stod alene; jeg viste Dem venskab, fordi jeg ønskede at vise, at vi mænd fra Nordstaterne ikke krænker den tillid, vore fjender viser os ved at sende os deres kosteligste skatte, for at vi skal bevare dem, og, Rosa, jeg elskede Dem, fordi jeg ikke kunne andet."

Hun smilede, og den indtagende rødme blev dybere på hendes halvt bortvendte ansigt; men hun sagde intet, og Robert øste mod af dette tegn.

"Det var min hensigt aldrig at sige Dem dette, fordi jeg frygtede, hvad der nu er sket, og jeg besluttede at rejse bort. Men da jeg kom her for at sige farvel, bragte Deres sorg mig til at bryde mit forsæt, og jeg sagde Dem, hvad jeg ikke længere kunne skjule. Har jeg handlet uædelmodigt og urigtigt i dette? Hvis De mener det, så sig mig, hvilken oprejsning jeg kan give, og hvis det er noget, en mand af ære kan gøre, skal jeg gøre det."

Hun vidste dette og var glad ved at vide det; men ikke desto mindre følte hun med en egenkærlig kvindes fordringsfulde kærlighed en skinsyg frygt for, at hun elskede højere, end hun selv blev elsket, og måtte ved en prøve forvisse sig om, at hun var alt for sin unge bejler. Han ventede på hendes svar med et udtryk af så ængstelig spænding og længsel, at hun følte sig sikker på et heldigt udfald; tilskyndet af den attrå efter at vise sin magt, der var så stærk hos hende, kunne hun ikke modstå lysten til at udøve den over denne sin ny undersåt, og hun fandt en undskyldning i sit inderlige, men egensindige ønske om at holde ham, der nu var hende så kær, borte fra fare.

"Jeg har tabt nok ved denne kostbare krig, jeg vil ikke tabe mere," sagde hun. "Det er lettere at skilles nu end senere, når tiden har gjort os endnu kærere for hinanden. Vælg mellem det land, De elsker, og den kvinde, der elsker Dem, og ved dette valg vil vi begge blive stående."

"Rosa, det er grusomt, det er hårdt! Lad mig vælge begge dele, lad mig tjene jer begge, det vil gøre mig til en så meget bedre mand."

"Det er umuligt; ingen kan tjene to herskerinder. Jeg vil have alt eller intet!"

Mens hun sagde dette, viklede hun sig blidt, men bestemt ud af hans arm og trådte tilbage som for at vise både, hvor stor hendes styrke var, og hvor alvorligt hun mente det. Dette forandrede de afskedsord, der svævede på Roberts læber til en bøn; for skønt hans ærlige natur erkendte den hårde pligt, klyngede hans hjerte sig til sin afgud, som han følte, han kun med vold kunne rive sig løs fra.

"Vent lidt, Rosa. Giv mig tid til at tænke. Lad mig vise, at jeg ikke er fej, så skal jeg siden tjene Dem, og Dem alene."

"Nej, Robert; hvis De virkelig elskede mig, ville De med glæde bringe et hvilket som helst offer for mig. Jeg ville villigt bringe mange for Dem; men dette ene kan jeg ikke bringe, for det ville i dobbelt forstand berøve mig Dem. Hvis De falder, mister jeg Dem, og hvis De kommer levende tilbage, mister jeg Dem også, for hvorledes kan jeg modtage en hånd, der er plettet med deres blod, som jeg elsker?"

Han havde intet svar, men stod tavs. Hun så, at dette øjeblik, i hvilket han var et bytte for bitter smerte og modstridende følelser, var vendepunktet i den unge mands liv; men i fuld fortrøstning til sin magt forhærdede hun sig mod hans kval for i øjeblikket at sætte sin vilje igennem og bagefter belønne ham for hans underkastelse med så meget større kærlighed. Hun brød den korte tavshed og sagde i en blid og bedrøvet, men fast tone:

"Jeg ser, at De har truffet Deres valg, og jeg underkaster mig. Men gå nu, mens jeg kan skilles fra Dem, som jeg bør, og husk, at vi aldrig mere må mødes."

Han havde skjult sit ansigt i sine hænder, og hans samvittighed førte en tavs, men hård kamp med hans oprørske hjerte. Mens han stod således, følte han en let berøring på sit bøjede hoved, hørte lyden af skridt, der fjernede sig, og da han så op, så han Rosa i begreb med at forsvinde, måske for bestandigt. Et udråb af kærlighed og længsel trængte sig over hans læber; lyden af det bragte hende til at standse og vende sig om, så at han kunne se hendes ansigt, der var badet i tårer. Ved dette syn blev pligten dobbelt hård og grusom, det blev let at ofre samvittigheden, og adskillelse blev en umulighed. De ømme øjne hvilede på ham, de bønfaldende hænder var udstrakte imod ham, og med brudt stemme bad den elskede:

"Oh, Robert, blev hos mig!"

"Ja, jeg bliver."

Han gav dette svar trodsigt, ligesom for at bringe den indre stemme, der ikke ville give sit samtykke, til tavshed; han rakte hånden frem for at besegle løftet og gjorde et skridt hen imod den skønne fristerinde, – men kun ét, for i samme øjeblik lød det neden under med en klar og blød røst:

Hør, højt basunen gjalder,
til flugt ej lyder den;
til dom han alle kalder
nu for sin trone hen.
Min sjæl, ham hurtigt svar!
Min fod, vær rask og snar!
Thi Herren, Herren kommer.

Denne sang afbrød tavsheden med en krigersk klang, der for den ene af dem, der lyttede til den, lød som et signal, der med sine magiske toner forjog den svaghed, som nær havde gjort

ham til en frafalden; for den velbekendte røst, der så betimeligt lod sig høre, de minder, den fremkaldte, den ædlere ånd, den atter vakte, alt gjorde denne smukke, vækkende sang til den unge mands frelse. Begge stod ubevægelige og så stille, at hvert ord trængte tydeligt gennem den stille, solklare luft. Rosas ansigt blev uroligt, en vredes flamme tørrede tårerne bort, og hendes udtryk, der havde været så ømt, forvandledes til et trodsigt og misfornøjet. Men Robert bemærkede det ikke; han så ikke længere på hende, han havde vendt sig mod det åbne vindue og stirrede langt ud i det fjerne, hvor den fremtid syntes at ligge, som dette øjeblik skulle skade eller tilintetgøre; over hele hans væsen bredte der sig et præg af ro og fasthed, som om der med herredømmet over sig selv også fulgte evnen til selvopofrelse.

Da sangen endte, vendte han sig om, sendte den kvinde, han elskede, et sidste afskedsblik, sagde: "Jeg har valgt! Lev vel, Rosa," og var borte.

Han gik ud i den smukke forårsdag, blind for dens skønhed, døv for dens melodiske toner og uden at føle dens fred. Foran ham gik den livsglade sanger, en ung mand med blottet hoved, det brune hår bølgende for vinden og øjnene fæstede mod jorden, mens han vedblev at synge dæmpet. Denne broder, der altid var retsindig og blid, altid rede med deltagelse og råd, syntes Robert dobbelt kær nu, da hans hjerte var så dybt såret. Han skyndte sig efter ham og greb hans arm, som et menneske, der er nær ved at drukne, griber den hjælp, der uventet række ham; for skønt sejren syntes vundet, turde han ikke stole på sig selv, når han var ene, mens den bitre sorg nagede hans hjerte.

"Hvad, er det dig, Robert! Hvad er der i vejen?" spurgte hans broder og standsede, forundret over den forandring, der var foregået med ham, siden de for kort siden skiltes.

"Spørg mig ikke, Richard, men syng, syng; og hvis du elsker mig, så slip mig ikke, før vi er hjemme," svarede Robert i stærk bevægelse.

Noget i hans væsen og det blik, hvormed han så sig tilbage, syntes at give hans broder en forklaring. Richards ansigt blev et øjeblik truende mørkt, men fik snart igen et mildt udtryk, der røbede den oprigtigste medlidenhed; han trak broderens arm tættere ind til sig og svarede med næsten kvindelig deltagelse:

"Du stakkel, jeg vidste, det ville komme sådan! Men jeg nærede ingen frygt for, at du ville gøre dig til en slave af den skønne, herskesyge kvinde. En bitter drik er ofte sundere end en sød, og det er klogt af dig at lade hende fare, før det er for sent. Tal til mig om din sorg, Robert, og lad mig hjælpe dig at bære den."

"Ikke nu! Ikke her! Syng, Richard, hvis du ikke vil have, at jeg skal rive mig løs og vende tilbage til hende igen." Hans broder føjede ham og sang, ikke nogen krigssang, men en simplere melodi, som deres moder havde brugt som vuggesang, og som de havde elsket som børn og endnu elskede som mænd. Nu, som i gamle dage, virkede den beroligende og trøstende, og skønt den stakkels Robert vendte sit ansigt bort og lod sin broder føre sig, hvorhen han ville, mildnedes dog hans smertes første bitterhed ved, at denne sang bragte ham til at tænke på, at om end én kvinde havde svigtet ham, var der endnu en anden tilbage, hvis trofaste kærlighed ville være evigt uforanderlig.

Da de kom ind i den velbekendte stue, hvor hver en genstand mindede om den i så mange år ubrudte familiekreds, trådte en mildere stemning i stedet for den lidenskabelige smerte, der havde raset i den unge mands hjerte; han kastede sig i den gammeldags lænestol, hvor så mange barnlige sorger havde fundet trøst, og glemte for en kort stund, at han var mand. Richard stod ved siden af ham med hånden venligt hvilende på hans skulder for at forvisse ham om en deltagelse, der var for dyb og forstandig til at ytre sig i ord, før det hensigtsmæssige øjeblik kom. Det kom snart; og da den yngre broder havde udtalt sin sorg, og den ældre havde ydet ham den trøst, han formåede, forsøgte han at lede Roberts tanker hen på andre ting, for at virksomhed måske kunne bringe ham til at glemme sin skuffelse.

"Nu behøver intet at holde dig tilbage, Robert," sagde han, "for skuffelsen i det ene håb åbner vejen til at få et andet opfyldt. Du skal straks lade dig hverve og drage ud for at stride den gode strid."

"Men du da, Richard? Vi har begge længtes efter at drage af sted, men ikke kunnet bestemme, hvem af os det skulle være. Hvorfor skal du ikke drage bort og lade mig blive hjemme hos moder, til min tur kommer?"

"Behøver jeg at sige dig hvorfor? Først opsatte vi det, fordi vi ikke kunne træffe valget, hvem der skulle blive hjemme hos den kære gamle moder, der nu kun har os tilbage; men i den sidste tid har du tøvet for Rosas skyld, og jeg, fordi jeg ikke ville forlade dig, før jeg vidste, hvorledes det gik dig. Nu er det alt sammen forbi, og det er sikkert det bedste for dig at lægge et vidt rum imellem jer og lade adskillelsen lære dig at glemme."

"Du har ret, og jeg er en svag tåbe, at jeg kan tænke på at blive. Jeg bør af sted; men den begejstring, der tidligere ville have gjort pligten let for mig, har forladt mig. Richard, jeg har tabt troen på mig selv og er bange for at drage bort alene. Følg med for at trøste mig og holde mig oppe, som du har gjort i hele mit liv."

"Jeg ville ønske, jeg kunne; men du må ikke tvivle eller forsage; husk på, at vi stoler på dig, at vi venter store ting af dig og er overbeviste om, at du aldrig vil vanære det navn, fader overgav os at værne om."

"Jeg skal gøre mit bedste, Richard; men jeg vil komme til at trænge til dig mere end nogen sinde, og hvis moder blot vidste, hvorledes det er fat med mig, tror jeg, hun ville sige: 'Følg med'."

"Ja, moder siger det af ganske hjerte!"

Det gav et sæt i dem begge, og da de vendte sig om, så de deres moder stå og betragte dem med roligt åsyn. En ædel gammel dame var det, som bar sine tresindstyve år godt; for hendes høje skikkelse var endnu ubøjet; under de grå hår lyste et par øjne så klare som nogen ung piges, og hendes røst havde en opmuntrende klang, der vakte energi og håb hos dem, der hørte den, mens den velgørende magt, hendes blik besad, og den moderlige deltagelse, der røbede sig i hendes kærtegn, gav den vaklende beslutning styrke og trøstede det sårede hjerte.

Med det sønlige instinkt, der overlever barndommen, hældede Robert sig op til hende, da hun drog hans hoved ind til det bryst, hvor det altid kunne finde hvile, og betroede hende sin sorg i det ene af brudte udråb:

"Oh, moder, jeg elskede hende så højt!"

"Jeg ved det, kære; jeg så det og advarede dig; men du troede, at jeg gjorde hende uret. Jeg ønskede, at det ville vise sig, at jeg gjorde det, og nu er det endt således. Du har elsket som en mand og modstået fristelsen som en mand; bær nu også dit tab som en mand og lad ikke unyttig sorg ødelægge det offer, du har bragt dine grundsætninger."

"Ak, moder, det er, som om alt mod, al energi og kraft er borte, og jeg er trådt af livet."

"Nej, Robert, ikke endnu; vent lidt, så vil du opdage, at livet har fået en ny betydning. Denne sorg vil gøre dig fra yngling til mand, og, hvad der er sket, vil gøre dig så meget kækkere og bedre; for hvis jeg kender min søn ret, vil han ikke lade sit liv ødelægges af en egenkærlig kvindes tåbelighed eller lune."

Hun talte i en stolt tone, og med en ikke mindre stolt mine hævede Robert sit hoved.

"Du har ret. Nej, det vil jeg ikke; men du må lade mig drage bort! Hvis jeg bliver her, kan jeg ikke svare for mig selv."

"Ja, du skal komme bort, og Richard skal følge dig."

"Ja, men, moder, kan vi, – bør vi – lade dig blive alene?" begyndte Richard, der både ønskede og ikke ønskede at drage med.

"Nej, mine børn, det hverken kan eller skal I, for jeg følger med jer."

"Med os?" udbrød begge brødrene på én gang.

"Ja, jeg gør!" svarede hun kækt. "Der er arbejde for gamle hænder såvel som for unge; og mens mine sønner kæmper for mig, vil jeg både pleje dem og bede for dem."

"Ja, men, moder, den lange vej og farerne og de strabadser og rædsler, som et sådant liv fører med sig, vil være for meget for

dig. Lad en af os blive hos dig, og bliv herhjemme i sikkerhed."

"Nej, ikke så længe man trænger til jer andetsteds. Andre mødre giver deres sønner, hvorfor skulle jeg så ikke give mine? Andre kvinder udholder strabadserne og rædslerne ved feltlivet og lazaretterne, kan jeg så ikke gøre det samme? I ofrer jeres unge liv, så kan jeg sagtens ofre, hvad der er tilbage af mit. Sig ikke mere; jeg må lade mig hverve sammen med mine drenge. Det ville være mig umuligt at blive siddende herhjemme med hænderne i skødet og pine mig selv med ængstelse for jer, skønt Gud skal vide, at det er med en god vilje, jeg sender jer bort."

"Du burde have været en romersk matrone, moder, med mange sønner at skænke dit land og kun få tårer for dig selv," sagde Richard, da han så, hvorledes hendes øjne lyste, mens hun talte så roligt og frejdigt om fare og død.

"Ak, Richard, de gamle krøniker bevarede de romerske matroners stolte ord, men melder intet om de romerske mødres tårer, fordi de var forbeholdt de bitre timer, der kom bagefter, når ofret var bragt," sagde hans moder, og to store tårer rullede ned ad hendes kinder.

En stund sagde ingen af dem et ord, mens de alle tre skuede ind i fremtiden, hvis farer de vel så, men hvori de dog erkendte et viist Forsyns styrelse, og hvis pligter de underkastede sig, rede til at opfylde dem til det sidste.

Mrs. Stirling talte først:

"Mine sønner, vi lever i en tid, da det skal prøves, af hvad malm enhvers karakter er støbt, og hvis vi vil, at den, der er i vore, skal give en ren klang, må vi med hengiven beredvillighed følge den faste overbevisning, der fører os på den rette vej. Gå, mine børn, gør jeres bedste og husk på, at jeres moder følger jer

for at fryde sig, hvis I sejrer, trøste jer, hvis I taber, og pleje jer, hvis I kommer til at trænge til det; og hvis I falder, vil hun med kærlige hænder lægge jer i graven med den stolte tanke: 'De gjorde deres pligt, det vil Gud komme i hu og trøste mig'."

Brødrenes ansigter lyste, mens hun sagde dette, deres hjerter svarede hende med en ædlere varme end ungdommens ridderlige begejstring, og begge aflagde i deres stille sind et løfte om ubrødelig troskab mod deres land hele deres liv igennem, da den højsindede gamle moder med en hånd på hver af sine sønners hoved indviede dem og sig selv til at tjene den frihed, hun elskede.

II

Potomac-armeen var på march mod nord for at tilbageslå Lees dristige indfald og gøre en lille by i Pennsylvanien uforglemmelig for alle tider. Højderne oven for byen var allerede sorte af fjendtlige tropper; den stille dal genlød allerede af de mange tusinders trampen, der samlede sig, og de rige marker var allerede ompløjede til den frygtelige menneskehøst, der snart skulle indhøstes. Enhver vej vrimlede af blå frakker, på enhver bakkeside var der en lejr, i enhver lund en bivuak, og ethvert vandløb ved siden af en vej var en kilde til vederkvægelse for hundreder af trætte mænd, udmattede af savn og anstrengelser på disse forcerede marcher i midsommerens hede.

Ved en af disse små bække havde et tilstøvet regiment gjort holdt for at nyde et kort hvil. Ved den velkomne ordre sank mange af de medtagne mænd ned på den plet, hvor de stod, for at få en times søvn, nogle søgte hen i den behagelige skygge af

en have, der allerede var blevet plyndret for sine tidlige frugter, og nød deres tarvelige kost med en glad tilfredshed, der gjorde den velsmagende, andre strakte sig langs bækkens nedtrampede bredder, idet de badede deres opsvulmede fødder eller drak i lange drag af det plumrede vand, der for deres tørre læber var en bedre læskedrik end den kosteligste vin. Afsides fra alle disse grupper lå to kammerater ved siden af hinanden i skygge af havegærdet. Begge var unge, smukke og kraftfulde mænd med klare øjne og allerede brunede af en sydligere sol, skønt dette var deres første felttog. Begge var tavse, skønt ingen af dem sov, og der var en iøjnefaldende forskel på deres tavshed; den ene lå og så lige op mellem de svajende grene på den blå himmel med en fuldstændig rolig mine; den anden, der halvt hvilede på sin ene albue, plukkede fortrædeligt græsset op og udstødte nu og da et utålmodigt suk eller gjorde en urolig bevægelse. Et af disse udbrud af utilfredshed vakte hans kammerat af hans vågne drømme. Han rejste sig over ende, lagde sin kølige hånd på den andens hede pande og sagde med broderlig bekymring:

"Sover du ikke endnu, Robert? Jeg håber da, at du ikke har fået solstik som stakkels Blake, for hvis du må blive tilbage, går vi begge glip af vor andel i kampen."

"Man kan lige så gerne dø på den måde som ved at få en oprørers kugle i panden; skønt, hvis jeg havde valget, ville jeg foretrække det sidste som den hurtigste måde," svarede den anden mørkt.

"Det ligner dig ikke at tale således, Robert; i morgen vil du være kommet på bedre tanker, når du har fået rigtig sovet ud i

nat. Det har været en streng march for en ung soldat af hans første at være."

"Hvor meget er du ældre end jeg enten som menneske eller soldat, Richard?" spurgte Robert halvt trodsigt, halvt stolt.

"Tre timer ældre som menneske og ti minutter som soldat; du ved, at jeg lod mig hverve først. Men alligevel er jeg i mange henseender meget ældre end du, som du så tit fortæller mig," svarede Richard med det smil, der altid beroligede hans broders heftigere sind. "Et af min højere alders privilegier er at drage omsorg for dig; sig mig derfor, hvad det er, der foruroliger dig og forstyrrer din hvile."

"Det er den gamle sorg, Richard. Alle disse ugers adskillelse har ikke formindsket den, og den tanke, at jeg snart skal tage del i et slag, jeg måske ikke kommer levende tilbage fra, uden at få hende at se en gang endnu, er nær ved at få mig til at desertere og tilfredsstille min længsel, hvad det så skal koste. Det kan du nu ikke forstå, for du ved ikke, hvad det er at elske, at have en kvindes ansigt svævende for sit syn dag og nat, altid at høre en kvindes røst lyde i sine øren med en tydelighed, der ikke tillader én at finde hvile."

"Jeg kender det alt sammen, Robert."

Disse ord syntes uvilkårligt at være undsluppet den unge mand, for han afbrød pludselig sig selv og kastede et ængsteligt blik på sin broder. Men Robert var for optaget af sine egne følelser til at lægge mærke til andres og svarede blot i en muntrere tone:

"Du tænker på moder. Gud velsigne hende, hvor hun så er, og lade os komme friske og sunde tilbage til hende."

Et næsten rørende udtryk af forsagelse afløste den øjeblikkelige uro i Richards ansigt, og hans blik vendte sig længselsfuldt mod de grønne høje, der lå mellem moderen og hendes sønner, idet han med et sørgmodigt smil svarede:

"En kvindes kærlighed gør altid en mand bedre og taprere, og da jeg ikke har nogen yngre hjertenskær, skal den kære gamle moder være mit hjertes dame, som jeg vil tjene som en trofast ridder."

"Richard!" udbrød hans broder i en indtrængende tone, "hvis det slag, der forestår, bliver både mit første og sidste, lov mig så, at du for min skyld vil være venlig mod den stakkels Rosa, at du vil tilgive hende, elske hende og sørge for hende, som om hun virkelig var min enke."

Richard greb den hånd, der blev udstrakt imod ham, og svarede med en beredvillighed, der fuldstændig beroligede hans broder: "Ja, det lover jeg dig, Robert!" men tilføjede hurtigt: "men det vil ikke gøres nødigt, for hvis det står i noget menneskes magt, skal jeg nok passe på dig, så at du selv kan komme til at sørge for Rosa."

Der opstod en kort pause, under hvilken der hørtes lyden af rislende vand.

"Tys! Hører du det, Robert? Giv mig din feltflaske, så skal jeg hente dig en kølig drik, der skal minde dig om vor gamle kilde derhjemme."

Med disse ord rejste Richard sig op og gik hen til det lave gærde bag dem, som han svang sig over, og efter at være gledet ned ad en med bregner bevokset skråning opdagede han en skjult kilde, der med en melodisk rislen strømmede ud af en mosbegroet revne i klippen. Han blev stående lidt for at lade sit

trætte sind vederkvæge sig ved dette afsides steds skygge og ensomhed og bøjede sig derpå ned for at opfange noget vand fra det kølige væld; men feltflasken gled ud af hans hånd og faldt uænset i vandet; for lige over for sig bemærkede han gennem det tætte krat et par skinnende menneskelige øjne, der var fæstet på hans ansigt. Et øjeblik blev han stående ubevægelig, grebet af denne gysen gennem marv og ben, som selv den kækkeste kan føle ved en pludselig fare eller overraskelse. Før han kunne røre sig eller sige noget, skiltes grenene ad, og en gammel kvindes udtærede, hekseagtige ansigt kom til syne. Det var en af den foragtede race, klædt i pjalter og dækket af støv; medtaget af anstrengelser og nød lå hun der så ussel og elendig, at hun syntes at have valgt denne ensomme plet ikke til et hvilested, men for at dø her. Idet hun støttede sig på den ene arm, rakte hun en rystende hånd hen imod den unge mand og hviskede med et beroligende nik:

"Vær ikke bange, gode herre; jeg er kun en gammel stakkel, der er på vej til frihedens land, hvis jeg ikke styrter, før jeg kommer dertil."

"Er De syg, eller er De kommet til skade, eller er De blot træt, De stakkel?" spurgte Richard med en så umiskendelig medlidenhed præget i sit ansigt, at den gamle kvindes opklaredes, og i en gladere tone, der gjorde hendes yderlige nød endnu mere rørende, svarede hun:

"Både det ene og det andet, og så er jeg desuden nær ved at dø af sult; men, Gud velsigne Dem, barn, det er jeg godt vant til, og det bryder jeg mig ikke meget om, når jeg bare kan komme et stykke videre i dag. Jeg har haft det dårligt en kort tid og har måttet blive her; men nu er jeg ved at komme mig igen, og at se

de blå frakker og de venlige øjne er næsten lige så godt som at få noget at spise."

"Det skal De også få," sagde Richard og satte sig, idet han rakte den gamle kvinde resten af sin ration for den dag, lige over for hende; hun frem mumlede en hastig tak og slugte maden med en næsten dyrisk grådighed, der viste, hvor meget hun trængte til den. Da den sidste mundfuld forsvandt, trak hun vejret dybt, udstødte et tilfreds suk og sagde med en undskyldende mine og et taknemmeligt blik:

"Massa, jeg kunne ikke spise pænt, for jeg har ikke fået en bid siden i går undtagen to umodne æbler og noget af den mynte, der vokser derhenne."

"Har De da ligget her hele natten? Hvor kommer De fra, og hvor skal De hen? Vær ikke bange, men sig mig det, og lad mig hjælpe Dem, hvis jeg kan."

"Gud velsigne Dem for Deres gode hjerte, barn, og bevare Dem for Deres moder. Alle mine drenge er borte nu; men jeg kender en moders følelser og vil sige Dem så meget, jeg tør. Ser De, jeg kommer fra South Carolina og er på vej til det velsignede norden for at finde min gamle mand, som Missis tog med sig, da hun pludselig flygtede bort."

"Hvad kant af Nordstaterne agter De Dem til?" spurgte Richard, ivrig efter at tilbyde den forladte skabning al den hjælp, der stod i hans magt. Hun læste det venlige forsæt i hans mine; men mistilliden, der var fremavlet ved mange forurettelser, var stærkere end længslen efter deltagelse, hvorfor hun ydmygt, men forsigtigt svarede:

"Massa må undskylde, at jeg ikke siger Dem, hvor jeg vil hen. Min stakkels gamle mand er alt, hvad jeg har tilbage, og hvis

Missis fik at vide, at jeg leder efter ham, ville hun få ham et eller andet sted hen, hvor jeg ikke kunne komme. Det er meget langt borte; men jeg har byens navn skrevet herinde i mit hjerte, og hvis jeg lever, skal jeg sikkert finde den."

"Hvor er Deres drenge?" spurgte Richard deltagende til trods for den gamle kones afvisende væsen.

"Jeg har haft syv børn, herre; men de er blevet sendt rundt omkring til alle sider, og hvor de nu er, ved jeg ikke, undtagen dem, der er døde. Mine døtre blev solgt for mange år siden; den ene af mine drenge blev pisket ihjel, og en anden blev sådan skambidt af hundene, at det var en sand lykke, at Gud tog ham. To blev sat til at arbejde ved fæstningsværkerne dernede, og den sidste, min lille Moses, døde i mine arme, mens vi vadede gennem de store moser, vi var flygtet til, da vi havde fået at vide, at yankee'erne kom, og at vi ville blive fri, hvis vi kunne komme til dem. Det var meget svært at lade det stakkels barn blive der, men der var et par andre små grave foruden hans; så gik jeg videre alene, og nu er jeg, Gud være lovet, her."

"Kan jeg ikke hjælpe Dem med noget?" spurgte Richard, i hvis medfølelse der blandede sig ærbødighed, da han hørte den korte, sørgelige historie om de tab, der ikke mere gaves nogen hjælp for.

"Hvis De har en smule penge at undvære, massa, ville det være mig til stor hjælp. Jeg kan godt gemme dem og få mad for dem eller komme til at køre for dem, når vejene er meget dårlige. Jeg kan næsten ikke mere, for jeg har været mange uger undervejs, fordi jeg ikke kender vejen og ikke tør sige folk ret meget. Nu, da yankee'erne går den vej, som jeg skal, vil jeg

gerne følge efter dem, så hurtigt jeg kan, for de kender da den rette vej, er jeg vis på."

Mens hun sagde dette, havde Richard taget sin pung frem; han delte den lille sum, den indeholdt, i to lige store dele og bød hende den ene, idet han venligt sagde: "Se der, gamle; jeg ville med glæde gøre mere for Dem, hvis jeg kunne. Jeg er måske på vej derhen, hvor jeg aldrig mere vil have brug for penge, og De ved, at de, der giver til den fattige, låner Vorherre, så dette her er rent ud opsparing for mig."

Den gamle kone rejste sig op på sine knæ, greb den gavmilde hånd mellem begge sine sorte, kyssede den med skælvende læber og vædede den med taknemmelige tårer, idet hun med brudt stemme udbrød:

"Gud velsigne Dem, barn! Gud velsigne Dem! Jeg har ikke ord hvide nok til at takke Dem med, men skal mindes Dem hele mit liv og bede Vorherre holde sin hånd over Dem."

"Tak! Hvad andet kan jeg gøre for Dem, inden jeg går?"

"Sig mig blot Deres navn, massa, for at jeg kan minde Vorherre om Deres tittelatur, for der bliver sendt sådan en masse bønner op til ham i denne sørgelige tid, at han måske ikke bryder sig om sådanne ringe bønner som gamle Junos, hvis der ikke er et godt navn i dem."

"Richard Stirling," svarede den unge mand, smilende ad hendes iver. "Far vel, gamle moder. Hold modet oppe, og betro Dem kun til blåkjolerne, når De træffer på nogen af dem, så vil De nok komme til de lykkelige Nordstater og finde Deres mand."

Mens han fyldte feltflasken på ny, afbrød negerinden med den fine følelse, man så ofte finder selv hos de laveste af denne

varmhjertede race, i hast et par smukke bregner, og efter at hun dertil havde føjet den eneste vilde rose, der blomstrede på denne skyggefulde plet, rakte hun ham den lille buket med en rørende ydmyghed.

"Det er kun en fattig gave, barn; men jeg har ikke andet undtagen det ønske, at De må få alt, hvad De ønsker, opfyldt både i denne verden og i den tilkommende."

Da Richard tog buketten, fo'r gennem hans sind erindringen om gamle romantiske eventyr, hvori hekse spåede unge riddere, der var standset ved en eller anden kilde ved vejen, lykke, – en lykke, der kun kunne vindes ved urokkelig troskab mod dyd, kærlighed og ære. Idet han betragtede blomsten, hvis navn gav den en dobbelt ynde i hans øjne, sagde han med hurtigt åndedræt og strålende blik sagte til sig selv:

"Det var et godt ønske! Gid det må blive opfyldt, hvis jeg fortjener det."

I samme øjeblik lød det første trommeslag, hvorfor han trykkede den hårde hånd, der havde rakt ham gaven, og sprang over gærdet, kun lidet anende, hvor godt det taknemmelige hjerte, han lod blive tilbage, en dag ville mindes og gengælde hans venlighed.

Tre dage senere stod brødrene ved hinandens side i rækkerne ved Gettysburg og ventede utålmodigt på, at det skulle blive deres tur at angribe et af oprørernes batterier, som måtte bringes til tavshed.

Fra højde til højde dundrede kanonerne; op og ned ad de lange skråninger bølgede et hav af fremadstormende mennesker; hele luften var formørket af røg og støvskyer, der

kun lettede, når dødsbud af jern skar igennem dem med bedøvende drøn og lysende flammer; og under de korte pauser, der nu og da indtraf, buldrede musikkorpsene løs med dansemusik, som om øjeblikkets ophidselse havde gjort dem til passende minstrels for en rædselsfuld "dødedans"

"Husk på, Robert, at vi følges, så længe vi kan, hvor det så går hen," hviskede Richard, idet han så op på den sønderflængede fane, der vajede over deres hoveder.

"Jeg er rede, Richard," svarede hans broder med flammende øjne og sammenbidte tænder. Ethvert af hans træk røbede så tydeligt hans faste beslutning om at kæmpe kækt, at en eneste time syntes at have forvandlet ynglingen til mand og helt.

Just som han havde sagt dette, lød den velkomne ordre langs den lange linje: "Fremad! Storm!" og med et råb, der trængte skarpt og klart gennem våbenbraget, styrtede det tapre regiment ind i kugle- og granatregnen. Drevet frem af samme tanke fulgte brødrene efter, hvor de gennem røgen så fanen vaje, der blev båret foran op ad højen. Mere end én gang sank den ud af en død hånd, men blev atter grebet af en levende, før den havde nået jorden.

En af disse tilhørte Robert Stirling, og da han greb stangen, var det, som om kampraseriet kom over ham; for idet han svang banneret, sprang han op på en forskansning, bag hvilken nogle af oprørernes riffelskytter lå. Det skarpe stik af en kugle i den højre arm mindede ham om, at han var dødelig, og i samme øjeblik følte han sig grebet af sin broders hånd og hørte hans røst gennem larmen:

"Du er såret, Robert! For Guds skyld, kom tilbage;" men med et mørkt smil tog han fanen med den anden hånd og sagde, idet

hans højre arm sank kraftesløs ned ved hans side:

"Ikke endnu. Ryd vejen for mig, Richard, at den gamle fane kan komme først op."

Et begejstret hurra bagved overdøvede oprørernes skrig foran, idet ligesom en blå bølge rullede opad, brødes over forskansningen og rev brødrene med sig.

Over den kamp på liv og død, der rasede neden under, flagrede det stribede stjernebanner vildt frem og tilbage; men stadig trængte fanebæreren højere op, og stadig gik hans ene drabant foran ham og banede vej gennem vrimlen. Da hørtes der pludselig en skrattende lyd, efterfulgt af et bedøvende brag og en ildregn af dødbringende granatstumper. I et nu viste der sig et grueligt syn for Robert Stirling af lemlæstede legemer, forbitrede, rædselsslagne ansigter, et vidt gab i den bølgende masse foran ham, og så blev han bevidstløs og blødende slynget tilbage mod forskansningen, han nylig havde forladt.

Skrig af dødsangst vakte ham af et øjebliks barmhjertige glemsel og viste ham, at kampen for hans og hans broders vedkommende allerede var forbi.

Ikke langt derfra, halvt skjult af en blandet dynge af blå og grå, lå Richard stille på det blodbestænkte græs, og da Robert lod sit omtågede blik vandre op og ned ad sit eget forslåede legeme for at opdage, hvorfra den skærende smerte kom, så han, at der nu kun hang en lemlæstet arm ved den ene side, den anden var borte, og et eneste blik på det gyselige sår slog ham med en sådan rædsel, at han lukkede øjnene og med dødblege læber mumlede:

"Stakkels moder! Det vil blive hårdt for hende at miste os begge."

Noget silkeblødt gled over hans ansigt, og da han så op, så han, at fanen var faldet sammen med ham og nu lå halvt oprejst op imod forskansningen, endnu kækt vajende, så at mange øjne kunne se den og mange hjerter banke af iver efter at forsvare den. Tro til det sidste trykkede han sig ind til stangen og dækkede den med sit lemlæstede legeme, mens han tålmodigt ventede på, hvem der ville komme, ven eller fjende. Hvorledes det gik med slaget, vidste han ikke længere og brød sig næppe mere om det; thi for ham syntes nu livets sejre og nederlag at være forbi.

Med en besynderlig tydelighed hørte han kanonernes drøn, riffelkuglernes skarpe, hvinende piben, braget af de springende granater, råbene, de såredes stønnen, ja selv den langsomme dryppen af hans eget blod ned på stenene; men hverken håb eller frygt forstyrrede ham nu, mens hele den forbigangne tid hurtigt drog forbi hans indre øje og forsvandt, efterladende tanken på tre ting: hans kærlighed til Rosa, hans broders død og hans moders trøstesløse sorg, til at forbitre denne stund, i hvilken dødens kulde mere og mere nærmede sig hans hjerte, mens han lå der, og hans unge liv randt bort med blodet.

Ham forekom det som timer, men i virkeligheden havde han kun ligget der nogle få korte minutter, før han fik en fornemmelse af at være omgivet af venner, og i den halvt bevidstløse tilstand, der fremkaldtes af de hurtigt tiltagende smerter, hørte han en befalende stemme udbryde:

"Det er Stirling; det skal jeg huske. Bring ham til arrieregarden, og sørg for, at man tager sig af ham."

Robert kendte sin obersts stemme; idet han samlede sine svigtende legems- og åndskræfter, prøvede han på at rejse sig

op og hilse med den ene hånd, han havde tilbage; men det mislykkedes, og med et sorgmødigt blik på sine sår sagde han:

"Jeg har gjort mit bedste, sir."

"Det har De, min tapre ven! Og hvad mere kunne De gøre for den gamle fane?"

Det var, som om noget i den elskede og agtede befalingsmands blik, tone og ord gød nyt liv i den kraftløse yngling. Der kom ild i hans matte øjne, og med en stærk og fast røst svarede han begejstret, idet han glemte sit lemlæstede legeme:

"Jeg kunne dø for den."

Som om han virkelig havde gjort sit bedste og var død for den, faldt Robert Stirling forover i skyggen af fanen med hovedet på den samme grønne pude, hans broders lå på.

III

"Her er avisen, og Fisher kan læse den op for os, kammerater. Ti stille der, og lad os høre, hvad der er sket."

Der blev øjeblikkelig stilhed i den tæt opfyldte lazaretstue, da overopsynsmanden trådte ind med morgenbladet, der hver dag gik rundt. Rekonvalescenterne trængte sig sammen om ham; de lettest sårede støttede sig på albuen for at lytte; selv de svageste rettede opmærksomt deres blik hen ad den kant og holdt deres jamren tilbage for at kunne høre, mens Fisher langsomt oplæste de korte depecher og derefter de sørgelige lister over døde, sårede og savnede.

Blandt de mange ansigter i stuen tilhørte et en kvinde, et kraftfuldt, roligt ansigt med et par alvorlige øjne og læber, om hvilke der havde bredt sig et uendelig mildt udtryk, en følge af

det tålmodets, håbets og trøstens evangelium, som de hver dag prædikede med moderlig deltagelse. Hun lyttede efter oplæsningen uden at afbryde sin beskæftigelse med at bade og forbinde en såret, skønt hendes hjerte stod stille for at høre efter. Og hendes ansigt snart rødmede, snart blegnede på grund af den hurtige veksel mellem håb og frygt. Pludselig standsede den eneste røst, der hørtes, og der gik en let bevægelse gennem forsamlingen, da oplæseren kastede et hemmeligt, ængsteligt blik til kvinden. Hun bemærkede det, gættede dets betydning og syntes i et øjeblik at have fattet sig på alt. Svamp og bind faldt ud af hendes hænder, hun snappede hurtigt efter vejret, og et udtryk af dyb angst forstyrrede et øjeblik roen i hendes ansigt; men hun fæstede et tåreløst blik på Fisher og spurgte med fast røst:

"Står mine drenges navne der?"

"Kun den enes, – kun den enes, forsikrer jeg Dem, og han har blot mistet en arm. Det er gået ham bedre end de fleste af de andre, og nu er det jo blevet en slags hæder at gå med et tomt ærme," svarede den gamle mand med et halvt opmuntrende, halvt angerfuldt blik, fordi han med overlæg oversprang de ord: "og hårdt såret i den højre," der var føjet til disse: "Robert Stirling, mistet den venstre arm."

Et langt suk af taknemmelighed gik over moderens læber, og derpå tog hun, ifølge sin stærke karakter, der fandt lindring i virksomhed, det tabte bind op og tog atter fat på sit arbejde med forøget varsomhed og ømhed, for den kvæstede arm, hun forbandt, var nu i hendes øjne hendes drengs arm, og hun sagde kun med et forventningsfuldt udtryk i sit blege ansigt:

"Læs videre, Fisher; jeg har nok en søn at beholde eller miste."

Så hurtig, så fin er den menneskelige sympatis magnetisme, at der ikke var en eneste mand i hele stuen, som ikke øjeblikkelig glemte sig selv, sine egne ængstelser og forhåbninger, og ventede i åndeløs spænding på, om hint andet navn skulle blive nævnt.

Adskillige sad oprejst i deres senge for forud at læse den gode eller onde tidende i forelæserens ansigt; en døende mand sukkede sagte fra sit inderste af hjemve forpinte hjerte: "Vorherre bevare ham for hans moder!"

Og den stående gruppe trængte sig nærmere sammen om Fisher og kiggede over hans skulder, for at yngre og skarpere øjne kunne læse ordene og advare ham, at de ikke skulle komme for hurtigt over hans læber.

Langsomt blev navn efter navn læst, og man var næsten kommet til enden af den lange liste. Der udbredte sig allerede et udtryk af lettelse over adskillige ansigter, og en venlig fyr havde vendt sig og nikket beroligende til moderen, da en hånd greb Fisher i skulderen, hvilket fik ham til at fare sammen og stoppe midt i et ord. Mrs. Stirling rettede sig i vejret for at modtage det kommende slag og stod stum og ubevægelig, en skikkelse så fuld af rørende værdighed, at mange øjne fyldtes med tårer. Med et tegn tilkendegav hun sit ønske, og med kvalt røst og skælvende læber læste stakkels Fisher sagte den korte optegnelse, som ét ord gjorde så frygtelig:

"R. Stirling, død."

"Lad mig se avisen."

En halv snes hænder udstraktes for at række hende den, og da hun tog den for at prøve på at overbevise sig om, at denne sørgelige tidende ikke var falsk, blottedes adskillige hoveder i

tavshed, et uvilkårligt ærbødighedsbevis over for denne store sorg fra udannede, men ømhjertede mænd, der ikke havde ord til deres rådighed.

Den trykkende tavshed afbrødes ved, at lægen hurtigt trådte ind, og hans muntre røst skurrede i alles øren, da han udbrød:

"Far vel, kammerater! Jeg skal af sted til fronten. Gud bevare os! Hvad er der i vejen?"

"Dårlige efterretninger for mrs. Stirling, sir."

"Sig noget til hende, jeg kan ikke," hviskede Fisher, mens to store tårer trillede ned på hans vest.

Der blev ikke tid til at sige noget; to ord havde vakt hende af sorgens første bedøvelse, og atter fast og stærk skred hun gennem den lange stue lige hen til lægen og sagde kort:

"Til fronten? Hvornår tager De af sted?"

"Om en halv time. Kan jeg gøre noget for Dem?"

"Tag mig med Dem."

"Det er umuligt, mrs. Stirling," begyndte han forbavset.

"Intet er umuligt for mig. Jeg må finde mine sønner – den ene levende, den anden død. For Guds skyld, afslå mig ikke min bøn."

Hun strakte sine hænder bønfaldende ud imod ham; det lod, som om hun ville kaste sig på knæ for ham, og hendes forstenede ansigt talte hendes sag mere veltalende end hendes afbrudte ord.

Dr. Hyde var feltlæge; men under hans blanke knapper slog der et varmt hjerte, som ikke var blevet forhærdet ved alle de scener af lidelse, nød og sorg, han i tre mindeværdige år havde været vidne til.

Nu følte det en næsten sønlig deltagelse og medynk med denne stakkels moder; han tog hendes skælvende hænder mellem sine og sagde alvorligt:

"Gud skal vide, at jeg ikke ville afslå Deres bøn, hvis det var rådeligt og forstandigt at tilstå den. Men, min kære frue, De har ingen forestilling om en valplads' rædsler eller om de gyselige scener, De måtte blive vidne til, hvis De kom med til fronten. Man kan heller ikke stole på disse lister, der bliver affattede i en hast. Vent lidt, og lad mig anstille undersøgelser om Deres sønner. Jeg lover Dem ved min ære, at jeg skal gøre det så samvittighedsfuldt som en broder."

"Jeg kan ikke vente. En uge til i en sådan uvished og spænding ville dræbe mig. De har aldrig set mine sønner. De ved ikke engang, hvem af dem der lever, og hvem der er død. Hvorledes vil De da kunne anstille undersøgelser, sådan som jeg kan det? De ville ikke kende det stakkels livløse ansigt blandt hundrede andre; De ville heller ikke kende den stemme, som jeg vil kunne kende selv i nattens mørke mellem alle de smertensskrig og al den støj, der følger med disse skrækkelige transporter af sårede. Jeg kan udholde alt, gøre alt og rejse, hvorhen det skal være, for at finde mine sønner. Oh, sir, ved den kærlighed, De nærer til Deres moder, bønfalder jeg Dem om at lade mig følge med!"

Hendes mine og den angstfulde tone, hvori hun fremkom med sin bøn, gjorde det umuligt at modstå den.

"Ja, De skal følge med," svarede doktoren bestemt, idet han skød alle indvendinger, hindringer og farer til side. "Jeg skal vente en time på Dem, mrs. Stirling."

Hun rejste sig op med en hurtighed, som om hun pludselig var blevet en ung pige igen; håb, mod og taknemmelighed lyste i hendes øjne, over hele hendes ansigt, og klang i hendes røst, da hun ilede ud af stuen og ivrigt sagde:

"De skal ikke vente et øjeblik på mig. Rejs De kun til den tid, De først havde bestemt. Jeg skal være færdig længe før."

Og det var hun; for alle hendes tanker og al hendes omsorg drejede sig om hendes sønner og ikke om hende selv; og da dr. Hyde kom for at hente hende i sygeplejerskens værelse, så denne travle kvinde op fra den kasse, hvis indhold hun var i færd med at pakke ud, og sagde hulkende:

"Den arme stakkel! Hun venter på Dem i forstuen."

Rygtet om hendes tab og hendes afrejse havde hurtigt udbredt sig gennem hele huset; for ingen sygeplejerske var så elsket og æret som "madam Stirling", som den statelige gamle dame blev kaldt blandt soldaterne, og da doktoren førte hende til ambulancevognen, skete det gennem en skare blege krøblinge, der havde samlet sig for at se hende rejse. Mange øjne fulgte hende, mange læber velsignede hende, mange hænder udstraktes for at gribe hendes til afsked; og da vognen skulle køre, gav gamle Fisher de fælles følelser udtryk; med en højtidelig overbevisning, der dannede en næsten komisk modsætning til hans brune ansigt, der var forvredent af bevægelse, sagde han:

"Hun vil finde dem! Jeg er vis på, at Vorherre ikke vil berøve en sådan kvinde hendes sønner, – Gud velsigne hendes modige hjerte! Nå, giv hende nu et hurra, kammerater, og gå så af vejen!"

Og de gav hende et hurra, og det et rigtig hjerteligt, skønt røsterne just ikke var af de stærkeste, og der næsten blev svinget lige så mange krykker som huer til svar på det smil, hun sendte dem, da hun forsvandt for deres øjne.

Det var ingen lang rejse, der forestod dem; men for mrs. Stirling syntes den ingen ende at ville få; for hun førte et tungt hjerte med sig, og gennem alle de forhåbningsfulde eller nedtrykkende tanker, der opfyldte hende, lød stadig som et sørgeligt omkvæd det samme spørgsmål, som ikke kunne besvares: "En død og en såret. Hvem af dem er det, der lever? Hvem er det, der er død?"

Langs hele vejen gik der uafbrudt to strømme af mennesker i modsatte retninger, den ene var en sørgelig procession af lidende, der var undervejs til lazarettet eller hjemmet for at leve eller dø, som det var Himlens vilje, den anden en næsten lige så sørgelig procession af pilgrimme, der begav sig til valpladsen for at finde deres sårede eller begræde deres døde – mænd og kvinder, gamle og unge, rige og fattige, alle opfyldt af en følelse, der gjorde dem ligesom til medlemmer af én stor familie; alle havde de bragt det samme dyre offer og bar på den samme bitre sorg. Det var til nogen lindring for mrs. Stirling, at den pinefulde vej blev lidt forkortet og de tunge timer lidt lettede for hende ved andres selskab, der færdedes i samme ærinde. Under denne fælles sindsbevægelse og ængstelse glemtes eller tilsidesattes de sædvanlige formaliteter og den sædvanlige tilbageholdenhed; fremmede talte frit til hinanden; kvinder anmodede tillidsfuldt mænd om ridderlig beskyttelse og modtog den med taknemmelighed, og mænd, der længtes efter deltagelse og trøst, fandt dem i kvinders åbne hjerter og

medlidende blikke, når de meddelte dem deres sorger. Mangen kort tragedie blev betroet mrs. Stirlings øren, mere end én svagere natur søgte støtte i hendes styrke; mere end én bekymret sjæl følte sig beroliget ved den fromme tålmodighed, der meddelte det medtagne, ærværdige ansigt et udtryk, der gjorde det til en trøst for mange øjne; og ved at se og lindre andres sorg fandt hun nyt mod til at bære sin egen.

Endelig nåede de efter mange vanskeligheder og standsninger den lille by, i og omkring hvilken der lå ni tusinde døde og omtrent tyve tusinde sårede.

Skønt det endnu ikke var en uge, siden kanonernes drøn forstummede, lignede stedet allerede den uhyre kirkegård, som det snart skulle blive; for i lundene og på markerne, langs vejkanterne og skråningerne lå soldater af begge partier, hvor de var faldet, i hurtigt opkastede grave, der nu er dækket af græs.

Det langvarige arbejde med begravelsen af de døde var først nylig begyndt; for de levende trængte mere til hjælp både af venner og fremmede, og intet hjerte var lukket, ingen hånd blev træt, så længe kræfter og evner strakte til til at stå bi. Hele dagen igennem kom der vogne fulde af forråd af alle slags og kørte tomme bort; hele dagen rullede ambulancevogne frem og tilbage, idet de bragte de sårede fra fjernere dele af den udstrakte valplads til jernbanestationen for at befordres til lazaretter, der var oprettet på andre steder; hver dag modtog hjælpestationerne under deres teltes ly hundreder af lidende, der ellers havde måttet ligge i den brændende julisol og vente på deres tur til at blive transporteret bort; hele dagen og langt ud på natten stod læger med blodige hænder ved de simple

borde, hjertesyge og trætte af deres strenge, men barmhjertige arbejde, mens det ene lemlæstede legeme efter det andet blev lagt for dem, og mange flere tålmodige, endog vel tilfredse ventede på, at raden skulle komme til dem; hele dagen gennemstrejfede mødre og hustruer, enker og fæstemøer, fædre og venner højene og dalene eller gennemsøgte feltlazaretterne for at finde deres kære savnede.

Dr. Hyde skulle gøre tjeneste; men i mange timer tilsidesatte han alt for mrs. Stirlings skyld; han fulgte omkring med hende i huse, telte og kirker, i lader, gader og opfyldte gårde; for over alt lå de sårede så tæt som de nedfaldne blade om efteråret, nogle på blodige tæpper, andre på udspredt halm, enkelte i renlige senge, mange på den bare jord; og hvis noget havde kunnet forøge smerten ved det stadigt skuffede håb, ville det have været de længselsfulde blikke, der rettedes mod de besøgende fra øjne, der atter lukkede sig med en rørende tålmodighed, som det måtte skære en i hjertet at se, når de intet bekendt ansigt opdagede. De søgte hele dagen; men intetsteds kunne moderen finde sine sønner eller få nogen underretning om dem; og da natten faldt på, besvor hendes ledsager hende at opgive den unyttige søgen og modtage en venlig borgers gæstfrihed.

"Kære mrs. Stirling, bliv her til i morgen," sagde doktoren. "Jeg må gå til mit arbejde, men vil ikke forlade Dem, før jeg ved Dem i god behold, for De kan ikke vandre omkring her alene. Jeg skal sende et pålideligt bud ud for at anstille efterforskninger på alle mulige steder i løbet af natten og håber at kunne bringe Dem de glædeligste efterretninger i morgen tidlig."

Hun syntes næppe at høre ham, så ivrigt klyngede hendes tanker sig til det ene håb, der opfyldte dem.

"Gå De kun til Deres arbejde, kære ven," sagde hun; "de stakler trænger mere til Dem end jeg. Vær ikke bange for mig. Jeg trænger hverken til hvile eller føde; jeg har kun tanke for mine børn og må søge efter dem dag og nat; for en times uvirksomhed kunne gøre, at jeg kom en time for sent. Jeg vil gå tilbage til stationen; der passerer uafbrudt sårede forbi, og mens jeg hjælper og trøster dem, kan jeg passe på, at mine sønner ikke bliver sendt bort, mens jeg venter på dem her."

Han lod hende have sin vilje, vel vidende, at for en sådan natur som hendes fandtes der ingen hvile, før hendes håb blev opfyldt, eller udmattelse tvang hende til at standse. Så vendte de da tilbage til hjælpestationen, og mens dr. Hyde forbandt sår, udstedte ordrer og anstillede omhyggelige efterspørgsler mellem de skarer, der kom og gik, færdedes mrs. Stirling sammen med andre bekymrede, men forhåbningsfulde og hjælpsomme kvinder omkring i teltene og sørgede for vederkvægelse til soldaterne, der indfandt sig hurtigere, end de kunne blive betjent. Hele natten igennem var hun beskæftiget med at række vand til læber, der var for tørre til at bede om det, bade sår, som ikke var blevet forbundet i flere dage, give mad til forsultne stakler, som havde ligget i smerter på ensomme steder, indtil en eller anden barmhjertighedens tjener havde fundet og hjulpet dem, og hviske opmuntrende ord, mens mange blev trøstet ved hendes blotte nærværelse, så at de drog gladere bort. Men mens hun arbejdede så utrætteligt for andre, var hun selv opfyldt af en martrende længsel efter at finde sine børn, for hvilken der ingen trøst gaves. Ingen ambulancevogn

kom rullende fra valpladsen, uden at hun skyndte sig ud for at mønstre de nyankomne med et blik, som hverken mørke eller forvandling kunne bedrage; ingen båre blev båret ind med sin hjælpeløse byrde, uden at hendes stakkels hjerte bankede heftigt, når hun bøjede sig over den med det læskende bæger med vand i sin hånd; og ofte kunne man i nattens løb have set en skyggeagtig skikkelse gå omkring mellem de sovende grupper og lade skinnet fra sin lygte falde på hvert enkelt af de blege ansigter; men ingen steder besvaredes hendes spejdende blik af Richard eller Robert med det glade udråb: "Moder!"

Ved daggry kom dr. Hyde til hende. Med vanskelighed formåede han hende til at spise lidt og tage sig en kort hvile, mens han berettede hende om de efterforskninger, han havde anstillet om natten, og i en munter tone omtalte de mange uheld, de uundgåelige skuffelser og ophold, der måtte følge med en sådan undersøgelse på en sådan tid og et sådant sted.

"Vi have gennemsøgt hele byen; og Blake og Snow vil passe på, at ingen Stirling slipper forbi med noget af togene i dag. Men lazaretterne i ud kanterne har vi endnu tilbage – foruden højderne og hulningerne; for på en valplads som denne kunne gerne mange blive liggende i flere dage uden at blive opdaget, mens man søger rundt omkring dem. Jeg har en vogn her, en simpel tingest, men det var den bedste, jeg kunne få fat i, og hvis De ikke vil hvile Dem, så lad os følges ad og igen give os til at søge efter Deres forsvundne sønner. "

Af sted kørte de, og nok en lang, hed sommerdag blev de vidner til scener, hvis minde forfulgte dem i flere år, hørte lyde, der skar dem i hjertet, og følte med hver time vægten af afmægtig medlidenhed hvile tungere og tungere på sig.

Forskellige og modsigende rygter, gisninger og meddelelser fra brødrenes kammerater forvirrede de søgende og forøgede vanskelighederne ved deres arbejde. En forsikrede, at han havde set begge Stirlingerne falde; en anden, at de begge var blevet taget til fange; en tredje, at han havde set begge marchere bort i god behold; og en fjerde, at Richard var dødelig såret, og Robert savnedes. Men alle stemmede de overens i deres beundring for brødrenes tapperhed og mod, ønskede oprigtigt deres moder lykke til hendes forehavende og strøede ved deres ros ubevidst den eneste balsam over hendes smerte, som kunne mildne den. Frem og tilbage strejfede de to bedrøvede fra daggry til skumring; men det blev atter aften, og endnu havde ingen sikker underretning, ingen bekræftet frygt, intet lykkeligt sammentræf bragt nogen lettelse i den frygtelige uvished, der pinte dem.

"Kære frue, vi har gjort alt, hvad menneskelig tålmodighed og udholdenhed formår. Overlad nu Deres sønner i Guds hånd, og lad mig drage omsorg for Dem, som om De var min moder," sagde den deltagende doktor, da de støvede, udmattede og nedslåede standsede ved den venlige borgers gæstfri dør.

Mrs. Stirling svarede ham ikke. Hun sad der, et billede på moderlig fortvivlelse, med hænderne foldede over knæene, stirrende øjne, som intet så, og en stille angst i sit blege ansigt, som var bedrøvelig at se. Med den største blidhed nødte hendes ven hende til at gå ind, lagde hendes grå hoved ved en kvindes barm og overlod hende til den ømme omsorg af en, der havde prøvet en lignende sorg som hendes.

Fire timer blev hun liggende, hvor venlige hænder havde lagt hende, legemligt udmattet, men med sjælen lige så årvågen

som før. Ingen forbigåendes ansigt undgik hende, ingen lyd nåede upåagtet hendes øre, og ingen bevægelse af dem, som omgav hende, blev ubemærket; men hun hverken talte eller rørte sig eller sov, før midnatten bredte kølighed og mørke over den trætte verden. Da sank hun hen i en kortvarig bevidstløshed, der til dels genoprettede de ødelæggelser, de to sidste strenge dage havde forvoldt. Men selv mens det udmattede legeme hvilede, fortsatte den utrættelige sjæl sin søgen, og i drømme fandt moderen sine sønner. Så levende var synet, at hun pludselig vågnede og følte sig gennembævet af en sælsom glæde og forventning. Hun rejste sig op i sengen, strøg det nedfaldne hår, som sorgen næsten havde gjort hvidt, til side og holdt sit åndedræt tilbage for at lytte; for det var for hende, som om der gennem rummet lød et indtrængende, bønfaldende råb, fjernt og dog nær.

Udefra lød den uophørlige rumlen af ambulance vogne og hastige fodtrin, indenfor hørtes kvindernes gråd for deres døde og den sagte stønnen af en tapper officer, der var i begreb med at udånde sit liv ved sin unge hustrus bryst. Ingen røst, som menneskelige øren kunne høre, talte; men gennem den hemmelighedsfulde tavshed, der herskede omkring hende i denne time, syntes hun at høre et uendelig smerteligt råb:

"Moder! Moder! Kom til mig!"

Som drevet af en ubetvingelig indskydelse sprang hun ud af sengen, kastede sine klæder om sig, greb det lille forråd af lindringsmidler, som hun endnu ikke havde rørt, og gled lydløst som en skygge ud af huset.

Nattens højtidelige stilhed kunne ikke så hurtigt sænke sig igen over disse høje; naturens ro var blevet for voldsomt

forstyrret, og ligesom den lidende menneskehed, der tyngede på dens sårede bryst, syntes den at stønne i sin urolige søvn. Lys glimtede fra højder og lavninger, nogle stillestående, andre bevægelige, men alle håbets stjerner for de levende eller ligfakler for de døde. Mange fødder vandrede frem og tilbage ad de nytrådte stier; over alt færdedes dunkle skikkelser, og smertenslyde opfyldte den af nattevinden bevægede luft med jammer. Men opretholdt af en højere magt, ledet af et instinkt, som hun blindt satte sin lid til, og uden at føle betænkelighed, træthed eller frygt vandrede den ensomme kvinde uforfærdet og uskadt gennem denne dødens skyggedal.

Efter at have forladt den opfyldte by gik hun uden at vende sig til højre eller venstre op ad en stejl sti, som hendes fødder allerede én gang havde betrådt den dag, lige op til de ødelagte brystværn, der var dannet af løse stenstykker, opstablede af mange hænder, hvis jordiske arbejde allerede var endt. Der lå en snes mænd, som var blevet udsøgt blandt de døde, der dækkede jorden rundt omkring, og beskyttede ved et interimistisk telt, indtil de kunne blive bragt bort, blå og grå side om side på den bare jord, nu hinandens lige i mod, lidelse og tålmodighed.

Den mand, der ganske ene holdt vagt hos dem, var gået efter vand, den første og nødvendigste vederkvægelse under sådanne forhold, og det dunkle skin fra en ensom lygte flimrede gennem mørket. Der hvilede den dybeste stilhed over dette sørgelige sted; endelig hørtes der fra den fjerneste krog et svagt bedende råb, der lød så meget mere klagende og ynkeligt, som det udstødtes af en mands røst, som lidelser havde gjort så svag som et barns:

"Moder! Moder! Kom til mig!"

"Hvem var det, der talte?"

Det var en kvindestemme, der brudt og åndeløst fremførte dette spørgsmål, en kvindelig skikkelse viste sig i indgangen til det tarvelige telt, og da en af de sårede, der lå vågen, ivrigt svarede: "Det var Robert Stirling, der nylig blev bragt døende herind; for Guds skyld, hjælp ham, hvis De kan," svævede et kvindeligt af pludselig glæde forklaret ansigt hurtigt og tavst forbi hans forbavsede øjne og bøjede sig over et lavt leje, hvorfra der lidt efter hørtes kærlige ord, inderlige taksigelser og heftig hulken af en mand, der i sin yderste nød havde fundet trøst og redning i sin elskede moders arme.

IV

Moderen og den ene søn havde endelig efter mange ugers lidelser og en lang, trættende rejse lykkeligt og vel nået hjemmet og var nu ene sammen.

Stakkels Robert frembød et ynkeligt syn nu, for begge hans arme var blevet sat af, den ene ved skulderen, den anden ved albuen; men endnu bedrøveligere end den lemlæstede skikkelse var det forandrede ansigt; thi hvor blegt og udtæret det end var af de hårde lidelser, syntes der dog at lyse en stærk sjæl ud af hans øjne, men disse havde et fortvivlet udtryk, som om den hjælpeløse forfatning, han var i, var mere, end han kunne bære. En endnu dybere sorg kastede sin skygge over ham og gjorde den unge mand gammel før tiden, for dag og nat knugedes hans hjerte af længsel efter broderen, som om ikke engang døden kunne sønderrive båndet mellem tvillingerne. Denne længsel, som hverken kærlighed eller tid kunne dæmpe, var nu

den eneste hindring for hans helbredelse. Det var forgæves, at hans moder forsikrede ham, at Richards død var blevet bekræftet fra mere end én side, forgæves, at hun forsøgte på at trøste ham med håbet om et glad gensyn hisset og at vække ham ved at appellere til hans sønlige kærlighed og sige ham, at han nu var alt for hende og måtte leve for sin gamle moders skyld. Han hørte på hende, gav gode løfter og prøvede på at resignere, men nærede stadig, trods alle sandsynligheder og tilsyneladende pålidelige efterretninger en uomstødelig tro på, at Richard levede.

Når han sov, drømte han om ham, vågen talte han om ham, og håbet om at se ham igen i denne verden syntes at være det eneste, der gav Robert styrke og tålmodighed til at bære den byrde, livet nu var blevet for ham.

"Moder, hvornår får jeg lov til at forlade denne skrækkelige seng?" udbrød han pludselig en dag, da hun lagde den bog bort, hun havde siddet og læst i for døve øren, og strøg en lok af hans hår bort, som vinden havde blæst ned i hans pande; for hendes opmærksomme øjne og utrættelige hænder sparede ham den smerte at bede om nogen tjeneste, der måtte minde ham om hans tab.

"Om nogle uger, min ven. Naturen behøver lang tid til at bøde sådanne rifter i sit fine arbejde; men sårene leges hurtigt, takket være dit mådeholdne liv og din stærke konstitution."

"Og din opofrende pleje, du trofasteste af alle sygeplejersker," tilføjede Robert og trykkede sine læber mod den hånd, som strøg kærtegnende over hans pande og kind. "Gør dit bedste for mig, moder, – og du kan gøre mere end nogen anden i verden;

få mig på benene igen så snart som muligt, så skal jeg med Guds hjælp finde Richard, hvis han er oven jorde."

Mrs. Stirling åbnede læberne for at gøre indvendinger mod hans unyttige planer; men da hun så den pludselige rødme, der gav det blege ansigt et skær af sundhed, hørte den energiske tone, der gav den svage røst styrke, og tænkte på, hvor dyb en rod håbet havde stået i broderhjertet, besluttede hun i sit stille sind at lade det holde ham oppe, hvis det kunne, uden at forstyrre det ved noget vantro blik eller ord.

"Vi vil følges ad, Robert. Jeg havde held med mig ved min første søgen; himlen give, min anden må blive lige så heldig. Jeg skal gøre mit bedste, og når jeg ser, du er blevet dig selv igen fra gamle dage, skal jeg være rede til at følge dig, hvorhen det skal være."

"Bliver mig selv igen! Det kan jeg aldrig blive, og hvorfor blev jeg sparet for at blive en byrde for dig, mens Richard blev taget bort – nej, ikke taget bort – det vil jeg hverken sige eller tænke. Hvis han var død, ville jeg enten følge ham eller finde trøst i den tanke, at han havde fundet fred; men han lever, for dag og nat kalder hans ånd på min, og jeg må svare den, som du svarede mig, da jeg kaldte på dig i en stund, da jeg troede, jeg skulle dø. Tænk på, moder, hvor mange af vore mænd der blev fundet, efter at man havde troet, at de var døde eller fanget. Man havde vist John Kings kone hans grav, husker du nok; og da så hendes stakkels hjerte næsten var blevet knust ved det, fandt hun ham ventende på sig, da hun kom hjem. Hvorfor skulle ikke en lignende lykke kunne times os? Lad os tro og håbe, til vi ikke kan det mere, så skal jeg lære at hengive mig i skæbnens vilje."

Hans moder svarede kun med endnu ømmere at klappe hans hoved, for i sit hjerte troede hun, at hendes søn var død. Måske havde den store frygt for at miste dem begge bevirket, at tabet syntes mindre, da den ene var skånet, eller måske tænkte hun, at hvis den ene af dem skulle tages bort, var Richard den, der var bedst skikket til det; desuden følte hun sig stadigt ham så nær, at tabet af hans synlige nærværelse ikke gjorde skilsmissen mellem dem så stor, som tilfældet ville have været, hvis det havde været Robert, for skønt han var hende lige så kær, var han hende ikke så åndelig beslægtet som den både stærkere og blidere anden søn.

"Er Rosa her i byen, moder?" lød det pludselige spørgsmål, der afbrød en kort stunds tavshed.

"Ja, hun er her endnu."

"Ved hun, at vi er kommet?"

"Det må hun jo vide, siden den halve by er strømmet herhen med velkomsthilsener, bud og gaver til dig."

"Tror du, at hun kommer og hilser på os?"

"Ikke endnu, min ven."

"Hendes stolthed vil holde hende borte, mener du vel?"

"Nej, snarere hendes medlidenhed. Rosa har en ædel natur, og havde hun ikke fået en forkert opdragelse, ville hun være blevet en fortræffelig kvinde. Hun kan måske blive det endnu, hvis hendes kærlighed viser sig stærk nok til at give hende den strenge, men gavnlige lære, som skal føre hende tilbage til dig."

"Det kan aldrig ske, moder. Hvilken kvinde kunne elske sådan et vrag; og hvad ret har jeg til at vente eller håbe det, og allermindst af Rosa? Nej, for mig er det forbi med kærlighed,

den drøm er jeg blevet vækket af på en sørgelig måde. Tal ikke til mig om det umulige."

Hans moder smilede betydningsfuldt; for hun forstod sig på et kvindehjertes rørelser, og da hun kendte både dets svaghed og dets styrke, troede hun på, at alt er muligt for kærligheden. Måske havde bysnakken hvisket hende noget i øret, som bestyrkede hende i hendes håb, eller hun dømte fra sig selv til andre, når hun dristede sig til at trøste sin søn ved at forudsige, at den drøm ville vende tilbage, som han antog for at være forbi for stedse.

"Jeg vil overlade en yngre og mere veltalende kvinde at afhandle det emne med dig, når den tid kommer, da du opdager, at hjertet ikke altid forandres med lykken, at sorg ofte gør følelserne stærkere, og at den, der anmoder om lidt deltagelse, undertiden modtager megen kærlighed."

"Jeg vil aldrig bede Rosa om nogen af delene."

"Hvis hun virkelig elsker dig, Robert, vil du ikke behøve at bede."

Hans ansigt opklaredes ved disse hans moders ord, hans øjne lyste, og han gjorde en heftig bevægelse, som om den blotte tanke herpå formåede at løfte ham og bringe ham på benene igen, rask og lykkelig som før. Men svaghed og hjælpeløshed holdt ham nede, og grebet af en bitrere smerte end den, hans halvt lægte sår forvoldte, lagde han sig tilbage, idet han med et bittert suk udbrød:

"Der er intet håb om en sådan lod for mig! Jeg må nøjes med opfyldelsen af min anden længsel og tænke på stakkels Richard, så meget mere som jeg ikke må tænke på Rosa. Oh! om det så var min værste fjende, der bragte den kære broder hjem til mig,

så ville jeg med glæde tilgive ham, elske og ære ham for den ene handlings skyld."

Mens Robert sagde dette i en alvorlig, næsten heftig tone, forsvandt en skygge, der havde ligget over den solbeskinnede dørtærskel, lige så lydløst, som den var kommet; uset og uhørt sneg Rosa sig bort fra huset og sagde til sig selv, idet hun hurtigt fjernede sig, opfyldt af en blandet følelse af smerte, stolthed og længsel efter at udføre det forsæt, hun nylig havde fattet:

"Ja, mrs. Stirling, kærligheden *skal* vise sig stærk nok til at gøre mig til, hvad jeg bør være, og Robert skal endnu komme til at tilgive og ære mig; for hvis det står i menneskelig magt, skal jeg bringe ham hans broder igen."

Fuldstændig optaget af den plan, der beskæftigede hende, skyndte hun sig hjem i dybe tanker; og da hun kaldte på sin eneste tro tjener, var hun på det rene med, hvordan hun ville bære sig ad, og hendes beslutning taget; hvert minut, der gik, inden hun fik gjort det første skridt, forekom hende spildt; for hendes livlige natur kunne nu ikke finde sig i nogen opsættelse.

"Jupiter, jeg rejser til Washington i morgen tidlig og vil have dig med mig – hold dig derfor rede," lød den hurtige ordre til den forbavsede gamle mand, der ikke havde andet svar end det sædvanlige ærbødige: "Ja, missis."

"Jeg vil søge efter mrs. Stirlings søn, ham, som man tror er død."

"Ja, men bevar os, missis, han er jo virkelig død, – er han ikke?"

"Det har jeg i sinde at overbevise mig om ved at undersøge alle fængslerne, lejrene, lazaretterne og kirkegårdene fra

Gettysburg til Richmond. Jeg har kræfter, mod og penge nok og nogen indflydelse, og hvad bedre brug kan jeg gøre af dem end at søge efter denne gode nabo og lette deres hjerter, der elsker ham højest. Gå nu, Jupiter, tal ikke til nogen om, hvad jeg har for, og gør dig færdig i en hast; du kan være vis på, at jeg skal belønne dig godt, hvis du tjener mig tro."

"Ja, missis, – De kan stole på mig."

Ved daggry rejste de af sted, den unge dame og hendes gamle slave. Ingen vidste, hvorfor eller hvorhen de rejste; men det rygte gik i byen, at miss Rosa var taget så pludselig bort, fordi den unge Stirling og hans moder var kommet hjem. Da mrs. Stirling fik at høre om deres afrejse, lynede hendes øjne af harme, og med en røst, der dirrede af smerte, sagde hun til sin søn:

"Hun har bittert skuffet mig; tænk ikke mere på hende, Robert."

Men Robert vendte sit ansigt om mod væggen og hverken talte eller rørte sig i flere timer.

I gamle dage drog unge riddere ud for at forsvare ulykkelige kvinder og befri indespærrede jomfruer; men i vore dage er forholdet vendt om, og mangen modig kvinde gennemflakker landet på krys og på tværs for at befri en eller anden elsket helt fra et fangenskab, der er frygteligere end noget, de gamle sagn ved at fortælle om. Rosa var nu en af disse og begyndte kækt sin lange søgen, der skulle give hende en lære, hun aldrig glemte, og gøre den oprørske skønhed til en kvinde, der var sit land tro.

Først gennemsøgte hun lazaretterne, og mens hendes hjerte krympede sig sammen ved synet af lidelser i enhver mulig form, lagde hun mærke til mange ting, der fæstede sig dybt i

hendes hukommelse og nødte hende til at erkende sandheden. Hun så konføderationens soldater ligge side om side med unionens mænd, blive lige så venligt behandlede, næsten lige så villigt betjente og to gange overvundet af dem, der kunne slå hårdt som tapre soldater og derpå løfte deres faldne fjender op som kristne riddersmænd. Dette syn genkaldte i hendes erindring andre scener fra andre lazaretter, hvor fanger fra nordstaternes hær lå og omkom af mangel på hjælp, mens oprørere lige ved siden af blev plejet med den største omhu af mænd og kvinder, der ikke blot forhærdede deres hjerter over for dem, der hjemsøgtes af større lidelser, men endog fandt en grusom fornøjelse i at pine dem med alle de savn og al den uværdige behandling, de i deres had kunne udtænke. Hun havde set en ung, smuk kvinde gå gennem en sygestue og give enhver sydstatsmand, hun kom forbi, frugter, blomster, delikatesser og venlige ord og derpå række en kop vand hen imod en soldat fra nordstaterne, men da hans tørre læber begærligt åbnede sig for at modtage den læskende drik, hældte hun den på gulvet og fjernede sig med spottende hån. Denne scene randt Rosa i hu, mens hun stod i et lazaret i Washington ved siden af en af sine egne tidligere naboers dødsleje og hørte de varme taksigelser, han udtalte med sit sidste åndedrag, og så den indtagende sygeplejerske lukke hans trætte øjne, folde hans hvide hænder sammen og derpå, glemmende alt andet for den ene tanke, at en eller anden kvinde måske elskede den hensovede oprører og sørgede over ham, kysse ham "fra hans moder", og Rosa vendte sig bort med hjertet fuldt og øjnene svømmende i tårer med den beslutning aldrig mere at tale foragteligt om nordstaternes mænd og kvinder.

Hun besøgte mange valpladser og kirkegårde, hvor de lave forhøjninger hævede sig, den ene ved siden af den anden, og hvor en hel hær af kække, sovende stridsmænd lå og ventede på at kaldes til Guds store mønstring. Selv her kunne hun, trods det sørgelige arbejde, der lå for hende, og de daglige skuffelser, hun var genstand for, ikke lade være med at anstille en sammenligning mellem den anstændige begravelse, der her var givet faldne fjender, og den ryggesløse råhed, hvormed hendes venner ofte søgte at berøve døden dens hellighed ved at lemlæste og brænde deres modstanderes lig og nægte det stakkels legeme, som en kæk sjæl havde adlet ved sin martyrdom, et par fod jord til dække. Ved at se dette kunne hun ikke andet end rødme over dem, hun tidligere blindt havde æret, og føle den dybeste agtelse for dem, hun tidligere lige så blindt havde mistroet og foragtet.

Hun undersøgte også mange fængsler; for når hverken veltalenhed eller skønhed kunne bane hende vej, viste penge sig at være en gylden nøgle, der skaffede hende adgang. Her som andetsteds påtrængte den samme stærke modsætning sig hende; for mens det ene parti underholdt, klædte og behandlede sine fanger med venlighed og mildhed og ofte sendte dem rigere og raskere hjem, end de var før deres fangenskab, plyndrede, udsultede, pinte, ja myrdede ofte det andet de hjælpeløse ofre for krigens omvekslinger eller sendte dem tilbage udtærede af savn og forsømmelse for at dø hjemme eller for at udholde et længere fangenskab med deres stærke sjæle indespærrede i ødelagte legemer. Og Rosa følte sit hjerte fyldes af harme, sorg og skam, da hun kom ud i fri luft igen og så skyggen af fængselsstængerne aftegne sig i solskinnet, hørte

de forpinte menneskers suk i hver en luftning af sommervinden og nu endelig fuldstændig fik øjnene op for, hvilken fordærvelse slaveriet havde bragt over det land, hun elskede.

Hun henvendte sig til lazaretdirektorierne, disse menneskekærlige kontorer, hvor bekymrede hjerter kunne indhente oplysninger, og der så hun så gribende scener og hørte så trøstende og opmuntrende ord, at deltagelse og beundring stredes om overherredømmet i sydstatskvindens hjerte. Hun hørte en gammel moder, der anmodede om et pas, sige med stolthed: "Jeg har haft syv sønner i hæren; de tre er døde, og to sårede; men jeg er glad over, at mine drenge gik med." Hun så en ung kone komme for at træffe sin mand og erfare, at han ventede på hende i sin kiste; men skønt hendes hjerte var knust, hørtes der ingen knurren over det tunge tab, ingen bitter anklage mod dem, der havde gjort hendes liv så ensomt, kun ytringer af en mild hengivelse, der søgte trøst i den bevidsthed, at det store offer var bragt frivilligt, og at det spæde barn ved hendes bryst havde fået et hæderligt navn i arv. Unge mennesker kom og spurgte efter deres fædre, og selv om de fandt dem døde eller sårede, luede fædrelandskærlighedens begejstring lige højt i deres hjerter, og alle var de ivrige efter at udfylde de tomme pladser uden at skræmmes af udsigten til lidelse og død. I gamle mænds tåreløse sorg over de sønner, de havde mistet, blandede der sig beklagelser over, at de selv ikke kunne tage riflen på nakken og stride den gode strid til ende.

Alle disse beviser på pligttroskab prægede sig dybt i Rosas formildede sind og bar frugt i sin tid; for nu begyndte hun at tænke for sig selv: "En krig, der bringer et folk så vidt, der gør kvinderne glade ved at give det bedste og kæreste, de ejer, og

mændene ivrige efter at ofre deres liv, der gør alle stærkere, renere og mere udholdende, må sikkert være en hellig krig, som Gud billiger, og må ende med sejr." Det, der skulle fuldstændiggøre genfødelsesværket i hende, fattedes endnu; men i denne lange læretid beredtes hun langsomt og sikkert til at modtage det.

Hendes efterforskninger havde imidlertid ikke vist sig ganske frugtesløse; thi efter mange skuffelser var én kendsgerning blevet hævet over al tvivl: Richard Stirling var ikke faldet ved Gettysburg. Ved et rent tilfælde traf hun på et af unionens lazaretter, som hun besøgte, en løjtnant af sydstaternes hær, som fortalte hende, at Stirling og han var blevet såret af den samme granat, og at Richard, da det første angreb blev slået tilbage, var blevet taget til fange og sendt til arrieregarden med nogle andre af sit regiment. En time efter var løjtnanten selv blevet taget af vore folk, da de gjorde et nyt angreb; men om Stirling var levende eller død, kunne han ikke sige, sandsynligvis dog det sidste, da han havde været hårdt såret i hovedet og brystet.

Det smil og den tak, Rosa gav ham for disse gode tidender, og de bekvemmeligheder, hun i sin taknemmelighed forskaffede ham, kunne have gjort fangenskabet så tillokkende for den unge løjtnant, at det var blevet farligt, hvis hun var blevet der længere. Men efter at have fået disse oplysninger fortsatte hun atter glad sin søgen, ivrig efter at efterspore og følge den hærskare af fanger, der var blevet transporteret syd på. Hun havde nu flakket flere uger omkring, og rygter om rædslerne i Libby-fængslet og Belle Island havde allerede vakt uro og harme i nordstaterne.

Forfulgt af de sørgelige minder om alle de forskellige lidelser, hun havde været vidne til, så hun i sin fantasi Richard svag og såret, forsmægtende af kulde og mangel, mens hun med fulde hænder og et længselsfuldt hjerte ventede på at frelse og helbrede ham og bringe ham tilbage til hjemmet. For at nå sit mål, at komme til Richmond, bestormede hun høje og lave, guldet stod i strømme, og ethvert middel, der kunne befordre hendes hensigt, blev anvendt. Imidlertid lod det til at være noget umuligt, hun havde foresat sig; for skønt alle havde medlidenhed med den smukke, kække kvinde, forsøgte at hjælpe hende og oprigtigt beundrede hende, kunne dog ingen yde hende en sådan tjeneste, som hun ønskede, hvorfor hun begyndte at anstrenge sin frugtbare opfindelsesevne for at udtænke en list, der kunne bringe hende til målet, hvis alle andre midler slog fejl.

En dag, da hun ventede i sin vogn uden for en hjælpsom vens kontor, mens Jupiter bragte et bud derop, blev hun vakt af sine mismodige tanker ved pludselig at se et stærkt bevæget, sort ansigt ved vognvinduet og høre en rystende stemme midt imellem gråd og latter udbryde:

"Oh, Herren være lovet, halleluja! Jeg har fundet hende! Jeg har fundet hende! Kender De mig ikke, missy Rosa? Jeg er gamle Juno, og jeg løb væk; men det er mig det samme, hvad der bliver af mig, når bare missy vil lade mig se min stakkels gamle mand en gang endnu."

Til Junos største overraskelse viste der sig ingen misfornøjelse i hendes unge herskerindes ansigt, eller hørtes nogen hovmodig irettesættelse, da hun genkendte den halvt latterlige, halvt rørende pjaltede skikkelse, der havde tiltalt

hende; tværtimod raktes en hvid hånd ud for at trække Juno ind i vognen, og den velbekendte stemme svarede med en venlighed, hun aldrig havde hørt før:

"Jupiter har det godt, og du skal snart få ham at se. Kom herind, stakkels gamle, kom herind!"

Med noget besvær kom den lykkelige gamle kone ind i vognen og begyndte at fortælle sin historie, men standsede midt i den for at styrte ud igen og kaste sig om halsen på den forbavsede Jupiter, der kom ganske adstadigt for at overbringe sin besked. Heldigvis var det en stille gade, ellers kunne det stormende møde måske have voldt alle parter ubehageligheder; for det gamle ægtepar græd, lo og sang, kastede sig på knæ for at takke himlen, rejste sig op igen for at omfavne hinanden, danse og græde på ny, fuldstændig ude af sig selv af taknemmelighed og glæde. Da Rosa kunne skaffe sig ørenlyd, bad hun dem begge sætte sig ind i vognen; derpå trak hun gardinerne for, befalede kusken at køre langsomt rundt omkring pladsen og lod så de genforenede ægtefolk give deres følelser frit løb, indtil de af bare udmattelse blev rolige igen.

"Vi håbe, at missis vil undskylde, at vi har opført os som gale; men vi kunne ikke andet, det kom så ganske pludseligt og uventet," sagde Jupiter endelig og tørrede de sidste tårer bort af sine egne og Junos øjne med det samme lommetørklæde, der højst passende var en miniaturudgave af stjernebanneret.

Men Rosa kunne selv næppe holde sine tårer tilbage, og i hendes øjne var der slet intet anstødeligt eller upassende i dette naturlige udbrud af kærlighed, for nu havde hun lært at føle for andre, og den samme strenge lære, som havde gjort hende både stærk ug ydmyg, lod hende se meget sandt og rørende i dette

billede af de to gråhårede hoveder, der hældede sig op til hinanden, mens de rynkede ansigter lyste af glæde, og de barkede hænder holdt hinanden tæt omsluttede, som om det barnløse og venneløse gamle par for et øjeblik fandt frihed, lykke og hvile i hinandens arme. Som kvinde søgte Juno først at komme så meget til ro, at hun kunne tale, og opmuntret af den gunstige forandring, der var foregået med hendes fordum så bydende herskerinde, fortalte hun vidtløftigt om sine vandringer, hvorved hun ikke glemte den vigtigste begivenhed på sin lange, ensomme flugt, nemlig mødet med Richard Stirling. Da hun nævnede dette navn, udstødte både Rosa og Jupiter et udråb, og Juno blev hurtigt gjort bekendt med anledningen til, at de befandt sig der. Dybt grebet af det sælsomme sammentræf og følende sin egen vigtighed sagde den gode sjæl med sin races fromme enfold:

"Herrens veje er vidunderligt hemmelighedsfulde! Men vi må tro, at han vil holde sin hånd over den kære unge herre, ellers var vi ikke kommet så forunderligt sammen. Jeg sagde til den velsignede herre, at jeg ville huske ham, og det har jeg gjort; jeg har bedt om, at jeg måtte opleve at se hans venlige ansigt igen, og jeg har set det."

"Hvor? Når? Oh, Juno, du er sikkert blevet sendt mig til hjælp i min yderste nød," udbrød Rosa, skælvende af interesse og utålmodighed.

"Det gik sådan til, missy. Da den kære herre havde forladt mig, slæbte jeg mig et stykke videre; men så blev jeg syg, og en venlig familie lod mig blive i lang tid hos sig. Så gik jeg igen videre, men meget langsomt, og da jeg en dag gik fra en by, – jeg har glemt, hvad den hed, men det kan også være det samme,

– da jeg nu, som jeg sagde, gik fra den by, kom der en mængde fanger fra Gettysburg eller sådan et sted og skulle til Richmun. Oh, kære missy, det var et skrækkeligt syn, kan De tro, de var alle sammen halte og pjaltede og forsultne, og folk kom løbende ud på gaden med brød til dem. Vagten var meget slem og ville ikke lade folk komme hen til dem; men så gik de bare tilbage og kastede fødevarerne over hovedet på oprørerne, og de stakkels fanger greb dem så i luften ligesom den manna, der fortælles om i Bibelen. Jeg hjalp med; ja, missy, jeg kunne ikke stå stille, og så løb jeg ind i en bagerbutik med nogle andre fruentimmer, og vi stod i vinduerne og kastede brød ned til de forsultne stakler på gaden, og det så det kunne forslå noget, kan De tro. Jeg havde netop et stort brød i hånden og så mig om efter, hvem der så mest sulten ud, og da så jeg på én gang det selv samme ansigt, der havde set så venligt på mig dengang ved kilden. Jeg takkede Gud, at jeg havde husket navnet, og råbte så højt, jeg kunne: 'Oh, massa Stirlin'! Massa Stirlin'! Dette her er til Dem!' Han så op og kendte mig og smilede over hele sit stakkels indfaldne ansigt ligesom dengang, da jeg gav ham rosen. Oh, missy! han var slemt såret; de havde taget hans hue og frakke og sko af ham, og jeg så, at hans hoved var indbundet, og der var en stor rød plet på brystet af hans skjorte, og han så så svag og udmattet ud, at jeg brast i gråd og rent glemte brødet, til jeg var ved at tørre mine øjne med det. Så kom jeg til min samling igen og hev brødet ud, så at jeg nær var faldet ud af vinduet; men han fik det; jeg så ham brække det i stykker og dele det rundt til de stakler ved siden af ham, hvoraf nogle ingen arme havde til at gribe med, og andre var alt for hårdt sårede til at trænge sig frem og løbe efter brødene som de andre. Så blev jeg

bange for, at han ikke skulle få noget selv, og hentede noget mere og kastede det så langt, jeg kunne, og han lo så hjerteligt som en dreng og råbte til mig: 'Tak, madam. Gud velsigne Dem!' Det bragte mig til at græde igen som en gammel tosse, og da jeg kom til mig selv igen, var de ved at marchere videre, og det sidste, jeg så til den kære sjæl, var, at han marcherede tappert af sted med solen skinnende på sit stakkels hoved og det hede sand brændende under sine stakkels fødder, mens han havde en syg kammerat under armen. Men alligevel blev han ved at se sig tilbage og nikke og smile, til de var helt borte, og hele den dag kunne jeg ikke gøre andet end at græde og bede for ham."

"Så er det altså sikkert, at han er kommet til Richmond, og så må jeg også derhen. Jupiter, hvad bud sendte mr. Norton mig?" spurgte Rosa, der endelig huskede på, at hun ikke endnu havde fået nogen besked.

"Han havde meget travlt, missis, ellers var han kommet ned og havde hilst på Dem; men han sagde, at der ingen pas kunne fås, og at det eneste råd, han kunne give, var, at De skulle rejse til 'Napolis og se efter der, for der var bragt nogle fanger derhen fra Belle Island, og der var en mulighed for, at massa Stirlin' kunne være mellem dem."

"Ja, det vil jeg! Jupiter, sig til kusken, at han skal køre tilbage til hotellet. Der er ikke et øjeblik at spilde," sagde Rosa.

"Oh, missy, lad mig følge med Dem!" bad Juno. "Jeg ved nok, at jeg ikke ser ret pæn ud; men jeg vil følge et stykke bagefter. Jeg vil være god til at sørge for Dem, jeg kan søge omkring på steder, hvor en dame ikke kan komme, og hvis den velsignede

herre ikke er der, vil jeg gå tilbage og skaffe ham bort fra slavelandet ligesom mig selv."

"Ja, du skal følge med, Juno, for uden dig ville jeg fremdeles famle i blinde. Himlen hjælper mig sikkert nok, og jeg har en følelse af, at jeg nu vil finde ham."

Og hun fandt ham virkelig, men hvordan? Hun kom til Annapolis, hvortil der just var ankommet et hundrede og firs udvekslede fanger, og da hun trådte ind i hospitalet, blev hun stående forfærdet over det syn, der viste sig for hende. Mænd, som i flere uger havde været forviste til det øde Belle Island uden ly eller klæder, næsten uden føde og uden hjælp, enten de var syge eller raske, lå der døde eller døende af nød og forsømmelse. Sygeplejersker, der var fortrolige med alle slags lidelser, syntes forskrækkede ved dette gyselige syn af levende skeletter, der var ved at dø af sult og dog for svage til at modtage den føde, ivrige hænder rakte dem. Nogle fantaserede i det sidste stadium af deres lange dødskamp, andre havde for bestandig mistet deres forstand, mange var døde uden at vide af, at de var blandt venner, og atter andre var for elendige til at kunne tale, men røbede dog en stum taknemmelighed for den hjælp, der kom for sent.

Hjertesyg og slagen af rædsel kunne Rosa kun bede om, at hun ikke måtte finde Richard mellem disse ofre for en barbarisk hævn, der bragte hende til at forkaste den sag, hun hidtil så fast havde sluttet sig til, og opfyldte hende med bittert samvittighedsnag over, at hun nogen sinde havde været den tro. Mens hun stod der som et bytte for en strøm af tanker og følelser, der var for stærke til at finde udtryk i ord, vinkede Juno, der havde trængt sig frem i forvejen, ivrigt ad hende. Da Rosa

kom hen til hende, fandt hun hende bøjende sig over det sørgelige genfærd af en mand, der lå som død med de indfaldne øjne tæt lukkede, den sammenknebne mund uden åndedræt og med stive og kolde lemmer; der var ikke noget spor tilbage af den gamle Richard Stirling; for hans frygteligt udtærede tilstand, det lange forsømte hår og skæg havde forvandlet ham i den grad, at hans egen moder havde kunnet gå forbi ham uden at kende ham.

"Det er ikke ham, Juno. Den arme stakkel! Dæk hans ansigt til og lad ham hvile i fred," sukkede Rosa med skælvende læber, idet hun bøjede sig ned for at brede sit fine lommetørklæde over dette sørgelige ansigt, som hun ikke kunne se på uden tårer, og som syntes at udtale en stum bebrejdelse for, at hun var skyld i, at dette liv gik tabt.

"Jo, det er den kære herre, missy; jeg er sikker på det, for se her, hvad jeg fandt i denne lille falmede taske, der lå ved hans hjerte, da jeg følte efter, om det slog endnu. Her er en lok grå hår i et stykke papir, som der er skrevet noget på, og her er den rose, som jeg gav ham. Jeg kender den på den røde tråd, som jeg rykkede ud af mit gamle sjal for at binde buketten sammen med. Ak, missy, jeg bilder mig ind, at det var, fordi han tænkte på Dem og holdt meget af Dem, at han smilede sådan, da han tog rosen, og har gemt den."

Tasken og den visnede blomst faldt ud af Rosas hånd, da hun læste disse ord på det medtagne stykke papir, hvori den grå hårlok havde været gemt: "Til Richard, fra hans moder, d. 10. maj 1863"; og hun lagde sin varme kind ved siden af hans kolde og udbrød med de hjerteligste, gladeste tårer, hun nogen sinde havde udgydt:

"Oh, Richard, er jeg kommet for sent?"

Det var, som om noget i berøringen af de blide læber, et levende, elskende hjertes magnetisme standsede den trætte ånd på dens flugt og kaldte den tilbage til livet med den kærligheds magt, der overlever døden.

"Hjertet begynder at slå, og han trækker vejret igen, er jeg vis på. Løft hans hoved op, missy! Jupiter, vift på ham, men meget forsigtigt, mens jeg ser at få en dråbe cognac i ham og gnider disse stakkels hænder, der ikke er andet end skind og ben. Kære herre, vi har fundet Dem, nu skal vi nok narre døden for Dem!"

Juno både handlede og talte, som om den unge mand havde været hendes søn; i sin glade taknemmelighed over at komme til at pleje ham som en moder glemte hun al forskel i rang, farve og vilkår. Rosa lagde det bevidstløse hoved ind til sit bryst og iagttog, mens hun strøg det sammenfiltrede hår bort, den svage bevægelse af øjenlågene, da livet langsomt vendte tilbage, og håbet atter begyndte at gry for dem begge; for hun følte, at Richards helbredelse ville skaffe hende Roberts tilgivelse og være den bedste erstatning, hun kunne give for det forbigangne.

Det varede længe, før han blev sig selv igen; men Juno forlod ham aldrig hverken dag eller nat, Jupiter var en utrættelig vagt, der aldrig trængte til søvn, og Rosa plejede ham med den kærligste omhu og syntes at holde døden borte alene ved sin ubetvingelige viljes magt. Langt om længe kendte han de skikkelser, der omgav ham, og det var det lykkeligste øjeblik i Rosas liv, da han så hende op i ansigtet med et blik, der velsignede hende for hendes omhu, og mat hviskede:

"Jeg syntes, at jeg havde lidt meget; men dette er erstatning for det alt sammen."

Fra nu af bragte hver time ny kræfter og ny forvisning om, at faren var overstået. Ved dette tidspunkt gjorde Juno den opdagelse, at hendes sjæl var stærkere end hendes legeme, for det sidste måtte give tabt, og Rosa befalede hende at søge nogen hvile.

"Jeg behøver jer ikke længere, for nu har jeg næsten fuldført, hvad jeg havde foresat mig," sagde hun. "Jeg lovede dig, Jupiter, at du skulle blive belønnet, hvis du tjente mig godt, og vil holde mit ord. Dette papir sikrer dig din og din hustrus frihed for bestandig, og denne pung indeholder en lille sum, der vil kunne fri jer for nød, så længe I lever. Tag denne gave, mine kære gamle venner, og tilgiv mig den uret, jeg har gjort jer i disse mange år."

Rosas vemodige, alvorlige tone og gavens størrelse dæmpede det gamle pars henrykkelse, der gav sig udtryk på en måde, der rørte Rosa dybere, end en strøm af taksigelser og velsignelser ville have gjort. De beholdt det kostelige papir, der nu først ved deres livs slutning skænkede dem friheden, men gav pengene tilbage, fordi de ved den første gave følte sig alt for rige til at frygte fattigdom, og idet hver af dem greb en af hendes hvide hænder med sine sorte, dækkede de dem med kys og tårer og ville ikke slippe dem, mens de besvor hende, at hun ville tillade dem at blive hos hende, tjene hende, elske hende og være hendes tro ledsagere til deres død.

Dybt bevæget lovede hun dem det, og lykkeligere end nogen konge og dronning i eventyrene fjernede den gamle, nu fri mand og hans hustru sig for efter deres herskerindes ønske at

søge en kort hvile, mens de overlod hende at passe "generalen", som Jupiter hårdnakket kaldte Richard, da han svævede i den indbildning, at han, eftersom han havde lidt så meget, også måtte have modtaget æresbevisninger og forfremmelse.

Det var meget stille, frugtbare timer, der nu fulgte, og Rosa viste, hvor ærligt hun mente det med sin forbedring, ved den iver, hvormed hun ydede Richard og hans lidelsesfæller mangen ubehagelig tjeneste, den tålmodighed, hvormed hun bar mange besværligheder, og den energi, hvormed hun mødte og besejrede alle de hindringer, der stillede sig mod fuldførelsen af hendes forehavende. Uden sit vidende gjorde Richard mere for hende, end hun for ham; for skønt hans gerning virkede i det skjulte, var den både vanskeligere og krævede større udholdenhed end hendes.

Hun plejede et udmattet legeme, mens han ved sin karakters indflydelse beroligede og opretholdt en ængstet sjæl, hjalp Rosa til at finde sit bedre Jeg og vakte en ædel kappelyst hos hende ved sit smukke eksempel.

De talte meget sammen, og i begyndelsen var det Rosa, der førte ordet, hvilket hun gjorde med stor veltalenhed, for Richard lignede i høj grad sin broder, således som hun sidst havde set denne, og denne lighed udøvede en stor tiltrækning på hende. Senere, da Richard fik flere kræfter, var det hans største glæde at ligge og tale med hende om mange forskellige emner, alt for lykkelig ved hendes nærværelse til at mindes den sørgelige fortid eller nære nogen frygt for den ubekendte fremtid. Rosa havde i den sidste tid levet et dybt og alvorligt liv og var derfor i stand til at fatte de dybe og alvorlige tanker, der fandt deres udtryk i disse fortrolige timer; for hvis en mand og

en kvinde nogen sinde er oprigtige og naturlige over for hinanden, så er det, når lidelse gør den første blød, og medfølelse den sidste stærk.

Ofte opfangede Rosa Richards blik, når det hvilede på hendes ansigt med et længselsfuldt udtryk, mens hun læste eller arbejdede ved siden af sin patient i det lille værelse, han nu havde fået for sig selv, og siden historien om rosen havde givet hende en nøgle til dette lukkede hjerte, kunne hun ikke undgå at give dette blik den rette udtydning. Stakkels Richard elskede hende fremdeles og begyndte at håbe, at Junos ønske måske kunne gå i opfyldelse; for Rosa talte sjældent om Robert, hun havde gyst og var blegnet, da hun fortalte om hans store ulykke, og som mandfolk troede Richard, at hendes kærlighed havde forvandlet sig til medlidenhed og med tiden måske kunne gå over på Roberts broder, der lignede ham så meget og havde sine lemmer i behold. Det varede meget længe, inden han ville lytte til dette håb; det var kun med stærke samvittighedsnag, han tænkte på Robert, og han vogtede sig omhyggeligt for at røbe den urolige glæde, der bidrog mere til hans helbredelse end noget af de styrkende midler, han fik. Men da den tid kom, da de måtte tænke på at vende hjem, følte han, at han ikke kunne møde sin broder med nogen hemmelighed skjult i sit hjerte, og med det mod, der var lige så naturligt for ham som tålmodighed, besluttede han at gøre ende på sin uvished og træde sin skæbne under øjne.

Rosa havde en aften siddet og læst for ham, for at han skulle falde i søvn, og da han lå ganske stille, troede hun, at det var lykkedes hende, lukkede bogen i og blev så siddende og betragtede det magre ansigt, som så så blegt og fredeligt ud i

det dæmpede lys, der herskede i værelset. Men hun fik ikke lov til at betragte det ret længe; for pludselig åbnedes de klare øjne, og som om han næsten mod sin vilje gav en hårdnakket tanke udtryk, spurgte han:

"Hvorfor opsøgte De mig, Rosa?"

Med en kvindes instinkt gættede hun den sande betydning af hans blik og ord og besvarede dem med den uforbeholdne oprigtighed, de fortjente.

"Fordi Deres broder længtes efter Dem."

"Var det for hans skyld, De kom?"

"Ja, Richard."

"Altså, Rosa – altså elsker De ham endnu?"

"Ja, hvorledes skulle jeg kunne andet, da han trænger mere til mig nu end nogen sinde?"

For et øjeblik foregik der en frygtelig forandring med Richards ansigt; men herpå var det, som om en varm strøm, der skød op fra hans hjerte og bragte hans kinder og pande til at gløde af en ædel rødme, forjog fortvivlelsen fra hans blik og gav hans stemme en hjertelighed, som endnu aldrig før.

"Tilgiv mig, Rosa; De er en ædlere kvinde, end jeg antog Dem for. Ja, han trænger nu mere til Dem end nogen sinde; giv ham Deres hele hjerte, og hjælp mig at gøre hans tunge liv lykkeligt."

"Ja, det vil jeg. – Gud velsigne min broder Richard!" svarede Rosa, og idet hun bøjede sig ned over ham, kyssede hun ham blidt på panden, det eneste tegn, der nogen sinde røbede, at hun vidste noget om hans kærlighed, den eneste erstatning, som det stod i hendes magt at give ham for hans tab.

Richard trykkede et øjeblik det skønne, elskede ansigt tæt ind til sit, hvorpå han vendte hovedet bort. Og Rosa hørte et dybt

suk, men ikke et klagende eller bebrejdende ord. For bevæget til at tale og dog for opfyldt af deltagelse til at forlade ham lænede hun sit hoved til armen på den udpolstrede stol, hvori hun sad, og hensank snart i på én gang søde og bitre tanker, der bragte hende til at glemme tidens løb. En sagte raslen og en svag duft kaldte hende tilbage igen til den nærværende verden, og da hun så op uden at røre sig, så hun Richards næsten gennemsigtige hånd holde den visne rose i lampens flamme, til asken af den flagrede ned på gulvet; hun så ham iagttage, hvorledes den sidste gnist slukkedes, og med en gysen lade sit blik sørgmodigt vandre omkring i værelset, som om livet havde mistet al varme og skønhed for ham og var blevet lutter tomhed og mørke; hun så, hvorledes han vendte sig om imod hende, mens hans ansigt efterhånden blev klart og roligt igen, og hvorledes han i den tro, at det ikke blev bemærket, løftede en lille flig af hendes kjole op til sine læber, som om han sagde den kvinde, han elskede, et langt farvel; derpå lagde han sig ned igen ligesom udmattet af en bitter kamp, i hvilken han, hvor hård den end havde været, dog havde vundet en fuldstændig sejr.

Ved dette syn brast Rosa i en heftig, stille gråd, og længe efter at Richard var faldet i søvn af udmattelse, sad hun endnu der med hovedet hvilende på sine arme og holdt en nattevagt, i hvilken hun indviede hele sit liv til den sags tjeneste, der gennem mange prøvelser havde lært hende en bedre troskab, en renere kærlighed.

I det røde skær fra den nedgående oktobersol førte Rosa Richard over tærsklen til det kære gamle hjem og gav ham tilbage i hans moders arme. Først herskede der en stormende

glæde; men da overraskelsen, taknemmeligheden og fryden havde lagt sig, vendte alle sig mod Rosa. Hun stod afsides og modtog i tavshed sin belønning; og skønt medtaget og træt efter sine langvarige anstrengelser havde hun aldrig set så skøn ud som netop nu; i det tidligere så stolte blik var der kommet noget blidt og ydmygt, hendes ansigt lyste af en glad, inderlig tilfredshed, og en indtagende blanding af mildhed og styrke gjorde hende til en overordentlig yndig, nu i sandhed ædel kvinde.

Moderen og hendes sønner betragtede hende et øjeblik i tavshed, og hun så ligeledes i tavshed på dem med et blik og en mine, der sagde mere veltalende, end ord kunne have sagt det: "Tilgiv mig, elsk mig, og glem det forbigangne". Mrs. Stirling åbnede sine arme, og Rosa kastede sig til det moderlige bryst; hun følte, at ingen datter kunne være kærere, end hun var nu, at de vidste, hvor hun havde lidt og angret, og at hun endelig var sikker på sin belønning.

"Rosa, jeg ejer kun én ting, der er værdifuld nok til at give Dem til gengæld for den store tjeneste, De har vist mig. Hvis jeg har læst rigtigt i Deres hjerte, er det den pris, De har stræbt og lidt for. Deres standhaftighed har gjort Dem endnu kærere for mig, og med glæde lægger jeg halvdelen af min skat i Deres hænder, overbevist om, at De vil finde livet rigere, lykkeligere og bedre ved Deres opofrelse for den mand, De elsker."

Rosa forstod hende, – følte, at moderen ville prøve, om hendes kærlighed var oprigtig nok til at overvinde hendes stolthed, og hun bestod prøven vel; hun gik lige hen til Robert, som næppe havde talt, men hvis øjne ikke var veget fra hende, siden hun kom, og for alvorlig til at give efter for ungdommelig

undseelse, for ydmyg til at føle falsk stolthed og for opfyldt af håb til at nære nogen frygt, sagde hun med lydelig og fast stemme:

"Robert, De sagde engang, at De aldrig ville bede mig hverken om deltagelse eller kærlighed. Vil De modtage begge dele, når jeg tilbyder dem af et ydmygt og oprigtigt hjerte og siger Dem, at al min lykke, alt mit håb og al min fred nu beror på Dem?"

Stakkels Robert! Han havde ingen arme til at omfavne hende med, ingen ord til velkomst; for tungen nægtede ham sin tjeneste, da disse kærlige øjne så ind i hans, og hun så ædelmodigt gav ham alt, hvad han ønskede i livet. Han bøjede blot hovedet for hende, overvældet af glæde over hendes gave. Rosa læste i hans hjerte, og med en elskende kvindes fine følelse berøvede hun øjeblikket enhver bitterhed; hun slog begge armene om hans hals og hviskede som et bedende barn:

"Kære, lad mig have lov til at blive her; her er jeg så lykkelig!"

Der var kun ét svar på denne bøn, og da det var givet, vendte mrs. Stirling sig om for at vinke Richard ud af stuen, glad over atter at have ham helt og holdent for sig selv. Han havde allerede listet sig ud og stod i efterårssolens skin og så ud over den rolige flod med et ansigt lige så lyst som solskinnet og lige så roligt som floden. Hans moder betragtede ham med et bekymret, forskende blik, der pludselig fordunkledes af tårer, da hendes søn, der forstod dets betydning, mødte det med en mine, der beroligede hendes ængstede sind.

"Du skal ikke være bange for mig, moder; jeg har stridt min dobbelte strid og er blevet befriet fra mit dobbelte fangenskab.

Den tabte kærlighed er ikke død, men sover for aldrig at vågne mere i denne verden, og græsset grønnes på dens grav."

"Ak, min elskede søn, verden vil se Roberts offer og hædre ham for det; men dit er større; thi under mange fristelser har du været tro både mod dit land og mod dig selv. Gud og din moder elsker og ærer dig for det, selv om du synes andre at stå forglemt og ene."

Men Richard drog ømt og ærbødigt det grå hoved ind til sit bryst og svarede med det samme glade smil:

"Jeg er aldrig ene, så længe jeg har dig, moder."

Min kontrabande

> *Kontrabande var en benævnelse i de nordamerikanske fristater på en negerslave, efter at Nordstaternes general Benjamin Butler i 1861 havde opstillet det princip, at negerslaver kunne benyttes til at fremme militære foretagender og derfor var krigskontrabande, som man ikke var forpligtet til at udlevere til Sydstaterne, der jo var at betragte som en fremmed magt, efter at de havde udmeldt sig af Unionen.*

Doktor Franck trådte ind, mens jeg sad og syede rifterne sammen i en gammel skjorte, for at Tom kunne komme ordentligt i sin grav. De ny skjorter havde de levende nødvendigvis brug for, og der var ingen hustru eller moder til at "klæde ham pænt på, når han skulle møde for Vorherre", som en kone udtrykte sig, da hun beskrev den smukke begravelse, hun havde skaffet sin søn ved at berøve sig selv det nødvendige.

"Jeg er kommet i forlegenhed, miss Dane," begyndte doktoren med det ansigtsudtryk, der lige så tydeligt som ord siger: "Jeg ville gerne bede Dem om en tjeneste, men ønsker, at De ville spare mig ulejligheden."

"Kan jeg hjælpe Dem ud af den?"

"Ja; jeg vil ikke foreslå Dem det; men De kan ganske bestemt hjælpe mig, hvis De vil."

"Så sig, hvad det er; jeg beder Dem."

"Jo, ser De, der er nylig blevet bragt en oprører herind, der er fra sin samling af tyfus, et i alle henseender slemt tilfælde, en drukken lille slyngel af en kaptajn, som en eller anden har gjort sig den ulejlighed at tage til fange; men der er ingen, der har lyst til at gøre sig den ulejlighed at kurere på ham. Stuerne er fulde, og damerne ødelagte af anstrengelse, hvad de gerne

finder sig i, når det gælder vore egne folk, mens de er temmelig trevne til at risikere deres liv for en oprører. De har haft feberen og kan jo godt lide at have ejendommelige patienter; Deres medplejerske vil nok for en tid tage sig af Deres stue, og jeg skal skaffe Dem en god opvarter. Fyren vil ikke gøre det længe, tænker jeg; men vi kan ikke lade ham ligge og dø uden en smule pleje, indser De nok. Jeg har anbragt ham i fjerde etage i den vestre fløj borte fra de andre, og der er luftigt, roligt og hyggeligt. Den afdeling står under mig, og jeg skal i alle måder gøre det så godt for Dem, som jeg kan. Nå, hvad siger De? Vil De flytte derover?"

"Ja, naturligvis; ville jeg ikke gøre det af almindelig menneskekærlighed, ville jeg gøre det af trods, for der er nogle af disse mennesker her, der tro, at fordi jeg er abolitionist, er jeg også en hedning, og jeg kunne nok have lyst til at vise dem, at om jeg ikke formår ligefrem at elske mine fjender, er jeg dog villig til at pleje dem."

"Meget vel. Jeg tænkte nok, at De ville; og siden De taler om abolitionister, falder det mig ind, at De kan få en kontrabande til opvarter, hvis De har lyst. Det er den smukke mulat, der blev truffet i færd med at begrave sin oprørske herre efter kampen og bragt herind af vore folk, da han havde fået et slemt hug i hovedet. Vil De have ham?"

"Ja, lad mig endelig få ham; jeg vil holde fast ved mine anskuelser i det punkt som i det andet; disse sorte folk er langt mere tro og brugbare end adskillige af de hvide slubberter, jeg får at opvarte, i stedet for at de skulle opvarte mig. Men er han rask nok?"

"Ja, til den slags arbejde, og jeg tænker, De vil synes om ham. Han må have været en smuk karl, før han fik sit ansigt flænget; han er ikke meget sortere end jeg, en søn af sin herre, er jeg vis på, og det hvide blod gør ham temmelig stolt over for visse ting. Han var i en slem forfatning, da han kom, men erklærede højtideligt, at han hellere ville dø på gaden end være sammen med de sorte fyre nedenunder; derfor anbragte jeg ham i den vestre fløj, for at han kunne være af vejen, og han har set efter kaptajnen hele formiddagen. Hvornår kan De flytte derover?"

"Så snart Tom er bragt ud, Skinner flyttet, Haywood vasket, Marble klædt på, Charley gnedet, Downs bragt på benene, Upham bragt til sengs, og alle mand har fået noget at spise."

Vi kom begge til at le, skønt doktoren var på vej til ligstuen, og jeg sad med en ligskjorte på skødet. Men på et lazaret lærer man, at munterhed er ens redning; for under disse omgivelser af lidelser og død ville beklemthed snart gøre vore hænder ubrugbare, hvis smilets velsignede gave var nægtet os.

Efter en times forløb tiltrådte jeg min ny post og traf en yngling på nitten eller tyve år af et medtaget udseende, der lå i feberraseri i det ensomme lille værelse uden at have andre i sin nærhed end kontrabanden i det tilstødende kammer. Da jeg afgjort følte mere interesse for den sorte mand end for den hvide, men imidlertid mindedes doktorens antydning af, at han var stolt, sendte jeg ham hemmelige blikke, mens jeg strøede klorkalk omkring i stuen for at rense luften og traf foranstaltninger for mit ophold.

Jeg havde set mange kontrabander, men aldrig nogen så tiltrækkende som denne. Alle farvede mænd kaldes "drenge", selv om deres hår er hvidt; denne dreng var i det mindste fem

og tyve år, havde stærke lemmer og et mandigt udseende, der tydede på, at han aldrig var blevet forkuet ved mishandling eller medtaget ved overanstrengende arbejde. Han sad på sin seng uden at tage sig noget for; ingen bog eller pibe, pen eller papir var at opdage nogensteds, og dog har jeg aldrig set noget, der mindre røbede ladhed og ligegyldighed end hans stilling og udtryk. Han sad lige op og ned med en hånd på hvert knæ og fæstede på den bare væg lige overfor, så hensunken i en alt andet optagende tanke, at han ikke lagde mærke til min nærværelse, skønt døren stod vidt åben, og mine bevægelser var alt andet end lydløse. Hans ansigt var halvt bortvendt; men jeg måtte øjeblikkelig give doktoren ret; for den profil, jeg så, var så smuk, som den plejer at være hos hans blandede race. Han var mere kvadron end mulat, med saksiske træk, en spansk ansigtsfarve, formørket ved at have været udsat for den stærke sol, røde læber og kinder og et blik fuldt af den lidenskabelige melankoli, der hos sådanne mænd altid synes at udtale en stum protest mod det lovbud, der fordømte dem ved deres fødsel. Hvad kunne han tænke på? Den syge unge mand bandede og rasede, jeg bevægede mig, som sagt, ikke lydløst hid og did, folk gik forbi døren, klokker ringede, nede fra gaden lød der en stadig rumlen af feltvogne, og dog blev han siddende fuldstændig ubevægelig. Jeg havde set farvede mennesker i, hvad de kalder "sort humør", i hvilket de hverken smilede eller talte og næppe engang spiste. Men dette var noget mere; for manden sad ikke og rugede uvirksomt over en eller anden ubetydelig modgang; han syntes at se en alt opslugende begivenhed eller forestilling fremstillet på væggen, der var blank og bar for mig. Jeg tænkte på, om det var en eller anden

dyb uret eller sorg, der blev holdt i live ved erindringen og af mægtig græmmelse, om han sørgede over sin døde herre, som han havde været tro til det sidste, eller om den frihed, han nu havde vundet, blev berøvet halvdelen af sin sødme ved bevidstheden om, at en eller anden af hans kære endnu vansmægtede i det Helvede, hvorfra han selv var undsluppet. Mit hjerte blev helt varmt for ham ved denne tanke; jeg længtes efter at gøre hans bekendtskab og trøste ham, og idet jeg fulgte øjeblikkets indskydelse, gik jeg ind til ham og rørte ved hans skulder.

Øjeblikkelig forsvandt manden, og slaven kom frem. Friheden var for nyt et gode til endnu at have kunnet fremkalde sine velsignelsesrige forandringer; og idet han fo'r op med hånden til tindingen og med et underdanigt: "Ja, missis," flygtede hele det romantiske skær bort og efterlod den sørgeligste af alle sørgelige kendsgerninger i menneskelig skikkelse. Det var ikke blot det mandige ved ham, der syntes at forsvinde, men også den skønhed, der først havde tiltrukket mig; for da han vendte sig om, så jeg det gyselige sår, der havde vansiret hans kind og pande. Da det til dels var lægt, var det ikke mere forbundet, men holdtes sammen med strimler af dette gennemsigtige plaster, som jeg aldrig ser uden en gysen og uden at minder om de scener, det knytter sig til, hurtigt farer gennem min sjæl. En del af hans sorte hår var blevet klippet bort, og det ene øje var næsten lukket; denne del af hans ansigt var blevet så forvredent af smerte og så vansiret af det grusomme sabelhug, at synet af det fremkaldte en fornemmelse hos mig, som om en smuk medalje pludselig var blevet vendt om og viste mig det mest rystende billede af

menneskelig lidelse. Ved en af disse uforklarlige processer, der ofte lærer os, hvor lidt vi forstår os selv, skiftede jeg pludselig tanker, og skønt jeg var gået ind for at tilbyde ham trøst som en ven, gav jeg ham nu blot en ordre som hans herskerinde.

"Luk vinduerne her op! Manden derinde trænger til mere luft."

Han adlød straks, og mens han tvang det genstridige vindue op, vendte han atter den smukke profil mod mig, og atter blev jeg i den grad betaget af mit første indtryk, at jeg uvilkårligt sagde:

"Tak."

Måske var det kun en indbildning; men det forekom mig, at der i det overraskede blik, som han sendte mig, og hvori der blandede sig noget, der lignede bebrejdelse, også var en antydning af taknemmelig glæde; men i denne tone af forknyt ydmyghed, som disse stakler så snart lærer, sagde han:

"Jeg er ikke nogen hvid mand, missis, jeg er en kontrabande."

"Ja, jeg ved det; men en kontrabande er en fri mand, og jeg ønsker Dem hjerteligt til lykke."

Dette svar tiltalte ham; hans ansigt lyste, han rettede sig i vejret, hævede hovedet og så mig lige i øjnene, idet han rask sagde:

"Tak, missis; er der andet, jeg kan gøre for Dem?"

"Doktor Franck mente, at De ville hjælpe mig med denne mand, da der er mange patienter og mangel på sygeplejersker og opvartere. Har De haft feberen?"

"Nej, missis."

"Det skulle man have tænkt på, da man lagde ham herind; sårede burde ikke være sammen med feberpatienter. Jeg skal

forsøge på at få Dem flyttet."

Han brast i en pludselig latter. Havde han været en hvid mand, ville jeg have kaldt den spottende; men da han var et par schatteringer mørkere end jeg selv, må den sagtens betragtes som uforskammet eller i det mindste som uopdragen.

"Det har intet at sige, missis. Jeg vil hellere være heroppe sammen med feberen end nedenunder sammen med negrene, og der er ikke plads til mig andre steder."

Stakkels fyr! han havde ret. Der var ikke en stue i hele lazarettet hvor man ville lægge ham ved siden af det elendigste hvide vrag. Ligesom flagermusen i Æsops fabel hørte han hverken til den ene eller den anden race, og den enes stolthed og den andens hjælpeløshed tvang ham til at holde sig i det tusmørke, der ved en stor synd har kastet sin skygge over det hele land.

"Så skal De også blive her, for jeg vil meget hellere have Dem end min dovne Jack. Men er De rask og stærk nok?"

"Jeg tænker nok, jeg kan svare til det, missis."

Han talte med en passiv hengivelse, som om det ikke gjorde meget til sagen, om hans kræfter ikke slog til, og ingen ville føle nogen særlig glæde, hvis de gjorde det.

"Ja, det tror jeg også De kan. Med hvad navn skal jeg kalde Dem?"

"Bob, missis."

Enhver kvinde har sine yndlingssærheder; en af mine var at lære mændene selvagtelse ved at behandle dem med agtelse. Tom, Dick og Harry kunne gå an, når unge mennesker fandt fornøjelse i disse forkortelser; men at tiltale mænd, der ofte var gamle nok til at være min fader, på den måde, stemmede ikke

med mine gammeldags forestillinger om det passende. Dette "Bob" gik på ingen måde an; det ville være faldet mig lige så let at kalde feltpræsten "Gus" som at tiltale min ulykkelige kontrabande med "Bob".

"Hvad er Deres andet navn?" spurgte jeg. "Jeg holder mere af at kalde mine opvartere med deres efternavn end med deres fornavn."

"Jeg har intet andet fået, missis; vi har vore herrers navne eller hjælper os uden noget. Min herre er død, og jeg vil ikke have noget at gøre med, hvad der vedrører ham."

"Nå, så vil jeg kalde Dem Robert, og hvis De vil være så venlig, så få mig denne kande fyldt."

Han gik; men trods al den tamme lydighed, flere års slaveri havde lært ham, kunne jeg se, at den stolte ånd, han havde arvet efter sin fader, endnu ikke var underkuet; for det blik og den mine, han havde afslået at bære sin herres navn med, var en så kraftig uafhængighedserklæring, som man vel kunne tænke sig.

Vi tilbragte en ejendommelig uge sammen. Robert forlod sjældent sit værelse, undtagen når han gik et eller andet ærinde for mig; og jeg var hele dagen, ofte også hele natten, fængslet til oprørerens seng. Feberbranden fortærede hurtigt sig selv; for der syntes kun at være ringe livskraft i denne gamle ynglings svage skikkelse, hvis liv ikke havde været af de mest regelmæssige efter de åbenbaringer at dømme, som han fremkom med i sin ubevidste tilstand; mere end én gang bragte Robert ham ved sin myndige optræden til tavshed, når min sagtmodigere tyssen intet frugtede, og hans gudsbespottelige fantasier eller gemene soldaterviser fik mine kinder til at brænde og fremkaldte et udtryk af væmmelse i Roberts ansigt. I

verdens øjne var kaptajnen en gentleman; men i mine var det kontrabanden, der var gentleman; – jeg var en fanatiker, og det forklarer, håber jeg, at jeg kunne have en så fordærvet smag. Jeg udspurgte aldrig Robert angående ham selv, da jeg havde en følelse af, at der et eller andet sted var et punkt, der endnu var for ømt til at tåle selv den letteste berøring; men af hans sprog, væsen og intelligens sluttede jeg, at hans farve havde skaffet ham de få fordele, en velbegavet slave, der blev behandlet med venlighed, kunne opnå. Tavs, alvorlig og tankefuld, men overordentlig tjenstvillig var min kontrabande, glad ved de bøger, jeg bragte ham, samvittighedsfuld i udførelsen af de pligter, jeg pålagde ham, og taknemmelig for den venlighed, jeg ikke kunne andet end føle for ham og vise ham. Jeg følte ofte den største lyst til at spørge ham, hvad det var, der i en så synlig grad gjorde udtrykket i hans ansigt mørkere dag for dag; men jeg vovede det ikke, og heller ingen anden havde hverken tid eller lyst til at anstille efterforskninger om hans fortid.

Den syvende aften lod doktor Franck falde en antydning af, at det ville være godt, om der den nat kunne være endnu en hos kaptajnen foruden den sædvanlige stuevagt, da det måske blev hans sidste. Skønt jeg havde tilbragt den største del af de to foregående nætter der, tilbød jeg naturligvis at blive, for der er en sælsom fortryllelse ved disse scener, der gør én ligegyldig for anstrengelse og uimodtagelig for frygt, indtil krisen er overstået.

"Giv ham vand, så længe han er i stand til at drikke, og hvis han falder i en naturlig søvn, kan det måske redde ham. Jeg skal se herind ved midnat, så vil der sandsynligvis indtræde en

forandring. Nu kan ikke andet end søvn eller et mirakel holde ham i live. God nat."

Med disse ord fjernede doktoren sig, og efter gentagne gange at have undertrykt en stærk tilbøjelighed til at gabe skruede jeg lampen ned, vædede kaptajnens hoved og satte mig på en hård stol for at begynde min vagt. Kaptajnen lå med sit hede, udtærede ansigt vendt imod mig og opfyldte luften med sin giftige ånde, mens han mumlede svagt med læber og tunge så fortørrede, at selv den fornuftigste tale ville have været vanskelig at forstå. Robert havde strakt sig på sin seng i værelset indenfor, hvortil døren stod på klem, for at en frisk træk fra hans åbne vindue kunne føre feberdunsterne ud gennem mit. Jeg kunne netop se en lang, mørk skikkelse med det lysere omrids af et ansigt, og da jeg ikke havde synderlig andet at tage mig for i øjeblikket, lod jeg mine tanker beskæftige sig med denne besynderlige kontrabande, der åbenbart satte stor pris på sin frihed, men dog ikke syntes at have nogen hast med at nyde den. Dr. Franck havde tilbudt at sende ham til et mindre udsat opholdssted; men han havde sagt: "Nej tak, sir, ikke endnu," og havde fjernet sig for at hengive sig til et af disse anfald af mørkt lune, der begyndte at forurolige mig, fordi jeg ikke havde noget middel til at lette dem.

Mens jeg sad og lyttede efter klokkeslagene fra kirketårnene rundt omkring, morede jeg mig med i tankerne at forestille mig Roberts fremtid, således som jeg ofte tænkte mig min egen, og havde givet ham et klækkeligt antal trumfer til at spille dette livets spil med, som hidtil var gået ham så grusomt imod, da en barsk, halvkvalt stemme råbte:

"Lucy!"

Det var kaptajnen, og en eller anden ny skræk syntes at have givet ham en øjeblikkelig styrke.

"Ja, her er Lucy," svarede jeg i det håb, at jeg kunne berolige ham ved at gå ind på hans fantasi, for over hans ansigt havde bredt sig den klamme fugtighed, og hans legeme rystedes af den krampagtige skælven, der så ofte går forud for døden. Hans matte fæstede sig på mig, vidt åbne og med et forvildet udtryk af vantro og forbitrelse, og derpå udbrød han heftigt:

"Det er løgn! Hun er død, – og det er Bob med, forbandet være han!"

Da jeg så, at jeg havde været uheldig med at tale til ham, begyndte jeg at nynne den blide sang, der ofte havde beroliget et lignende raseri; men næppe var linjen:

Fromme tålmod ad smerten smiler

kommet over mine læber, før han greb mig om håndleddet og hviskede som i dødelig skræk:

"Tys! Sådan plejede hun at synge for Bob, men hun ville aldrig synge for mig. Jeg svor på, at jeg ville piske Djævelen ud af hende, og det gjorde jeg; men før hun skar halsen over på sig, sagde hun, at hendes genfærd ville hjemsøge mig, og der er hun!"

Han pegede bag ved mig, så dødbleg af skræk, at jeg uvilkårligt så mig tilbage over skulderen og fo'r sammen, som om jeg havde set et virkeligt genfærd; for fra det indre værelses mørke så jeg et dunkelt ansigt, helt omgivet af mørkt hår og med en skarlagenrød plet på halsen, kigge frem. Et øjeblik var tilstrækkeligt til at overtyde mig om, at det ikke var nogen anden end Robert, der bøjede sig frem fra fodenden af sin seng,

indhyllet i et gråt felttæppe, over hvis rand hans røde skjorte kom til syne, og med sit lange hår bragt i uorden af søvnen. Men hvilket besynderligt udtryk var der ikke i hans ansigt! Den ubeskadigede side af det vendte imod mig, fast og ubevægelig, som da jeg første gang så det, men endnu mere anspændt. Hans øjne funklede, hans læber var adskilte, som om han lyttede med alle sine sanser, og hele hans udseende mindede mig om en jagthund, som en eller anden vind havde bragt færten af et uventet vildt.

"Kender De ham, Robert? Mener han Dem?"

"Nej, slet ikke, missis; de ejer alle sammen en halv snes Bobber; men jeg vågnede ved at høre mit navn; det er det hele."

Han talte ganske naturligt og lagde sig ned igen, mens jeg fortsatte min vagt i den tanke, at denne paroksysme sandsynligvis havde været kaptajnens sidste. Men en times tid efter bemærkede jeg en forandring hos ham, der kunne vække håb; han rystede ikke mere, den kolde fugtighed var forsvundet fra hans ansigt, hans åndedræt var regelmæssigere, og søvnen havde sænket sig over ham for at frelse ham eller for at føre ham blidt bort. Doktor Franck så ind ved midnat og bad mig sørge for kølighed og ro og ikke forsømme at give kaptajnen en drik, han havde tillavet, så snart han vågnede. Betydelig lettet hvilede jeg hovedet på armene, som jeg højst ubekvemt havde lagt over kors på det lille bord, og indbildte mig, at jeg var i færd med at udføre et af de kunststykker, som øvelse gør mulige, nemlig "at sove med det ene øje åbent", som man siger: en halv døs; hvor alle sanser sover med undtagelse af hørelsen; den svageste mumlen, det mindste suk eller den mindste bevægelse vil

afbryde denne slummer og gengive en bevidstheden i høj grad opklaret ved denne korte tilladelse til at hvile sig.

Denne nat mislykkedes imidlertid eksperimentet, for de foregående nætters vågen, indespærring og meget arbejde havde gjort det til en farlig nydelse at tage sig en lur. Efter at være vågnet op en halv snes gange i løbet af en time for at finde alt roligt lod jeg mit tunge hoved synke ned på mine arme, og med en døsig beslutning om at se op igen om et kvarter faldt jeg i en fast søvn.

Et slag af et dybt tonende tårnur bragte mig til at vågne og fare op. "Det er ét," tænkte jeg; men til min skræk fulgte endnu to slag efter, og grebet af anger sprang jeg hurtigt op for at se, hvilken skade min langvarige glemsomhed havde afstedkommet.

En stærk hånd tvang mig tilbage på min plads og holdt mig der. Det var Robert. I det øjeblik mit blik mødte hans, begyndte mit hjerte at banke, og gennem alle mine nerver fo'r denne dirren, der fremkaldes ved forudfølelsen af en fare, man ikke kan se. Han var meget bleg, om hans mund var der et hårdt udtryk, og begge hans øjne lyste af en mørk ild, for selv det sårede var nu lukket op og så så meget mere ildevarslende ud på grund af det dybe ar oven over og neden under det. Men hans ansigtstræk var faste og hans stemme rolig, da han sagde:

"Bliv siddende stille, missis; jeg vil hverken gøre Dem fortræd eller forskrække Dem, hvis jeg kan undgå det; men De er vågnet for tidligt."

"Lad mig komme op, Robert, – kaptajnen rører sig, – der er noget, jeg skal give ham."

"Nej, missis, De kommer ikke af stedet. Se her!"

Mens han holdt mig fast med den ene hånd, tog han med den anden glasset, jeg havde ladet drikken stå i, og viste mig, at det var tomt.

"Har han fået det?" spurgte jeg, mere og mere forvirret.

"Jeg har kastet det ud af vinduet, missis; han kommer til at hjælpe sig uden det."

"Men hvorfor, Robert? Hvorfor gjorde De det?"

"Fordi jeg hader ham!"

Det var umuligt at tvivle på sandheden af disse ord; hele hans ansigt viste det, mens han talte gennem de sammenpressede tænder og sendte den bevidstløse kaptajn et vildt blik. Jeg formåede ikke andet end at tilbageholde mit åndedræt og stirre forvirret på ham, idet jeg ventede på, hvilken afsindighed han dernæst ville finde på. Formodentlig rystede jeg og blev bleg, en tåbelig vane, som kvinder har, når en pludselig fare forfærder dem, for Robert slap min arm, satte sig på sengekanten lige over for mig og sagde med denne ildevarslende ro, som bragte mig til at gyse:

"Bliv ikke forskrækket, missis; forsøg ikke på at flygte, for døren er lukket i lås, og jeg har nøglen i min lomme; giv Dem ikke til at råbe, for når jeg holder Dem for munden, vil De komme til at råbe længe, inden nogen hører Dem. Forhold Dem roligt, så skal jeg sige Dem, hvad jeg har i sinde at gøre."

"Gud forbarme sig! Han har pludselig fået et voldsomt anfald af feber og er fra sin samling. Jeg må føje ham, til der kommer nogen," tænkte jeg, og ifølge denne min hurtige beslutning forsøgte jeg at sige så fattet som muligt:

"Jeg skal nok forholde mig rolig og høre på Dem; men luk vinduet op. Hvorfor har De lukket det?"

"Det gør mig ondt, at det ikke lader sig gøre, missis; men De ville springe ud eller råbe, hvis jeg gjorde det, og jeg er ikke færdig endnu. Jeg lukkede det for at få Dem til at sove, det ville varmen bevirke hurtigere end noget som helst andet, jeg kunne finde på."

Kaptajnen rørte sig og mumlede svagt: "Vand!" Instinktivt rejste jeg mig for at række ham det; men den tunge hånd faldt på min skulder, og i den samme bestemte tone sagde Robert:

"Vandet er gået samme vej som medicinen; lad ham kun råbe."

"Lad mig komme hen til ham! Han dør, hvis man ikke hjælper ham!"

"Det er netop det, jeg vil, at han skal; – bland Dem ikke i det, missis, jeg beder Dem."

Trods hans rolige tone og ærbødige væsen så jeg mordlyst i hans blik, og skønt næsten afmægtig greb jeg, ophidset af skræk og uden ret at vide, hvad jeg gjorde, de hænder, der havde grebet fat i mig, og udbrød:

"Nej, nej; De må ikke dræbe ham! Det er lavt at gøre en hjælpeløs mand fortræd. Hvorfor hader De ham? Han er ikke Deres herre."

"Han er min broder."

Dette svar gennemisnede mig fra isse til fod, og jeg syntes tydeligt at se, hvad der ville komme. En mulighed til at bevæge ham stod endnu tilbage, og jeg forsøgte den.

"Robert, fortæl mig, hvad alt dette skal sige. Begå ikke en forbrydelse, og gør ikke mig medskyldig i den. Der er en bedre måde at genoprette uret på end ved voldsomhed; – lad mig hjælpe Dem at finde den."

Min stemme rystede, mens jeg talte, og jeg kunne høre mit hjerte banke af angst; det kunne han også, og hvis en eller anden ubetydelig handling af mig nogen sinde havde vundet hans velvilje og agtelse, så var erindringen om den mig til nytte i dette øjeblik. Han slog blikket ned og syntes at gøre sig selv et eller andet spørgsmål; hvilket det så var, var svaret gunstigt for mig; for da han atter hævede sit blik, var det vel mørkt, men ikke fortvivlet.

"Ja, jeg vil fortælle Dem det, missis; men husk vel på, at det vil ingen forskel gøre; manden tilhører mig. Jeg vil give Vorherre lejlighed til at tage ham først; hvis han ikke gør det, gør jeg det."

"Oh, nej! Husk på, at han er Deres broder."

Det var uklogt at sige dette; jeg følte det i samme øjeblik, det var kommet over mine læber, for Roberts pande rynkedes med et skummelt udtryk, og hans stærke hænder lukkede sig med et stygt greb. Men han lagde ikke hånd på den elendige, der lå og gispede bag ved ham, og syntes at være tilfreds med at lade den kvælende luft i værelset langsomt gøre ende på hans skrøbelige liv.

"Det er ikke rimeligt, at jeg skulle glemme det, missis, da jeg har tænkt på det hele denne uge. Jeg kendte ham, da de bragte ham herind, og ville have gjort det, jeg har i sinde, for længe siden; men jeg ønskede at spørge ham, hvor Lucy var; han ved det, – han har sagt det i nat, – og nu er det ude med ham."

"Hvem er Lucy?" spurgte jeg hastigt, ivrigt ønskende at holde hans tanker beskæftigede med en hvilken som helst anden genstand end mord.

Med en af disse hurtige overgange hos et blandet temperament som Roberts fyldtes hans dybe øjne med tårer,

han åbnede de sammenknugede hænder og holdt dem for ansigtet, og alt, hvad jeg hørte, var de afbrudte ord:

"Min hustru, – han tog hende –"

I dette øjeblik opslugtes enhver tanke om frygt af en brændende harme over den begåede uret og af den inderligste medlidenhed med den fortvivlede mand, der blev fristet så stærkt til at hævne en forurettelse, som der ikke syntes at gives anden oprejsning for end denne. I mine øjne var han ikke længere en slave eller kontrabande, eller satte den dråbe sort blod nogen plet på ham; men i usigelig medfølelse længtes jeg efter at frelse, hjælpe og trøste ham. Ord syntes så afmægtige, at jeg ikke tog min tilflugt til dem; jeg lagde kun min hånd på hans stakkels sårede, hjemløse hoved, der nedbøjedes af en sorg, for hvilken jeg intet lægemiddel vidste, og glattede blidt hans lange, forsømte hår, mens jeg imens tænkte på, hvor den hustru vel kunne være, der måtte have elsket denne ømhjertede mand højt.

Kaptajnen våndede sig igen og hviskede mat: "Luft!" men jeg rørte mig ikke af stedet. Gud tilgive mig! I det øjeblik hadede jeg ham, som kun en kvinde, der tænker på den uret, der er begået mod en medsøster, kan hade. Robert så op; hans øjne var igen tørre, og trækket om hans mund hårdt. Jeg bemærkede det og sagde: "Fortæl videre", og det gjorde han, for medfølelse er en gave, som den fattigste kan give, og den stolteste nedlade sig til at modtage.

"Ser De, missis, hans fader – jeg kunne gerne sige vor, hvis jeg ikke skammede mig over dem begge, – hans fader døde for to år siden og efterlod os alle til master Ned, – det er ham der, og dengang var han atten år. Han havde altid hadet mig, jeg

lignede så meget vor gamle herre, og det gjorde han ikke, – kun på den lyse hud og det lyse hår. Vor gamle herre var venlig mod os alle, især imod mig, og købte Lucy på den nærmeste plantage dernede i South Carolina, da han opdagede, at jeg holdt af hende. Jeg blev gift med hende, og vi var tro mod hinanden, indtil master Ned et år efter kom hjem og frembragte et Helvede for os begge. Han sendte min gamle moder bort for at slæbe sig ihjel i hans rissump i Georgia; han opdagede mig sammen med min smukke Lucy, og skønt den unge miss græd, og jeg bønfaldt ham på mine knæ, og Lucy flygtede bort, ville han ingen medlidenhed have; han lod hende føre tilbage og – tog hende."

"Oh, hvad gjorde De da?" udbrød jeg i hjælpeløs smerte og bevægelse.

Fra den ulykkeliges dybt krænkede hjerte strømmede blodet op i hans ansigt, og hans heftige stemme fik en endnu dybere klang, idet han strakte armen ud over sengen og med en frygtelig betegnende bevægelse sagde:

"Jeg myrdede ham halvt, og i nat vil jeg gøre det helt."

"Ja, ja; – men fortæl nu videre; hvad skete der så?" Han sendte mig et blik, der viste, at ingen hvid mand kunne have følt en dybere nedværdigelse ved at mindes og åbenbare, hvorledes han var blevet undertrykt af sin broder.

"De piskede mig, til jeg ikke kunne stå på mine ben, og så solgte de mig længere syd på. De troede engang, at jeg var en hvid mand, – se her!"

Med et pludseligt ryk rev han skjorten ned fra halsen til livet og viste mig på sine stærke, brune skuldre dybe furer, hvilke sår, skønt lægte, forekom mig grueligere end noget andet af dem,

jeg havde for øje. Jeg formåede ikke at tale til ham, og med den rørende værdighed, hvormed en stor sorg forlener selv den simpleste lidende, sluttede han sin korte tragedie med de få ord:

"Det er alt, missis. Siden har jeg ikke set hende og vil nu aldrig mere få hende at se i denne verden, – måske heller ikke i den anden."

"Ja, men, Robert, hvorfor tror De, at hun er død? Kaptajnen var fra sin samling, da han sagde det; måske genkalder han det, når han kommer til sig selv igen. Fortvivl ikke; opgiv ikke håbet endnu."

"Nej, missis, jeg formoder, det er sandt; hun var for stolt til at udholde det længe. Det kunne ligne hende at dræbe sig selv; det sagde jeg til hende, at hun skulle gøre, hvis der ikke fandtes andet middel, og Lucy rettede sig altid efter, hvad jeg sagde. Min stakkels pige! Oh, det var ikke ret! Nej, ved Gud, det var det ikke!"

Da erindringen om denne bitre uret, dette dobbelte tab, blussede op i hans forpinte hjerte, kom den djævel frem, der lurer i enhver stærk mands blod; han lagde sin hånd på broderens strube, og idet han betragtede det blege ansigt, der lå foran ham, mumlede han sagte mellem tænderne:

"Jeg lader ham slippe for let; der er ingen pine i dette; vi er ikke kvit endnu. Jeg ville ønske, han kendte mig. Master Ned! Det er Bob; hvor er Lucy?"

Over kaptajnens læber kom der et langt, mat suk, og kun en svag bevægelse af øjenlågene viste, at han endnu levede. Der herskede en sælsom stilhed i værelset i denne stund, da den ældre broder holdt den yngres liv i sin hånd, mens han vaklede

mellem et svagt håb og dødeligt had. Blandt den vrimmel af tanker, der hvirvlede rundt i min hjerne, var der kun én, der var klar nok til at handle efter. Jeg måtte forebygge, at der blev begået et mord, hvis jeg kunne, – men hvorledes? Hvad kunne jeg gøre deroppe alene, lukket inde med en døende mand og en afsindig? – for ethvert sind, der fuldstændig giver sig en eller anden urigtig drift i vold, er vanvittigt, så længe det beherskes af denne drift. Kræfter havde jeg ikke, heller ikke meget mod, og lige så lidt havde jeg tid eller kløgt til at udtænke en eller anden list, kun tilfældet kunne bringe mig hjælp, før det var for sent.

Men ét våben havde jeg, – en tunge, – ofte en kvindes bedste værge, og medfølelse, der er stærkere end frygt, gav mig evne til at bruge det. Hvad jeg sagde, må Himlen vide, men vist er det, at Himlen stod mig bi. Jeg talte med varme, mens mine tårer strømmede rigeligt. Og en god engel indgav mig at benytte det eneste navn, der formåede at holde min tilhørers hånd tilbage og røre hans hjerte; for i det øjeblik troede jeg fuldt og fast på, at Lucy levede, og denne faste tro vakte en lignende hos ham.

Han hørte på mig med det skumle blik, som den har, hos hvem det dyriske instinkt i øjeblikket har overhånd, – et blik, der giver selv det ædleste ansigt et lavt præg. Han var kun et menneske, – et stakkels uvidende, forstødt, forurettet menneske. Livet havde kun få glæder for ham; verden bød ham ingen ære, ingen lykke, intet hjem, ingen kærlighed. Hvilken fremtid ville der blive ødelagt for ham ved denne forbrydelse, og hvorfor skulle han nægte sig selv den søde, skønt tillige bitre nydelse, som man kalder hævn? Hvor mange hvide mænd med al Ny-Englands frihed, dannelse og kristendom ville ikke have

følt, som han følte i det øjeblik? Skulle jeg have bebrejdet ham en menneskelig smerte, en menneskelig længsel efter oprejsning, alt hvad der nu var ladt ham tilbage efter tilintetgørelsen af hans få fattige forhåbninger? Hvem havde lært ham, at selvbeherskelse og selvopofrelse er egenskaber, der gør menneskene til Jordens herrer og hæve dem nærmere til Himlen? Skulle jeg have fremhævet, at det er smukt at tilgive og en pligt at vise from hengivelse? Han havde ingen religion; for han var ingen hellig "Onkel Tom", og slaveriets sorte skygge syntes at formørke hele verden for ham og lukkede Gud ude. Skulle jeg have talt advarende til ham om straf, dom og lovens magt? Hvad kendte han til retfærdighed eller den barmhjertighed, der skulle mildne hin strenge dyd, når enhver menneskelig og guddommelig lov var blevet brudt ved hans arne? Skulle jeg have prøvet på at bevæge ham ved at appellere til den sønlige pligt, til den broderlige kærlighed? Hvorledes var hans appel til disse følelser blevet besvaret? Hvilke erindringer havde hans fader og broder efterladt i hans hjerte, som nu kunne tale deres sag? Nej, alle disse midler ville have vist sig værre end unyttige, ifald jeg havde været rolig nok til at benytte dem. Det var jeg ikke; men instinktet, der er kløgtigere end fornuften, viste mig den meste sikre tråd, hvorved denne forstyrrede sjæl kunne ledes ud af den labyrint, den famlede omkring i og var nær ved at falde i. Da jeg standsede for at trække vejret, vendte Robert sig om imod mig og spurgte, som om menneskelige forsikringer kunne styrke hans tro på den guddommelige almagt:

"Tror De, at Gud, hvis jeg lader master Ned leve, vil give mig min Lucy tilbage?"

"Ja, lige så vist, som der er en Gud til, vil De finde hende igen i denne eller i den herlige tilkommende verden, hvor der ikke er sort eller hvid, ikke herre eller slave."

Han tog sin hånd fra broderens strube og løftede sit blik fra mit ansigt op imod den vinterlige himmel, som om han så efter det velsignede land, der var lykkeligere end selv det lykkelige Norden. Ak, det var den mørkeste time lige før daggry! – der var ingen stjerne foroven, intet lys forneden undtagen det matte skin af lampen, der viste ham den broder, som havde gjort ham så ulykkelig. Som en blind, der tror, at solen er der, skønt han ikke kan se den, rystede han på hovedet, lod armene falde slapt ned på sine knæ og blev siddende der, idet han gjorde sig selv det spørgsmål, som mangen en sjæl, hvis tro er stærkere befæstet, end hans var, har gjort sig selv i timer mindre mørke end denne: "Hvor er Gud?"

Jeg så, at strømmen havde vendt sig, og bestræbte mig ivrigt for at hindre denne båd, der var uden ror, fra at drages tilbage i den malstrøm, den havde været så nær ved at gå under i.

"Nu har jeg hørt på Dem, Robert; hør De nu på mig, og læg Dem på hjerte, hvad jeg siger; for mit hjerte er opfyldt af medlidenhed med Dem, af godt håb for Deres fremtid og af ønsket om at hjælpe Dem nu i øjeblikket. Jeg ville gerne have, at De skulle bort herfra, bort fra den fristelse, der er for Dem på dette sted, og fra de sørgelige tanker, det stadig giver næring. De har overvundet Dem selv én gang, og det ærer jeg Dem for; thi jo hårdere kampen er, desto ærefuldere er sejren; men det er sikrest at lægge en større afstand mellem Dem og denne mand. Jeg skal give Dem nogle breve med og penge, så at De kan rejse til det gode gamle Massachusetts for at begynde et nyt liv som

en fri mand, – ja, og som en lykkelig mand; for når kaptajnen kommer til sig selv igen, vil jeg få at vide, hvor Lucy er, og sætte himmel og jord i bevægelse for at finde hende og give hende tilbage til Dem. Vil De gøre det, Robert?"

Langsomt, meget langsomt kom svaret; for det var svært i løbet af en time at opgive en uges, måske et års forsæt.

"Ja, jeg vil, missis."

"Godt! Nu er De den mand, jeg anså Dem for, og jeg skal arbejde for Dem efter bedste evne. De trænger til søvn, stakkels mand; gå, og prøv på at glemme. Kaptajnen lever, og endnu er De sparet for den synd. Nej, se ikke derhen; jeg skal nok sørge for ham. Kom, Robert, for Lucys skyld."

Himlen være takket for den udødelige kærlighed! For da alle andre redningsmidler slog fejl, blødgjorde en gnist af denne himmelske ild mandens jernvilje, således at en kvindes hånd kunne bøje den. Han lod mig tage nøglen til døren fra sig og fandt sig i, at jeg drog ham blidt bort og overlod ham til ensomheden, det bedste lægemiddel, der for tiden stod til min rådighed. Så snart han var kommet ind i sit lille kammer, sank han om på sengen og blev liggende der som fuldstændig udmattet af den hårdeste kamp, han havde udstået i sit liv. Jeg skød slåen for hans dør og lukkede min egen op, smækkede vinduet på vid gab, styrkede mig med en mundfuld frisk luft og ilede derpå af sted til doktor Franck. Han kom, og til daggry arbejdede vi sammen, mens vi frelste den ene broders liv og omhyggeligt overvejede, hvorledes vi kunne sikre den andens frihed. Da solen stod op så strålende, som om den skinnede på lutter lykkelige hjem, gik doktoren ind til Robert. En times tid hørte jeg den sagte mumlen af deres stemmer; én gang

opfangede jeg lyden af en heftig hulken, og en stund herskede der en højtidelig tavshed, som om den gode mand i denne stille time søgte at være læge for sjælen såvel som for legemet.

Da han gik bort, tog han Robert med sig og standsede for at meddele mig, at han ville få ham af sted så snart som muligt, men at vi dog skulle ses forinden.

Jeg så ikke mere til dem hele dagen; en anden læge kom for at se til kaptajnen, og en anden opvarter for at udfylde den ledige plads. Jeg prøvede på at hvile mig, men kunne ikke med tanken på den stakkels Lucy tyngende på mit hjerte og var snart igen tilbage på min post i det håb, at min kontrabande ikke var blevet for hurtigt bortført. Just som aftenen faldt på, bankede det på døren, og da jeg lukkede op, stod Robert der. Doktoren havde fået hans pjaltede klæder erstattet af en ordentlig dragt, og af den foregående stormfulde nat var der ikke andre spor tilbage end nogle dybere furer i panden og et angerfuldt barns eftergivende udtryk. Han kom ikke ind, rakte mig ikke hånden, men tog kun huen af og sagde med en forrædersk bæven i stemmen:

"Gud velsigne Dem, missis! Nu rejser jeg."

Jeg rakte begge mine hænder frem og greb hans.

"Farvel, Robert! Vær ved godt mod, og når jeg kommer hjem til Massachusetts, vil vi mødes under lykkeligere omgivelser end disse. Er De nu fuldstændig færdig og forsynet med alt til rejsen?"

"Ja, missis, ja; doktoren har sørget for alting. Jeg rejser med en af hans venner; mine papirer er i orden, og jeg er så lykkelig, som jeg kan blive, ind til jeg finder –"

Han standsede, men fortsatte derpå med et blik ind i stuen:

"Jeg er glad over, at jeg ikke gjorde det, og takker Dem, missis, fordi De hindrede mig i det, – takker Dem hjerteligt; men jeg er bange for, at jeg hader ham lige stærkt."

Det gjorde han naturligvis, og det gjorde jeg med; for syndige hjerter, som vore er, kan ikke blive fuldkomne på en nat, men trænger til kulde og varme, blæst og regn for at modnes og blive rede til den store høst. For at give hans tanker en anden retning, lagde jeg min fattige skærv i hans hånd, og idet jeg huskede på, hvilken tryllekraft der ligger i en vis lille bog, gav jeg ham min, hvis mørke bind smykkedes af et skinnende billede af den hellige moder og af barnet, hvis ophøjede livshistorie bogen indeholdt. Pengene stak Robert i lommen, idet han fremmumlede en tak; men bogen stak han ind på brystet og sagde med skælvende stemme:

"Jeg fik aldrig *mit* barn at se, missis."

Da formåede jeg ikke mere at vedligeholde min selvbeherskelse; men skønt mine øjne formørkedes af tårer, så at jeg intet kunne se, følte jeg et par læber berøre mine hænder, hørte lyden af forsvindende fodtrin og vidste, at min kontrabande var borte.

Når man føler en stærk modbydelighed, er det desto bedre, jo mindre man taler om dens genstand; derfor skal jeg indskrænke mig til at meddele, at kaptajnen levede og i tidens løb blev udvekslet, samt at jeg er overbevist om, at vor regering, hvem den så end fik i stedet, gjorde den bedste handel. Men længe før dette indtraf, havde jeg opfyldt mit løfte til Robert; for så snart min patients hukommelse blev så stærk, at man kunne fæste lid til hans svar, spurgte jeg, uden omsvøb:

"Kaptajn Fairfax, hvor er Lucy?"

Og for svag til at blive vred eller overrasket eller til at dølge sandheden svarede han ligefrem:

"Død, miss Dane."

"Og hun dræbte sig selv, da De solgte Bob?"

"Hvor Djævelen ved De det fra?" mumlede han med et halvt angerfuldt, halvt forbavset udtryk; men jeg var tilfreds og sagde ikke mere.

Naturligvis meddelte jeg dette til Robert, der ventede og arbejdede i det fjerne, mens han håbede atter engang at forenes med sin Lucy. Det var nær ved at knuse mit hjerte at gøre det; men det ville være svagt at opsætte det, og at føre ham bag lyset ville være slet; derfor sendte jeg ham den tunge tidende og kom ikke til at vente længe på svaret – kun fire linjer, men jeg følte, at den kraft, der havde holdt den ulykkeliges liv oppe, var brudt.

> "Jeg tænkte nok, at jeg ikke ville få hende at se mere, og er glad over, at hun nu er befriet for al nød. Jeg takker Dem, missis, og hvis de lader os få lov til det, skal jeg kæmpe for Dem, til jeg falder, hvilket jeg håber ikke vil vare længe."

Et halvt år efter fik han sit ønske opfyldt og holdt sit ord.

Alle kender beretningen om angrebet på Fort Wagner; men vi vil dog ikke undlade at minde om, hvorledes vort fireoghalvtredsindstyvende regiment, udmattet af mangel på søvn i tre nætter, en dags faste og en march i junisolen, stormede fortet, da natten faldt ind, trodsede døden under mange hånde skikkelser og fulgte deres brave førere gennem en regn af kugler og granater, mens de tappert kæmpede for "Gud og guvernør Andrew", – hvorledes regimentet, der gik i kampen syv hundrede mand stærkt, kom tilbage efter at næsten halvdelen af dem var blevet fanget, dræbt eller såret, og efter at

de havde måttet lade deres unge befalingsmand blive tilbage for som en af de gamle dages høvdinge at blive begravet med sin til døden trofaste livvagt omkring sig. Sandelig, skammen forvandler sig til ære, og den store grav trænger ikke til noget andet mindesmærke end det heltemod, der helliger den i vore øjne; sandelig, de, der stod ham nærmest, ser gennem deres tårer en ædel sejr i, hvad der tilsyneladende var et sørgeligt nederlag, og sikkert har Gud skænket denne pligttro sjæl sin velsignelse, da døden råbte hans navn op, og han svarede: "Her er jeg, herre, med de brødre, som du har givet mig!"

Fremtiden skulle vise, hvor kækt der var blevet kæmpet i den kamp; for vel trodsede Fort Wagner den gang vore anstrengelser, men den offentlige mening har nu forandret sig, og gennem hin mørke nats kanonrøg lyser den farvede races tapperhed for mange øjne, der ikke ville se, lyder for mange øren, der ikke ville høre, og vinder mange hjerter, der hidtil ikke ville tro på den.

Da efterretningen kom, at man trængte til os, var ingen så glad som jeg ved at opgive min undervisning af kontrabander, den ny gerning, jeg havde taget fat på, og rejse af sted for at pleje "vore egne drenge", som mine mørkladne elever så stolt kaldte de sårede af det fire og halvtredsindstyvende. Mere tilfreds ved at tage mit store forklæde på og smøge mine manchetter op, end jeg ville have været ved at pynte mig for at gøre præsidenten min morgenopvartning, begyndte jeg min virksomhed i lazaret nr. 10 i Beaufort. Scenen var så velbekendt, men dog fremmed; for det var lutter mørke ansigter, der så op på mig fra de hårde lejer, der var anbragt tæt ved siden af hinanden på gulvet, og jeg savnede mine yankeedrenges skarpe

betoning i de mere langsomt talende og blødere røster, der råbte opmuntrende til hinanden eller svarede på mine spørgsmål med et stolt: "Vi vil holde ud, missis, til den sidste oprører er faldet," eller: "Hvis vore brødre bliver fri, vil vi gerne ofre livet."

Vandrende fra leje til leje med det inderlige ønske, at mit ene par hænder kunne udføre i det mindste tre pars gerning, vaskede jeg, rakte føde og forbandt, til jeg efterhånden nåede til enden af den lange række mørke helte, og da jeg kom til den allersidste, opdagede jeg, at det var min kontrabande. Så gammel, så udtæret, så usigelig svag og gusten, som han var, ville jeg aldrig have kendt ham, havde det ikke været for det dybe ar på hans kind. Den side af hans ansigt vendte op og fængslede straks mit blik; men selv da tvivlede jeg, så skrækkelig en forandring var der foregået med ham, indtil jeg på sedlen over hans hovedgærde så navnet: "Robert Dane". Det gav mig både vished og rørte mig; for da jeg mindedes, at han selv intet navn havde, kunne jeg forstå, at han havde antaget mit. Jeg længtes efter, at han skulle tale til mig, – fortælle mig, hvorledes det var gået ham, siden han kom mig af syne, og lade mig udrette en eller anden lille tjeneste for sig til gengæld for de mange, han havde gjort mig; men han syntes at sove, og mens jeg stod og i erindringen atter gennemlevede hin sælsomme nat, så en ung knøs, der lå ved siden af ham og langsomt svingede en gammel vifte frem og tilbage over begge sengene, op og sagde:

"Jeg formoder, De kender ham, missis?"

"Ja, jeg gør. Kender De ham?"

"Så nøje, som nogen kunne, missis."

"Hvorfor siger De 'kunne', som om manden var død og borte?"

"Sagtens fordi jeg ved, at han må dø. Han har fået et slemt stik i brystet og forbløder sig indvendig, siger doktoren. Han føler ingen smerte, men bliver blot svagere og svagere med hvert minut. Jeg har ligget og viftet ham længe, og han har talt lidt; men nu kender han mig ikke mere, så det må vistnok næsten være forbi med ham."

Knøsens ansigt røbede så megen sorg og kærlighed, at der faldt mig noget ind, og med fordoblet interesse spurgte jeg:

"Var det Dem, der bragte ham bort? Jeg har hørt, at en af hans kammerater nær havde sat sit liv til for at frelse ham."

Jeg er vis på, at det unge menneske rødmede så dybt, som nogen beskeden yngling er i stand til; rigtignok kunne jeg ikke se det; men jeg hørte det sagte udbrud af tilfredshed, der undslap ham, idet han så fra sin egen knuste arm og forbundne side til den blege skikkelse, der lå lige over for ham.

"Ak, Gud, missis, det er ingenting; vi drenge hjælper altid hinanden, og jeg havde ikke i sinde at lade ham blive liggende for at blive pint endnu mere af de fordømte oprørere. Han har tidligere været slave, skønt han ikke ser halvt så meget ud til det som jeg, og jeg er født i Boston."

Han havde ret; for den talende var så sort som Spader Es, – da han var en kraftig knøs, ville Klør Knægt måske være en mere passende sammenligning, – men den mørke fri mand så på den hvide slave med det medlidende og dog forvirrede udtryk, som jeg så ofte har set i vore forstandigste mænds ansigter, når dette indviklede spørgsmål om slaveriet fremstillede sig og forlangte at blive overhugget eller tålmodigt løst.

"Fortæl mig, hvad De ved om denne mand; for selv om han var vågen, er han for svag til at tale."

"Jeg havde aldrig set ham, før jeg kom til regimentet, og ingen syntes at have fået synderligt ud af ham. Han var en indesluttet fyr og syntes ikke at bryde sig om andet end at komme i kast med oprørerne. Der er nogle, der siger, at han var den første af os, der havde ladet sig hverve; i det mindste ved jeg, at han gik og var i dårligt humør, til vi kom af sted. Og da vi gik los på Fort Wagner, kæmpede han som en ren djævel. "

"Var De hos ham, da han blev såret? Hvorledes gik det til?"

"Ja, missis. Der var noget løjerligt ved det, for det lod til, at han og den, der dræbte ham, kendte hinanden. Jeg tør ikke spørge, men jeg skulle næsten tro, at den ene af dem engang havde tilhørt den anden, for da de stødte sammen, råbte den anden: 'Bob!' og Dane råbte: 'Master Ned!' og så gik de løs på hinanden."

Jeg sank pludselig ned ved siden af sengen; for den gamle forbitrelse og medlidenhed kæmpede i mit hjerte, og på én gang længtes jeg efter og frygtede for at høre, hvad der ville følge efter.

"Ser De, da obersten – Herren bevare ham og sende ham tilbage til os! – det er ikke sikkert endnu, må De vide, missis, skønt det er to dage, siden han forsvandt for os, – nu altså, da obersten råbte: "Fremad, drenge, fremad!" styrtede Dane af sted, som om han havde i sinde at tage fortet alene; jeg var nærmest efter ham og fulgte ham i hælene gennem graven og op ad volden. – Det kunne man kalde en storm!" udbrød knøsen og svingede sin raske arm med et hurraråb, som om den blotte

erindring om hint spændende øjeblik satte ham i en ubetvingelig begejstring.

"Var De bange?" spurgte jeg, et spørgsmål, kvinder ofte fremsætter, og fik det samme svar, som de i almindelighed får.

"Nej, missis!" – med eftertryk på "missis" – "Jeg tænkte kun på de fordømte oprørere, der skalperer og flår os og skærer ørene af os, når de får fat på os. Jeg var bestemt på at lade dagen skinne ind i én af dem i det mindste, og det gjorde jeg. Jeg håber, det smagte ham!"

"Ja, det tvivler jeg ikke om, at De gjorde. Men fortæl videre om Robert, for jeg skal til at tage fat igen."

"Han var en af de første, der kom op; jeg var lige bag efter ham, og skønt det hele kun varede et minut, husker jeg, hvordan det gik til, endda jeg hylede og slog om mig, som om jeg var gal. Netop der, hvor vi var, var der en slags officer, der svingede sin sabel og opmuntrede sine folk; Dane så ham ved et stærkt glimt, der kom, han smed geværet fra sig og styrtede med et spring ind på fyren, som om han havde været alle Sydstaternes generaler i én person. Jeg kravlede bag efter ham, det hurtigste jeg kunne, men kom netop tids nok op til at se ham få sablen tværs igennem sig og falde ned i graven. Det kan ikke nytte, at De spørger mig, hvad det næste var, jeg gjorde, missis, for jeg ved det ikke engang rigtig selv; det eneste, jeg ved med vished, er, at jeg, hvordan det så gik til, kastede oprøreren ind i fortet så død som en sild, fik fat på Dane og bragte ham bort. Stakkels fyr! Vi andre sagde, at vi gik i kampen for at leve eller dø; han sagde, han gik i den for at dø, og det gjorde han."

Jeg havde opmærksomt ladet mit blik hvile på den talende; men da han bedrøvet føjede disse sidste ord til, vendte jeg mig om igen, og mit blik mødte Roberts, – dette melankolske blik, så fuldt af forståelse, at det tydeligt viste, at han havde hørt, husket og overvejet alt med denne unaturlige evne, der ofte overlever alle andre. Han kendte mig, men gav det ikke til kende i ord, var glad ved at se en kvindes ansigt, men havde intet smil til at byde det velkomment med, følte, at han var døende, men udtalte intet farvel. Han var for langt ude på strømmen til nu at vende tilbage eller standse; den forsvindende tanke og livskraft og det sidste åndedrag samlede sig til et eneste taknemmeligt blik og en sagte fremmumlet hengivelse i den sidste smerte, han skulle føle. Han bevægede læberne, og da jeg bøjede mig ned til ham, hørte jeg ham hviske de afbrudte ord:

"Jeg ville have gjort det, men det er bedre således, – jeg er tilfreds."

Ak! det var han sikkert også; for da han vendte sit ansigt bort fra skyggen af det liv, der lå bag ham, kastede det tilkommendes solskin et skær af glad tilfredshed over det, og i et åndedrag fandt min kontrabande hustru og hjem, evig frihed og sin Gud.

Den blå og den grå

"Bring ham ikke herind; hver eneste plet er besat," sagde sygeplejersken og betragtede med uvilje den ud tærede skikkelse, der lå på båren, som man havde stillet i døren.

"Hvor skal vi da gøre af ham? De har ikke plads til ham i nogen af de andre stuer i denne etage. Vi har fået ordre til at bringe ham herind, og her må han blive, om vi så skal sætte ham ude i gangen, den stakkels djævel!" sagde den forreste af ambulancebærerne med et håbløst blik omkring i det overfyldte rum.

Sygeplejerskens blik fulgte hans, og begge bemærkede en mager hånd, der vinkede henne fra enden af den lange sal.

"Det er Murry; jeg vil høre, hvad han vil," sagde miss Mercy og gik hen til ham med sine hurtige, lydløse skridt og det smil, hendes alvorlige ansigt altid havde tilovers for ham.

"Der er plads her, hvis De vil vende min seng om. Lad dem ikke sætte ham på gangen," sagde Murry og så op på hende med sine store øjne, der lyste af den feber, som fortærede hans kræfter, og med deres rørende udtryk vidnede om den tavse kamp mellem liv og død.

"Det ligner Dem at falde på det; han er en oprører," begyndte miss Mercy.

"Så meget mere grund er der til at tage imod ham. Jeg har ikke noget imod at have ham her, og det ville være mig gruelig pinefuldt at tænke på, at en stakkels sjæl var blevet vist bort, især fra denne behagelige stue."

Det blik, hvormed han ledsagede disse ord, gjorde dem til en veltalende kompliment, og hans medlidenhed med en slagen fjende bragte hende til at bebrejde sig sin egen mangel på medfølelse. Hun nikkede og så sig med et mildere ansigt om i den krog, hvor han lå.

"De vil få lyset i øjnene og ikke have andet end det lille bord mellem Dem og en højst ubehagelig nabo," sagde hun.

"Hvis lyset skærer mig i øjnene, kan jeg lukke dem, jeg har jo ikke andet at bestille nu," svarede han med en dæmpet latter. "Jeg har også hidtil haft det alt for godt og fået mere end min part af behagelighederne; lad ham derfor bare komme herhen, så bliver der mere rimelighed i tingene."

Ordren blev givet, og snart efter stod de to smalle senge side om side i krogen under orgelpladsen – lazarettet havde nemlig tidligere været en kirke. Da de to mænd et øjeblik blev overladt til sig selv, gav de sig til i tavshed at betragte hinanden.

Murry bemærkede, at hans nabo var en høj mand med et gustent ansigt, et par vilde, sorte øjne, filtret hår og skæg og et grusomt træk omkring de smalle læber. Under tæppet, der var bredt over ham, kom en laset grå uniform til syne, mens der på hans usårede hånd funklede en diamantring, der stod i en forunderlig modsætning til hans smudsige dragt og forsømte ydre. Om den højre arm havde han et bind, og det højre ben var sat af ved knæet; men skønt mandens ansigt var blegt og fortrukket af smerte, kom der ikke en lyd over hans læber, mens han lå der og fæstede et halvt trodsigt blik på sin sidemand.

Hvad John Clay, den nyankomne, angik, da så han en lille, udtæret skikkelse med et almindeligt ansigt; men ikke desto mindre var der noget ejendommeligt tiltrækkende såvel ved

denne skikkelse som ved dette ansigt; for det syntes, som om alle grovere elementer var blevet fjernet ved lidelse, så at det åndelige trådte tydeligere frem under dette skrøbelige hylster. De hule tindinger og den hvide pande omgaves af et temmelig tyndt lysebrunt hår, og de indfaldne kinder, der endnu havde bevaret noget af den brune farve, som vind og vejr under et langvarigt felttog havde frembragt, brændte med en dyb rødme. Om munden var der et alvorligt, men behageligt træk. Og de grå øjne havde et usigelig tålmodigt og noget melankolsk udtryk. Han var iført en slåbrok, men over fodenden af hans seng lå der en stærkt medtaget blå uniformsfrakke.

Mens den anden iagttog ham, så han en skygge glide over hans rolige ansigt, og et øjeblik holdt han sin magre hånd for de øjne. Der havde været så fulde af medlidenhed; derpå skød han sagte et krus med frisk vand og resten af en klase druer hen til den udmattede oprører og sagde i en hjertelig tone:

"De ser ud til at være mat og tørstig; vær så god!"

Clays læber var tørre, og hans hånd rakte uvilkårligt efter kruset; men han trak den tilbage igen, bøjede sig fremad og spurgte i en skærende, hviskende tone:

"Hvor er De såret?"

"Jeg har fået en kugle i siden," svarede Murry, synligt overrasket over mandens væsen.

"I hvilket slag?"

"Ved Wilderness."

"Er det slemt?"

"Jeg dør af sårfeber; der er intet håb, siger de."

Dette svar, der blev givet så ligefremt og roligt, ville have rørt næsten enhver anden tilhører; men Clay lagde sig ned igen med

et stygt smil, som om han følte sig tilfreds, med den ene hånd knyttet og et hoverende udtryk i sine øjne, idet han mumlede for sig selv:

"Nu, da jeg har hørt dette, bliver tabet af mit ben lettere."

Murry så hans læber bevæge sig, men opfangede ingen lyd og spurgte med venlig omsorg:

"Er der noget, De ønsker, nabo?"

"Ja – at få lov til at være i fred," lød det korte svar, der blev ledsaget af et forbitret blik.

"Det vil De let få. Jeg vil i det mindste ikke forstyrre Dem ret længe," svarede Murry med et suk, vendte ansigtet bort og blev liggende tavs, til lægen indfandt sig på sin morgenrunde.

"Nå, er De kommet herind? Ja, det ligner Mercy Carrol at tage imod Dem," sagde dr. Fitz Hugh, idet han betragtede oprøreren med en svag panderynken; for med al sin velvilje og dygtighed var han en trofast nordstatsmand og hadede for tiden dem, der hørte til modpartiet.

"De skal ikke rose mig; han ville aldrig være kommet her, hvis Murry ikke havde været," sagde miss Mercy, der kom med sin bakke med forbindingssager i hånden.

"Den brave fyr! Næste gang giver han sagtens afkald på sin seng og føler sig fornærmet, hvis han får tak for det. Hvordan går det, gamle kammerat?" sagde doktoren og vendte sig om med et venligt ansigt for at trykke den feberhede hånd.

"Tak, hr. doktor, jeg har det meget bedre og føler mig meget stærkere," lød det oprømte svar.

"Mindre feber, pulsen roligere, åndedrættet friere – det er gode symptomer. Bliv blot sådan ved i fire og tyve timer, så tror jeg sandfærdig der er en mulighed, for at De kan beholde livet,

Murry," udbrød doktoren, da hans erfarne blik bemærkede den forandring til det bedre, der var indtrådt.

"Til trods for, at tre dygtige læger mener det modsatte?" spurgte Murry med et bekymret smil.

"Blæse være med alle meninger! Vi er kun dødelige mennesker, og selv de dygtigste af os tager fejl trods videnskab og erfaring. Se, der er nu Parker: vi opgav ham alle sammen, og nu tumler den slyngel sig om i Washington så lystigt som nogen sinde. Så længe der er liv, er der håb; vær derfor ved godt mod, brave ven, og gør Deres bedste for det lille pigebarns skyld derhjemme."

"Tror De virkelig, jeg tør håbe?" udbrød Murry, ganske bleg af glæde over denne uventede frist.

"Håb er en udmærket medicin, og jeg ordinerer Dem det i det mindste for en dag. Byg ikke alt for meget på denne forandring; men hvis De i morgen har det lige få godt som i dag, tror jeg, på min ære, at De går det igennem."

Murry dækkede sit ansigt med sine hænder og stammede: "Gud ske tak!" mens doktoren fjernede sig med et lydeligt "Hm!" og en særdeles tilfreds mine.

Under denne samtale havde miss Mercy iagttaget oprøreren, der var så optaget af at se på og høre efter de andre, at han glemte hendes nærværelse. Hun så et udtryk af raseri og skuffelse brede sig over hans ansigt, mens doktoren talte, og da Murry tog imod det håb, der blev budt ham, bed han tænderne sammen med et ondt blik, der ville have varslet ilde for hans nabo, hvis han ikke havde været i en så hjælpeløs forfatning.

"Den utaknemmelige skurk! Jeg vil holde øje med ham, for han vil gøre fortræd, hvis han kan," tænkte hun og begyndte

med uvilje at tage bindet af hans arm, for at doktoren kunne se den.

"Kun et kødsår, – ingen ben knust, – en ordentlig indsprøjtning, gummipude og rigeligt med vand, så vil det snart læges. Det kan De besørge, miss Mercy; denne stump her er snarere noget for mig," sagde dr. Fitz Hugh og henvendte sin opmærksomhed på benet, mens han overlod armen til den øvede sygeplejerskes omsorg.

"Åbenbart amputeret i en hast og siden forsømt. Hvis De ikke er forsigtig, unge mand, vil De få samme udsigter, som Deres nabo her har haft."

"Fanden tage ham!" mumlede Clay i skægget med et eftertryk, som bragte doktoren til at kaste et blik på hans hævngerrige ansigt.

"Lad nu være med at være rå, hvis det er Dem muligt. Havde han ikke været, ville De have været ilde faren," begyndte doktoren.

"Havde han ikke været, ville jeg aldrig være kommet her," brummede manden på fransk med et stjålent blik omkring i stuen.

"Kan De takke ham for dette her?" spurgte doktoren på det samme sprog, idet han berørte hans sår.

"Ja; men han fik det betalt – i det mindste troede jeg, at han havde fået det."

"Ved Himlen! hvis De er den lumske skurk, der skød på ham, da han lå såret på ambulancevognen, føler jeg mig fristet til at overlade Dem til Deres skæbne," udbrød doktoren med et vredeslyn i sine skarpe øjne.

"Ja, så gør det, for det var mig," svarede manden trodsigt, og derpå tilføjede han, som om han var ivrig efter at give en nærmere forklaring: "Vi havde en træfning og blev begge såret. Han blev noget efter lagt på ambulancen, mens man lod mig ligge for at leve eller do, som det kunne falde sig. Jeg var hårdest såret; de burde have taget mig med; jeg blev rasende ved at se dem vælge ham og affyrede mit sidste skud, da de kørte bort med ham. Jeg vidste ikke, om jeg havde truffet ham eller ikke; men da de fortalte mig, at jeg måtte miste mit ben, håbede jeg, at jeg havde truffet, og nu er jeg tilfreds."

Han talte hurtigt med knyttet hånd og flammende øjne, og de to tilhørere stirrede på ham som grebet af en slags fortryllelse, idet han fremhvæsede de sidste ord og sendte et blik til ham, der lå i sengen ved siden af. Murry forstod åbenbart ikke fransk; han lå med bortvendt ansigt, tillukkede øjne og fremdeles med et forhåbningsfuldt smil om munden, fuldstændig uvidende om meningen af de forbitrede ord, der blev udtalt tæt ved ham. Dr. Fitz Hugh havde lagt sine instrumenter fra sig og rynkede opbragt sine sorte øjenbryn, mens han hørte efter. Men da manden holdt inde, så doktoren hen på miss Mercy, der roligt fortsatte sit arbejde, skønt der om hendes smukke mund var et udtryk, der gjorde hendes tiltalende ansigt næsten barsk. Doktoren tog igen sine redskaber og fulgte hendes eksempel, idet han langsomt sagde:

"Hvis jeg ikke troede, at Murry var i bedring, ville jeg lade Dem flytte over til Roberts, som patienterne er lige så bange for som for den Onde selv. Jeg må gøre min pligt, og det kan De takke Murry for."

"Ved han, at det var Dem, der skød på ham?" spurgte Mercy, fremdeles på fransk.

"Nej; jeg fik nok ikke lov til at blive her ret længe, hvis han vidste det," svarede Clay med en kort latter.

"Så sig ham det ikke – i det mindste ikke, før De bliver flyttet," sagde hun i en bydende tone.

"Hvor skal jeg så hen?" spurgte manden.

"Lige meget, blot bort fra min stue," var det korte svar, der ledsagedes af et blik, som fik ham til at sænke sine sorte øjne med et usikkert udtryk.

I tavshed udførte sygeplejersken og doktoren deres gerning og gik derpå videre. I tavshed lå Murry time efter time, og lige så tavs lå Clay og iagttog ham, indtil han, fuldstændig udmattet af de smerter, han var for stolt til at røbe, hensank i en tilstand af sløvhed, hvori han glemte både had, nederlag og smerter. Da Mercy fandt ham i denne ynkelige tilstand, formildedes hun og glemte som en ægte kvinde sin foragt for sin medlidenhed. Han blev ikke flyttet, men omhyggeligt plejet hele den dag og den påfølgende nat, og da han vågnede op af en tung søvn, skinnede morgensolen atter på to blege ansigter i de to senge og spillede på knapperne af to uniformsfrakker, en blå og en grå, der hang side om side på væggen.

Dr. Fitz Hugh stod ved Murrys seng og sagde oprømt: "Det går jo godt, min ven – bedre, end jeg havde håbet. Hold Dem bare rolig, så vil, hvis alt går, som det skal, lille Mary om en uge komme og kæle for Dem."

"Hvem er Mary?" hviskede oprøreren til den opvarter, der var beskæftiget med at vaske hans ansigt.

"Hans kæreste, som han forlod, da han drog i krigen, og nu venter hun på, at han skal komme tilbage – den stakkel!" svarede opvarteren og gned temmelig ublidt den gustne kind, han var i færd med at tørre.

"Han skal altså blive rask og komme hjem og gifte sig med den pige, han måtte skilles fra, ikke sandt?" sagde Clay spotsk og famlede ved en lille kapsel, der hang om hans hals og nu kom til syne, da den hårdhændede opvarter knappede hans skjortekrave op.

"Hvad er det? Er det Deres kærestes billede?" spurgte Jim, opvarteren, og fæstede et længselsfuldt blik på den gyldne kæde.

"Jeg har ingen," lød det barske svar.

"Så meget værre for Dem. Her har De ikke megen udsigt til at få nogen; vore piger vil ikke se til Deres side, og efter, hvad jeg kan skønne, vil det nok vare en god stund, inden De får nogen af Deres egen sort at se," tilføjede Jim, idet han bearbejdede oprørerens længe forsømte hår.

Clay lå og fulgte Mercy Carrol med øjnene, mens hun gik frem og tilbage mellem mændene, efterlod sig smilende ansigter og bragte trøst, hvor som helst hun kom, – en elskelig kvinde, stærk og dog mild, tålmodig og dog bestemt, dygtig, venlig og utrættelig i opfyldelsen af pligter, der ville have skræmt de fleste andre kvinder. Det var forgæves, at hun bar den simple grå kjole og det lange forklæde; for de formåede ikke at skjule hendes skikkelses ynde. Det var forgæves, at hun strøg sit yppige, bølgende hår tilbage i et net, det lod sig ikke tvinge bort fra panden, og vildfarende lokker listede sig frem eller glinsede som guld under de masker, der skulle skjule dem.

Travle dage og vågne nætter havde ikke bragt de smukke roser på hendes kinder til at visne eller formindsket glansen i hendes nøddebrune øjne. Altid rede, livlig og blid, som hun var, blev Mercy Carrol betragtet som lazarettets gode engel, og der var ikke en mand i det, syg eller rask, som ikke var hendes oprigtige ven. At erklære sig for hendes tilbeder vovede ingen; for hendes lille roman var almindeligt bekendt, og skønt hun ikke havde været gift, var hun i deres øjne enke; for hun havde sendt sin hjertenskær i døden, og over den tapre mands grav havde hun sagt: "Godt gjort."

Jim iagttog Clay, mens dennes blik fulgte den eneste kvindelige skikkelse derinde, og da han bemærkede, at hans fingre klemte sig fastere og fastere om kapslen, spurgte han igen:

"Hvad er det? – et tryllemiddel?"

"Ja, – imod smerte, fangenskab og skam."

"Da synes mig ikke, det har beskyttet Dem for noget af det," sagde Jim leende.

"Jeg har ikke prøvet det endnu."

"Hvordan virker det?" spurgte Jim med større respekt; for der var noget i oprørerens væsen, der gjorde indtryk på ham.

"Det skal De få at se, når jeg bruger det. Lad mig nu være i fred," svarede Clay og vendte sig utålmodigt bort.

"De har gift eller noget andet djævelskab i den tingest. Hvis De ikke lader mig se den, tager jeg den fra Dem med magt, det sværger jeg Dem til," udbrød Jim og lagde med en bestemt mine sin store hånd på den tynde kæde.

Clay smilede hånligt og rakte ham medaljonen, idet han roligt sagde:

"Jeg ville blot narre Dem. Se De kun, så meget De vil, De vil ikke finde noget farligt i den."

Jim åbnede den, men så ikke andet end en grå hårlok.

"Er det Deres moders?"

"Ja, min afdøde moders."

Det var besynderligt at se den forandring, der foregik med de to mænd, da de udtalte dette ord, det kæreste på alle tungemål. Den plumpe Jim lukkede kapslen varsomt igen og sagde venligt:

"Behold den; jeg ville ikke tage den fra Dem, om man bød mig aldrig så mange penge for det."

Clay stak den med skinsyg iver ind på sit bryst, og det første spor af bevægelse, han havde vist, kastede et mildt skær over hans mørke ansigt, idet han med dirrende stemme sagde:

"Tak. Jeg ville ikke miste den for alt i verden."

"Må jeg sige Dem god morgen, nabo?" spurgte Murry med en svag røst og vendte et meget blegt, men oprømt ansigt imod ham, da Jim gik videre med sit vandfad og håndklæde.

"Hvis De har lyst," svarede Clay med et hurtigt, mistænksomt blik på ham.

"Ja, jeg har og siger det altså, og jeg håber, at De har det bedre," lød det igen i den samme hjertelige tone.

"Har De det bedre?"

"Ja, Gud ske lov?"

"Er det sikkert?"

"I et tilfælde som mit er ingenting sikkert, før jeg er på benene igen; men jeg har det ganske bestemt bedre. Jeg venter ikke, at det skal glæde Dem, men håber, at De ikke vil være alt for ked af det."

"Nej, jeg er ikke." Det smil, der ledsagede disse ord, overraskede Murry lige så meget som selve svaret; for begge syntes at være oprigtigt ment, og hans venlige hjerte opvarmedes over for hans lidende fjende.

"Jeg håber, at De vil blive udvekslet, så snart De er i stand til det. Indtil da kan De komme til et af de andre lazaretter, hvor der er mange op... – sydstatsmænd ville jeg sige. Hvis De ønsker det, skal jeg tale til dr. Fitz Hugh om det, så sørger han for, at De bliver flyttet," sagde Murry på sin venlige måde.

"Tak, jeg vil hellere blive her." Clay smilede atter, mens han sagde dette i den milde tone, der overraskede Murry lige så meget, som den glædede ham.

"De synes altså godt om at ligge her i mit hjørne?" sagde han med en barnlig latter.

"Ja, særdeles godt – for en tid."

"Det er mig en stor glæde. Lider De meget?"

"Jeg vil komme til at lide mere længere hen, hvis jeg lever; men jeg vil risikere det," svarede Clay og fæstede sine feberglinsende øjne på Murrys rolige ansigt.

"De venter altså at få en hård dyst med Deres ben?" spurgte Murry deltagende.

"Nej, med min sjæl."

Det var et besynderligt svar og blev givet med et så besynderligt udtryk, idet Clay vendte ansigtet bort, at Murry ikke sagde mere i den tanke, at hans hjerne var lidt angrebet af den feber, der øjensynligt var i udbrud.

De talte kun sjældent til hinanden den dag; Clay lå tilsyneladende og sov med brændende kinder og kastede hovedet uroligt frem og tilbage, mens Murry stille drømte

vågne drømme om hjemmet og den lille Mary. Om aftenen, da alt var tyst, gik miss Mercy op til orgelet, hvor kasserne med gammelt linned og den slags sager var anbragte, for at hente friske bind til den følgende morgen. Mens hun stod der og så ned på de tredive blege sovende mænd, kom hun til at huske på, at hun ikke havde spillet en salme på det lille orgel for Murry, som hun havde lovet ham i dagens løb. Sagte listede hun sig hen til rækværket og kiggede over det for at se, om han sov; hvis det ikke var tilfældet, ville hun holde sit ord; for han var hendes yndling.

Der var blevet stillet et skærmbræt foran den fordybning, hvor de to senge stod, hvilket beskyttede dem, der lå i dem, mod de andres blikke. Murry sov; men Clay var vågen, og en pludselig gysen gennemfo'r den unge kvinde, da hun så hans ansigt. Støttende sig på den ene arm kiggede han omkring med et ivrigt, spejdende blik og skottede op til det mørke galleri, men opdagede ikke det forskrækkede ansigt bag den midterste pille. Et øjeblik blev han liggende rolig; men derpå strakte han sin ene knyttede hånd truende ud imod sin sovende nabo og tog forsigtigt kapslen frem. På det lille bord imellem sengene stod der to hvide krus, ganske ens og begge fyldt med vand. Med nok et stjålent blik omkring sig strakte Clay pludselig sin lange arm ud og hældte noget fra kapslen i Murrys krus. Et øjeblik blev han liggende ubevægelig med et ildevarslende smil på sit ansigt; men da derpå Jims trin hørtes på den anden side af skærmbrættet, lagde han armen over ansigtet og lå og åndede dybt, som om han sov.

Mercys første indskydelse var at råbe, hendes næste at ile ned og bemægtige sig kruset. Der var ingen tid at spilde, da Murry

kunne vågne og drikke af det, hvad det skulle være. Hvad var der kommet i kruset? Uden tvivl gift; det var det tryllemiddel, Clay bar hos sig for at fri sig fra "smerte, fangenskab og skam", når ethvert andet håb om befrielse svigtede. Denne hemmelige hjælp havde han nu givet afkald på for at tilintetgøre sin fjende, der, som det lod til, skulle overleve følgerne af hans skud.

Som en skygge sneg Mercy sig ned og udkastede undervejs sin plan. Rundt omkring i stuen stod der et dusin kruse, alle af samme størrelse og farve; af dem tog hun et og fyldte det til dels, hvorpå hun skjulte det under det rene lagen, hun bar over armen, og gik hen til fordybningen, idet hun sagde højt:

"Jeg vil gerne have noget frisk vand, Jim."

Således advaret om hendes komme lå Clay, da hun trådte ind, med omhyggeligt bortvendt ansigt og rørte sig ikke, mens hun bøjede sig over ham og behændigt ombyttede Murrys krus med det, hun havde hos sig. Hun skjulte kruset med giften i og sagde atter højt, idet hun fjernede sig:

"Det kan være det samme med vandet for øjeblikket, Jim. Murry sover, og det gør Clay også, så de kommer ikke til at trænge til det foreløbig."

Hun begav sig lige til dr. Fitz Hughs værelse og overgav kruset i hans varetægt, idet hun meddelte ham, hvad hun havde set. En mand lå for døden, og der var i øjeblikket ingen tid til at undersøge vandet; men han gemte det omhyggeligt og lovede at befri hende for hendes ængstelse, når det blev morgen.

For at dæmpe sin utålmodighed gik Mercy tilbage i den hensigt at våge hos Murry, indtil dagen brød frem. Da hun satte sig ned ved hans seng, så hun et svagt smil kruse Clays læber, og da hun kiggede i kruset, som hun havde efterladt, var det tomt.

"Han er tilfreds, fordi han tror sig sikker på sin frygtelige hævn. Sov i fred, stakkels ven! Du er tryg, så længe jeg er her."

Mens hun sagde dette til sig selv, lagde hun med moderlig sin hånd på den sovendes brede, blege pande, men fo'r sammen ved at mærke, hvor klam og kold den var. Da hun så nærmere til, bemærkede hun, at der var foregået en forandring med Murry; for mørke skygger havde lejret sig om hans indsunkne øjne, hans før så rolige åndedræt var nu svagt og uregelmæssigt, hans hånd var ganske kold, og en klam sved dækkede hans ansigt. Hun så på sit ur; klokken var over tolv, og hjertet sank i hende, for hun havde så ofte set de syges ansigter undergå en alvorlig forandring ved dette klokkeslag, at det var blevet særlig uhyggeligt og sørgeligt for hende. Hun sendte bud efter dr. Fitz Hugh og ventede derpå ængsteligt, idet hun forsøgte at bilde sig ind, at hun havde taget fejl.

Det varede ikke længe, før doktoren indfandt sig, og et eneste blik overtydede ham om, at han var kommet fra et dødsleje til et andet.

"Det er, som jeg frygtede," sagde han; "den pludselige bedring var kun en sidste anstrengelse af naturen. Der var kun den ene udsigt, og den er nu tabt. Stakkels fyr! Jeg kan intet udrette. Det vil gå hurtigt ned ad bakke med ham, men uden smerter."

"Kan jeg udrette noget?" spurgte Mercy med våde øjne og trykkede kærligt den kolde hånd i begge sine.

"Giv ham stimulerende midler, så længe han kan synke, og hvis han kommer til sin bevidsthed, så tag imod de hverv, han måske vil overdrage Dem. Stakkels Hall ligger i en hård dødskamp, og ham kan jeg hjælpe; om en times tid kommer jeg igen og siger farvel."

Stemmen var nær ved at svigte den venlige doktor; han strøg med hånden kærtegnende hen over den sovendes blege pande og fjernede sig for at hjælpe Hall med at dø.

Murry vedblev at sove en time endnu, da vågnede han og vidste, uden at nogen behøvede at sige ham det, at hans kortvarige håb var bristet. Han så op med et sørgmodigt blik og hviskede, da Mercy forsøgte at smile med de bævende læber, der vægrede sig ved at udtale den sørgelige sandhed:

"Jeg ved det – jeg føler det; gør Dem ikke selv bedrøvet ved at prøve på at sige mig det, kære veninde. Det er bedst således; jeg kan bære det, – men jeg ville så gerne leve."

"Har De noget bud til Mary, kære?" spurgte Mercy, for hvem han næsten var blevet som et barn, mens hun havde plejet ham.

Et udtryk af bitter kval og mørk fortvivlelse gik over hans ansigt, idet han knugede sine magre hænder sammen og lukkede øjnene, som fandt han det forfærdeligt at dø. Men det varede kun et øjeblik, så blev hans blege åsyn atter roligt og fik det smukke, rørende præg af tålmodighed, som det har hos den, der hengiver sig i det uundgåelige uden at klage.

"Sig hende, at jeg var beredt på døden, og at det eneste bitre ved den var, at jeg måtte forlade hende. Jeg skal ikke glemme hende og skal vente på hende, til hun kommer. Min lille Mary! Oh, vær venlig imod hende, for min skyld, når De siger hende dette."

"Det skal jeg, Murry, så sandt Gud hører mig. Jeg skal være en søster for hende, så længe jeg lever."

Da Mercy sagde dette i den inderligste tone, lagde han den hånd, der havde plejet ham så trofast, mod sin kind og blev liggende tavs, som om han nu følte sig tilfreds.

"Er der ikke andet? Lad mig gøre noget mere for Dem. Er der ingen anden ven, der kan trænge til trøst?"

"Nej, hun var alt, hvad jeg ejede i denne verden. Jeg håbede at gøre hende så lykkelig og at være så meget for hende, for hun er et stakkels ensomt væsen; men Gud siger nej, og jeg underkaster mig hans vilje."

Der fulgte en lang pause, under hvilken han lå og åndede tungt med sit blik, der hurtigt blev mattere og mattere, fæstet på det milde ansigt ved siden af sig.

"Giv Jim mine klæder, send Mary en lok af mit hår, og – må jeg give Dem dette? Det er kun en ringe ting, men alt, hvad jeg har at efterlade Dem, den bedste og kærligste af alle kvinder."

Han forsøgte at trække en tynd ring af sin finger, men kræfterne havde forladt hans afmagrede hånd; hun måtte hjælpe ham og takkede ham med de første tårer, han havde set hende fælde. Han syntes tilfreds; men pludselig vendte han sine øjne mod Clay, der lå, som om han sov. Murry udstødte et suk, og Mercy opfangede de ord:

"Hvor kunne han dog gøre det, jeg var så hjælpeløs!"

"Kender De ham?" hviskede hun ivrigt, idet hun mindedes Clays egne ord.

"Straks da han kom herind, vidste jeg, at han var den mand, der skød på mig. Jeg tilgiver ham, men ville ønske, at han havde skånet mig, for Marys skyld," svarede han bedrøvet, men uden vrede.

"Tilgiver De ham virkelig?" udbrød Mercy for undret, men rørt over hans ord.

"Ja, jeg gør. Engang vil det måske gøre ham ondt; under alle omstændigheder gjorde han, hvad han anså for sin pligt, og

krigen gør undertiden os alle til vilde dyr, er jeg bange for. Jeg ville gerne sige farvel til ham; men han sover efter en streng dag, så De må ikke vække ham. Sig ham, at jeg er glad over, at *han* får lov til at leve, og at jeg tilgiver ham af mit ganske hjerte."

Skønt disse ord blev udtalt med lange standsninger, syntes de dog at have udmattet Murry, og han talte ikke mere, før dr. Fitz Hugh kom. Til ham tolkede han med svag stemme sin tak og tilhviskede ham sit farvel, hvorpå han sank hen i en sløvhedstilstand, under hvilken livet hurtigt randt ud. Både sygeplejersken og doktoren glemte Clay, mens de bøjede sig over Murry, og ingen af dem bemærkede det besynderlige, spændte udtryk i hans ansigt eller det halvt forfærdede, halvt angerfulde blik, han rettede på den døende mand.

Da solen stod op og sendte sine røde stråler ind i den stille sygesal, så Murry op og smilede; for en klar stråle faldt tværs over de to uniformsfrakker, der hang på væggen ved siden af ham. En eller anden forbigående havde skubbet et af ærmerne på den blå frakke over på den grå, så at det så ud, som om de livløse genstande havde rakt hinanden hånden.

"Således burde det være – elske vore fjender; vi burde være venner," mumlede han med svag røst, og med en ædel karakters sidste indskydelse rakte han hånden ud imod den mand, der havde myrdet ham.

Men Clay trak sig tilbage og dækkede sit ansigt uden at sige et ord. Da han igen dristede sig til at se op, var Murry ikke mere blandt de levende. En bleg, fredelig skikkelse lå på den smalle seng, og Mercy glattede det brune hår, mens hun klippede en lok af det til Mary og en anden til sig selv. Clay formåede ikke at vende sine øjne bort; som fasttryllet af dets rene fred stirrede

han med et mørkt blik på det livløse ansigt, indtil Mercy efter at have udført sit hverv bøjede sig ned og med et kærligt kys på de kolde læber overlod den døde til den evige søvn. Da bad han, som om han var bange for at være ene med den døde, Jim om at stille skærmbrættet mellem sengene og bringe ham en bog. Hans anmodning blev efterkommet; men han vendte ikke et blad og lå med tilhyllet hoved for ikke at høre den hulken, hvori Watt, den lille sårede trommeslager, gav sin sorg over Murry luft.

Et dødsfald i et hospital frembringer ingen synderlig bevægelse, og en time efter var der intet andet spor af den hensovede tilbage end uniformsfrakken på væggen; Jim ville nemlig ikke tage den ned, skønt den nu tilhørte ham. Den tomme seng stod redt på ny, det rene krus og den slidte bibel ventede nu på andre hænder, og ved hovedenden af sengen hang der et ubeskrevet skilt, rede til et nyt navn. Under den travlhed, som denne begivenhed fremkaldte, blev Clays påtænkte forbrydelse en stund glemt; men om aftenen meddelte dr. Fitz Hugh Mercy, at hendes mistanke havde været velbegrundet, der var virkelig kommet gift i våndet.

"Hvor det er grueligt! Hvad skal vi gøre?" udbrød hun med et udtryk af den dybeste harme.

"Overlade ham til hans samvittighedsnag," svarede doktoren alvorlig; "jeg har tænkt over sagen og tror, at det er det eneste, vi kan gøre. Jeg bilder mig ind, at han ikke lever en uge endnu; det går dårligt med hans ben, og han er en så ilter djævel, at han selv gør ondt værre. Lad ham tro, at han har dræbt Murry, i det mindste et par dage; det tror han nu og prøver på at glæde sig

over det; men hvis han har et menneskeligt hjerte, vil angeren komme."

"Men det har han måske ikke. Skulle vi ikke fortælle, hvad vi ved? Kan han ikke blive straffet?"

"Loven hænger ikke en døende mand, og jeg vil ikke angive ham. Lad samvittighedsnag straffe ham, mens han lever, og Gud dømme ham, når han dør. Murry tilgav ham, – kunne vi gøre mindre?"

Det harmfulde udtryk i Mercys ansigt mildnedes ved lyden af Murrys navn, og for hans skyld gav hun efter. Ingen af dem talte om, hvad de bestræbte sig for at anse for en handling af et menneske, der lå halvt i vildelse, og det varede ikke længe, før de ikke kunne andet end føle medlidenhed med ham; for doktorens spådom viste sig at være rigtig.

Clay pintes af samvittighedsnag, der gnavede på hans hjerte som en orm. Dag og nat så han det rolige ansigt på hovedpuden lige overfor; dag og nat så han den magre, hvide hånd udstrakt imod sig; dag og nat hørte han den venlige røst klagende mumle: "Jeg tilgiver ham, men ville ønske, at han havde skånet mig, for Marys skyld."

Alt som dagene gik, og hans kræfter synligt tog af, begyndte han at få en anelse om, at han snart måtte følge Murry. Ingen sagde ham det; for skønt både doktoren og sygeplejersken troligt opfyldte deres pligt, dvælede ingen af dem ret længe ad gangen ved hans leje, og der var ingen af de andre sårede, der følte nogen interesse for ham. Den anden seng blev ikke optaget af nogen ny patient, og han lå alene med sine egne mørke tanker.

"Om nogle få dage vil det være helt forbi med mig, vil det ikke?" spurgte han pludselig en morgen, da Jim med mere end almindelig omhyggelighed hjalp ham med hans toilette, mens hans barske ansigt røbede en så synlig medlidenhed, at Clay ikke kunne undgå at lægge mærke til det.

"Jeg hørte doktoren sige, at De ikke ville komme til at lide ret meget længere. Er der nogen, De gerne ville se eller efterlade noget budskab til?" svarede Jim og glattede hans lange hår så blidt som en kvinde.

"Der er ikke en eneste sjæl i hele verden, der bryder sig om, om jeg lever eller dør, undtagen den mand, der længes efter at få fingre i mine penge," sagde Clay bittert, og hans mørke ansigt var blevet en smule blegere, da han havde fået bekræftelse på sin frygt.

"Kan De ikke narre ham på en eller anden måde og efterlade Deres penge til en, der har været venlig imod Dem? Der er nu for eksempel doktoren – eller, endnu bedre, miss Carrol. Ingen af dem er rige, og de har begge vist sig som gode venner imod Dem, ellers ville De have haft det adskilligt værre, end De har haft det," sagde Jim ikke uden noget håb om, at han ved at lægge et godt ord ind for dem med det samme ville lægge et ind for sig selv.

Clay lå et øjeblik og overvejede. Hans ansigt formørkedes, men derpå opklaredes det atter.

"Miss Mercy ville ikke tage imod dem, og det ville doktoren heller ikke; men jeg ved en, der vil – og sandelig, det vil jeg gøre!" udbrød han med pludselig energi.

Mens han sagde dette, hvilede hans blik tilfældigvis på Jim, og da denne følte sig overbevist om, at det var ham, der var

udset til arving, fjernede han sig for at hente miss Mercy, for at sagen kunne blive afgjort, inden Clay måske skiftede sind. Miss Carrol kom og gav sig til at sprætte knapperne af Murrys frakke, mens hun ventede på, at Clay skulle tale.

"Hvorfor gør De det?" spurgte han urolig.

"Hans kammerater ville gerne have dem, og Jim bryder sig ikke om det, for frakken er meget gammel og pjaltet, ser De nok. Murry gav sin gode frakke bort til en kammerat, der var endnu mere syg end han, og tog denne her i stedet for. Hvor det lignede ham, – min stakkels dreng!"

"Jeg ville gerne tale med Dem, hvis De kan ofre mig et par minutter," begyndte Clay efter en pause, under hvilken han havde betragtet hende med et alvorligt, næsten ømt blik, som hun imidlertid ikke bemærkede.

"Jo, jeg har nok tid; hvad kan jeg gøre for Dem?" Mercys røst var meget blid og hendes blik meget deltagende, da hun med disse ord satte sig ved hans seng; for hans forandrede væsen og tanken på hans nærforestående død gjorde hende øm om hjertet.

Med et forsøg på atter at påtage sig sin sædvanlige barskhed og kolde mine sagde Clay, mens han nervøst krammede sengetæppet mellem sine fingre:

"Jeg har en smule formue, som jeg gav en ven i forvaring, da jeg drog i krigen. Han har den i god behold, og nu, da jeg aldrig selv vil få brug for den, ville jeg gerne efterlade den til –;" han holdt et øjeblik inde, kastede et hurtigt blik på Mercys ansigt, og da han kun læste kvindelig deltagelse i det, fortsatte han med en ubetvingelig skælven i stemmen: "til lille Mary."

Havde han ventet nogen belønning for denne handling, nogen trøst på sit ensomme dødsleje, så modtog han begge dele i fuldeste mål, da han så Mercys smukke ansigt rødme af overraskelse og glæde og hendes øjne fyldes med tårer og hørte det hjertelige tonefald i hendes stemme, idet hun med et varmt håndtryk sagde:

"Jeg ville ønske, jeg kunne sige Dem, hvor dette glæder mig! Jeg tænkte nok, De var bedre, end De så ud til, og var overbevist om, at De havde både hjerte og samvittighed og ville angre, inden De døde."

"Angre hvad?" spurgte han med et forskrækket udtryk.

"Behøver jeg at sige Dem det?" svarede hun, idet hendes blik søgte den tomme seng og derpå hans ansigt.

"De mener, at jeg skød ham? Men det var kun ærligt spil; vi slog hinanden ihjel, og krig er da, egentlig talt, ikke andet end mord i det store." Han talte i en let henkastet tone; men hans blik var uroligt, og andre ord syntes at svæve ham på læberne.

Mercy bøjede sig nærmere hen imod ham og hviskede:

"Jeg mener det andet mord, De ville have begået, da De kom gift i det krus vand, han rakte Dem, sin fjende."

Ethvert spor af farve forsvandt fra Clays udtærede ansigt, og hans vilde blik syntes fasttryllet af et eller andet spøgelse, som han så for sig, idet han langsomt mumlede:

"Hvor ved De det fra?"

"Jeg så Dem gøre det," svarede hun og gav ham derpå en fuldstændig beretning om det hele.

Et udtryk af inderlig lettelse gik over Clays ansigt, og den skygge, som samvittighedskval havde kastet over det, forsvandt, idet han med brudt stemme mumlede:

"Gud være takket, at jeg ikke dræbte ham! Nu er det ikke så svært at dø; nu kan jeg få lidt ro."

I adskillige minutter talte ingen af dem; Mercy havde ingen ord for et sådant øjeblik, og Clay glemte hendes nærværelse, mens tåre på tåre trængte sig frem mellem de magre fingre, han holdt for ansigtet.

Endelig så han op og sagde ivrigt, som om hans afbrudte åndedræt og hurtigt svindende kræfter mindede ham om den død, der nærmede sig:

"Vil De skrive et par ord for mig, for at Mary kan få pengene? Hun behøver ikke at vide noget om mig, kun at jeg var en, som Murry var venlig imod, og at jeg derfor har givet hende alt, hvad jeg ejede."

"Jeg vil hente pen og papir; hvil Dem nu, stakkels ven," sagde Mercy og tørrede tårerne bort af hans ansigt.

"Hvor det gør godt at høre Dem tale således til mig! Hvordan kan De gøre det?" hviskede han med en så taknemmelig forundring udtrykt i sine matte øjne, at Mercy bebrejdede sig sin tidligere adfærd imod ham.

"Jeg gør det for Murrys skyld, og fordi jeg føler oprigtig medlidenhed med Dem."

Han trykkede frygtsomt sine læber mod hendes hånd og skjulte derpå ansigtet i hovedpuden. Da Mercy vendte tilbage, bemærkede hun, at der kun var syv anløbne knapper, hvor der ved hendes bortgang havde været otte. Hun gættede, hvem der havde taget den ottende, men sagde intet og bestræbte sig for at gøre stakkels Clays sidste timer så lykkelige, som deltagelse og omhu kunne gøre dem. Brevet og testamentet blev skrevet så godt, det lod sig gøre, og det var ikke for tidligt; for det var, som

om denne byrde var det eneste, der endnu bandt Clays ånd til det ilde medtagne legeme, og aldrig så snart havde han lettet sig for den, før den udødelige sjæl syntes rede til at flygte bort.

"De vil jo nok blive hos mig og hjælpe mig at dø; og – oh, hvis jeg turde, ville jeg bede Dem kysse mig en eneste gang, når jeg er død, som De gjorde ved Murry. Så tror jeg, jeg kan finde ro og vil være mere skikket til at møde ham, om Gud vil være mig så nådig," sagde han i en bønfaldende tone, idet den sidste nats mørke samlede sig tættere og tættere omkring ham, og den forandring, der nærmede sig, syntes frygtelig for denne sjæl, der ikke havde indre fred og intet sikkert håb at støtte sig til på sin vandring gennem skyggernes dal.

"Ja, jeg vil – ja, jeg vil! Hold fast ved mig, og tro på Guds evige barmhjertighed," hviskede miss Carrol, idet hun lagde sin faste hånd i hans og bøjede sit milde ansigt over ham, da den lange kamp begyndte.

"Mercy betyder jo barmhjertighed," mumlede han med et svagt smil. "Mercy! Ja, jeg tror på hende; hun vil frelse mig, hvis nogen kan. Herre, velsign og bevar hende nu og til evig tid!"

Der var intet morgensolskin til at glæde hans matte øjne i den sidste stund; men det blege lys fra lampen faldt fuldt på den blå og den grå uniformsfrakke, der hang ved siden af hinanden. Som om dette syn mindede ham om det andet dødsleje, på hvilket den sidste handling havde været et bevis på broderkærlighed og beredvillighed til at tilgive, rejste Clay sig op i sengen, og mens han med den ene hånd holdt fast på knappen, som han havde gemt ved sit bryst, og strakte den anden ud imod den tomme seng, udåndede han sin sjæl i et udråb af anger og længsel:

"Jeg vil gerne! Tilgiv mig, Murry, og lad mig have lov til at sige farvel!"

En time

Klokken slog elleve.

"Se efter en gang endnu, Gabriel; kan du intet lys øjne?"

"Nej, ikke det mindste, moder, og natten synes at blive mørkere og mørkere for hvert minut."

"En halv time er dog tilstrækkelig til at nå ind til fastlandet og få fat på doktor Firth."

"Ja, det er rigelig tid; men Alec har formodentlig ikke truffet doktoren hjemme og venter på ham."

"Ja, men jeg sagde jo til ham, at han skulle efterlade besked og straks komme tilbage igen. Hvert er kostbart; hvad kan vi gøre?"

"Ikke andet end vente."

Et utålmodigt suk var det eneste svar, han fik på dette uvelkomne råd, og de ængsteligt ventende hensank atter i tavshed. Stadigt stod den unge mand i den dybe vinduesniche og stirrede ud i den mørke nat, mens han lyttede til bølgeslaget i den store flod, der rullede mod havet, og lod sine urolige tankers strøm drive sig, hvorhen den ville. Hans stærke indbildningskraft fandt en melankolsk lighed mellem natten og hans egen sindsstemning; for hverken hans legemlige eller åndelige syn kunne se, hvad der lå foran ham, og i hans liv syntes der at være indtruffet en stund lige så ængstelig og uvejrvarslende som det mørke, der i denne nat rugede over Jorden og skjulte himlen.

Hvert øjeblik, der bragte dødens fred nærmere for faderen, bragte samtidig livets bekymringer nærmere for sønnen, og

den truende udsigt gjorde ham angst. Som søn af en moder fra Nordstaterne var han ifølge hendes sidste ønske blevet opfostret der, og nu var han kaldt hjem for at overtage en arv, som slaveriets forbandelse hvilede over. Havde han stået alene, ville hans opgave have været let; for en mand med hans ærlige og entusiastiske natur ville snarere have fundet noget tiltalende end noget bittert ved et offer, der bragtes for samvittighedens skyld, og ville snarere have sat sin stolthed i en højmodig retfærdigheds handling end have følt nogen smerte ved den. Men en stedmoder og hendes døtre var nu afhængige af ham; for sygdommen var kommet så pludselig over hans gamle fader, at han ikke havde fået tid til at sørge for dem, og sønnen fandt nu en dobbelt byrde lagt på sine skuldre, da han vendte tilbage til, hvad der i mange år havde været et hjem uden kærlighed for ham. At bringe tre i overflod opvoksede kvinder i armod ville i andres øjne synes en grusom og tåbelig handling, og ham selv forekom den meget hård, om end rigtig; thi for ham stod fattigdom som noget mindre frygteligt end overflod, der var tilvejebragt ved medmenneskers blod og tårer. Han havde besluttet at tilsidesætte alle sine egne ærgerrige forhåbninger for at kunne leve for sine slægtninge, havde mandigt modstået deres spot og bebrejdelser og ikke vaklet før nu, da de i sorgens tid appellerede til ham med tårer og bønner. Nu truede medlidenheden med at overvinde hans grundsætninger; for Gabriels hjerte var lige så blødt som ædelmodigt.

Tre dage var gået hen under ængstelig spænding og indre kamp; nu syntes døden at være i begreb med at sætte sit segl på ét liv, og ubestemthed med at ødelægge et andet; for Gabriel

vaklede fremdeles mellem pligt og tilbøjelighed og råbte i sit hjerte:

"Herre, hjælp mig! Jeg ser, hvad der er ret, men er ikke stærk nok til at gøre det; lad der komme en afgørelse."

Og den kom – pludselig, fuldstændig og for bestandigt!

Lyden af en klokke vakte ham af hans tungsindige tanker, og uden at forlade den skygge, hvori han stod bag gardinet, der var halvt trukket for, iagttog han den scene, han havde for sig, med interesse og med sjæl og sanser vågne for at modtage og tolke den guddommelige afgørelse, han havde bedt om, i hvad skikkelse den end måtte komme.

Klokken hidkaldte et væsen, hvis indtrædelse syntes at bringe varme, liv og lys ind i det skumle værelse, skønt det kun var en tjenestepige med en foragtet races blod i sine årer. Smukkere end nogen af sine unge herskerinder tog hun sig ud som en glimrende tropisk blomst ved siden af de blege drivhusplanter, og den uundgåelige bevidsthed om dette røbede sig i den færdighed, hvormed hun forstod at lade sin simple dragt fremhæve sin skønhed, i den måde, hvorpå hun bar sit yndefulde hoved, og i det tungsindige, stolte blik, som om slavinden, som alle en kvindes andre rettigheder var nægtet, med særlig ømhed holdt fast ved denne sin eneste gave, som hine lykkeligere stillede kvinder manglede. Da hun lydløst trådte ind, sendte hun et eneste gennemtrængende blik omkring i værelset, – et blik, der omfattede det grå hoved med det blege ansigt på hovedpuden, den forsagte dame, der sad ved siden af sengen, de unge søstre, der medtagne af gråd og nattevågen sad og halvsov i hver sit hjørne af en sofa, og den herrehandske, der lå ved siden af et par pistoler på et afsides

bord. Derpå slog hun øjnene ned, ethvert udtryk forsvandt fra hendes ansigt, og hun trådte hen foran sin herskerinde med en ydmyg mine, der dannede en besynderlig modsætning til det livlige udseende, hvormed hun var trådt ind.

"Milly, er du vis på, at du overbragte Alec min besked nøjagtigt?" spurgte mrs. Butler i en bydende tone og med en mine, der røbede ufordulgt mishag.

"Ja, missis, jeg bragte ham den ord til andet."

Den røst, slavinden gav dette svar med, ville være trængt en fremmed lige til hjertet; for en verden af håbløs tålmodighed gjorde dens melodiske klang rørende og gav det korte svar en ejendommelig værdighed, som om denne kvindes sjæl udtalte en protest i hvert eneste ord, der kom over hendes læber.

"Han har været borte næsten en time. Jeg kan ikke vente længere. Sig til Andy, at han øjeblikkelig skal tage af sted og se efter, hvor han bliver af."

"Andy er nede ved landingspladsen for at se til bådene, inden stormen kommer, missis."

"Lad Tony gøre det, og send straks Andy af sted."

"Tony er så medtaget af den sidste piskning, at han ikke kan røre sig."

"Hvor det dog også er fortrædeligt! Hvor er opsynsmand Neal?"

"Han er syg, missis."

"Syg? Det er ikke mere end to timer siden, jeg så ham, og da var han fuldstændig rask."

"Det kom ganske pludseligt over ham; men i morgen vil hans smerter nok være forbi."

Mens Milly sagde dette med en svag krusning omkring læberne, der ville have formet sig til et hånligt smil, hvis hun ikke havde undertrykt den, bar vinden lyden af et svagt, fjernt skrig til dem; det lød som et skrig af dødelig angst eller smerte og så ildevarslende, at mrs. Butler, hvor hærdet hun end var mod jammerskrig, uvilkårligt udbrød:

"Hvad er det?"

"Det er kun Rachel, der jamrer over sit barn; det var det sidste, den gamle herre gjorde, at sælge det, og siden har hun været helt forrykt," svarede Milly med et hastigt sideblik og trak vejret hurtigt.

"Det dumme kreatur! Men lad os ikke tale om hende nu. Sig mig, hvem jeg kan få fat i og sende efter doktor Firth."

"Der er ingen andre i huset end blinde Sandra og jeg."

"Hvad mener du med det? Hvem har givet folkene lov til at gå deres vej?"

"Det har jeg."

Hidtil havde den unge pige talt i en veldresseret slavindes underkuede tone, skønt der i hendes tale ikke var spor af den race, hun tilhørte, med undtagelse af et ord hist og her; for Millys skønhed havde sikret hende alle de fordele, der kunne forøge hendes værdi som ejendom; men de sidste ord udtalte hun med en klang i sin stemme, der vakte mrs. Butlers opmærksomhed og fik hende til at fæste et skarpt blik på den unge pige. Milly stod for hende ydmyg og uden at røre sig eller bevæge en muskel i sit ansigt under denne korte undersøgelse. Hendes herskerinde kunne ikke se den blanding af triumf og afsky, der luede i de nedslagne øjne, bemærkede ikke, hvorledes hun knyttede hånden, der hang ned ved hendes side, hårdt

sammen, eller anede, hvilket hav af mørke og bitre erindringer der bølgede i hendes smukke tjenestepiges hjerte.

"Hvor kunne du sende folkene bort uden min befaling?" spurgte mrs. Butler i en ophidset og æggende tone.

"Master Gabriel sagde, at der måtte være meget stille i huset for vor gamle herres skyld; og da jeg ikke kunne få karlene til at forholde sig rolige, sendte jeg dem hjem til deres hytter."

"Det er ikke første gang, du i tillid til min søns gunst overtræder mine befalinger. Du er blevet spoleret ved overbærenhed; men det skal vi snart få en forandring i."

"Ja, missis, – det skal vi."

De sidste ord hviskede den unge pige for sig selv, og man kunne se et glimt af hendes hvide tænder, der var tæt sammenpressede, som om hun var bange for, at et voldsomt udbrud skulle undslippe hende imod hendes vilje. Hendes herskerinde lagde ikke mærke til det; for hendes tanker var optaget af den ene store sorg, og hun sagde halvt til sig selv:

"Hvad skal jeg gøre? Natten går, jeres herre trænger til hjælp, og Alec har åbenbart glemt eller slet ikke modtaget mit bud."

For første gang viste der sig et udtryk af bekymring i Millys ansigt, og det var med mere iver end ærbødighed, at hun foreslog:

"Master Gabriel kan jo tage af sted; det ville spare tid og skaffe Dem vished, siden missis tvivler på mine ord."

"Det er umuligt; hans fader kunne vågne og spørge efter ham, og jeg vil ikke være alene her. Det passer sig ikke for ham at agere bud, eller for dig at komme med sådan et forslag. – Hurtigt! Løft din herres hoved og gnid hans hænder. Gud hjælpe os alle!"

Det var et sagte suk fra sengen, der havde fremkaldt denne forandring fra mishag til kummer, og mrs. Butler glemte nu alt andet, idet hun bøjede sig over sin mand. Et besynderligt smil fo'r over Millys ansigt og tændte en mørk ild i hendes øjne, mens hun så ned på sin herre og sin herskerinde, uden at dennes hjælpeløshed og sorg rørte nogen streng af medlidenhed eller deltagelse i hendes hjerte. Kun et øjeblik stod hun således, men i det øjeblik åbenbaredes udtrykket i hendes ansigt tydeligt, ikke for de søvnbetyngede søstre, men for Gabriel i hans skjulested. Han så det; men før han kunne udgrunde dets betydning, skjultes det atter for ham, og da hans moder så op, var der intet at se undtagen et smukt hoved, der bøjede sig over den magre hånd, som Milly ufortrødent gned. Det var, som om noget i berøringen af disse varme hænder fremkaldte en forbigående opblussen af hukommelse og kraft hos den gamle mand; for den sidste tanke, som havde foruroliget hans hensvindende bevidsthed, fandt sit udtryk i de afbrudte ord:

"Jeg lovede hende friheden, – hun skal få den; vent bare lidt, Milly, – vent, til jeg får det bedre."

"Ja, herre, nu kan jeg vente," sagde den unge pige og sendte et utålmodigt blik til stueuret.

Den gamle mand hørte hende ikke, med en usammenhængende mumlen syntes han at synke hen i en endnu dybere bevidstløshed end før. Hans hustru troede, at han var ved at dø, græd og vred sine hænder i et anfald af hjælpeløs fortvivlelse.

"Se ud, Milly, se ud! Og hvis der ingen kommer, så løb hen til hytterne og send den første den bedste karl af sted."

Milly gik betænksomt hen imod vinduet, men standsede på halvvejen og spurgte med det samme anstrøg af uro i sit ansigt:

"Hvor er master Gabriel? Skulle vi ikke kalde på ham?"

"Han var her for et øjeblik siden og er uden tvivl gået ned til landingsstedet; du kan sige det til ham på vejen."

Med pludseligt hastværk skyndte den unge pige sig hen til vinduet, nu alt for optaget af sine egne tanker til at bemærke omridsene af en skikkelse, der stod halvt skjult mellem de dybe folder af gardinet; og idet hun lænede sig langt ud, spejdede hun ud i mørket med en iver, der røbede sig i hvert eneste træk i hendes ansigt.

"Der kommer ingen, missis," sagde hun, idet hun hævede sin røst mere end nødvendigt, som det forekom den ene af tilhørerne, medmindre det var den øjeblikkelige stilhed, der herskede udenfor, som gjorde, at enhver lyd syntes ualmindelig høj. Næppe havde hun udtalt disse ord, før der nedenunder hørtes en dæmpet piben som af en eller anden urolig fugl; den blev gentaget to gange, hvorpå der indtrådte en pause, under hvilken Milly med en hurtig, lydløs bevægelse trak sit lommetørklæde op af lommen og lod det falde ned fra vinduet. Det flagrede et øjeblik i luften, og da det forsvandt, kunne et skarpt øre have opfanget lyden af fodtrin, der sagte listede sig bort. Milly hørte dem åbenbart; for et udtryk af lettelse begyndte at udbrede sig over hendes ansigt, men forvandledes pludselig til forfærdelse, da en stærk hånd greb hendes arm, just som hun ville trække den tilbage, og Gabriels stemme spurgte:

"Hvad betyder dette, Milly?"

Et øjeblik stred hun for at komme løs som et vildt dyr, der er fanget i et net; men derpå betvang hun sig selv med en fortvivlet anstrengelse og udbrød, snappende efter vejret:

"Åh, master Gabriel, hvor De gjorde mig forskrækket!"

"Det var også min hensigt. Sig mig nu, hvad alt dette betyder, og det lige på stedet og den rene sandhed," sagde han i en tone, der skulle være streng, men kun var alvorlig og bekymret.

"Hvad hvad for noget betyder, sir?" svarede hun med forstilt overraskelse og en uskyldig mine, skønt hun ikke turde se ham i øjnene og endnu stedse rystede under hans greb.

"Det ved du jo godt: disse signaler, lommetørklædet, du lod falde, fodtrinnene her nedenunder og den skikkelse, der sneg sig gennem græsset."

"Master må have hurtige øjne og øren siden De har kunnet se og høre alt det i sådant et øjeblik. Jeg så kun, at jeg kom til at tabe mit lommetørklæde, og hørte kun en fugl pibe og en af hundene luske omkring huset," svarede den unge pige; men mens hun talte, kastede hun et uroligt blik over sin skulder ud i natten udenfor.

"Hvorfor vil du lyve for mig, Milly? Jeg har iagttaget dig, lige siden du kom ind, og du er ikke dig selv i aften. Der er noget galt fat; jeg har haft en fornemmelse af det hele dagen, men tænkte, det var bekymringen for min stakkels fader, der voldte det. Hvorfor er alle folkene sendt hjem til deres hytter? Hvorfor har Andy givet sig i lag med bådene uden ordre fra mig? Og hvorfor ser du så besynderlig ud og taler og bærer dig ad, så man ikke kan begribe dig?"

"Jeg kan da ikke gøre for, at master bliver ængstelig og bilder sig ind, at der er noget galt på færde, når der ingenting er,"

svarede hun mut.

Både mens han selv talte, og mens han hørte på hende, havde Gabriel nøje udforsket hende, og alt, hvad han så, bestyrkede hans mistanke om, at der måtte være noget alvorligt på færde. I det smalle håndled, han holdt fast på, slog pulsen hurtigt og stærkt; han kunne høre, hvorledes hendes hjerte bankede, hvorledes hun trak vejret hastigt, og så, at al farve var veget fra hendes ansigt, og at hendes blik uroligt undveg hans. Han følte sig forvisset om, at dette ikke skyldtes en forbigående forskrækkelse, men at hun var betaget af en usædvanlig sindsbevægelse, der truede med at give sig luft trods den selvbeherskelse, som mange års slaveri havde lært hende. Hvad han nylig havde set og hørt, foruroligede ham; for hans fader havde været en hård herre, øen blev udelukkende regeret ved skræk, og han betrådte aldrig de diger, der omgav de lange, lave rismarker, uden en fornemmelse af, at han vandrede på en lavaskorpe, der kunne briste og udspy ild, hvad dag det skulle være. Mange ubetydelige, men slemme varsler var indtruffet i den sidste tid; disse randt ham nu i minde og syntes at spå ondt; og den ubestemte uro, der havde været over ham hele dagen, forekom ham nu som en instinktmæssig advarsel om truende fare. Mange ængstelige tanker fo'r gennem hans sjæl, og én ting besluttede han fuldt og fast. Med strengt ansigt, bydende røst og et endnu fastere greb om den unge piges håndled sagde han:

"Tal, Milly, ellers fristes jeg til at bruge min myndighed som herre, hvad jeg højst nødigt vil. Er der noget ondt i gære, må jeg vide det, og hvis du ikke vil sige mig det, gennemsøger jeg øen, til jeg selv opdager det." Mens han sagde dette, så hun for første

gang på ham med en ejendommelig blanding af trods mod herren og beundring for manden, der ved hans sidste ord forvandledes til angst; hun strakte sin fri arm ud som for at spærre ham vejen og sagde med lav røst, idet hun atter kastede et blik ud i mørket udenfor:

"Her er De sikker; men hvis De forlader dette hus, vil det koste Dem livet."

"Det får så være; for hvis du ikke vil vise mig faren, sværger jeg dig til, at jeg vil gå den i møde i blinde."

"Nej, nej, vent lidt; jeg tør ikke sige det."

"Du *skal* sige det. Det er mig, der befaler her, og jeg har allerede nok at bære. Kom øjeblikkelig frem med det, eller vi skal nok få din stolthed knækket og få dig til at tale."

Mrs. Butler, der havde hørt alt, hvad der foregik, havde nærmet sig dem, og da hun var en kvinde, der skiftevis var bydende, pirrelig og heftig, gav hun, mens hun talte, efter for den sidste indskydelse, greb den unge pige i skulderen og rystede hende eftertrykkeligt som for at tvinge sandheden ud af hende. Hendes herskerindes berøring og den tone, hun talte i, virkede som gnister i en krudttønde; den ulmende ild hos Milly blussede op, hun stødte hende heftigt fra sig, vristede sig løs fra Gabriel og vendte sig mod hans moder med et blik, der bragte denne til skælvende og forfærdet at flygte tilbage til sin døende ægtefælle.

"Ja, jeg vil sige det, skønt det er for tidligt!" udbrød Milly med en kort, skarp latter. "De vil måske dræbe mig, fordi jeg taler før tiden, men jeg kan ikke andet, jeg må have en times frihed, om jeg så også skal dø i den næste. Ja, der er ondt i gære i nat, og det er Dem selv, De kan takke for det. Vi kunne ikke udholde

mere, og før der kommer en ny herre for at pine os ligesom den gamle, har vi besluttet at prøve på at skaffe os friheden, skønt der vil flyde blod, førend vi vinder den. Karlene er ikke i deres hytter; men halvtreds af dem venter ved rismøllen til midnat, så kommer de herhen for at gøre det samme, som der er blevet gjort ved dem. Mens de venter, har de, så vidt jeg ved, gjort en begyndelse med opsynsmand Neal og pisker, brænder og piner ham, som andre mænd og også kvinder er blevet pisket, brændt og pint her. Det var hans skrig, De hørte. Alec er slet ikke taget af sted efter doktoren; Andy passer på bådene, til vi får brug for dem; Lange Moses holder vagt her ved huset, og jeg har skaffet alle våben væk og gjort pistolerne, som jeg ikke turde tage, ubrugelige; master Gabriel er den eneste hvide mand på øen, og der er ingen hjælp for Dem, hvis ikke Gud vender sig imod os. Hvem er det nu, der befaler?"

Den unge pige holdt inde, åndeløs, men med en triumferende mine; for ordene var strømmet over hendes læber, som om nitten års opdæmmende nedværdigelse, forbitrelse og uret endelig havde brudt sine skranker og måtte strømme over, selv om de skulle skylle hende selv bort ved deres voldsomhed. Det var, som om en ånd, der var stærkere end hun selv, havde bemægtiget sig hende og talte ud af hende, og den gav hende et udseende som den legemliggjorte lidenskab, skøn, men frygtelig, som hun stod der og lod sit blik vandre fra det ene ansigt til det andet, mens hun så, hvor blege og forfærdede de blev, alt som hendes heftige ord åbenbarede dem den gengældelse, der hang over deres hoveder. Gabriel blev stående skrækslagen over det hurtige og frygtelige svar, han havde fået på sin bøn; døtrene flygtede hen i deres moders arme for at

søge ly der; hustruen klyngede sig til sin mand for at finde den beskyttelse, han ikke mere kunne yde, og som om han blev draget tilbage til livet af den vægt af ulykke, som han havde bragt over andre, rejste den gamle mand sig op i sengen, målløs, hjælpeløs, skønt fuldstændig klar over øjeblikkets fare og dobbelt pint af dødsangst, fordi han følte sig så afmægtig til at stå dem bi, for hvis skyld han havde sat sin egen sjæl på spil. Han udstødte et angstfuldt skrig, idet han åbnede sine øjne for sidste gang og så den truende dom, som alt hans afmægtige samvittighedsnag ikke formåede at afvende, og i dette skrig svævede den gamle mands ånd bort for at erfare, at selv for et menneske som ham formildes den uendelige retfærdighed af den uendelige barmhjertighed.

I de få øjeblikke, i hvilke hustruen og døtrene glemte deres frygt over deres sorg, og sønnen hurtigt overlagde med sig selv, hvorledes han bedst skulle møde den kommende fare, gjorde Milly den erfaring, at bitterheden ved menneskelig hævn langt overgår dens sødme. Slavinden jublede over sin frihed, som hun havde købt så dyrt, men kvinden følte, at den uret, hun havde lidt, havde mistet sin værdighed ved at blive hævnet, og skønt hun havde byttet plads med sin herskerinde, fandt hun, at magten ikke bragte hende fred. Hun var ikke i stand til at analysere sine følelser, havde ingen ord til at udtrykke dem, ikke engang for sig selv, men hun havde en så levende bevidsthed om dem, at deres hemmelighedsfulde magt forstyrrede den glæde, hun bildte sig ind at føle, og tvang hende til at tilstå, at i det øjeblik, da hun havde håbet at nyde sin triumf, blev hun slået og tilintetgjort af sin egen samvittighed. Med kvinder, der er fordømt til en skæbne som hendes,

forholder det sig sådan, at jo større deres intelligens er, og jo dybere de føler deres nedværdigelse, desto heftigere er deres længsel efter frihed for enhver pris. Milly havde altid gjort oprør mod sin skæbne, skønt den i sammenligning med andres af hendes klasse ikke havde været hård, for den ældre Butler købte hende, for at hans søn, når han så slaveriet i en så indtagende skikkelse, måske kunne lære at elske det. Men Gabriel havde under sine korte besøg snart overbevist sin fader om, at ingen fristelse kunne undergrave den urokkelige følelse for ret og retfærdighed, han bragte med sig fra Nordstaterne, og skønt han let kunne lære at elske den skønne kvinde, kunne han ikke lære at bruge tvang mod slavinden, hvis yderlige hjælpeløshed appellerede til alt det mandigste hos ham.

Milly havde en levende følelse af dette, og vidste, at det par dråber sort blod, der flød i hendes årer, skilte hende fra Gabriel mere håbløst end det mest udstrakte hav, der nogen sinde rullede sine bølger mellem to elskende. Denne urokkelige kendsgerning gjorde, at hele verden syntes hende mørk, livet blev hende en byrde, og kun én tanke holdt hende oppe, – den beslutning at erhverve sig friheden, nyde en kort triumf over dem, der havde forurettet hende, og så dø for at finde erstatning for en ulykkelig jordisk kærlighed i den himmelske faderkærlighed. Hun havde bedt om, arbejdet for og ventet på denne time med al den iver, energi og tålmodighed, hun var i besiddelse af, og nu, da den var kommet, var hun dog ikke tilfreds; hun trykkedes af en følelse af skyld og syntes at have tabt mere, end hun havde vundet. Gabriel havde sendt hende et blik, der havde smertet hende dybere end den bitreste bebrejdelse, og bevidstheden om, at hun havde forspildt den

tillid, han stedse havde vist hende, gjorde hende bedrøvet nu, da hun skulle have været glad, og ydmyg i det øjeblik, da hun havde bildt sig ind at skulle være allerstoltest. Gabriel så og forstod hendes sindsstemning; han indså, at deres eneste håb om redning beroede på hende, og mens hans moder og søstre jamrede over den døde, anstrengte han sig for at frelse de levende.

"Milly," begyndte han med sørgmodig alvor, "vi fortjener ingen medlidenhed, og jeg beder ikke om den for mig selv; jeg bønfalder dig kun om at skåne kvinderne og give mig tid til at råde bod på den svage, fordømmelige tvivlrådighed, der har bragt os i denne stilling. Det var min hensigt at skænke jer alle friheden, så snart I lovmæssigt tilhørte mig, da det var for sent for min fader at gøre sit minde elsket ved en enkelt retfærdig handling. Men det var tungt at gøre min moder og mine søstre fattige, og derfor ventede jeg i det håb, at der skulle vise sig en eller anden udvej til at være retfærdig og ædelmodig både mod jer og mod dem."

"Tre kvinder var altså mere værd end to hundrede hjælpeløse skabninger i en kristen gentlemans øjne fra det fri Norden! Jeg er glad over, at De har sagt mig det," svarede Milly, og der var noget, der lignede foragt i det blik, hun sendte sin herre.

Der var intet at svare til dette, for det var sandt, og den angerfulde undseelse, der jog blodet op i Gabriels ansigt, var en indrømmelse af denne kendsgerning, som han var for ærlig til at ville benægte. Endnu stedse betragtende hende med et blik, der talte hans sag bedre end hans ord, sagde han med en ydmyghed, der besejrede hendes foragt:

"Den synd vil jeg udsone, hvis jeg dør i nat, og jeg giver mig frivilligt i jeres hænder, så at I kan gøre ved mig, hvad I vil, hvis I vil skåne min moder og mine søstre og lade dem skænke jer friheden i mit navn. For Guds og min døde faders åsyn lover jeg dette ved min ære."

"Der er ingen andre vidner på dette end disse her, som jeg ikke stoler på, og æren betyder intet over for os, som ikke engang har fået lov til at beholde vor egen," sagde Milly med blikket tungsindigt fæstet på gulvet, som om hun var bange for, at hun skulle lade sig formilde, hvis hun så op; for hendes forbitrelse var stærkt i færd med at lægge sig, og en flod af minder, der bragte hende til at angre, hvad hun havde gjort, strømmede ind på hendes sjæl.

"Jeg ventede ikke at høre den bebrejdelse fra dig," svarede Gabriel, der fattede mod af de tegn, han bemærkede. "Husker du, da min fader ville give mig dig, med hvilken harme jeg da afslog gaven og lovede, at du i mine øjne skulle være lige så ukrænkelig som nogen af de andre stakkels unge piger? Og har jeg ikke holdt mit ord, Milly?"

"Jo, ak jo!" sagde hun med bævende læber og med øjnene, som hun ikke turde løfte op, fulde af taknemmelighedstårer. Hun bestræbte sig imidlertid for at gøre sin forræderiske stemme rolig og tilføjede alvorligt: "Jo, master Gabriel, jeg husker det og har hele dagen forsøgt på at redde Dem; men De har ikke villet tage bort. Jeg vil stole på Deres ord og gøre mit bedste for at hjælpe damerne, hvis de vil love at give os alle friheden i morgen, og De selv vil forlade øen straks. Moses vil lade Dem slippe forbi, for da jeg lod mit lommetørklæde falde, var det for at meddele ham, at De ikke var hjemme og skulle

bringes bort med magt, hvis De ikke ville gå godvilligt. Både han og Andy vil frelse Dem for min skyld; de andre vil det ikke, fordi de ikke kender Dem således som vi. Oh, gå nu endelig, master Gabriel, før det bliver for sent!"

"Nej, jeg bliver her. Hvad ville du tænke om mig, hvis jeg forlod disse hjælpeløse kvinder i en sådan fare for at frelse mig selv på deres bekostning? Jeg kan ikke mere stole fuldstændig på dig, Milly, efter sådan et forræderi."

"Hvem har lært os være forræderiske ved ikke at lade os beholde andet end vor egen snuhed til at hjælpe os med?"

Den første del af Gabriels ytring gjorde slutningen lettere at bære, og Millys spørgsmål blev fremsat snarere i en undskyldende end i en anklagende tone; for Gabriel brød sig altså om, hvad hun tænkte om ham, og det var hende en stor trøst.

"Jeg ikke, Milly; men lad de dødes synder hvile, og sig mig, om du ikke vil hjælpe min moder og Grace og Claire bort i stedet for mig. Løftet vil da blive så meget snarere og bedre indfriet, eller, hvis det kommer for sent, vil straffen alene gå ud over mig, som også er den rette til at lide den."

Millys ansigt formørkedes, og hun vendte sig bort med et udtryk af bitter skuffelse. Mrs. Butler og hendes døtre havde tilbageholdt deres klager for at lytte efter, og da de nu hørte Gabriels forslag, ilede søstrene hen til Milly, omfavnede hendes knæ og bønfaldt hende om at have medlidenhed med dem, tilgive og frelse dem. Det var godt for dem, at de bar sig således ad; for Milly havde en fornemmelse af, at mange ydmygelser derved blev udslettet, og da hun så sine unge herskerinder for sine fødder, formildede følelsen af magt hendes sårede hjerte

og gjorde det lettere for hende at tilgive, da det nu tillige blev en ædelmodighedshandling. Hun sagde intet, men afslog ikke deres bøn og stod og vaklede mellem tvivl og tilbøjelighed, mens de skæbnesvangre minutter hastigt forløb; dette ængstede Gabriel, og idet han tog hendes hånd, sagde han med en røst, hvis alvor lød særligt forførende i den stakkels unge piges øren:

"Milly, du sagde, at der intet håb var for os, hvis ikke Gud vendte sig imod jer. Det tror jeg, at han har, og at han gennem dit eget ædle hjerte taler vor sag bedre, end vi selv kunne gøre det. Det er så smukt at vise medlidenhed, så højmodigt at tilgive, og jo større uretten er, desto mere ydmyger tilgivelsen den, der modtager den, og adler den, der giver den. Kære Milly, skån disse stakkels unge piger, som du selv er blevet skånet; vis dig som en sandere kvinde, en ædlere herskerinde; giv dem en lære, som de aldrig kan glemme, og gør friheden endnu sødere for dig selv ved mindet om denne handling."

Milly hørte endnu stedse på ham med nedslagne øjne og bortvendt ansigt; men hvert af hans ord gik lige til hendes hjerte, formildede og styrkede hende og vakte alt det bedste og ædleste i dette stakkels hjerte, som var så lidenskabeligt, men dog tillige så varmt og ægte kvindeligt. Ingen mand havde nogen sinde før talt til hende om højmod, om at vise sig dem overlegen, der ikke havde vist nogen barmhjertighed over for hendes fejl eller ydet hendes gode egenskaber nogen ros eller lettet en hård trældom ved det mindste gran af venlighed. Ingen mand havde nogen sinde før set ind i hendes ansigt med blikke, hvori beundring for hendes skønhed blandede sig med medlidenhed med hendes hjælpeløse stilling, og, hvad der var

bedre end alt andet, ingen mand, gammel eller ung, havde nogen sinde før nu i hende anerkendt en medskabning, født til de samme rettigheder, begavet med de samme evner og i stand til at underkaste sig de samme lidelser og ofre som han selv. Det rørte og besejrede hende, det talte til den ånd, som trods al undertrykkelse lever selv hos den laveste af Guds børn, og hele hendes væsen gennemstrømmedes af en varme og glæde, som om en stærk, venlig hånd havde løftet hende op fra en trøstesløs fortvivlelses mørke til en lykkeligere verdens solskin. Hendes blik vandrede til den døde herres og den overvundne herskerindes ansigter og formørkedes, derpå vendte det sig til de blege unge piger, der endnu stedse holdt fast ved hendes kjole, og formildedes synligt, endelig hævede det sig til Gabriel og lyste ved det nylig vakte ønske om at vise sig værdig til den tillid, der ville være hendes bedste belønning. Et skønt smil bredte sig over hendes ansigt, og hun åbnede læberne for at svare, da mrs. Butler, der sad skælvende bag ved hende, udbrød i en lydelig, bønfaldende tone:

"Tænk på alt, hvad jeg har gjort for dig, Milly, og på alt, hvad jeg endnu har i min magt at gøre. Jeg lover at give dig friheden, hvis du blot vil frelse os nu. Vær barmhjertig for din gamle herres skyld, om ikke for min."

Lyden af denne klynkende røst syntes at virke på Milly som et piskeslag og truede med igen at tilintetgøre alt, hvad Gabriel havde udrettet. Hendes øjne skød atter lyn, og hendes mund blev hård, mens hele hendes ansigt udtrykte den bitreste hån, og med et blik, som hendes herskerinde aldrig glemte, sagde hun:

"Det er ikke rimeligt, at jeg skal glemme alt, hvad De har gjort for mig; jeg ville ikke modtage friheden af Dem, selv om De kunne give mig den, og hvis et ord af mig kunne frelse Dem, ville jeg ikke sige det for min gamle herres skyld og endnu meget mindre for Deres."

Med et advarende vink til sin moder vendte Gabriel det trodsige ansigt om imod sig, og idet han holdt det blidt, men fast mellem sine hænder, bøjede han sig ned over det og så ind i det med et blik, der dæmpede den frembrydende storm med den magiske magt, som den unge mand aldrig før nu havde brugt, skønt han vel vidste, at han besad den; for Millys forræderiske ansigt havde for længe siden røbet hendes hemmelighed. Da han nu med et på én gang bydende og medlidende blik så hende dybt i øjnene, sænkede disse sig straks undseligt, men hævede sig derpå igen og mødte hans som beherskede af deres uimodståelige magt med et sørgmodigt og oprigtigt udtryk, der gjorde dem rørende skønne; de fyldtes lidt efter lidt, indtil to store tårer rullede ned ad hendes kinder og vædede de hænder, der omsluttede dem, og da Gabriel blidt sagde: "Vil du frelse os for min skyld?" svarede hun uden betænkning: "Ja."

"Gud velsigne dig, Milly! Sig mig nu, hvorledes jeg kan hjælpe dig, for tiden går, og vort liv kan afhænge af et minut."

Han slap hende, idet han sagde dette, og skønt hun endnu betragtede ham, som om han var den eneste, hos hvem der var nogen redning i hendes ulykkelige stilling, svarede hun i en bedende tone:

"Tys, master Gabriel! De må endelig ikke tale til mig, for så kan jeg kun føle, og – nu må jeg tænke."

Hvilken stilhed herskede der ikke i værelset, mens de ventede! Dødens nærværelse var mindre højtidelig end angstens; for den døde syntes glemt, mens de levende slet ikke syntes at være sig den uhyggelige modsætning bevidst mellem det spændte, forventningsfulde udtryk i deres egne blege, skrækslagne ansigter og den uforstyrrelige ro i den dødes. Hvor opfyldtes ikke natten pludselig af ildevarslende lyd! Hvor opmærksomt var ikke alles blikke fæstede på den smukke kvinde, som stod der iblandt dem med deres liv i sin hånd, og hvor fo'r de ikke sammen, da stilheden afbrødes af den dæmpede lyd af et ur, der slog halv!

Milly hørte den også og svarede nu i en tone, der fyldte enhver af de ventendes hjerte med håb:

"Det kan gøres, ja, det kan gøres; men jeg må være alene om det, for Moses vil lade mig slippe forbi, og jeg kan få Andy til at sætte over floden, uden at de får nogen mistanke om, at jeg henter hjælp. De må blive her, master Gabriel, og gøre Deres bedste for at beskytte damerne; det vil ikke være sikkert for nogen af Dem at forlade huset nu."

"Ja, men, Milly, karlene venter måske ikke til tolv, eller du bliver måske opholdt, og så er vi fortabt."

"Det har jeg tænkt på, og når jeg går, vil jeg tage gamle Sandra med, hun vil øjeblikkelig forstå, hvad det gælder. Hun skal gå ned til møllen og tale til dem, og hun vil holde dem tilbage, hvis ellers nogen kan det, for de elsker og frygter hende mere end nogen anden på hele øen. Vær rolig, stol på mig, jeg skal nok frelse Dem, master Gabriel."

Han rakte hende tavs sin hånd ligesom til pant på, at han ville adlyde hende og have tillid til hende. Med sin varmblodige

naturs ild og ynde bøjede Milly hovedet, trykkede sin kind mod den venlige hånd og vædede den med taknemmelighedstårer, hvorpå hun kyssede den ømt og ilede ud med en følelse af, at hun var i stand til alt for Gabriels skyld.

Lyttende i åndeløs tavshed hørte de lyden af hendes skridt dø hen, hørte Sandras røst nedenunder og en kort underhandling med Moses, og derpå bemærkede de, at den gamle og den unge kvinde fjernede sig i modsatte retninger, mens de selv blev tilbage som bytte for en besynderlig bitter og trykkende følelse af afhængighed, som de aldrig havde tænkt sig at de skulle lære at kende. Ifølge sin mandige karakter kunne Gabriel ikke længe forblive uvirksom, mens kvinder gik den truende fare i møde i hans sted. Ivrig efter at træffe foranstaltninger til muligvis at holde de forventede angribere ude, om end kun for en kort tid, bad han sin moder og sine søstre forholde sig rolige for ikke at vække mistanke og listede sig derpå ned for at undersøge, hvorvidt huset var i stand til at udholde en kortvarig belejring, hvis ethvert andet håb svigtede. Den simple med mange døre og vinduer forsynede bygning, der var bygget for et kort ophold, når vintermånederne gjorde egnen beboelig for hvide, var kun dårligt skikket til at tilbageslå noget som helst angreb, og et hurtigt overblik overtydede Gabriel om, at det ville være både voveligt og unyttigt at prøve på at opføre en barrikade, som nogle få stærke arme kunne rive ned på et øjeblik. Som han stod der forsagt, våbenløs og alene i den lange forstue, der kun mat oplystes af den lampe, han havde med sig, blev han grebet af en bitter trøstesløshed, der bragte hans mod til at vakle og opfyldte hans sind med mørke anelser. Idet han tænkte på de mange trofaste hjerter og stærke arme i det fjerne Norden, der

så beredvilligt ville være kommet ham til hjælp, hvis man havde vidst noget om hans nød, ønskede han inderligt, at han blot havde en eneste ven, et eneste våben, for at han kunne sejre eller falde som en mand. Og han fik begge dele.

Mens han standsede foran en dør på bagsiden af huset, faldt hans blik på en tung pisk, hvis med bly forsynede håndgreb før havde fældet mænd og med lethed kunne gøre det igen, når den blev svinget af en stærk arm. Han tog den ned, idet han sagde til sig selv: "Det er første gang, jeg rører ved den forbandede tingest; Gud give, det også må blive den sidste." En dæmpet lyd bag ved ham fik et øjeblik hans blod til at isne og derpå til at strømme raskere gennem hans årer. Han tog våbnet i den ene hånd, løftede lampen over sit hoved og spejdede ind i mørket. Helt henne i den anden ende af den lange gang sneg en mørk skikkelse sig frem, og et par funklende øjne var rettet mod hans egne. "Kom kun, jeg er rede," sagde han med fast røst og hørte nu lyden af hurtige trin; et øjeblik efter viste der sig en uventet allieret, nemlig en stor sort hund, der kom farende imod ham med glade spring. Gamle Mort havde været den mest glubske og dygtigste blodhund på hele øen, og endnu var den til trods for sin alder et frygteligt dyr, der ved mindste vink var rede til at opspore eller angribe en neger og rive ham til jorden eller bide struben over på ham. Den havde været sin ejermands yndling, indtil Gabriel kom, da havde den forladt den gamle herre for at slutte sig til den ny og blev altid sluppet løs, når han var hjemme. Mort havde været savnet hele dagen, og nu var det stykke reb, den slæbte bag efter sig, tilstrækkeligt bevis på, at den var blevet lokket bort, for at den ikke ved sin årvågenhed skulle advare sin herre, og at den efter at have revet sig løs

havde listet sig hjem for at ligge skjult, indtil natten og dens herres nærværelse atter beroligede den.

Da det store dyr rejste sig på bagbenene foran den unge mand, lagde en pote på hver af hans skuldre og så ham i ansigtet med øjne, hvis udtryk af intelligens og hengivenhed næsten gjorde dem menneskelige, lod Gabriel pisken falde, satte lampen fra sig og gav sig til at kærtegne hunden med en næsten barnlig taknemmelighed og ømhed; for med den følelse af sikkerhed, som denne mægtige allierede indgød ham, fulgte den bitre tanke, at han, skønt han ejede to hundrede menneskelige væsner, ikke havde nogen anden ven end en hund. Pludselig spidsede Mort øren, rev sig løs fra sin herre og gav sig mistænksom til at snuse ved den lukkede dør. Der var åbenbart nogen udenfor, og dyrets skarpe lugt måtte have opdaget en usynlig lurer. Gabriel gav hviskende hunden befaling til at forholde sig rolig, greb sit eneste våben og stod nu og ventede på, hvad der ville følge efter. Der kom imidlertid intet, og kort efter kom Mort igen hen til ham med et kløgtigt blik og en søvnig gaben, tydelige beviser på, at det havde været Moses, der var standset et øjeblik på sin runde og nu var gået videre. Lange Moses var på én undtagelse nær den stærkeste og mest oprørske slave der på pladsen, og skønt Gabriel havde følt den inderligste lyst til at fare ud og angribe ham, havde han ikke vovet at gøre det, for hans kræfter var som et barns i sammenligning med den drabelige slaves. Nu, da han havde Mort til at hjælpe sig, var sagen mulig, og mens han stod der med kun en dør mellem sig og den mand, der havde svoret at tage hans liv, kom der en sælsom bevidsthed om magt over ham; hans muskler syntes at blive hårde som jern, hans blod

strømmede roligt og koldt, og i hans tanker opstod der en plan, fortvivlet simpel og dog klog trods sin tilsyneladende dumdristighed. Han ville overmande Moses og lade Mort blive tilbage for at bevogte ham, hvorpå han ville gå til møllen, og hvis både Sandras og hans forestillinger og løfter viste sig frugtesløse, ville han udlevere sig selv i det håb, at hans død eller pinsel ville forhale dommen over de forsvarsløse kvinder og skaffe Milly tid til at bringe dem en bedre hjælp, end nogen anden var i stand til. Et sonoffer måtte der bringes, tænkte han, og måske ville uskyldigt blod bedre afvaske den sorte plet på hans faders minde end den handling, han havde håbet den næste dag at udføre i denne samme faders navn. Han havde haft en gunstig lejlighed i sine hænder, men af misforstået hensynsfuldhed opsat at benytte den; nu var den gået tabt, måske for bestandig, og han måtte betale den dyre pris, som Gud kræver af dem, der går på akkord med deres samvittighed. Denne tanke, der bestyrtede ham i hans beslutning, bragte med sig det høje mod, den fuldstændige selvfornægtelse, som vi kalder heroisme, og denne skæbnesvangre stund gjorde Gabriel til en mand.

Et eneste ord og vink satte hunden i fyr og flamme; derpå skar Gabriel det lange reb af, kastede det over sin arm, tog slåen fra døren, som han lod stå på klem, og idet han stillede sig bag den med den ene arm om hundens hals, ventede han på, at Moses atter skulle komme forbi på sin runde. Snart gav Morts urolige øren tegn til, at han nærmede sig, og da hans sagte, listende skridt lod sig tydeligere og tydeligere høre, kunne Gabriel kun med møje holde den tilbage; for nu sagde dens instinkt den, at der var fare på færde, og den blev lige så ivrig

som sin herre efter at komme i kast med fjenden. Den lysstribe, lampen kastede, vakte negerens opmærksomhed. Han standsede, listede sig så nærmere og lyttede; derpå stødte han døren sagte op og bøjede sig ind for at rekognoscere. I et nu styrtede Mort sig over ham, et tungt slag bedøvede ham næsten, og før han kunne komme til sig selv igen, var han kastet til jorden og hans hænder forsvarligt bundet, mens både hans herre og hunden stod over ham, pustende af anstrengelse, men uskadte.

"Nå, Moses, hvis du vil redde dit liv, så lig stille og svar mig ærligt på mine spørgsmål," sagde Gabriel med den ene hånd på negerens strube, mens han med den anden holdt Mort tilbage, hvis røde øjne nu var vilde. "Jeg har fået jeres komplot at vide og har fundet på midler til at tilintetgøre det. Hvorledes tror du, jeg har i sinde at straffe jer alle sammen?"

"Det ved jeg ikke, massa," mumlede Moses, som om han med mørk resignation underkastede sig en hvilken som helst skæbne.

"Jeg agter at give alle mænd, kvinder og børn på øen friheden og smide denne djævelske tingest i floden," sagde han og sparkede til pisken med foden.

Et vantro smil og et spottende grin var al den tak og alt det svar, han fik.

"Du tror det ikke? Og hvem kan fortænke dig i det, stakkels fyr? Jeg i det mindste ikke. Sig mig nu, hvor mange mand der står på vagt på vejen herfra til rismøllen."

Gabriel sagde dette med funklende øjne og stærkere stemme; for både harme og spænding satte hans sind i bevægelse. Hans blik og tone overbeviste Moses mere end en strøm af ord; for

denne havde lært at bedømme menneskene efter egen erfaring og satte mere lid til deres ansigters udtryk end til deres ord. Med mere ærbødighed sagde han:

"Der er ikke en eneste anden end mig, massa. Andy er ved landingspladsen og de andre ved møllen med undtagelse af dem, der ikke kender noget til hemmeligheden."

"Husk på ikke at lyve, Moses, ellers bliver dit frihedsbrev det sidste, jeg underskriver i morgen. Rejs dig op, og følg roligt med mig, for hvis du prøver på at løbe din vej, vil Mort øjeblikkelig snappe dig. Jeg går hen til møllen og vil først se dig sikkert under lås og lukke."

"Går massa alene?" spurgte Moses og så sig om; for Gabriel talte, som om han havde en hel snes mand til sin rådighed.

"Ja, jeg går alene; hvorfor skulle jeg ikke det?"

"Massa ved, at halvtreds af negrene have svoret at dræbe ham, hvis Milly ikke får ham bort, før de kommer."

"Jeg ved det, og Milly har gjort sit bedste for at få mig af vejen; men jeg vil hellere blive, jeg er ikke bange."

Gabriels blod var i kog, faren havde intet afskrækkende for ham, og foruden øjeblikkets spænding indgød hans beslutning ham et roligt mod, der gjorde indtryk på slaven som noget overmenneskeligt. Som helt fortumlet af tvivl og frygt fulgte denne lydigt sin herre til et udhus, hvor Gabriel efter også at have bundet hans fødder lod ham blive med følgende løfte og advarsel:

"Bliv siddende her, til jeg kommer og slipper dig ud som en fri mand, hvis jeg lever længe nok til at gøre det. Rør dig ikke, og råb ikke, for Mort, der bliver her ved døren, vil få dig til at tie

og vil hyle efter mig, hvis du prøver på noget som helst kneb. Jeg skal ikke lade dig vente ret længe, hvis det kommer an på mig."

Slaven stirrede målløs på ham ude af stand til at tilegne sig den overvældende forestilling om frihed, tilgivelse og venlighed på én gang; og efter at have befalet Mort at passe både på fangen og på huset listede Gabriel sig bort ad den sti, der snoede sig gennem haven og parken til rismøllen, hvor så manges skæbne snart skulle afgøres. Mens han gik, lod han sit blik dvæle snart på jorden, snart på himlen, og over alt fandt han gunstige varsler. Intet af de blomstrende buskadser skjulte nogen lurende fjende, der ville overfalde ham i mørket; tvært imod vakte duften af det nedtrådte græs, den forfriskende berøring af det dugsprængte løv, der strøg mod hans kind, nattens fredelige lyde, som han fornemmede rundt omkring sig, en ejendommelig opmuntrende følelse af tryghed; det var, som om naturen, da hans medskabninger havde forladt ham, trykkede ham ind til sit moderlige hjerte. Fra oven skinnede Månen nu og da frem og ledede ham på hans farefulde vej; vinden havde nemlig vendt sig, de mørke skyer drev ud over havet, og uvejret var gået forbi uden at medføre torden eller orkan. Da han endelig fik den forfaldne mølle i sigte, standsede han for at rekognoscere. Gennem nogle revner i den rå mur skinnede der et mat lys, han kunne høre dæmpede røster, som steg og sank, og engang nåede en hæs lyd som af et halvkvalt glædesskrig hans øre. Forsigtigt sneg han sig hen til en mørk krog mellem ruinerne, hvorfra han listede sig videre til en sprække i en af de indre vægge, og da han kiggede gennem den, så han et syn, der kun var lidet skikket til at berolige ham hverken som herre eller mand.

Den lange, lave del af møllen, der fordum havde tjent til tærskelo, oplystes nu af det rødlige skin af adskillige fakler, der opfyldte rummet med spøgelsesagtige skygger og nu og da lod skimte forskellige genstande, der syntes så meget hemmelighedsfuldere eller frygteligere, som de kun kunne skelnes halvt, I en krog lå under et groft dække noget stift ug ubevægeligt; en knyttet hånd kunne ses tillige med nogle lyse hårlokker, besudlede med blod, men intet mere. Halvtreds mænd, gamle og unge, af alle deres ulykkelige races farveschatteringer og typer stod eller sad rundt omkring tre, der åbenbart var sammensværgelsens ledere. En af dem, en ung mand, så smuk, at de røde striber tværs over hans skuldre syntes dobbelt barbariske, lå i en halvt knælende stilling og filede ihærdigt på en lænke, der bandt hans fødder sammen, ligesom tilfældet havde været med hans hænder, indtil en eller anden tålmodig ven havde befriet dem og derpå overladt til ham selv at fuldføre det langsomme arbejde. Dette gjorde han med en sådan iver, at sveden perlede på hans udtærede ansigt, og hans arrede bryst hævede sig og sank under hans tunge åndedrag; det var nemlig Tony, der var for medtaget til at løbe mrs. Butlers ærinde, men ikke for svag til at slå et slag for friheden. Den anden mand var så lig et dyr, som et menneskeligt væsen kunne være uden ganske at miste sit menneskelige præg, en svær neger med et brutalt udseende, skæmmet og vansiret af alle de grusomheder, det var muligt at udtænke; han frembød et syn, der kunne skræmme den modigste, således som han sad der og hvæssede den kniv, der ofte havde truet ham i opsynsmandens hånd og endnu var rød af dennes blod.

Midt imellem disse to og som en slående modsætning til dem stod en kæmpemæssig mand med et smukt, mørkt ansigt, et ædelt hoved og lemmer som en Herkules af ibenholt. Det var en indfødt fra Afrika af en af de stammer, hvis viljekraft aldrig brydes, som kunne vindes ved venlighed, men som ofte dræber sig selv hellere end underkaster sig de nedværdigende piskeslag. Ingen havde vovet at straffe ham med sådanne, hvilket kunne ses af den glatte hud på hans muskuløse legeme, der var blottet til bæltestedet; men omkring halsen bar han en sammennittet jernring med fire krummede pigge. Den var et vanærende tegn på slaveri, den hindrede ham i at ligge ned og sårede ham ved sin uafladelige gnidning; men alligevel bar han den med en mine, der, hvis det overhovedet havde været muligt, ville have fået en til at tro, at dette afskyelige halsbånd var en eller anden barbarisk prydelse. Han stod og betragtede den ophidsede skare med en medfødt værdighed, som intet kunne rokke, og som viste, at han var deres overmand i intelligens ikke mindre end i styrke og mod.

Foran dem alle, men stående på et lidt højere standpunkt på et nedfaldet stykke af taget stod den gamle Kassandra. Det var en høj, mager kvinde med et ansigt, som alderen havde gjort ærværdigt uden at berøve det dets kraft; hendes blinde øjne, der stod vidt åbne, gjorde et sælsomt indtryk, fordi det så ud, som om de så, skønt de var berøvet synsevnen, og hendes høje hvide turban, hendes lange stav og de rystende, rynkede hænder gav hende et udseende som en af oldtidens troldkvinder eller præstinder, der udførte sit hverv ved en eller anden hedensk højtidelighed. Den majestætisk udseende slave med halsringen havde åbenbart talt; for hans ansigt var vendt imod hende, og

hans mørke træk havde endnu det livlige udtryk af de følelser, han netop havde givet luft i ord. Da Gabriel kiggede ind, stødte den gamle Sandra med sin stav i gulvet, som om hun påbød tavshed; og da et forbigående støjende udbrud havde lagt sig, sagde hun med en stærk røst, der hævede sig og sank i en slags højtidelig sang, mens hun selv blev mere og mere alvorlig, og hendes tilhørere mere og mere fængsledes af dens trolddom:

"Børn, jeg har hørt, hvad I har for, og nu vil jeg gerne give jer en håndsrækning og hjælpe jer i denne nødens tid. I har dræbt opsynsmand Neal, og nu går I snart alle sammen op til huset for at slå massa ihjel og missis og de unge damer. Hvorfor vil I gøre det? Og hvad har de nogen sinde gjort, der var så slemt, at I derfor ville kaste jeres sjæle bort i nat?"

"Det er, fordi vi ikke kunne holde det ud længere."

"Gamle massa jagede min dreng med hunde, og de rev ham ihjel."

"Han solgte mine børn og gjorde Rachel vanvittig ved at skille hende fra dem."

"Gamle missis lod min stakkels datter piske, fordi hun var for syg til at stå op og klæde hende på."

"Massa Gabriel bliver måske hårdere endnu end den gamle, og vi er kede af dette Helvede."

Disse og lignende korte og hårde svar fulgte på Sandras spørgsmål; hun ventede dem, var rede til at imødegå dem og vidste, hvorledes hun bedst skulle tale til disse forpinte hjerter, der nu tørstede efter hævn. Hendes velbekendte lidelser, hendes tålmodighed, hendes fromhed gav hendes person en vis hellighed og hendes ord stor vægt, så at hun udøvede en næsten vidunderlig indflydelse på sine medslaver, der anså hende halvt

for en helgeninde, halvt for en seerske. Hun følte sin magt, og ledet af et instinkt, der sjældent svigtede hende, benyttede hun den klogt i denne farefulde stund, idet hun mindedes, at hendes tilhørere, skønt mænd i lidenskaber, var børn i følelser.

"I stakler! Jeg ved, det er sandt alt sammen, og jeg har også haft mine hårde og tunge sorger; men jeg har lært at tilgive dem, og nu gør de ikke ondt mere. For tredive år siden købte gamle massa mig og rev mig bort fra alle dem, jeg holdt af, og jeg har lige siden den tid slidt og slæbt for ham uden nogen sinde at få tak eller løn; men jeg har tilgivet ham det. Han solgte mine børn, alle ti, mine drenge oppe ved floden, mine smukke små piger nede i Orleans, og opdrog sine egne børn for pengene; det var meget hårdt, men Herren hjalp mig, og jeg tilgav ham det. Han skød min gamle Ben, fordi han ikke kunne få sig selv til at piske mig eller blive stående og se på det; det havde nær knust mit hjerte, men til sidst mærkede jeg, at jeg kunne tilgive ham en gang endnu. Han lod mig pleje sig, da han fik feberen, og alle andre var bange for ham; den megen vågen, det strenge arbejde og gråden for mine børn gjorde mig til sidst blind, men jeg tilgav ham af et oprigtigt hjerte, for skønt de berøvede mig mine øjne, kunne de ikke gøre min sjæl blind, og i mørket har jeg set Herren."

Hendes rørende ord gjorde ved deres sandhed og ydmyge tilforladelighed et dybere og mere beroligende indtryk på de deltagende væsner, hun talte til, end nogen bebrejdelse eller anklage ville have gjort. Der gik en mumlen gennem forsamlingen, og mere end ét vildt ansigt mistede noget af sin brutalitet og genvandt noget af sin tidligere tungsindige tålmodighed, da den gamle kvinde med beundringsværdig

kløgt rørte ved de strenge, der endnu stedse gave lyd i disse hårdt prøvede og fristede hjerter.

"Ja, børn, jeg har set Herren, og han har gjort natten til dag for mig, har holdt mig oppe i alle mine sorger, har sagt til mig, at jeg skulle holde fast ved ham, og har lovet, at han ville føre mig frelst til herlighedens rige. Det tror jeg også fuldt og fast, at han vil, og mens jeg venter, stræber jeg efter at frelse min sjæl for Ham. Mine børn, han siger det samme til jer gennem mig; han siger: hold fast, bær alt, hvad der sendes jer, tro på ham og vent på Herrens komme."

"Vi er blevet kede af at vente, det varer så længe, inden Herren kommer, Sandra."

Det var en træt, håbløs røst, en gammel mand gav hende dette svar med, mens han rystede sit hvide hoved og hævede de matte øjne, der i firs år havde spejdet forgæves.

"Det er dig, det varer så længe med, onkel David, inden du kommer til ham; men han er ikke blevet træt af at vente på dig. Stederne deroppe i Himlen er fuldt færdige, og det er også de skinnende klæder, guldharperne og den evige herlighed og fred. Der er ingen rissumpe eller sukkerfabrikker eller bomuldsmarker, der er ingen hunde og opsynsmænd og ingen anden massa end den velsignede Herre. Der er dine børn, onkel David, blevet til smukke hvide engle og venter på, at du skal komme til dem. Der er din kone, Peter; nu har hun ikke mere mærker af piskeslag på sin ryg og venter uden suk og klage med længsel på dig. Der er din fader, Jack; nu behøver han ikke mere krykker og vil løbe dig i møde, når du kommer. Der er din stakkels søster Rachel, Ned; nu græder hun ikke mere for sit barn, Herren har taget hende til sig, og hun venter nu på, at den

lille og du skulle komme. Der er min Ben og alle mine børn forvaret til mig, og når jeg kommer, vil jeg se dem stå og vente på mig ved døren. Men, hvad der er det bedste af det alt sammen, der er den kære Herre og venter på os; han udbreder sine arme, han vinker hele tiden ad os og siger med sin kærlige røst: 'Jeg ser jeres sorger, mine stakkels børn, jeg hører jeres suk og bønner, jeg tilgiver jeres synder, jeg ved, at I ikke ville berøve mig jeres halvtreds dyrebare sjæle, og venter på jer, ja, venter på jer alle'."

Der havde bredt sig et sælsomt glødende skær over den gamle kvindes mørke ansigt, der var en følsom veltalenhed i hendes bevægede røst og en sælsom overtalende magt i den måde, hvorpå hun snart advarende, snart bedende strakte sine rynkede hænder ud over dem, som om virkelig Herren talte gennem hende og, idet han oplyste dette elendige rum med sin guddommelige barmhjertigheds lys, kastede glans over det ved sine løfter om evig salighed. En dyb tavshed påfulgte, da den sidste lyd af den formanende røst hævede sig og sank og derpå døde bort. Sandra lod den stærke modsætning mellem det nærværende og det tilkommende gøre sin tilbørlige virkning, derpå brød hun atter tavsheden og sagde kort i en højtidelig tone:

"Mine børn, Herren har sparet jer for at begå en stor synd i nat; – gamle massa er død."

"Ære være Gud, amen!"

"Halleluja, at jeg oplevede denne lykkelige dag!"

"Djævelen har taget ham, det er sikkert nok!"

"Opgiv det ikke, kammerater; vi har endnu unge massa og misserne tilbage."

Disse og lignende udbrud af taknemmelighed, glæde og hævntørst var de eneste svar, som meddelelsen af denne nyhed fremkaldte, og samtidig fo'r et vindstød gennem møllen, som om naturen selv drog et langt lettende suk over, at nok en tyran havde op hørt at brede nød og fordærvelse i dens skønne rige.

Sandras skarpe øren opfangede de sidste ord tillige med nogle dæmpede eder, som adskillige mænd udstødte, idet den vilde ild atter lyste i deres øjne.

"Ja!" udbrød hun i en tone, som holdt dem tilbage mod deres vilje. "Ja, unge massa er tilbage, men ikke for at blive dræbt, for hvis I lader være at styrte jer i evig fordærvelse i nat, vil I alle blive fri i morgen. Det har han lovet; han vil også holde det, og intet andet blod end den onde mands derhenne vil kunne råbe fra jorden og bære vidnesbyrd imod jer på Dommens dag."

"Fri! I morgen! Hvem tænker du vil tro på det, Sandra? Sådanne historier har man ofte fortalt os før; men den dag i morgen kommer aldrig, og nu vil vi selv gå og skaffe os den."

Det var kæmpen med halsringen, der sagde dette med barsk bestemthed og et mørkt smil, idet han greb en jernstang, der blev et frygteligt våben i den fortvivlede mands stærke hænder.

Der hørtes en dæmpet brummen som af et tordenvejr, der nærmede sig, og Sandras mod begyndte at synke. Men ét håb havde hun endnu tilbage, og idet hun i sin fortvivlelse klyngede sig til det, gjorde hun den erfaring, at der selv hos disse vildledte, i åndeligt mørke levende væsner endnu fandtes følelse for ære, ærbødighed for sandhed og taknemmelighed for modtagne velgerninger.

"Hør mig en gang endnu, førend I går. Sig mig, hvad har unge massa gjort, siden I tørster efter hans blod? Har han

nogen sinde pisket jer, sparket og pint jer? Har han solgt jeres børn, mishandlet jeres koner eller taget jeres gamle forældre fra jer? Har han gjort andet end at forsøge på at gøre gamle massa mildere? Har han ikke gjort for os, hvad han kunne, mens han har været her? Og når han ikke har kunnet udrette mere eller holde det ud længere, er han så ikke gået bort for at bede Herren hjælpe os for sin barmhjertigheds skyld?"

Ikke en røst svarede, ikke en eneste klage, beskyldning eller bebrejdelse blev fremført, og Prince, den voldsomme leder af oprøret, standsede med foden på dørtærsklen, grebet af en taknemmelig erindring. En lille datter, det sidste af mange børn, var blevet taget fra ham for at sælges, da havde Gabriel, rørt af hans fortvivlelse, købt hende, gjort hende fri og givet ham hende tilbage med det løfte, at hun aldrig mere skulle blive revet fra ham. Et øjeblik var det, som om omfavnelsen af et par små arme bragte ham til at glemme smerterne, som den gnavende jernring forvoldte; trykket af den hånd, der havde givet ham den kostelige gave, fik nu det plumpe våben til at tynge med en utålelig vægt i hans egen, og frem af mørket, der lå mellem ham og det til undergang dømte hus, trådte det ansigt, der engang havde set deltagende ind i hans og betragtet ham som et menneske. Han vendte sig om, og idet han blev stående der med sin prægtige og dog af sorgen knugede skikkelse fuldt belyst af det røde, flimrende skin fra faklerne, strakte han hånden ud som for at holde den fortvivlede skare, han havde for sig, tilbage og spurgte med en mine så myndig, at den havde kunnet sømme sig for en virkelig fyrstesøn:

"Sandra, hvem har fortalt dig, at massa sådan uden videre vil give os friheden? Du har undertiden sådanne smukke drømme,

og det kunne nok være en af dem. Det er alt for glædeligt til at være sandt."

"Det er sandhed, den skære sandhed, og ingen af mine drømme har nogen sinde været halvt så smuk, som denne vil blive, hvis vi tror på den. Milly fortalte mig for et øjeblik siden, at massa Gabriel havde svoret for Guds og sin døde faders ansigt, at han ville gøre os alle fri i morgen; og jeg gik her hen for at afholde jer fra at begå en synd, der intet ville gavne jer, men gøre jer ubodelig skade både i denne og den tilkommende verden. Der er desuden flere gode nyheder. Jeg hørte dem tale om Norden. Det rejser sig, mine venner, det rejser sig! – Det er sandt, hvad vi har hørt, og befrielsens dag vil snart komme."

Det var klogt, at hun føjede denne sidste glædelige udsigt til; for den gjorde en vidunderlig virkning. Mændene hævede deres hoveder, håbet slukkede hadet i deres øjne, som lyste af glad forventning, og et øjeblik var det, som om den mørke himmel oplystes af de første stråler fra Nordens stjerne, som skulle vise dem vejen fra denne elendighedens sump til et yndigt land. Sandra mærkede, at stemningen havde forandret sig, vidste, at der kun behøvedes én kraftig anstrengelse endnu for at sikre sejren, og from, som hun var, vendte hun sig i denne nødens time til den eneste ven, der aldrig havde svigtet hende. Idet hun med møje bøjede sine stive knæ, knælede hun ned foran forsamlingen, foldede sine hårde hænder, opløftede sine blinde øjne og udbrød i angstfuld bøn:

"Kære Herre, tal til disse dine stakkels børn, for nu har jeg gjort, hvad jeg formåede! Hjælp dem, frels dem, lad dem ikke fordærve den forestående frihed ved en synd som den, de ville begå i nat, men lad dem modtage den ren og uplettet af din

hånd i morgen. Stå unge massa bi, styrk ham, lad ham ikke skuffe os, for vi har været meget tålmodige, herre; og hjælp os at vente én nat endnu i fast tro til, at han vil holde sit løfte for dit velsignede navns skyld."

"Ja, det vil jeg!" klang det gennem rummet som en røst fra Himlen, og i det samme trådte Gabriel frem fra mørket og stillede sig midt iblandt dem. Forbavsede og overtroiske, som de var, forekom han dem ikke som et dødeligt menneske, men som en venlig engel fra Himlen, der bragte et velsignet budskab, således som han stod der uden andet våben end en redelig hensigt, uden anden veltalenhed end den, sandheden forlener med, stærkt bevæget i sit hjertes inderste og hævet op over sig selv af det ophøjede mod, som denne mindeværdige stund førte med sig.

"Mine folk! – *mine* endnu kun så længe, mens jeg siger dette – opløs jeres sammensværgelse, nedlæg jeres våben, aftør jeres tårer, og tilgiv, som I har fået tilgivelse; for nu er der ikke længere herrer eller slaver her på denne ø, men alle er fri for bestandigt."

En højtidelig tavshed bredte sig i rummet, og den forstyrredes ikke, før gamle Sandra med glad, triumferende røst udbrød:

"Børn! Herren har hørt os; Herren har svaret! Velsignet, ja velsignet være Herren!"

Da gik frihedens pust over halvtreds sjæle, og som når vinden bøjer stråene på en kornmark, sank halvtreds mænd på deres knæ, og et højt jubelråb hævede sig mod himlen. Hulken, bønner og lovprisninger, raslen af våben og lænker, der slængtes til side, glædesudbrud af mænd, der kastede sig i

hinandens favn, alt vidnede om og forøgede den overstrømmende fryd, der var alt for mægtig til at finde et passende udtryk, mens ligesom et hav af taknemmelighed og kærlighed brød sine bølger ved Gabriels fødder. Han stod med ansigtet skjult i sine hænder, og til samme tid som hans hjerte sang af glæde, udgød hans øjne angertårer over fortiden som en dåb af den nys vundne frihed for de mænd, der klyngede sig til hans klæder, kyssede hans fødder, nedkaldte velsignelser over hans hoved og derved skænkede ham en langt herligere arv end den, han havde mistet.

"Hør!"

Dette ord og Sandras opløftede hånd standsede pludselig de støjende taksigelser, som om hun virkelig havde været den troldkvinde, de antog hende for. En fjern, utydelig mumlen af mange stemmer, den dæmpede lyd af mange fodtrin lod sig høre; alle vidste, hvad det betød, men ingen skælvede, ingen flygtede; for en stærkere magt end både vold og frygt havde fået herredømmet, og sejren var allerede vundet.

Gennem de nu stedse større rifter i skyerne på den stormfulde himmel brød månen klar og rolig frem, dens stråler faldt som en synlig velsignelse først på den unge mands bøjede hoved og derpå på de mørke ansigter, der var løftet mod det forjættede lys, og under den højtidelige stilhed, der for øjeblikket herskede, slog et fjernt tårnur på den anden side af floden tolv.

Om "Ved arnen"

Forfatter: Louisa May Alcott (1832-1888).
Org.udgaver mm.:

- **Klør Konge og Hjerter Dame:** *The King of Clubs and the Queen of Hearts*, i *The Monitor* 19. april - 7. juni 1862
- **Mrs. Podgers' tepotte:** *Mrs. Podgers' Teapot, a Christmas Story*, i *Saturday Evening Gazette* 24. december 1864
- **Kærlighed og pligtfølelse:** *Love and Loyalty*, i *The United States Service Magazine* juli-december 1864
- **Min kontrabande:** *My Contraband*, som *The Brothers* i *Atlantic Monthly Magazine* november 1863
- **Den blå og den grå:** *The blue and the gray*, i *Putnam's Magazine* juni 1868
- **En time:** *An hour*, i *Boston Commonwealth* 26. november + 3. december 1864

Denne udgave baseret på: *Ved Arnen. Fortællinger af Louisa M. Alcott.* Oversat af J. E. Wørmer. Wilhelm Priors Forlag, København 1891.
Oversætter: Julius Emil Wörmer (1840-1897).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration til fortællingen "*Klør Konge og Hjerter Dame*" fra "*Hospital Sketches and Camp and Fireside Stories*", Roberts Brothers, Boston 1869. Tegneren foreligger ikke oplyst.

ISBN 978-87-7628-193-9

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-494-8 (Ølstykke 2016).

© 2025 eBibliotek 1800

www.ebib1800.dk